

~~Ac 5~~  
~~7~~



~~Ac 5~~  
~~7~~

# De purga-

-TORIO CONTRA LV-

-therum hostesq; Ecclesiæ libri  
quatuor, omnibus verè  
Christianis vtilissimi.

Ioanne Eckio  
authore.

*Lib. II.* MACHAB. XII.

Sancta & salubris est cogitatio  
pro defunctis exorare, vt à  
peccatis solvantur.

*Ad I 457*

ANTVERPIÆ,

In ædibus Ioan. Steelsij Anno  
M. D. XLV.





# THEOLOGO

vere Christiano D. Theodorico  
Hezio S. D. N. Adriani VI. à se-  
cretis Ioan. Eckius Theolo-  
gorum minimus.

S. P. D.

**A**PVD omnes pie sentientes  
Theodorice doctissime, sem-  
per bene audiuit misericordia: vt  
florētissimus episcopus Ambro-  
sius diceret. Nihil tam commendat  
Christianum, quā misericordia cha-  
ritatis: nā hęc imprimis virū Deo  
gratum, & hominibus acceptū red-  
dit: hinc in iustissimo Dei iudicio  
Christus, nihil & que ac opera mis-  
ericordiæ iustorum probabit, & mi-  
sericordiam inquit volo non sacri-  
ficiū: Et per coronidem Ioannes  
Chrysostomus laudes misericor-  
diæ super Matthæo contradixit di-  
cens, Misericordia est salutis præsi-

Mat. 19

A 3 dium

# EPISTOLA.

dium, fidei ornamentū, propitiatio peccatorum. Hęc est quę iustos probat, sanctos roborat, Dei cultores ostentat. Et adeo amica virtus naturę est misericordia, vt etiā apud ethnicos, M. Tullio teste, viros graues & magnos redderet ac omni laude dignissimos. Quod si dum mortalibus, quibus cum viuimus, misericordiā impartimur, Christiani commendamur, quanto magis, si miseris animabus, in ergastulo purgatoriū constitutis, miseremur, Christianissimi appellabimur, cum eis nox venerit in qua iuxta veritatis definitionem nemo operari poterit, licet hic meruerint, vt si, viuorum suffragiis adiuuentur, vt pulchre August. in libro de cura p. mortuis agenda, explicat. Hinc ecclesia in defunctos est officiosissima, quę in altaris sacrificio, mortuorum memoriam fieri instituit, & vita defunctorum commemoratio

nem

Ioan. 9.

Ecclesia.

# EPISTOLA. 3

Nem primo, septimo, tricesimo ac annuo die, vrilem esse docuit: quorum rationem Ambrosius in oratione funebri ex sacrarum literarum promptuario reddit: At omnibus tyrannis truculentior Ludder, postquam omnia temeravit quæ fidei, quæ religionis, quæ ecclesiæ sunt: manum tandem in purgatorium extendit, & nouis ac inauditis torturis miseras animas, beatorum consortio iungēdas, affecit: Et vel Phalaride aut Dionysio immitior, nullam patitur à viuētibz eis impartiri misericordiam. Negās vel misæ sacrum officium, aut alia Viuentium opera, defunctis suffragari.

Pietate ergo motus in animas in Christo quiescentes, & fide erga ecclesiam catholicā addictissima, aggreffus sum ante sesquiannum, impietates, hæreses, ac tyrānides Ludderi (hominis quem ecclesia eiecit) comprimere & iugulare. Hunc sub

Ludder ty-  
rannus.

## EPISTOLA.

**Hezius.** tua censura in publicum prodire  
opto: quod & tuam eruditionē nō  
vulgarem, virtutes raras, humani-  
tatem placidissimam, plurimum de-  
mirer: Studiorum enim similitudo  
nos arctissime primo conciliat: &  
rarissima iam avis est inter princi-  
pum officiales, Theologum reperi-  
re, cum tu apud pontificem Adria-  
num θεωλογότατον, non infimum  
obtinens locū, & re ipsa & literis  
pulchre Theologiam tractes: & ceteris  
quoque optimarū artium studiis ac  
linguarū peritiā polleas: omnemque  
ætatē vel in bonarū literarū cultu-  
ra, aut aliis negotiis Adriani ponti-  
ficis in Germania, Hispaniis & nūc  
in Vrbe, honeste ac summa integri-  
tate cōtriuēris. Hæc me tibi deuincunt,  
& mancipāt: Tu rursus Eckii  
tui sis memor. Vale & salue in Chri-  
sto, Romæ tertio Idus Martias, An-  
no restauratæ salutis millesimo  
quingentesimo vicesimo tertio.

**Adrianus  
Papa.**

DE

**DE PURGATO-**  
**RIO CONTRA LVDDE-**  
rum libri quatuor. Quorum  
primus ex sacris literis pro-  
bat purgatorium  
esse.

¶ Proloquium totius operis.  
**CAPVT PRIMVM.**



**VONIAM**  
Pater cœlestis  
agricola est, &  
Christus vitis  
vera, facile in-  
telligimus, vi-  
neam esse san-  
ctam & catho-  
licam ecclesiam. Vineam grandis quę  
totam terram impleuit. Vineam quā  
de Ægypto transtulit & eiecit gen-  
tes, & plantauit eam, Vineam ele-  
ctā, In terra bona super aquas mul-  
tas gratiarū plantata est manu do-  
mini, ait. S. Bernhardus redempta

Ioan. 15.

Psal. 29.

Hiere. 2.

Ezech.

Vinea.



# IOAN. ECKIVS

sanguine Christi, rigata verbo eius,  
propagata gratia fecundata spiritu,  
tu. At vinea ista ab initio usque in  
hunc diem semper vulpes passa est,  
eam demolientes, nam dum primi  
isti palmites apostoli inserti essent:  
mox vulpes demoliebantur vineam,  
Hebion Cherintus, Symon Magus  
Nicolaus Diaconus: ut verissime  
dixerit vas electionis. Oportet hæ-  
reses esse ut & qui probati sunt, ma-  
nifesti fiant in vobis. Hortatur er-  
go in Canticis 85, Capite nobis vul-  
pes paruulas quæ demoliuntur vi-  
neas, nam vinea nostra floruit.

1. Cor. 2.

Mat. 20.

Sic nostro tempore, cum floreret vi-  
nea domini Dei Sabaoth cum do-  
ctissimi essent per totum orbem Chri-  
stianum celestis agricolæ operarii,  
qui conducti, & in vineam missi, por-  
tauerunt pondus diei & æstus, sa-  
cræ scripturam explanando & in-  
terpretando: æditi quoque sunt in lu-  
cem calcographorum diligetia, &

vetere

## DE PURGATORIO.

veterum sanctissimorum interpretum  
libri ut omnium iudicio florentis-  
simum sit in omnium disciplinarum  
genere, & precipue in studio Theo-  
logico, seculum nostrum. At non  
passus tantum ecclesie florem, anti-  
quus humani generis hostis: sed  
vulpem submisit Ludderum, calli-  
dum, versutum, procacem, vaf-  
rum, illusorem, astutum, & ad omnia ma-  
la impigrum & audacem: qui vine-  
am, palmitem, botros, vuas, fructus,  
flores, odores, vinum, & omnia de-  
moliri conuellere & conspurcare  
tentauit. Quod ut manifestarium  
faciam vnum in presentia locum  
delegi, in quo ostenderem dolos &  
vafritias huius vulpis, nam quum  
omnia sacramenta, omnes ecclesie  
ordines, omnes caerimonias feda-  
set, extendit manum suam etiam sub-  
tus terram ad purgatorium: quod  
primo ridendum exposuit gentili-  
bus & haereticis negans illud cum

Ludder de-  
pingitur.

# IOAN. ECKIVS

schismaticis Græcis & hæreticis Pl  
ghardis, ex sacris literis probari  
posse. Et ex purgatorio plusquam  
infernū faciens, animas iudicat in:  
certas de earum salute, & quasi de:  
sperantes sine intermissione peccā:  
tes, quamdiu quærent requiem, &  
horrent pœnas. In quas tamen vt  
rursus mitis videatur statum merē:  
di & augendæ charitatis tribuit.  
Recidit tamē in sæuitiam, cum no:  
xiam, per suffragia viuentium, con:  
stituit animarum liberationem.  
Que dogmata Christianæ veritas  
ti, ecclesiæ sanctæ traditioni, patrū  
doctrinæ manifestissime aduersan  
tia, à fidelibus extirpanda sunt, des  
tenda & contemnaenda. Deo ergo  
adiutore, contra has renascētes hæ:  
reses bellum instruamus, & educto  
in campum exercitu, cum hostibus  
fidei manus conseramus. In nomi:  
ne tuo dulcis Iesu. Amen.

¶ Purgas

## DE PURGATORIO.

Purgatorium probari ex diuo  
Paulo 1. ad Corinth. tertio.

### Caput II.

**I**nitio ergo oppugnemus diuer-  
sarij castra in eo quod negat ex  
sacris literis probari purgatorium.  
Immo in disputatione Lipsica An-  
no gratiæ M. D. XIX. die VIII.  
Iulij in hanc temeritatis vocē pro-  
rupit, diuina scriptura tota prorsus  
nihil habet de purgatorio. Ideo  
iuxta philosophorum institutum  
(quod tamen irridet Ludder aso-  
phus) absoluator ante omnia quæ-  
stio si est quo fundamentum ruino-  
sum errorum suorum euellatur, &  
ea quæ superædificauit in assertio-  
nibus in præcipitium cadant. Cum  
magna impietate pronunciauit.  
Suo quisq; periculo hic credat vel  
non credat: nō est hæreticus, si pur-  
gatorium non credit, nec ideo chrī-  
stianus, si credit.

Cōtra has iniquitatis voces, prode-  
at

# IOAN. ECKIVS

Gal. 1. at in aciem Euangelicæ doctrinæ  
 pugil strenuissimus, cuius Euange-  
 lium non est secundum hominem,  
 neq; enim ab homine accepit illud  
 neq; didicit, sed per reuelationem  
 Iesu Christi: Is magnus Euangelij  
 præco ad Corinthios scribit episto-  
 la prima. Secundum gratiam Dei,  
 quæ data est mihi, vt sapiens archi-  
 tectus fundamentū posui, alius au-  
 tem superædificat: vnusquisq; autē  
 videat, quomodo superædificet, fun-  
 damētum enim aliud nemo potest  
 ponere præter id quod positum est  
 qui est Christus Iesus: si quis autem  
 superædificat supra fundamentum  
 hoc aurum, argentum, lapides pre-  
 ciosos, ligna, fœnum, stipulam, vnus-  
 cuiusq; opus manifestum erit: die-  
 es enim domini declarabit qui in  
 igne reuelabitur, & vnus cuiusque  
 opus quale sit, ignis probabit. Si cu-  
 ius opus manserit, quod superædi-  
 ficauit, mercedem accipiet. Si cuius  
 opus

2. Cor. 3.

## DE PURGATORIO. 7

opus arserit, detrimentum patietur, ipse autē saluus erit, sic tamen quasi per ignē. Hæc apostoli verba, apertissime purgatorium comprobare, liquidum fidei non ceruicoso, existimamus lectori, sed id luce clarius adhuc explicemus.

Primò etenim Dei seruus, & Christi Apostolus ostendit se secundum gratiam illuminationis & inspirationis diuinæ, velut principem spiritalis & ecclesiastici ædificij fundamentum posuisse per verā instructionem & prædicationem rectę fidei. Nam illa est sperandarum rerū substantia ac fundamentū: sed quia fides sine operibus mortua est, ait S. Iacobus: ideò iacto fidei fundamento, alius opera superædificat: At quia magna est operum differentia, & grad⁹ variū, ideò videat vnusquisq; quomodo superædificat: nā de fundamento nulla est vacillatio quia aliud nemo potest ponere, nisi Iesum

Heb. 2.

Iacob. 2.

Heb. 2.

## IOAN. ECKIVS

Iesum Christum huius enim sacra  
fides immutabilis & necessaria est  
quia sine fide impossibile est place-  
re Deo: fundamentum ergo illud  
fidei in Christum sit iactum. Pro-  
spiciat tamē quid superædificet su-  
per hoc fundamentum, an aurum,  
argentum, lapides preciosos quæ  
sunt opera laudabilia, bona, melio-  
ra, & optima, secūdm diuersos gra-  
dus fidelium: Aut ligna, fœnū, aut  
stipulā superædificet quæ sunt ope-  
ra mala & cremabilia. Non enim  
ita occultum erit alicuius opus, nec  
sic subitarium, quin vniuscuiusque  
opus manifestum fiet, & quomodo  
fiet manifestum? Dies enim domi-  
ni (non nox in qua pleraq; latent  
occultantur, ac visum subterfugis-  
unt) sed dies domini quæ est in mor-  
te hominis vbi omnia apta & ma-  
nifesta fiunt quæ fecimus in præ-  
senti vita, declarabit opus. Et quo-  
modo declarabit? Sicut aurarius  
aut

Pōderātur  
verba Pauli

## DE PURGATORIO: 8

aut argentarius probat bonitatem  
auri vel argenti per ignem: ita Deus  
probat opera hominum per senten-  
tiam iudicii. Et ille ignis probatio-  
nis iudicii reuelabit opus, & vni-  
cuiusq; opus probabit. Si cuius opus  
manserit per approbationem iudi-  
cii, quod superædificauit, mercedē  
accipiet æternæ beatitudinis: quia  
qui bona egerunt ibunt in vitam  
æternam. Si autem cuius opus re-  
probabitur detrimentum patietur,  
dilationis gloriæ: finaliter tamen  
non priuabitur vitæ æterna sed sal-  
uus erit per ignem nō infernalem,  
sed erit quasi ignis inferni, in aceri-  
bitate iudicii. In quo scoria purga-  
bitur, & ligna, scennū, & stipula cre-  
mabuntur. Hunc ignē ecclesia pur-  
gatorium appellat.

Habemus hic sensum germanū &  
literalē, licet symbolis intertextū  
quia intētio literæ, primarie est per  
symbola. Hoc ea ratione præfabor,

ne



# IOAN. ECKIVS.

Augu.li.4.  
de pœnit.

ne astutus aduersarius mox mihi  
opponat, à figuris non deduci an-  
gumētum secundum Augustinum,  
de quo aliàs. Ad institutum reuen-  
tamur, fundamētum positum à san-  
cto Paulo in Corinthiis fuit vera  
fides, & ipsi superædificauerūt ope-  
ra quorum aliqua erant bona quæ  
faciunt ad augmentum gratiæ &  
gloriæ: Ideò cum venerint ad ignē  
iudiciij remunerantur: Alia autem  
mala sunt, vt peccata venialia, aut  
mortalia contrita quæ non dama-  
nant finaliter, sed ea habens detri-  
mentum patitur: quia prius in pur-  
gatorio illa concremantur & dilu-  
untur, & sic per ignem saluus fit. Et  
quamuis illa non placeant Deo: ta-  
men quia venialia Deum non mor-  
taliter offendunt: ideò fundamen-  
to non contrariantur, sed dicuntur  
super fundamento ædificata quæ ad  
modum David inquit. Super flus-  
mina Babylonis, ibi sedimus & fle-  
uimus

Psal.135.

## DE PURGATORIO.

uimus dum recordaremur tui Siō:  
non enim in flumine erant sed iux  
ta flumen,quādo flebant,ita hic ve  
nialia non euertunt ædificium sed  
iuxta posita simul stant cum illo.

Est ergo fides fundamentum in  
Christo,superædificatio,operatio,  
aurū, argētum, & lapides preciosi,  
bona opera & laudabilia ligna, fœ  
nū, & stipula, opera deficiētia. Dies  
domini tēpus est in quo Deus ingre  
ditur iudiciū cū homine. Ignis re  
uelans est examinatio iudicij secū:  
dum consuetudinem scripturarum  
ait Beatus Hieronymus. Sed ignis  
in quo arserit opus, & per quē sal  
uus erit, ignis est purgatorij. Vnde  
vacula quasi diminutionem dicere  
poterit, vt meminimus respectu in  
ferni qui est ignis eternus. Licet ve  
rius appareat, hic non dicere simili  
tudinem, parabolam aut diminuti  
onem sed potius sit veritatis expres  
sua: & ita non significaret imitati

Purgatori

Quasi.

B onem

## IOAN. ECKIVS

onem sed definitionē certissimā, vt  
in simili adnotauit Ioannes Chrys-  
ostomus super illud Ioannis pri-  
mo, Et vidimus gloriam eius, glo-  
riam quasi vnigeniti à patre. Ea de  
re Laurentius Valla, & post eum  
Erasmus Roterodamus, vt signifi-  
cantius & plenius redderent hanc  
Græcam voculam ως, in vtroq; lo-  
co positam, interpretati sunt per ve-  
lut & tanquam. Hunc ergo apertissi-  
mum & solidissimum sacræ scri-  
pturæ locum. (Nā non negat Lude-  
der hanc epistolam esse de canone)  
obiicio omnibus hæreticis & schis-  
maticis, purgatorium non probari  
ex sacris literis impie contendenti-  
bus.

¶ Veram esse intelligentiam ex  
Paulo adductam, Ambrosij  
& Hieronymi testimoniis  
ostenditur. Cap. III.

**E**T quia sanctus Clemens nos  
monuit diligenter obseruare

ut lex Dei cum legatur, non secundum propriam ingenij virtutē vel intelligentiam legatur vel doceatur: sunt enim multa verba inquit in scripturis diuinis quæ possunt trahi ad eum sensum, quē sibi vnusquisque sponte præsumperit, sed non oportet: & ideo oportet scientiam scripturarum ab eo discere quæam à maioribus secundum veritatem sibi traditam seruat: ut & ipse possit eam, quam recte suscepit, competenter asserere. Ideo S. martyr & papæ iussa sequens, ostendā hunc verborum apostoli Pauli sensum, & intelligentiam priori capite explicatam, maioribus nostris & sanctis patribus conuenire: ut cōcordi plurimorum eorundem sanctorum sententia, inuicta & inexpugnabilis maneat sanctæ ecclesiæ catholicæ veritas & doctrina: nam antiquiorib⁹ nolle credere ait Boetius, stultitia est.

B 2      Hunc

# IOAN. ECKIVS

Hūc ergo locum sancti Pauli ad Corinthios de purgatorio intellexit sanctus Ambrosius florentissimus antistes qui licet superædificationem ad bonam quoq; & falsam referat doctrinam eò quod doctores ecclesiæ docēt sub nomine Christi, quem fundamentum habent, & lapidem angularem sanę doctrinę: similiter & hæretici nō docent nisi sub nomine Christi. Nā vt strenue quoq; id facit Ludder, aliter commenta errorum inquit Ambrosius commendare non possunt, nisi interposito Saluatoris nomine prædicent, vt res contrarias & absurdas, nominis dignitas faciat acceptabiles, nam allegatione sacrę scripturę tument hæretici & simplices decipiuntur: Vti & Ludder insolenter iactitat & torquet suum Paulum, suum Euangelium, & valide vbiq; in: clamat Christus meus viuit, Christus meus regnat quasi solus esset  
suus;

Ludder ar:  
rogat sibi  
Christum.  
Ephē. i.

## DE PURGATORIO. 11

suus: cum tamen vocati simus in vna spe vocationis & vnus sit dominus, vna fides, vnum baptisma, vnus Deus & pater omnium qui super omnes, & per omnia & in omnibus nobis. Quanquam ergo diuus præsul de varia doctrina super ædificationem exponat, vltima tamen verba de igne purgatoriꝝ interpretatur, verba eius sunt ista.

Sed cum dicit Apostolus. Sic tamē quasi per ignem, ostendit saluū quidem illum futurū, sed pœnas ignis passurum, vt per ignem purgatus fiat saluus, & non sicut perfidi, æterno igne imperpetuum torqueatur, hæc luculentissima optimi expositoris & spiritus sancto pleni verba, nobis sensum apostolicum aperiūt: & claram eius afferunt intelligentiam quia saluus erit ille, non æterno igne cruciādus, velut damnatus nec tamen confestim beatorū choris associabitur, sed rātis per eius sa-

# IOAN. ECKIVS

Ius & beatitudo differtur quo po-  
nas ignis patiatur & per ignē pur-  
gatus, saluus fiat. Ecce habes ignem  
purgatoriū, quod volebamus.

Magnus ille Hieronymus, licet &  
ipse ad doctrinam, hanc referat su-  
per ædificationem: tamen satis indi-  
cat Apostolum de igne purgatoriū  
locutum, cum in commentariis su-  
per eundem sic ait. Quod si ille nō  
nisi per ignem saluus erit, qui ius-  
tus ex proprio est, quia negligē-  
ter ædificauit discipulos: quid de il-  
lis fiet, qui & sermone non ædificāt  
& insuper scandalizant exemplo?

Hiero. Censet sanctus pater, negligētiam  
docendi igne purgandā. At clarius  
id ex verbis suis libro secundo cō-  
tra Iouinianū intelligitur, vbi ver-  
ba Apostoli ad longum recensens  
ita subdit. Si is cuius opus arsit, &  
periit, & damnum sustinuit labor-  
is sui, perdet quidem laboris præ-  
mium, sed ipse saluabitur: nō tamē  
absq̃

absq; probatione ignis: ergo is cuius opus manserit quod superædificauit, sine ignis probatione saluabitur: & inter saluationem & saluationem utiq; erit diuersitas aliqua, damnat eo loco Hieronymus Iouiniani impietatem, qui Basilidis resuscitans hæresim: par omnibus uoluit esse præmium baptisma recte seruātibus: ex apostolo Paulo ostēdit esse diuersitatem inter saluationem & saluationē, & uide quomodo loquatur de igne purgatorij, q̃a sine ignis probatione saluabitur, cuius opus manserit, sine igne intelligas purgatorij, cum rarissimus sit qui ignē tribulationis præsentis effugiat tam iustus, qui aurū solū, argentū & lapides preciosos superedificet: q̃niam secus intelligendo Hieronymū, faceres eū apostolo aduersari, qui liquido ostēdit in igne reuelari vniuscuiusq; opus & vniuscuiusq; opus quale sit ignis p̃babit.



## IOAN. ECKIVS

Prou. 17.

Itaque ignis iudicij omnia opera probat, tam bona quam mala: quæ admodum à Sapiëte dicitur. Sicut igne probatur argentum & aurum camino: ita corda probat dominus & hoc loco iterum satis conuincitur ex Hieronymo, diuum Paulum loqui de duplici igne, sicut superiori capite adnotauimus, quare si creator altissimus, ignem quo purgantur metalla creauit, cum incomparabiliter sit ei maior cura de purgatione animarum humanarum: quo modo non creasset & ignem, quo animæ purgarentur?

¶ Veram esse intelligentiam ex Paulo adductam Augustini testimonio probatur.

### Caput III.

**A**ccedat prædictis sanctus Augustinus magnum ecclesiæ lumen, pertractans Apostoli verba: in illo augustali opere de ciuitate Dei

Dei libro vigesimo primo. Vbi post multa sic inquit. Si cuius autē opus arserit, damnum patietur, profecto non est ignis ille æternus: in illum enim solum sinistri de nouissima & perpetua damnatione, mittentur: iste autē dextros probat, sed alios eorum sic probat, vt ædificiū quod supra Christum fundatum, ab eis inuenerit esse constructum, non exurat atq; consumat, alios autem aliter, id est, vt quod superædificauerunt ardeat, damnumq; inde patiātur, salui fiant autem: quoniā Christum in fundamentum stabiliter positum, præcellenti charitate tenuerunt: & infra, post istius sane corporis mortem, donec ad illum veniatur, qui post resurrectionem corporum, futurus est & damnationis & remunerationis vltimus dies: si hoc temporis interuallo, spiritus defunctorum eiusmodi ignē dicuntur perpeti: quem non sentiāt

# IOAN. ECKIVS

illi, qui non habuerunt tales mores  
& amores in huius corporis vita ut  
eorū ligna & fœnū & stipula con-  
summatur, alij verò sentiant, qui  
eiusmodi secum ædificia portave-  
runt (siue ibi tantum, siue hic & ibi  
siue ideo hic, ut non ibi) sæcularia,  
quāuis à damnatione venialia con-  
cremantem ignem, transitoria tribu-  
lationis inueniant. Non redan-  
guo, quia forte verum est.

Aperte hic Augustinus præter  
ignē æternū: qui damnatos in infer-  
no cruciabit, alium ignem transito-  
riæ tribulationis astruit post hanc  
vitam, quem sentiant hi, qui, ligna,  
stipulam, & fœnū secū portauerunt,  
post istius corporis mortem & ante  
ultimū iudicij diē & clarius de pœ-  
nitentia sero ad Deū conuersi, hoc  
inquit. Sed magnū est, cui tūc Deus  
inspirat (si quis est) veram pœniten-  
tiā, sed si etiam sic cōuersus vita vi-  
uat & non moriatur, non promit-  
timus

August.

# DE PURGATORIO. 14

timus quod euadat omnem pœnā,  
nam prius purgandus est, igne pur  
gationis, qui in aliud seculum dis  
tulit fructū conuersionis, hic ignis  
& si non sit æternus, miro tamen  
modo grauis est. Vides purgandū  
igne, qui conuersus per pœnitent  
tiam circa mortem, distulit fructus  
conuersionis, quibus male commis  
sa diluerat.

At insurget hic Ludder, vt est Euasio Lud  
ad subuertendas scripturas alacer deri.  
& promptus Augustinum dubita  
tiue & ambigēdo hæc dixisse, quia  
forte verum est: potissimum cum  
aliter verba Apostoli intellexerit  
in eodem loco citato de tribulatio  
ne præsentis temporis, aut de mor  
te carnis, aut persecutionibus eccle  
siæ, & in Enchiridio sensit verba  
Apostoli accipienda. Non de igne  
purgatori, sed præsentis tribulati  
onis, ligna quippe & fœnū & stipula  
inquit,

Cap. 68. 71.

# IOAN. ECKIVS

Ignis.

Eccl. 27.

inquit, non absurde accipi possum  
rerum secularium, quamuis licet  
concessarum, tales cupiditates,  
amitti sine animi dolore non po-  
sint: cum autem iste dolor vrit,  
CHRISTVS in corde fundamen-  
ti, locum habet, id est, vt ei nihil  
anteponatur, & malit homo, qui ta-  
li dolore vritur, rebus quas ita dili-  
git, carere, quam Christo per ignem  
saluus fit, & infra. Est quidē ignis  
tentatio tribulationis, de quo aper-  
te scriptum est alio loco. Vasa fi-  
guli probat fornax, & homines ius-  
tos tentatio tribulationis, & profe-  
quitur toto capitulo. Quare alicui  
infirma videri posset verborum  
Apostoli Pauli inductio per Augu-  
stinum, qui libenter patiaturs de  
alio igne quam purgatorij, Aposto-  
lum intelligi.

At ista sicut nobis non obsunt, ita  
aduersarijs nihil possunt pdesse: nā  
cum primò assumit Augustinū hęc  
sitasse

## DE PURGATORIO. 15

stasse circa illam de igne purgatorio expositionem. Respondeo dictum patrē nullatenus de igne purgatoriū dubitasse, quem tot locis astruit, ut eo conuulso omnia corruerent, quæ de suffragiis viuentium pro animabus defunctorum in scriptis reliquit, & viuus perfecit: quæ libro confessionum legimus, libro de cura pro mortuis agenda, libro de. 8. Dulcissimi quæstionibus, & aliis pluribus scriptis eius. Sed ea fuit sanctorum patrum in exponendis sacris literis humilitas, ea animi subiectio, ut etiam si bene & diuine sacra mysteria interpretarentur: non tamen præsumebant, neque temere diffiniebant (quod hæreticorum superbiæ peculiare est) hunc esse intellectum diuini eloquii: ab authore spiritus sancto inspirato, intentum. Nam hæreticorum impia præsumptio hoc sibi arrogare non veretur.

August.  
Patrum  
modestia.

# IOAN. ECKIVS.

Iaco. 3.

A simili.

veretur. Et audacior est in hac infu-  
gni temeritate Ludder: vt sua pen-  
uerfa dogmata legētibus, vbilibet  
obuiam fit: nam hoc & sanctus Ia-  
cobus prohibet. Nolite inquit, plu-  
res magistri fieri fratres mei, scien-  
tes quoniam maius iudicium sumi-  
tis: sic ergo Sanctus Augustinus,  
cum attulisset expositionem suam  
de igne tribulationis præsenti se-  
culi, & aliam de igne purgatoriū,  
nolebatur pro sua humilitate & mo-  
destia diffinire, hunc esse sensum à  
spiritu sancto intentum, quod ita  
facile astruitur, quoniam & Beatus  
Gregorius quarto Dialogorum, ita  
ambiguo, & dubio modo loquendi  
vitur de purgatorio: quem tamen  
constat affirmatissime, ita catholi-  
cam concessisse sententiam, purga-  
toriū esse: quare diuersariū nō sub-  
leuat, quod Augustinus vsus est vo-  
cabulo dubitatio: cum & expresse  
testetur se non redarguere hanc ex-  
posi-

## DE PURGATORIO. 16

positionem de igne purgatorii: possem eundem euocare ex homilia, vbi narrat errorem eorum, qui falso arbitrabantur crimina etiam capitalia exurenda per ignem, per quem salui fierent: vbi subdit. Intellectus iste fratres charissimi corrigendus est: quia ipsi se seducunt qui sibi sic blandiuntur: illo enim transitorio igne, de quo dicit Apostolus. Ipse saluus erit, sic tamen quasi per ignem, non capitalia, sed minuta peccata purgantur: vbi minime hæsitat: venialia transitorio igne, illic post mortem purgari non capitalia.

Porro intueri & priorem Augustini expositionem: an non & ipsa, in hanc secundam aliquo tempore recidat: nam eum qui uxorem diligit carnaliter, & secundum hoc seculum: modo uxorem voluptatemque, quam ex ea accepit, non præponat Deo: hunc affirmat superædificare ligna,



# IOAN. ECKIVS.

Iaco. 3.

A simili.

veretur. Et audacior est in hac infir-  
gni temeritate Ludder: vt sua pen-  
uerfa dogmata legētibz, vbilibet  
obuiam fit: nam hoc & sanctus Ia-  
cobus prohibet. Nolite inquit, plu-  
res magistri fieri fratres mei, scien-  
tes quoniam maius iudicium sumi-  
tis: sic ergo Sanctus Augustinus,  
cum attulisset expositionem suam  
de igne tribulationis præsētis se-  
culi, & aliam de igne purgatoriū,  
nolebat pro sua humilitate & mo-  
destia diffinire, hunc esse sensum a  
spiritu sancto intentum, quod ita  
facile astruitur, quoniam & Beatus  
Gregorius quarto Dialogorum, ita  
ambiguo, & dubio modo loquendi  
vtitur de purgatorio: quem tamen  
constat affirmatissime, ita catholi-  
cam concessisse sententiam, purga-  
toriū esse: quare diuersariū nō sub-  
leuat, quod Augustinus vsus est vo-  
cabulo dubitatio: cum & expresse  
testetur se non redarguere hanc ex-  
posi-

posi-  
sem  
vbi  
so a  
pita  
que  
tell  
rigo  
qui  
tra  
stol  
qua  
mi  
nin  
ign  
cap  
E  
stin  
in l  
rec  
git  
cul  
qua  
De  
posi-

positionem de igne purgatorij: possem eundem euocare ex homilia, vbi narrat errorem eorum, qui falso arbitrabantur crimina etiam capitalia exurenda per ignem, per quem salui fierent: vbi subdit. Intellectus iste fratres charissimi corrigendus est: quia ipsi se seducunt qui sibi sic blandiuntur: illo enim transitorio igne, de quo dicit Apostolus. Ipse saluus erit, sic tamen quasi per ignem, non capitalia, sed minuta peccata purgantur: vbi minime hæsitat: venialia transitorio igne, illic post mortem purgari non capitalia.

Porro intueri & priorem Augustini expositionem: an non & ipsa, in hanc secundam aliquo tempore recidat: nam eum qui uxorem diligat carnaliter, & secundum hoc seculum: modo uxorem voluptatemque, quam ex ea accepit, non præponat Deo: hunc affirmat superædificare ligna,

# IOAN. ECKIUS

August.

ligna, fœnum & stipulam: sed hæc  
delitias & voluptates, tribulatio:  
nis ignis exuret: ad quem ignē per:  
tinent & orbitates, & quæcunq; ca:  
lamitates quæ auferunt hæc: nam  
vt in Enchiridio ad Laurentium  
inquit, sine dolore non pereūt, quæ  
cū amore possessa sunt: sed quoniā  
alterutra conditione proposita, eis  
potius carere malit, quā in Christo:  
nec timore amittendi talia deserit  
Christum: quamuis doleat, dum  
amittit: saluus est quidem, sic tamē  
quasi per ignem: quia vrit cum re:  
rum dolor, quas dilexerat, amissas:  
rum: Nunc facile est videre quem  
ignem tribulationis & doloris in:  
nuat nobis Beatus Augustinus. At  
illud tūc moueamus: si huiusmodi  
res amatae ab aliquo citra peccatū  
mortale, vt ipse quoq; admittit, nō  
amittātur ab eo, q̄ crucietur & igne  
tribulationis saluetur: sed potius  
res amatae & delitiosae amittāt eū:

pus

# DE PURGATORIO. 17

puta quia talis tener & delicatus amator coniugis, ictu bombardæ rapitur, aut fulmine corripitur, sem alias subitanea morte obruitur: ubi in hoc seculo, harum rerum amissione non cruciatur, nec vritur: aut si genere mortis non vulgari intesreat: ut si quæ dolor non extinguat, Lætitia tamen consumat: velut Valerius Max. de morte non vulgari varios casus renarrat: hic taliter in lætitia oppetiens igne tribulationis præsentis non purgatur: Per quem alium ignem, dic quæso, saluus erit: nisi per ignem purgatorij? cū ista super fundamentum edificata, non deliciant in gehēnam: sed per ignem cremata, auctorem saluari permittāt: Et hoc est quod Augustinus voluit, siue ibi tantum illa purgari, siue hic & ibi, cum per tribulationem hic inceptam, non totum reatum expurgauerit: siue idē hic ut non ibi. Ut qui eorū delicta suffi-

Val. Max.

August.

C

cien:

# IOAN. ECKIVS

cienter per ignem tribulationis diluerunt: eos denuo per ignem ire non sit necesse.

Cap. 69.

1. Cor. 15.

Varia ex-  
positio.

Et ita in Enchiridio quoque non excludere Augustinum ignem purgatorii, indicat capitulum sequens: ubi sic legitur. Tale etiam aliquid post hanc vitam fieri, incredibile non est: & utrum ita sit, quæri potest: & aut inueniri aut latere, nonnullos fideles per ignem quædam purgatorium, quanto magis minusve bona pereuntia dilexerunt: tanto tardius, citiusque saluari: non tamen tales, de quibus dictum est, quod regnum Dei non possidebunt nisi conuenienter poenitentibus eadem crimina remittantur. Habes quod dixi Augustinum sentire, & presenti igne aliquando, & aliquando futuro saluos fieri & purgari, eos qui superædificant ligna, fœnum & stipulam. Præterea & hoc addendum: si S. Augustinus etiam diuer-

se

se à nobis hunc locum Apostoli ex-  
 posuisset: quàm diu tamē nostram  
 non improbasset, non debere hunc  
 adduci, velut nobis repugnantem:  
 alioquin nullum dabis locum fir-  
 mum in sacra scriptura: quod sem-  
 per reperti sint viri sancti, varias af-  
 ferentes, pro spiritu sancti fecun-  
 ditate, super sacris literis sentēti-  
 as: Accedit quod aliquando sacræ scri-  
 pturæ verba tractarūt pro commo-  
 ditate materiæ, in qua laborabant:  
 etiam si præter intētionem autho-  
 ris inspirati hoc facerēt: Do exem-  
 pli gratia locum in præsentī mate-  
 ria: Dum Esaias ait: Væ qui coniun-  
 gitis domū ad domum, & agrum **Esa. 5.**  
 agro copulatis, vsq; ad terminum  
 loci: inquit Hieronymus. Hæretici  
 dogmata dogmatibus coniungūt: **Hæretici.**  
 & qui supra fundamentum debue-  
 runt ædificare aurum, argentum,  
 & lapides pretiosos: e contra ædifi-  
 cant ligna, fœnum & stipulam; mo-

## IOAN. ECKIVS

do quis est qui nesciat hæreticos,  
ita errores erroribus accumulanti-  
tes, non talia agere, quæ per ignem  
cremata saluentur, sed peccata mor-  
tifera, & quæ semper igne vrantur,  
agere: Et ita licet vna scriptura plu-  
ribus modis possit exponi per ada-  
ptationē: Vnus tamen est principa-  
lis sensus literalis ac primarius: li-  
cet spiritus sanctus, ex pposito alia  
quando ædiderit scripturam sacrā  
obscuriorem: quo suam fecundita-  
tem, vt diuus Augustinus ait, cum  
multiplici sensu ostenderet. Quis  
enim aduersarium feret, negantem  
hunc scripturæ locū efficacem fore  
ad probandum: si quando inter-  
pretes variauerint: Nā sic insignis  
ille nouus magister, totam fermē  
sacram scripturam reddet, inutilem  
nobis, inanē & inefficacem: Absit  
autem à nobis, tanta impietas &  
blasphemia: Stat ergo sentētia, hoc  
loco per ignem, ignem purgatorij,  
etiam

# DE PURGATORIO. 19

etiam Augustini testimonio intel. August.  
 ligi: licet & præsens tribulatio pur  
 gatorium esse possit: ad quod forte  
 aspexit glossa interlinearis, cum in  
 quit. Vniuscuiusq; opus, quale sit  
 ignis probabit. glos. præsens vel  
 futuri iudicii.

¶ Veram esse intelligentiam ex  
 Paulo adductam Gregorij Al-  
 tuini & glos. ordi. testimoniis  
 comprobatur. Cap. V.

**M** Agnus re & cognomento Grego.  
 Gregorius nostræ suffragat  
 tur sententiæ: ita concors patrum  
 sanctorum sententia, Vchementer  
 quæ asserimus, comprobet. Nam li: Cap. 300  
 bro quarto dialogorum, cum mo-  
 re academico, in vtramq; partem  
 de igne purgatorii disputet: tandem  
 pro vera & catholica concludens  
 sententia. S. Pauli verba, quæ mo-  
 do tractamus, adfert pro suo sensu  
 confirmando: post quæ subdit. Quā-  
 vis hoc de igne tribulationis, in  
 C, hac



## IOAN. ECKIVS

hac nobis vita, adhibito, possit intelligi: tamen si quis hoc de igne futurae purgationis accipiat: pensandum solicite est, quia illū per ignē dixit posse saluari: Non qui super hoc fundamentum ferrum, æs, vel plumbum, ædificat, id est, peccata maiora & idcirco duriora, atque tunc iam insolubilia, sed lignum, fornū, stipulam, id est peccata minuta, atque leuissima, quæ ignis facile consumit: Hoc tamen sciendum est, quia illic saltem de minimis, nihil quisquam purgationis obtinebit: nisi bonis hoc actibus in hac adhuc vita positus, ut illic obtineat promereatur: plana sunt hæc verba & nullis inuolucris obnoxia.

Post magnum illum pontificem, magni Imperatoris Caroli audiamus præceptorem Altuinum libro tertio, de trinitate dicentem. De igne diei iudicii Apostolus ait, unusquisque opus quale sit ignis declarabit

bit de igne purgatoriꝝ cum dixisse,  
 non est dubitandum: quem ignem  
 aliter sancti, aliter impij sensuri  
 sunt, impij siquidem de illius ignis  
 cruciatu, ad perpetuas ignium flam-  
 mas detrudentur: sancti vero qui  
 sine omni peccatorum macula: in  
 corporibus suis resurgent: qui su-  
 pra fundamentum, quod est Chri-  
 stus, aurum, argentum, & lapides  
 preciosos ædificauerunt tanta ve-  
 locitate ignem illum peruolabunt,  
 quanta integritate fidei & dilectio-  
 nis, in hac vita custodierunt præce-  
 pta: postea prosequitur ad longum  
 de igne iustorum: qui nondum san-  
 cti contemplatione essentia diui-  
 nae existunt: attamen in charitate  
 Dei decedentes, minuta peccata ex-  
 urunt in igne per quem salui fiunt:  
 At in praesentia sufficiat, quod testes-  
 tur non dubitandum quin S. Pau-  
 lus loquatur de igne purgatoriꝝ.

Albrechtus & ipse magnus Suae,

# IOAN. ECKIVS

uus, Græcum citat interpretē An-  
 nium, dicentem super illis verbis  
 Apostoli. Hunc ignem credimus et  
 se καθάρισμος, id est, mundificati-  
 onem: in quo defunctorum animæ  
 probantur, tanquam aurum in for-  
 nace à scoria purgatur: Recentio-  
 res & neotericos non adfero: & si  
 illustres Theologos, Petrum Lon-  
 gobardum, Guilhelmu Parrhisi-  
 ense, Nicolaum de Lyra, Gersonē  
 & similes: quod aduersarius gra-  
 diens in mirabilibus super se: hos  
 cōtemnit & floccifacit: velut scho-  
 lasticos & spinosos sophistas, qui  
 spiritus sancti intelligentiam non  
 sint assecuti: quemadmodum ipse  
 cœlo demissus ab alto, Deorū Men-  
 curius, Veritatem, quæ CCCC. an-  
 nis sub scamno latuerit, in lucē af-  
 ferat. Attamen glossam ordin-  
 saltem audiamus super eo loco.  
 Duos ignes inquit futuros legim⁹,  
 Vnum æternum, quo æternaliter  
 puni-

In arrogan-  
 tiā Lutheri.

Glossa ord.

puniuntur reprobi, qui sequetur iudicium: alterum qui præcedet, quo exuretur facies huius mundi: qui emundabit eos, qui superædificauerunt lignum, fœnum, & stipulam: qui autem superædificauerunt aurum, argentum, & lapides preciosos, de utroque igne securi sunt. Expende hunc glossatorem huius fuisse sententiæ: Eum ignem qui modo purgat animas, in die conflagrationis, purgaturum faciem totius mundi, de quo inferius plura.

¶ Eufasio Lutheri ad præfatum S. Pauli locum, & euasionis repulsa. Cap. VI.

**H**OC apertissimum diui Pauli testimonium, luculentissimas sanctorum patrum interpretationes, cludere nititur Luther: & pro temeritatis suæ arrogantiâ, nouum adfert relictis patribus, verborum Pauli intellectum: vt suæ satisfaciat vanitati, & cui tam immodice

C 5     studet

# IOAN. ECKIVS

Bern. sup  
Cantic.

Mat. 7.

Lutheri  
expositio

Apoc. 21.

studet, singularitati, Omnib⁹ enim  
vna intentio hæreticis ait Bernhar-  
dus, semper fuit, captare gloriā de  
singularitate scientiæ: vnde prola-  
to sibi illo apostoli loco, fatetur se  
nescire germanum Pauli sensum  
ita etiam lupus rapax, in vestimen-  
to ouium incedit: subdidit in dis-  
putatione nostra Lipsica: cum aper-  
tissime Apostolus dicat. Opus vni-  
us cuiusq; per ignē probari: in quo  
igne dicit reuelanda die domini,  
quæ declaret vniuscuiusque opus.  
meo tenui iudicio videtur loqui de  
igne conflagrationis & extremi iu-  
dicij. Hac ergo euasione se credens  
tutum, negat hoc loco probari pos-  
sibile.

At fortiter repellamus huac fu-  
cum: primo enim si vult ad vltimū  
diem iudicij, & ad ignem cōflagra-  
tionis Apostolica verba referri: vi-  
deat quid fecerit? Cum nihil coin-  
quinatum intrabit in cōlestē Hie-  
rusa:

iherusalem: conſectarium erit animas  
 illorum, qui ſuperædificauerunt, li-  
 gna, fœnum, & ſtipulam, non antea  
 ingredi regna cœlorum, quàm pur-  
 gatz fuerint & arſerint illa crema-  
 bilia. Quod ſi tamdiu eis differen-  
 dū eſt, quo vniuſcuiuſq; opus ignis  
 probabit (nam & de bonis & ma-  
 lis, vt recte Auguſtin⁹ inducit, ope-  
 ribus probandis loquitur Apoſto-  
 lus) tunc alia Græcorū hæreſis redi-  
 bit, & antiqua veſania, neminē an-  
 te vltimum iudiciū ingredi regna  
 cœlorum, contra quam apertiffima  
 habemus Chriſti verba ad latronē.  
 Amen dico tibi, hodie mecum eris  
 in paradifo: & Chryſoſtom⁹ ſuper  
 eo loco, improbat hunc errorem  
 ſequentes, ait enim: Quidam di-  
 cunt latronem nondum aſſecutum  
 eſſe paradifum: ſed paradifum qui-  
 dem, latro poſſedit. Non enim po-  
 teſt mentiri qui dixit, hodie mecū  
 eris in paradifo.

Impro-  
 batio.

Græcorū  
 hæreſis.

Luc. 23.

Porro

# IOAN. ECKIUS

Porro per hanc euanidam & no-  
uitiam interpretationem, non eu-  
dit aduersarius, quin hoc loco asse-  
rat Apostolus, purgatorium: nisi  
quod deteriori modo, & peiori for-  
ma illud admitteret. Nam quia cõ-  
cedit Apostolum loqui de igne cõ-  
flagrationis: & in illo ardebit opus  
eius, qui ligna, fœnum, & stipulam  
superædificauit, qui detrimentum  
patietur. Ipse autem saluus erit, sic  
tamen quasi per ignem: & ita ad-  
uersarius negando verba apostoli  
loqui de purgatorio: statim sibi ipsi  
contrarius: ignem conflagrationis  
ponit esse purgatorium: licet tunc  
difficile sit ostendere: quale detri-  
mentum paterentur, & quid inter-  
uallo temporis, cum animabus il-  
lis ageretur, vnde cuiq; prudenti li-  
quet: non acceptandam diuersarum  
euationem: nec eum assecutum sen-  
sum primariũ literalem huius loci.

Postea ex duobus apertissimis,

vt

vt ait, verbis, in hanc tractus est ab  
 surditatem: vt existimet Apostolū  
 huius fuisse intentionis. Primo qđ  
 ita vniuersaliter testatur Aposto:  
 lus, Et vniuscuiusq; opus, quale sit,  
 ignis probabit, vt existimet solum  
 ignē conflagrationis, vniuscuiusq;  
 opus probabit: at qui in vestibulo  
 aberrat, accidit vt veram portam,  
 non facile ingrediatur: cū per ignē  
 primo loco positum nullus mate:  
 rialis ignis intelligatur, sed iudiciū  
 quod in morte cuiusq; fertur, vt su  
 pra ex Augustino & gloss. interli:  
 neari ostendimus, copiosius illud  
 libro secundo facturi. Alioquin si  
 de igne materiali conflagrationis  
 velint intelligi: iam omnes sanctorū  
 animæ, nondum probatæ sunt, ex:  
 pectantes diem domini, vt probe:  
 tur opus vniuscuiusque: cum tamē  
 S. Ioannes viderit beatitudinem  
 earum per reuelationem: quia da:  
 ta sunt illis singulæ stolæ albæ: &  
 dictum

Apoc. 7.



# IOAN. ECRIVS

dictum est illis, vt requiescerent  
pus adhuc modicum.

Alterum quod ei præbuit occasi-  
onem erroris est: quia in illo igne  
dicit reuelandam diē domini que  
declaret vniuscuiusq; opus: licet ni-  
arbitrer Apostoli fore mentem, diē  
domini reuelandā in igne, vt Lud-  
der torquet violente literam apo-  
stolicam: sed opus vniuscuiusq; re-  
uelari in igne: & dies domini de-  
clarabit. Tamen hic fallitur adue-  
sarius, quod non existimat diē  
domini dici, nisi extremi iudicii:  
quasi non quælibet dies mortis ho-  
minis: dicatur dies domini: de qua  
die & hora nemo scit ait Christus  
ad apostolos: Sic alij loci quibus Apo-  
stolus loquitur de die domini, & i-  
etiam de aduentu domini in extre-  
mo iudicio intelligi quæant: tamē  
& de aduētu Christi in morte vni-  
uscuiusq; commodissime accipiun-  
tur: vt ad Thessalonicēses ait. Dies  
domini

**Matt. 24.**

**Dies dñi.**

**2. Thess. 5.**

## DE PURGATORIO. 24

domini sicut fur in nocte ita veniet: Sic Augustinus ad Esiciū inquit. In quo enim quemq; inuenerit suus nouissimus dies: vnus est locus apud sanctum Petrum: vbi ita pro nouissimo die mundi accipitur, quod ad nouissimum diem hominis sensu literæ non potest adaptari. Sed quod dies domini dicatur dies mortis hominis, glossa ordinaria clare nobis hic indicat dicens. Hic dies est hominis, pro nutu suo agentis: sed in iudicio vel morte cuiusque dies est domini, secundum merita iudicantis: vnde ex eo quod Apostolus meminit diei domini, non debebat propterea interpretari, verba eius de die conflagrationis & extremi iudicii: fateor tamen quod non desunt, qui opinentur eundem ignem, in quo iam animæ purgantur, velut è catharactis erupturū, & purgaturū elementarē machinā, sicut ait S. Petrus: Adueniet autē dies domini 2. Pet. 3  
sicut

# IOAN. ECKIVS.

sicut fur, in quo cœli magno impetu transiunt: elementa vero calorem soluentur: terra autem & omnia quæ in ipsa sunt, exurentur. Vnde & in sacris literis sæpe dominus igne venturus prænunciatur: vnde  
**Esai. vlt.** apud Esaiã. Ecce dominus in igne  
**Psal. 99.** veniet: & David. Ignis ante ipsum  
**Dan. 7.** præcedet: & Daniel. Tronus eius  
**Matt. 24.** flamma ignis: rotæ eius ignis accensus: & Matthæus. Sicut fulgur ex  
**Gregor.** ab oriẽte, & parer vsq; in occidentem: ita erit & aduentus filij hominis, vnde & B. Gregorius quasi ha  
**Esai. 1.** sitando idem proponit, Assumens illud Esaiæ, dilatauit infernus animam suam. Videtur inquit, infernus dilatare animam suã per ignem  
**Glos.** Siciliæ qui multum terræ occupauit, vel de terra in die iudicii, totum occupabit: ille autẽ ignis est ignis purgatorij: huius sententiæ astipulatrix videtur gloss. ordina. prior capite renarrata: & illic obiter an  
 not

## DE PURGATORIO. 25

notauimus. Stat ergo sententia nostra vera ac inuicta sanctis patribus Augustino, Ambrosio, Hieronymo Gregorio ac Alcuino conformis, hoc loco Apostolum ignem significasse: quo opera venialia purgetur per lignum, fornū & stipulam significata.

¶ Ex verbis Christi apud Matthæum probatur purgatorium. Cap. VII.

**A** Vdiuimus ministrum nobis purgatorij locum monstrantem: audiamus iam dominum: placuit nobis sententia discipuli, placitura est & magistri. Dominus enim noster Iesus Christus ad discipulos suos, Matthæo referente, ait. Esto consentiens aduersario tuo cito, Mat. 5. dum es in via cum eo: ne forte tradat te aduersarius iudici: & iudex tradat te ministro, & in carcerem mittaris: amen dico tibi, non exies inde, donec reddas nouissimū quædā

D                      dianj

**Luc. 12.** drantem: sic apud Lucam ait, dum vadis cum aduersario tuo ad principem in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad iudicem: & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem: dico tibi, non exies inde, donec nouissimum minutum reddas: hunc locum ita adducimus, vt fidelem, qui in captiuitatem redigere omnem intellectum debet in obsequium Christi, facile conuincere debeat, ad assentiendum purgatorio esse. Nam cum corrupta sit nostra natura. & vetus in nobis regnet

**Gene. 8** Adam: & sensus & cogitatio humani cordis, in malum prona sunt ab adolescentia sua: quomodo non aduersantur nobis (iuxta Hieronymum Ambros. & Gloss. ordinat. traditionem) prophetica & Euangelica mandata: quæ appetitus nostros & offensibilitates coercent: illis ergo consentire debemus, dum sumus in

hac via, qua ad patriam tendimus: quod si nō fecerimus, ecce pręcepta & mandata Dei accusabunt, nō cōsentientem coram iudice Christo, dū ex via euocatur, iuxta illud Ioānis. Est qui accusat vos Moyſes: & iudex tradat eum ministro, vt in carcerē mittatur purgatoriū, à quo non exhibit, donec satisfaciatur pariendo: & sic omni debito, etiam nouissimo & minutissimo soluto, vitam æternam ingrediatur: aut per aduersarium proximum capere possumus: cum quo pro humana fragilitate aliqua dissensio est: velut & in præcedentibus & subsequētib; huius meminit, & Hiero. explicat.

Ioan. 5.

Et quamuis S. Augustinus de carcere infernali, videtur hunc locum intelligere: & Chrysostom⁹ de carcere huius mundi: tamen varietatē interpretum non impedire, quin textus sit efficax ad probandum, capite quarto docuimus. Ita autem

D 3 accipis

# IOAN. ECKIVS

Ambro.

accipienda esse verba Evangelica,  
sicut iā mōstrauimus docet B. Am-  
brosius super Luc. qui in fine quasi  
inquit. Et videtur vsualis rei nomi-  
ne expressum, intellectus spiritualis  
arcanum. Nam sicut qui pecuniam  
soluunt debitum reddūt, nec prius  
euacuatur fœnoris nomen, q̄ toti⁹  
sortis ad numum vsq̄, quocunq̄ so-  
lutionis genere, quantitas vniuer-  
sa soluatur: sic compensatione cha-  
ritatis, actumq̄ reliquorum, vel sa-  
tisfactione quacunq̄ peccati pœna  
dissoluitur, aut precio charitatis re-  
dimitur iniuria, aut iniurię æstima-  
tione pœna laxatur, & infra vniuersi  
cuiusq̄ superscriptæ genere condi-  
tionis eluitur, cum tam diu exerce-  
tur noxiis pœnis & commissi sup-  
plicia erroris expendat. Quis non  
videt S. patrem inter varia satisfac-  
tionum genera, & purgatorium  
connumerare: nam carcerem talem  
ponit in quo satisfactione peccati  
pœna

# DE PURGATORIO. 27

pœna eluitur: at hoc in inferno nō  
contingit: cum vniuersa quantitas  
ibi nunquam soluatur: nūquam de-  
uenitur ad minutū vbi semper ma-  
xima, quia æterna restat pœna: in  
inferno enim dum semper solue-  
rint semper plus restat soluendum  
quod æternus est ille carcer: cōstat  
ergo S. patrem de purgatorio hūc  
locum interpretari. Et ita Glos. or.  
din. intelligit per nouissimum qua-  
drantem, peccata minuta, quæ sunt  
purgabilia, sicut peccata mortalia,  
damnabilia. Et hunc sensum ac ver-  
borum intelligentiam, plerique ex  
Neotericis tenēt ac sequūtur, sicut  
& præceptor meus Gregorius Re-  
sithius Chartusian⁹ post alios facit.

Glos. or.

¶ Euasio fucata Ludderi ad ver-  
ba Christi, & alia item Me-  
lanchthonis Grammatici,  
refellitur. Cap. VIII.

**E**X hac nostra inductione, nitē-  
tur aduersarius collum subdu-

D 3 cere:



## IOAN. ECKIVS

cere: quoniam sanctus Augustinus  
 de carcere inferni intelligat, à quo  
 nunquā sit egressurus: & authorita-  
 te Hieronymi aduersus Heluidiū,  
 satis manifestum sit, hanc dictionē  
 donec, non cogi significare, quod  
 Ambrosius hic ponit: nā & sic Ma-  
 thei. i. scribitur de Ioseph & Maria.  
 Nec cognouit eam donec peperit  
 filium suum, & tamen inualida est  
 illatio, quod post partum eam co-  
 gnouerit. Ita hic vult non sequi, qd  
 sit exiturus post solutionem: sed sol-  
 uet & non exhibet. Addit Philippus  
 Melanchthon Grammaticus Ludi-  
 deri sectator, velut Cræstionius gra-  
 maticus Pelagij, non esse eundem  
 locum in Luca & apud Matthæū:  
 dein cum Ambrosius aduersarium  
 faciat diabolū, reluctari huic sen-  
 tentiæ Hieronymum. Et eum com-  
 miseret populum fidelem sic doceri,  
 & pleraq; alia contumeliose af-  
 feri

fert Grammaticus ille in hanc sententiam.

At illa suffragantur diuersario: nam supra deplanauimus. Non propterea locum sacrae scripturae reddi inualidum, eo quod sanctum patrem reperitur diuersus sensus assertus: nam sic omnia essent, dubia, incerta, & ambigua cum ferme nullus sit locus, qui non ob sui fecunditatem & vigilantissimum sanctorum patrum laborem, pertinacissimum studium inueniatur varie tractatus: sufficere enim debet sanctum doctorem assequi sensum literalem verum, nec ab alio loco sacrae scripturae dissonum, nec ab aliis sanctis patribus improbatum: Nam si sancti patres sunt diuersi, non illo confectarium est, scripturam reddi dubiam. At si aduersas & improbatas adferrent expositiones: iam tibi cedere, & euasioni assentirer, locum reddi ambiguum. Porro quod

Cap. 4.

D 4 argua:

# IOAN. ECKIVS

**Donec**

arguatur de vocula donec, ex Hieronymo contra Heluidium, neminem hoc præterit, donec explicari per nunquam, quod Glossa interlinearis hic facit ad sancti Augustini mentem. Et in Genesi. Coruus quem

**Gene. 8**

emisit Noe, non reuertebatur, donec siccarentur aquæ super terram, & tamen nunquam postea reuersus est: ita in loco citato Matthæi: & in

**Psal. 109.**

Psalmo. Dixit dominus domino meo sede à dextris meis. Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum. Et iterum. Oculi nostri

**Psal. 122.**

ad dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri: quare liber pator, ut vocula illa donec, aliter quando infinitum significet, quod ex circumstanti materia, aut aliis locis scripturæ,prehenditur: sed cum visitatio sit eius significantia: ut summationis terminum exprimat, ab ista non est temere recedendum: & propior videtur esse iste sensus

lite

# DE PURGATORIO. 29

Literalis quia docet hic Christus  
pœnitentiam, & non omnis deli-  
cti emendationem: ait Ambros. præ-  
sertim quia hic fit mētio de reddi-  
tione & solutione debiti finiti: at  
existētes in inferno: nō reddunt de-  
bitum: ideoq; potius videtur adap-  
tanda hæc litera existētibus in pur-  
gatorio, quam in inferno qui nihil  
soluunt, sed luunt perpetuo pœnas  
Et miror quod Grammaticus theo-  
logus in præsentia hunc sensum nō  
sequitur, qui Dialecticam, Phisicā,  
ac Ethicam damnans, Grammati-  
cam his & aliis omnibus adminicu-  
latiuis scientiis præponit vt quæ  
Theologiæ præ omnibus maxime  
opituletur.

Ambros.

Ludder the-  
olog. gram-  
maticus.

Quæ Philippus Melanchthon as-  
sumit sutor ultra crepidam per se  
frivola sunt & futilia: Nam B. Am-  
brosius acutius vidit, in quo locus  
ille Matthæi à loco Lucæ differat:  
hoc inquit etiam Matthæus posuit:

Melächthō.

Ambros. de-  
fenditur.

D ; sed

# IOAN. ECKIVS

sed ille specialiter iste generaliter  
 ille enim de reconcilianda pace d  
 fidentium fratrum dicendum put  
 uit (vides quomodo & Hieronym  
 & Chrysostomi sententiam sit affi  
 cutus) hic de poenitentia, & omni  
 emundatione delicti : vide quom  
 non latuit S. patrem, quomodo  
 idem, & quatenus diuersus sit loc  
 Matthæi & Lucæ: Quod adiecit  
 aduersario, reluctari Hieronymum  
 Ambrosio Andabatarum more p  
 gnat: cum prorsus consentiant. N  
 Hieronymus super Matthæo inquit  
 inquit. Ex præcedentibus autem  
 consequentibus, manifestus est ser  
 sus: quod nos dominus ac saluato  
 noster, dum in istius seculi via cur  
 rimus, ad pacem & concordiam  
 hortetur: iuxta Apostolum dicen  
 tem. Si fieri potest, quantum ex vo  
 bis est, cum omnibus hominibus  
 pacem habentes, &c. Itaque aduers  
 rius noster est secundum Hieronym

Hieron. nō  
 reluctatur  
 Ambr.

Rom. 12.

# DE PURGATORIO. 10

nam, homo quo simultatem habemus & inimicitiam gerimus: at hunc sensum & B. Ambrosius non respuit sed amplectitur. Ait enim. Et iuxta Matthaeum quidem, aduersarius est: cum quo minime tibi in hac vita conuenisse videatur: qui apud iudicem futurum, viuorum atque mortuorum, manente simultatis crimine persequatur: vide quam pulchre in eandem coeunt circa Matthaeum sententiam: hinc ambo meminert, pro eo quod nos legimus in latinis codicibus. Esto consensuens aduersario tuo, scriptum esse Græcè, *ἐννοῶν*, quod interpretatur benignus. Quod vero B. Ambrosius iuxta Lucam intelligit diabolum, diui Petri autoritate: hoc Hierony. nullibi refellit quid per aduersariū apud Lucā intelligatur: quāuis nolit diabolum iuxta Matthaeū intelligi: qd nec in Luca reperitur. Discat ergo Melanchthon,  
alia

# IOAN. ECKIVS

**Donec**

arguatur de vocula donec, ex Hieronymo contra Heluidium, neminem hoc praterit, donec explicari per nunquam, quod Glossa interlinearis hic facit ad sancti Augustini

**Gene. 8**

mentem. Et in Genesi. Coruus quem emisit Noe, non reuertebatur, donec siccarentur aquae super terram, & tamen nunquam postea reuersus est: ita in loco citato Matthaei: & in

**Psal. 109.**

Psalmo. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum. Et iterum. Oculi nostri

**Psal. 132.**

ad dominum Deum nostrum, donec misceatur nostri: quare liberatior, ut vocula illa donec, aliquando infinitum significet, quod ex circumstanti materia, aut aliis locis scripturae, deprehenditur: sed cum visitatior sit eius significantia: ut summationis terminum exprimat, ab ista non est temere recedendum: & propior videtur esse iste sensus

lite

# DE PURGATORIO. 29

Literalis quia docet hic Christus  
penitentiam, & non omnis deli-  
cti emendationem: ait Ambros. præ-  
sertim quia hic fit mētio de reddi-  
tione & solutione debiti finiti: at  
existētes in inferno: nō reddunt de-  
bitum: ideoq; potius videtur adap-  
tanda hæc litera existētib; in pur-  
gatorio, quam in inferno qui nihil  
soluunt, sed luunt perpetuo pēnas  
Et miror quod Grammaticus theo-  
logus in præsentia hunc sensum nō  
sequitur, qui Dialecticam, Phisicā,  
ac Ethicam damnans, Grammati-  
cam his & aliis omnibus adminicu-  
latiuis scientiis præponit vt quæ  
Theologiæ præ omnibus maxime  
opituletur.

Ambros.

Ludder the-  
olog. gram-  
maticus.

Quæ Philippus Melanchthon af-  
sumit sutor ultra crepidam per se  
friuola sunt & futilia: Nam B. Am-  
brosius acutius vidit, in quo locus  
ille Matthæi à loco Lucæ differat:  
hoc inquit etiam Matthæus posuit:

Melächthō.

Ambros. de  
fenditur.

D 3 sed



# IOAN. ECKIVS

sed ille specialiter iste generaliter  
 ille enim de reconcilianda pace d  
 fidentium fratrum dicendum p  
 uit (vides quomodo & Hieronym  
 & Chrysostomi sententiam sit affi  
 cutus) hic de poenitentia, & omni  
 emundatione delicti : vide quā  
 non latuit S. patrem, quomodo  
 idem, & quatenus diuersus sit loc  
 Matthæi & Lucæ: Quod adiecit  
 aduersario, reluctari Hieronymum  
 Ambrosio Andabatarum more p  
 gnat: cum prorsus consentiant. N  
 Hieronymus super Matthæo inquit  
 inquit. Ex præcedentibus autem  
 consequentibus, manifestus est ser  
 sus: quod nos dominus ac saluator  
 noster, dum in istius seculi via cur  
 rimus, ad pacem & concordiam  
 hortetur: iuxta Apostolum dicen  
 tem. Si fieri potest, quātum ex ve  
 bis est, cum omnibus hominibus  
 pacem habentes, &c. Itaque aduersa  
 rius noster est secundum Hieronym

Hieron. nō  
 reluctatur  
 Ambr.

Rom. 12.

# DE PURGATORIO. 10

nam, homo quo similitudinem habemus & inimicitiam gerimus: at hunc sensum & B. Ambrosius non respuit sed amplectitur. Ait enim. Et iuxta Matthaeum quidem, aduersarius est: cum quo minime tibi in hac vita conuenisse videatur: qui apud iudicem futurum, viuorum atque mortuorum, manente similitudinis crimine persequatur: vide quam pulchre in eandem coeunt circa Matthaeum sententiam: hinc ambo meminert, pro eo quod nos legimus in latinis codicibus. Esto consensuens aduersario tuo, scriptum esse Græcè, *ἐννοῶν*, quod interpretatur benignus. Quod vero B. Ambrosius iuxta Lucam intelligit diabolum, diuini Petri autoritate: hoc Hierony. nullibi refellit quid per aduersariū apud Lucā intelligatur: quāuis nolit diabolum iuxta Matthaeū intelligi: quod nec in Luca reperitur. Discat ergo Melanchthon;  
alia

# IOAN. ECKIUS

**Laus Amb.**

alia ratione Theologiam fore  
etiam quam Grammaticam, al  
stultiora sunt, quam quod ad ea  
spondeatur: Nam Ambrosium  
ete docuisse populum: editi testa  
tur sermones, & magni Augustini  
conuersio.

Ex aliis verbis Christi apud  
Matthæum probatur purga  
torium. Cap. IX.

**Matt. 12.**

**Q**Uod si aduersarius per  
Taurino capite esse pen  
nax neque acquiescere velit illi  
co Matthæi iam citato, patenti  
alium ex eodem adducamus: v  
saluator noster Iudeis dixit. Om  
peccatū & blasphemia remittetur  
hominibus: spiritus autem blasph  
miae non remittetur, & quicunq  
dixerit verbum contra filium ho  
minis remittetur ei: qui autem d  
xerit verbum contra spiritum san  
ctum, non remittetur ei, neque i  
hoc seculo, neq; in futuro. Omni

q

## DE PURGATORIO. 38

qui spirat intelligit hic saluatorem  
 grauitatem blasphemiae exaggerare  
 quod neq; hic, neq; in futuro se-  
 culo remittatur: nō quod negetur  
 remissio: si blasphemus pœniteret:  
 sed quia occludat viam spiritui san-  
 cto & gratiae demeritis suis eū ex-  
 ecantibus, non peruenit ad pœnis  
 tentiam: sed induratur, sicut indu-  
 ratum fuit cor Pharaonis & Aegy-  
 ptiorum. Et sicut Ioannes ē quibus-  
 dam blasphemiae suae merito excæ-  
 catis inquit, propterea non poterāt  
 credere, citans Esaiam, excæcauit  
 oculos eorum & indurauit cor eo-  
 rum, vt non videant oculis & non  
 intelligant corde, & conuertentur,  
 & sanem eos. Porro sicut aperuit  
 diuersitatem peccatorum, ita & ge-  
 minam ostendit remissionem, quo  
 aliqua in præsenti seculo, aliqua in  
 futuro remittuntur. Modo si in fu-  
 turo seculo remittuntur, hoc nō fit  
 in cœlo, quia nihil coinquinatum  
 intrat

Exod. 10.  
 & 14.  
 Ioan. 12.  
 Esai. 7.

**Apo. 17.** Intrat in ipsum, ait Ioannes. Nec  
 inferno, quia ibi nulla est redēptio.  
 Non attinet in præsentia pugna  
 Theologorum discutere, an pec-  
 ta venialia perpetuo in inferno  
 niantur. Itaq; confectarium est h  
 remissionem fieri in purgatorio,  
 sic ex verbis Christi, purgatorium  
 est probatum.

Et quod intelligentia illa sit v-  
 ra, recte ex litera primario sen-  
 tracta, liquet sanctorum patrum  
 stimoniis. Nam Gregorius magnus  
 hunc pertractans locum ait, qual-  
 hinc quisq; egreditur, talis in iud-  
 cio apparebit, vel repræsentab-  
 tur: sed tamen de quibusdam  
 pis esse ante iudicium purgandi  
 ignis credendus est: pro eo quod v-  
 ritas dicit: quia si quis in spiritu  
 sanctum blasphemias dixerit, ne-  
 in hoc seculo remittetur ei, neq;  
 futuro: in qua sententia datur in-  
 rigi, quasdam culpas in hoc seculo  
 quasda

quasdam in futuro posse relaxari:  
 & probat hanc intelligentiam B.  
 Gregorius: nam quod de vno ne-  
 gatur, consequens intellectus pater,  
 quia de quibusdam conceditur. Vi-  
 de quàm docte colligit, veram lite-  
 ræ intelligentiam Bea. Gregorius  
 ostendens ex verbis Christi saluas-  
 toris nostri, purgatorium probari.

Astriplatur beatus ille & mellis-  
 fluus Bernhardus super Canticis,  
 vbi reprehendens hæreticos, pur-  
 gatorium negantes post mortem,  
 inquit: Quærant ergo ab eo, qui di-  
 xit, quoddam peccatum esse in hoc  
 seculo, neq; in futuro remittendum:  
 cur hoc dixit, si nulla manet in fu-  
 turo remissio, purgatione peccati.

Habet hoc gemina glossa ordi-  
 circa literam. Vna inquit, Quædam  
 enim culpæ in hoc seculo laxan-  
 tur, quædam verò parvæ scilicet:  
 etiam in futuro quæ quidem post  
 mortē grauant; sed & dimittuntur,  
 si homo

# IOAN. ECKIVS

si homo bonis actibus in vita  
ibi dimittantur, promeruit. A  
glos. ait, quia sunt quædam le  
quæ si in hac vita nondum sunt  
missa, post mortem grauant: sed  
remittuntur si digni sunt: quæ  
ba, cum sint luce meridiana clari  
ra, non opus est extendere: neq  
quicquam dicit aduersarius ad  
immo non potest quicquam cõ  
dicere vel cogitare: nisi quod in  
sputatione Lipsica, pro solita  
proteruia ait, Rationem Gregor  
consentiẽte Bernhardo esse val  
apud fideles, sed inuvalidam ap  
resistentes: & tamen nec vnum ap  
cem adducit: cur infirma sit, ex  
bis Christi: ratio per B. Bernha  
dum inducta: forte credens se al  
rum Pythagoram, vt eius author  
tate contenti sufficiat in probati  
ne afferre. Ipse dixit. Quamuis  
hi sufficiat, rationem Gregorã  
validam apud fideles: quia noui

Glos.

Ipse dixit.

## DE PURGATORIO. 33

contra infideles nec Euangelium  
valere, quin sacrā scripturā negent.

¶ Machabæi factō, purgatorium  
probatur: & librum Machab.  
esse in Canone cuincitur.

### Caput X.

**S** Vperest vt alium locum adfe-  
ramus, ex Machabæorum libris  
tam patentem & manifestarium,  
tam dilucidum ac apertum: vt cauil-  
lari aut torqueri non possit, etiam  
per ipsum aduersarium, quamuis  
insigniter proteruum. Nisi quod  
extremum quærens impietatis re-  
fugium, nobis, Immo sanctæ eccle-  
siæ Dei, eripere conatur hunc librū  
velut simili impietate, in resolutio-  
nibus disputationis Lipsicæ, Cano-  
nicam S. Iacobi Apostoli epistolā,  
impudentissime affirmat, huius sty-  
lum, longe esse infra apostolicam  
maiestatem, nec cum Paulino vllō  
modo comparandum: sed cornua  
bestiæ huius confringantur. Pro-  
cedat

*Impietas  
Luddera.  
2. Mach. 12.*



# IOAN. ECRIVS

deat ergo sacra scriptura: & quid  
Iudas Machabæ<sup>9</sup> fecerit nobis enar  
ret. Cæde suorum facta, sequitur.  
At vir fortissimus Iudas hortaba  
tur populum cōservare se sine pe  
cato, sub oculis videntes, quæ facta  
sunt, pro peccatis eorum, qui pro  
strati sunt. Et facta collatione duo  
decim millia drachmas argēti, mi  
sit Hierosolymam, offerri pro pec  
catis mortuorum sacrificium, bene  
& religiose de resurrectione cogi  
tans: nisi enim eos qui ceciderant  
resurrecturos speraret: superflu  
videretur & vanū orare pro mor  
tuis, & quia considerabat, quod hi  
qui cum pietate, dormitionem ac  
ceperant optimam haberent repo  
sitam gratiam: Sancta ergo & salu  
bris est cogitatio, pro defunctis  
orare, vt à peccatis solvantur.

Hic locus apertissimus (à quo fu  
git aduersarius, velut à facie colu  
bri) non solum testatur locupletis  
sime

## DE PURGATORIO. 34

sime purgatorium esse nudis verbis, sed & pluribus id agit, quid Iudas Machabæum mouerit, ad faciendum suffragia pro mortuis, quod sacrificiū pro peccatis eorum oblatum: Quod hi adhuc optimam haberent repositam gratiam: ideo solum pro electis orare intendebat, attamen onere peccatorum grauat, ut à peccatis, hoc est à reatu peccatorum soluerentur, ut pulchre inter recentiores doctissimus comes Mirandulanus, interpretatur. **Picus.** Vbi hoc animaduersione dignum, quod hi qui ceciderāt in bello, peccauerunt peccato mortali, nā uti sacra testatur historia, sequēti die venit Iudas cum suis: ut corpora prostratorum tolleret, & cū parētibz poneret in sepulchris paternis: inuenerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis idolorū, quę apud Iamnitā fuerūt à quibus lex prohibet Iudæos: oībus ergo mani

E s festum

# IOAN. ECKIVS

Deut. 7.

festum factum est, ob hanc causam  
eos corruisse: omnes itaq; benedixe-  
runt iustum iudicium domini: quę  
occulta fecerat manifesta. Intelligis  
candide lector, quomodo crimi-  
ne fuerunt obnoxii, contra legem  
denaria idolorum appropriantes,  
quod in Deuteronomio prohibuit  
dominus, inquiens ad populum per  
Moysen: sculptilia eorum igne com-  
bures: non concupisces argentum  
& aurum, de quibus facta sunt, neq;  
assumes ex eis quicquam ne offen-  
das, propterea quod abominatio  
est domini Dei tui, nec inferes quic-  
quam ex idolo in domum tuam, ne  
fias anathema, sicut & illud est.  
Hoc perpende, nam si in hoc pecca-  
to impęnitentes fuissent mortui,  
iam fuissent anathema & damnati,  
& in cassum fuisset pro eis vel ora-  
re vel sacrificiũ offerre: at quia prę-  
sumendum est semper de meliori:  
ideò Iudas sperabat illos in extre-  
mis

## DE PURGATORIO. 35

mis pœnituisse: vt soluta culpa mortali, adhuc pœnæ essent duntaxat obnoxij, sicq; precibus & sacrificijs peccata eorum soluerentur, id est reatus peccatorum, hoc est obligatio ad pœnam.

Cum aduersarius ad torquendū alioquin sacras literas promptissimus nihil habeat quod possit cauilis suis conspurcare: neq; argutis suis & technis valeat obuelare, aut obtortis variare ac corrūpere glossis in eam ductus est vesaniam vt neget hunc librum posse in contentione consistere: quod & ampullosis verbis, suus obgannit Grammaticus Philippus Melanchthon. Et pro falsitate eorū firmanda B. Hieronymum inducunt: quia ad vetus testamentum pertineant libri Machabæorum, sed B. Hierony. in galearo prologo canonem Hebræum cōscripsit, & eos solos, libros in Canone contentos, in contentione va-

E , lere

# IOAN. ECKIVS

lere decernit, estq; in hac sententia  
ait Ludder, receptus Hieronymus.  
Verba sancti patris subscribā: quib;  
bus fudit aduersarius. Hic prolo-  
gus scripturarum quasi galeatum  
principium, omnibus libris, quos  
de Hebræo vertimus in Latinū cō-  
uenire potest, vt scire valeamus, qd  
quid extra hos est, inter apocripa  
esse ponēdum. Igitur sapientia, qui  
vulgo Salomonis inscribitur & le-  
su filij Sirach liber, & Iudith, & To-  
bias & pastor non sunt in canone,  
Machabæorum primum librū He-  
braicum reperi: secundus est Græ-  
cus: quod ex ipsa quidē phrasi, pro-  
bari potest. Addidit in disputatione  
Lipsica: scire se, ecclesiam recipe-  
re hunc librū: sed non potest eccle-  
sia plus tribuere authoritatis aut  
firmitatis libro, quā per seipsum  
habeat: si autem liber Machabæo-  
rum dicatur esse in canone, hoc fit  
per & quiuocationē voculæ canonis

Hic

De li. Ma-  
chabæ.

# DE PURGATORIO. 36

Hic velut pica nescit quid loquatur aut faciat: sed reuocem⁹ ad examen, huius vafricias, primo auctoritate B. Hieronymi negas libros Machabæorum esse in canone. Sed dic primo, habet ne B. Hier. auctoritatem cōdendi canonis, & decernendi, quos libros velit esse canonicos, aut minus: An more tuo & hic tibi valide contradicis, & Ludderus Ludderū impugnat: quoties negas papam concilium: ecclesiam posse novos articulos fidei concedere: & hic iam vni doctōri hoc tribuis: quē tamē aliās fateris aliquādo humana passum & errasse, cum aliis sanctis: vndē iā ei defers hanc reuerētiā: quod infallibile dederit de libris canonicis iudiciū, inerrabilem canonem: quod toti ecclesiæ postea datum negas.

In Ludde.

Sed omninō pro Ludderano arbitrio arbuerit Hiero. auctoritatē cōdendi canonis: sint⁹ hi soli libri

# IOAN. ECKIVS

**Canonici, quos ipse galeato pro-**  
**gō canonicos recenset. Itaq; euan-**  
**gelium non erit canonica scriptu-**  
**ra, quia illius eo loco nō memin-**  
**it sed vt es versutus & dolosus dicit**  
**Hieronymum ibi solum posuisse**  
**canonem pro libris veteris testa-**  
**menti. Sed cur minorem curam ha-**  
**buit de libris canonicis noui testa-**  
**menti: cur non & de illis: quod erat**  
**magis necessarium canonem ædi-**  
**dit: cum condendi canonis habue-**  
**rit authoritatem. Ideò rectius dix-**  
**eris & verius B. Hieronymum non**  
**condidisse canonem sacrarum scri-**  
**pturarum: sed canonem Iudeorum**  
**recensuisse, in quo libros canoni-**  
**cos secreuerint ab aliis: atq; in illo**  
**canone libros Machobæorum nō**  
**fuisse contentos, ideo & contra Iu-**  
**dæos in contentione non valent.**  
**At licet nō sint in canone apud Iu-**  
**dæos, tamen sunt de canone apud**  
**ecclesiam, quæ eos pro canonicis**  
**habet**

habet scripturis & ita valent in cō  
tentione aduersus eos qui sunt de  
ecclesia.

Et quod hoc sit verum, liquet pri  
mo ex prologo illorum lib. in hoc  
sic cōtinetur. Machabæorum libri,  
licet non habeantur in canone He  
bræorum (hoc enim probat Hiero  
nymus & non plus) tamen ab eccle  
sia inter diuinorum voluminū an  
notantur historias. Vis ne alium te  
stem, libros Machabæorum esse in  
canone apud ecclesiam: lege diuum  
Augustinum decimo octauo libro  
de ciuitate Dei. Ab hoc inquit tem  
pore apud Iudæos restituto templo  
non reges sed principes fuerunt vs  
que ad Aristobolum: quorum tem  
porum supputatio, non in scriptu  
ris sanctis, quæ appellantur cano  
nicæ, sed in aliis inuenitur, in qui  
bus sunt & Machabæorum libri:  
quos non Iudæi: sed ecclesia pro ca  
nonicis habet: propter quorundam

Machabæo  
rum libri in  
canone.



# IOAN. ECKIVS

martyrum passionēs vehemēt  
atq; mirabiles: qui antequam Ch  
stus venisset in carnē vsq; ad mo  
tem pro lege Dei certauerūt, & m  
la grauissima atq; horribilia pen  
lerunt. Adhuc nō porrigis herbi  
qd differs? adhuc negas libros Ma  
chabeorum esse canonicos apud  
clesiam. Nam de Iudæis nihil ma  
ror: filiis ecclesiæ loquor, qui māt  
debent audire, & vocem eius agn  
scere: nisi forte desperatus, nolis e  
se ecclesiæ filius. Nulla hic te falle  
re potest æquiucationis varietas  
quod & particula aduersatiua indi  
cat, quos nos Iudæi, sed ecclesia pro  
canonicis habet.

Et vt obstruatur os loquentium  
iniqua: ita circūuallemus, vt nō po  
sit nō agnoscere se victū: nisi volue  
rit cū antiquis philosophis primi  
principiū ore negare, & ore confi  
teri: Nā principio caput disputatio  
nis nostræ est, an libri Machabæo  
rum

**A**stipulatur  
idē S. pater  
li. 2. de do  
ctrina chri  
stian. c. 8.

rum sint canonici in ecclesia: sic qđ  
 aliis libris ab ecclesia in canone cō  
 numerentur: itaq; oportet ad fontē  
 huius rei recurrere: & ibi in limpi-  
 dissimis aquis, omni dubietate re-  
 mota, veritatē cōtemplari: quomo-  
 do enim sine canone ecclesiæ, quis  
 vel micam veritatis de libris cano-  
 nicis iudicando præstare potest: Si-  
 cut Andreas Carlstadius, hæresis  
 Ludderanę socius, libellum sine ca-  
 pite de canonicis edidit scripturis:  
 qui nūquam canonem scripturarū  
 vidit ecclesiæ? Ergo recurrendo ad  
 canonē ecclesiæ super sacris scriptu-  
 ris: Reperio canonē concilij Char-  
 taginēsis, a summo Pōtifice Rom.  
 cū aliis actis eiusdē concilij appro-  
 batū & receptū: reperio in Codice  
 canonū (de cuius libri autoritate  
 de primatu Petri plura adduxi) ca-  
 nonē S. Innocentiū primi: S. Iuo in  
 sua Panormia hunc nobis refert ca-  
 nonem parte 2. quemlibet referre.

Nihil

In Carlsta

# IOAN. ECKIVS

Nihil aliud in ecclesia legi  
aut cantetur, nisi quæ autoritati  
uinæ sunt, & patrum orthodo-  
rum sanxit autoritas: nec falsa-  
gelorum nomina colantur: sed  
tantum quæ prophetica & euang-  
lica docet scriptura Michael, G-  
briel, Raphael.

**Canon cō-  
cilij Afric.**

Adducamus quoque sacri Africa-  
cōciliij canonem super eo negotio  
& est in ordine 24. huiusmodi  
Item præter scripturas catholicas  
vel canonicas nihil in ecclesia legi-  
tur sub nomine diuinarum scrip-  
pturarum: Sunt autem canonice  
scripturæ, Genesis, Exodus, Leu-  
iticus, Numeri, Deuteronomium,  
Iosue, Iudicum, Ruth, Regum  
libri quatuor, Paralipomenon libri  
duo, Iob, Psalterium, Salomonis  
libri quinque, libri 12. Prophetarum  
minorum, Esaias, Hieremias, Eze-  
chiel, Daniel, Thobias, Iudith, He-  
ster, Esdræ libri 2. Machabæorum

libri

# DE PURGATORIO. 39

libri 2. Noui testamenti libri Euā-  
geliorum 4. Actuum apostolorum  
lib. 1. Epistolæ Pauli 14. Petri apo-  
stoli 2. Ioannis apostoli 3. Iacobi  
apostoli 1. Iudæ apostoli 1. Apoca-  
lypsis Ioannis liber 1. Hoc etiam  
fratri & cōsacerdoti nostro sancto  
Bonifacio vr̄bis Romæ Episcopo,  
vel aliis earum partium episcopis,  
pro confirmādo isto canone, inno-  
tescat, quia & à patribus accepimus  
in ecclesiā ita legendum: hæc verba  
concilij clare indicant nobis, quæ  
sint canonicæ scripturæ in ecclesia:  
vbi libri Machabæorum dinumer-  
rantur: Adhæreamus itaque eccles-  
iæ & hæreticorum sectas à dæmo-  
ne malorum satas, reiiciamus.

Quæ addidit de ecclesia, quæ nō  
possit libro maiorem firmitatē da-  
re, quā per se habeat: Miror quod  
hoc iā denegat ecclesiæ quod prius  
tribuit vni membro S. Hieronymo  
deinde quia synagoga habuit suum  
canon:

Canonica  
scriptura.

## IOAN. ECKIVS

canonem librorum sacrorum: cur ecclesia sponsa Christi nō haberet similem aut maiorem authoritatē? Præterea non dico ecclesiā aliquid facere de scriptura, quod nō sit: sed fecit scripturā esse de canone, quæ prius non fuit: quia sancta ecclesia Dei regitur à spiritu sancto: qui nō fallit eam in iudicio scripturarum canonicarum, sic ecclesia non potest facere Evangelia: fecit tamen ut relictis Nicodemi, Bartholomei Thomæ, & aliorum Euangelis, utamur Matthæo, Marco, Luca & Ioanne: ubi iudicio ecclesiæ standū est in euangeliorum acceptance: ita & in aliis scripturis, in scripturarum intelligētia, & expositione. Euicimus ergo libros Machabæorum esse in canone ecclesiæ, quibus purgatorium esse apertissime probatur: nam nisi iudicium sequatur ecclesiæ, nullum habebit penitus Euangelium.

**Euāgelia  
aliqua re:  
iecta.**

¶ Adhuc

## DE PURGATORIO. 40

¶ Adhuc duobus locis scripturæ probatur purgatorium.

### Caput XL.

**Q**uamuis tam certos veritas Christiana de aduersario tulerit triumphos: vt qui se Christi anum fateatur, non possit nō assentiri purgatorium esse: at paucula quædam velut coronidem adiiciamus: non talia: quæ pertinacem, obstinatum ac frōtosum, ab incepto impietatis itinere dimoucant, sed quæ fidelibus Christi seruis, ecclesiæ filiis, Deo deuotis fomentum fidei præbeant, & pietatis. Nam perfidi & obstinati aurem non præbentes patribus & senioribus: quantumcunque clarissimis scripturæ locis: nolebant tamen fateri se victos: sed illud vnum fuit omnium hæreticorū latibulum: vt fumosis expositionibus nuper cōfictis, sacrā scripturā deprauarent: quod si admitteretur: hodie extaret Arrī, Sabellī, Eunoe

In ptinaces

# IOAN. ECKIVS.

Eunomij, Nouatij, Macedonij, Eutichis, Nestorij, Mantis, Apollinaris, & similium monstrorum impietas: nā sancti patres hoc sæpe conquesti sunt de hæreticis Augustinus, Hieronymus, Cyprianus, Ambrosius: Hoc dixerim, quia aduersarius semper figit pedem in eo: quod scriptura sacra adducta, possit à pertinaci in alium sensum trahi & exponi: & ex hoc: licet perperam, infert eā in contentione non valere, nā hoc vt dixi, omnium hæreticorū fuit latibulū: sed pergamus ad institutū.

**Psal. 65.**

Dauid regius Psalter ait: Transiuius per ignem & aquam & eduxisti nos in refrigerium: Animæ in purgatorio variis iactatæ pœnis: diuersis afflictæ suppliciis: dum finē fecerint laborum: quia transitorius est iste ignis & temporaria cessat functione: ideo reddunt gloriam Deo, qui emit eos de pœnis purgatorij: sicut prolixè adaptat Anthoninus

# DE PURGATORIO. 41

ninus Florentiæ, olim archiepiscopus, viræ sanctimonia, & eruditione spectabilis. Assumit Ludder hic prophetam loqui de persecutionibus sanctorum, sicut in multis locis, Psalmo 16. igne me examinasti Psal. 25. Vre renes meos & cor meum, & 1. Pet. 1. Modicum si nunc oportet constirari in variis tentationibus ut probatio fidei vestræ multo sit preciosior auro, quod per ignem probatur: & breuiter tropus est vulgatissimus scripturæ, per ignem & aquam intelligi tribulationes. Et in assertionibus indignatur, sophistas in hac re ridicule nugari: nam si verba ista ad purgatorium referantur, omnes martyres & tota ecclesia in purgatorium iuerint, quia in persona martyrum & afflictorum hæc dicantur.

At dicat tibi aduersarius. Unde valide doceat, hæc est vox martyrum: itaque non pertinet ad afflictos

**E** in pus

Euasio  
Ludderi.



## IOAN. ECKIUS

**Unus locus** In purgatorio, scio Augustinum de  
**pluribus** afflictis interpretari: scio Hierony-  
**aptatur.** mum dicere: Martyrum hic ostendi  
 victorias, quas in diuersis passionibus  
 meruerant, & ad vnum ductos refrigerium  
 Christum, sed putas ne ob id non etiam ad  
 alios pertinere quam ad martyres? nam si  
 ita perges: futurum est, vt nec ad ipsos  
 martyres pertineat: nam primarius  
 sensus literæ, vt cuilibet est obuius,  
 deseruit gratiarum actioni pro liberatione  
 populi iudaici ab Ægyptiis: nam ibi conuertit  
 mare rubrum in aridam: & in flumine Iordanis  
 pertransibat pede: quare si sic ad vnum  
 pertinent verba Psalmi, quod non ad alium:  
 à Iudæis transferre non poterit ad martyres.  
 Præterea vt titulus indicat psalmi, est  
 psalmus resurrectionis: quia ad resurrectionem  
 Christi pertinet, etiam Hieronymi sententia:  
 ergo arguatur per Ludderanam dialecticam,  
non

non pertinere ad martyres: quæ cū  
omnia absurda sint, necesse est ad-  
mittere verba sacre scripturæ, for-  
cunditate spiritus sancti, ad varia  
posse referri, quod in præsentia ex  
adductis liquet: & verba aduersarij  
testantur, Psalmum loqui de tribu-  
lationibus sanctorum: modo ipso  
iudice omnes in purgatorio sunt  
sancti, & patiuntur tribulationes:  
quare consecretarium est, etiam ad-  
uersario iudice hæc verba esse de  
purgatorio. Nam tanto melius  
ignis purgatorij, ignis & aqua dia-  
citur, quanto tribulatio purgato-  
rij penas martyrum excedit: de  
qua Augustinus ait. Superat omnẽ  
pœnam, quã vnquam passus est ali-  
quis in hac vita.

Adducere diuersario si nõ esset tã  
ptinax: id qđ S. Petrus in Act. apo. **Act. 2.**  
de Christo dixit. Quẽ deus suscita-  
uit, solutis dolorib9 inferni, iuxta  
qđ impossibile erat teneri illum ab

## IOAN. ECKIVS

eo: vbi si exacte perpendamus: dominus non soluit penas & dolores damnatorum in inferno, vbi nulla est redemptio, vel remissio, vel solutio: sed soluit dolores lymbi & purgatorii: quos locos ambos communi theologorum sententia euacuauit de plenitudine misericordiae suae: sicut nouus rex in ingressu suo, passim iubet carceres aperiri & vincula laxari, iuxta illud Zachariae. Tu quoque in sanguine testamenti tui, emisisti vinctos tuos in loco in quo non est aqua: nam in lymbo, videbatur satis esse aqua consolationis: vbi non erant poenae sensibiles sicut in purgatorio.

**Zach. 9.**

¶ Concluditur haereticum esse: negare purgatorium, & hoc ex multis, tum etiam ex aduersario. Caput XII.

**S** Vaderem & rationibus & patrum autoritatibus purgatorium esse: at quia aduersarius non negat

## DE PURGATORIO. 43

negat esse purgatorium, quinimo palam proclamat se scire purgatorium esse: licet à me interpellatus in disputatione Lipsica, quo pacto sciret, rationem scientiæ suæ dicere noluit: est forte vnum de secretis suis cabalisticis: ideò nolo esse prolixior. Ob hanc autem causam, diutius in hoc scopo versatus sum: quod negavit ex sacris literis purgatoriū probari. Et quia hoc est hæreticorū præsidium qui credere nolunt, nisi ex sacris literis assertum, & cū Ludero negant ex scriptura probari purgatorium: ideò purgatoriū negant: ideò officij fuerat Theologici, non probandā improbare sententiam, quo liqueat impie ab aduersario assertum, non esse hæreticum, si neget purgatorium.

Nam à pluribus seculis Græci etiam propter hunc articulum, habiti sunt hæretici, vt sanctus Thomas Aquinas libro de erroribus

Græci.

## IOAN. ECKIVS

Græcorum meminit, & libro 4. cōtra Gentiles. Græci tamen in concilio Florentiæ celebrato sub Eugenio quarto præsentibus eorum patriarcha, ac eorum Imperatore Ioāne Paleologo & aliis principibus, luculentissimis rationibus & scripturæ testimoniis, à nostris conuicti cesserunt, & deposito errore, sinceram veritatem in hoc & aliis articulis sunt amplexi. In cuius rei perpetuam memoriā in æde sacra maiori maiusculis literis ad murum hæc scriptio exarata est. Generali cōcilio Florētiæ celebrato, post longas disputationes vniō Græcorum facta est, in hac ipsa ecclesia die sexto Iulij M. CCCC. XXXVIII. præsidente eidem cōcilio Eugenio papa quarto cū Cardinalibus, Episcopis & prælatis, & Imperatore Constantinopolitano cum Episcopis & prælatis & proceribus Græcorum in copioso numero: sublatiſq; erroribus

**Cōciliū  
Florent.**

# DE PURGATORIO. 44

ribus in vnū eandemq; rectā fidem  
quā Romana tenet ecclesia consen-  
serunt. At Ludder tanta maligni-  
tate corruptus, odio Romanę eccle-  
siæ excæcatus, non veretur eos lau-  
dare, vbi malefecerint: quod autē  
bene ab eis factum est, silentio præ-  
terit: nam in assertionibus articu-  
lorum damnatorū inquit. Græca  
enim ecclesia, nō credit purgatoriū  
manens catholica: nec ei nocet qđ  
à papistaca ecclesia, omniū schisma-  
ticissima, criminatur & insimula-  
tur schismatis. O hominis singula-  
rem impudentiam & crudelitatem  
in sanctā matrem ecclesiā, quale mō-  
strum, quæ belua, quis degener &  
nothus filius in latina ecclesia na-  
tus, matrē diffamat & lacerat. Pro-  
les serpentina, genimen viporæ, ma-  
trem discerpit. Attendite & auscul-  
tate omnes fideles latini, quomo-  
do serpētem in sinu alitis: hic Lude-  
der latin⁹ trāsfiga factus, ad castra

In Ludde.  
Græcisantē

## IOAN. ECKIVS

Græca seproripuit: & proditor patriæ factus: Græce patrocinator perfidia, dignus quæ omnes latini per orbem terrarum, vt hostem patriæ acerrimum, infamiam gentis, persequantur & exterminent.

Negantes purgatorium fuisse hereticos ex B. quoque Cyrillo liquet de transitu beati Hieronymi ad sanctum Augustinum: vbi testatur, ortam nequissimæ sectæ hæresim, nullum fore purgatorii locum in quo animæ, quæ nondum de suis peccatis plenam egissent poenitentiam, purgarentur. Rumpatur hic Ludder, insaniat Pighardus ante mille & centum annos, hæresis nequissimæ sectæ habita est: negare purgatorium: Et audet Ludder recens ortus & natus dicere eos non esse hereticos, qui purgatorium negant. Sanctus quoque Bernhardus super Canticis refert, quosdam novos hereticos, & impiissimas vulpeculas suo

In Ludde.

Sermo. 4.

suo tempore fuisse, quorum impios errores recensens, & hunc quoque commiscet. Non credunt autē ignē purgatoriū restare post mortem: sed statim animam solutam à corpore, vel ad requiem transire, vel ad dānationem. Vide sanctum Patrem pro hæresi illis imputare: qđ ignē purgatorium non credunt: & tam temere diffinit Ludder. Suo quisq; periculo hic credat, vel non credat, non est hæreticus: si purgatorium non credit.

Sed vere in Ludderū conueniūt, quæ S. Bernhardus de hæreticis purgatorium negantibus, priori loco exaggerauit. Multa quidem & alia inquit, huic stulto populo & insipienti, à spiritibus erroris, in hypocrisi mendacium loquentibus, mala persuasa sunt: sed non est respondere ad omnia, quis enim omnia nouit? Deinde labor infinitus esset & minime necessarius: nam quan-

Mos hæreticorum.



# IOAN. ECKIVS

tum ad istos attinet, nec rationib⁹  
conuincuntur quia non intelligūt:  
nec authoritatib⁹ corrigūtur, quia  
non recipiunt: nec flectūtur suasio-  
nib⁹ quia subuerſi ſunt: probatum  
eſt, mori magis eligunt, quā con-  
uerſi: horum ſinis interitus, horū  
nouiffima incēdium manet. An nō  
his Bernhardus nobis ſuis colori-  
bus depinxit Ludderum? Legat &  
expendat, quis illius acta corā ſede  
apoſt. Legato. Reuerēdiſſimo Car-  
dinale D. Thoma de Vio Caieta:  
no: legat & trutinēt acta Ludderū  
coram ſacra Cæſarea Maieſtate &  
principibus Imperij Romani: legat  
quæ de indulgētiis ad S. D. N. Leon-  
nem P. M. ſcripſerit de meritis ſan-  
ctorum: legat aſſertiones eius blaſ-  
phemia & odio, iniuriis & maledi-  
ctis plenas: quiſquis illa legerit,  
facile ſentiet illa impietatis ſigna  
quæ Bernhar. hic & alibi Gregori-  
ac Auguſtin. de hæreticis commo-

**In Ludde.**

# DE PURGATORIO. 46

morant, in Ludderum conuenire.

Nam hoc loco omnes experimur, quàm audacter & impie pronunciet aduersus concilia, aduersus scripturas, aduersus patres: & hæreticis plausum affert ac gaudiū parit, cū audiunt, inter nos esse, doctorem professione, officio sacerdotem, religione cucullatum, qui doceat & scribat, non credere purgatorium. Quod etiā Ethnicos & gentiles inuenio credidisse: quos obiter hic renarrabo, non quod quicquid authoritatis ecclesiæ Dei per hoc accedat, vt de sybillinis & gentiliū libris, monet Augustinus, sed vt confundatur aduersarius cū viderit veritatem gentilibus cognitā, quā ipse patitur christianis esse absconditā: Plato magnus ille philosophiæ antistes affirmat, virtutes animæ separatæ esse rationes animi purgati: nec possint induci in medio, sed in campo Elysiō purgentur: quem

imitat

In Ludder

Iā apostata

## IOAN. ECKIVS

Imitatus Virgilius Maro, postea  
animas in corporibus, quatuor as-  
sici passionibus commemorat, scili-  
cet metu, cupiditate, gaudio & tri-  
stitia, annectit quantū in alio secul-  
lo passurę sint, si immūda exierint.  
Quia & supremo cum limine, vitam  
relinquit,

Non tamen omne malum miseris,  
nec funditus omnes

Corporeę excedunt pestes, peni-  
tusq; necesse est,

Multa diu concreta modis, molles-  
cere miris.

Ergo exercentur pœnis, veterumq;  
malorum

Supplicia expendunt: alię pandū-  
tur inanes

Suspensę ad ventos: aliis sub gut-  
tate vasto

Infectum eluitur scelus, aut exuritur  
igni.

¶ Et vbi suppliciorum genera dis-  
descripsit Claudianus subdit.

Quos

DE PURGATORIO. 49

Quos vbi per varios amnes, per  
mille figuras

Egit letheo purgatos flumine: tan-  
dem.

Rursus ad humanæ reuocat pri-  
mordia formæ.

Sic Algazel Arabs purgatorium as-  
serit in sua philosoph. li. 2. tractatu. 7.  
capitulo quinto.

Sed omissis ethnicis ad Luddes-  
rum reuertamur. Vetus est verbū  
oportet mendacem esse memorem  
id quod minime obseruauit aduer-  
sarius, tot locis sibi contradicens,  
& secum pugnās: Videamus in præ-  
sentia, in resolutionib⁹ suis de vir-  
tute indulgentiarum, dum in men-  
tionem purgatoriū incidit, Pighar-  
dos illud negātes, velut hæreticos  
infectatur: Ait enim sic. Mihi certis-  
simum est purgatoriū esse: nec mul-  
tum me mouet, quid blatterent he-  
retici, quando iam mille & plus cē-  
tum anni sunt, quod beatus Augu-  
stinus

# IOAN. ECKIVS

**Monica.**

**In Luddertii  
sibi cōtra-  
dicentem.**

stinus in suarū confessionū li. 9. pro  
matre & patre suo orat, & orandū  
petit: & eadē S. mater eius moriēs,  
vt ibi scribit, memoriam sui opta-  
uerit ad altere domini: sed & à B.  
Ambrosio id factum narrat: Quod  
si etiam tempore apostolorū, non  
fuiſſet purgatoriū (vt superbit fasti-  
diosus Pighardus) nūquid idē cre-  
dendū est hæretico, vix quinquagi-  
ta annos nato: & fidē tot seculorū,  
falsam fuisse contēdendum? Maxi-  
me cū ipse nihil aliud faciat quā q̃  
dicit, Nō credo, & sic probauit oīa  
sua: & improbavit oīa nostra: quasi  
nō lignū & lapis nō credāt, hæc an-  
no salutis, M. D. XVIII. scripsit, hæ-  
reticis Pighardis adhuc infensus:  
contra quos tot seculorū fidē exi-  
stimat valere: q̃ iā nihil aliud agit:  
nihil molitur, nihil somniat: nisi  
quod à mille & pluribus annis re-  
cepta, damnet & reprobet: vt in li-  
bro de Captiuitate Babylonica co-  
piōſſe

pioſiſſime inuenim⁹, Hæreticos hic  
 appellat Pighardos, quod cōtra iā  
 receptam eccleſiæ fidem, blatterēt  
 purgatorium nō eſſe: Et iam anno  
 M.D.XX. proterue negat ad fidē  
 pertinere, an credat purgatorium,  
 vel minus: Ecce lanum biſfrontem,  
 In vno culpat hæreticos, in alio  
 excuſat: ex eodem ore dulcia ſpi-  
 rat, & amara: in diſputatione Lip-  
 ſica, rationem B. Gregorij ex vere-  
 bis Chriſti Matthæi 12. ſumptam,  
 affirmabat eſſe validam apud fide-  
 les: modo fidelē cenſet, ſi quis huic  
 rationi Gregorij reluſcetur, & pur-  
 gatorium neget. Ecce lanum bi-  
 ſfrontem, aientem, negantemq; om-  
 nia. At in hoc contradictionis ba-  
 rathrum truſus eſt ille ſingularita-  
 tis amator, odio Romanæ eccleſiæ  
 excacatus, qui inuidia turgens, to-  
 tus exulceratus, ſynceritati fidei re-  
 pugnat: iam ei hæreſis placet, quæ  
 antequam veniret in profundum  
 malum

In Luddo.

Ludder in-  
 uidia excac-  
 catus.

# IOAN. ECKIVS

malorum displicuit. Modo probat  
hæresim, quam antequam traderetur  
in sensum reprobū, damnarat:  
sed hoc iustum est iudicium Dei, ut  
oculos habens non videat, habens  
aures non audiat: sed vagus, incō-  
stans, cæcus, vesanus, & sibi minime  
constans effectus, iam affirmet: iam  
idem neget, & rursus affirmet si  
suo proposito congruere credat.  
Nimirum rectè ab Isidoro. Tinea  
animæ dicitur inuidia, quæ sensum  
comedit, pectus vrit, mentem as-  
sigit, cor hominis quasi quædam  
pestis depascit. Rectè ab Hesiodo,  
oculos comedere dicitur: rectè  
de inuidia ab ingenioso poëta di-  
citur. Nusquam recta acies.

**Inuidia.**

Num tibi videtur, ô syncere le-  
ctor abyssus abyssum inuocare: de  
Iuda tradunt sancti patres, quod  
auaritia irretitus, in murmur cæci  
derit cōtra bonum opus proximi:  
à quo in venditionem Christi cor-  
reptus

## DE PURGATORIO. 49

reptus dominū prodidit: in desperationem adactus, sibi mortem conscivit. Ludderus vanæ gloriæ avidus, præceps in singularitatem cecidit, quam irreuerenter, ut aurem captaret popularem, in Summum præsulem exercuit: excusso autem obedientiæ iugo, non potuit nisi in hæreses & blasphemias cadere.

Concludamus ergo hunc librum, affirmantes impium esse errorem in fide: si quis neget purgatorium esse: quia illud ex sacris scripturis probari potest: ideo post sanctos patres, post sacrum concilium Florentinum S. D. N. Leo. X. Pontifex Maxim. æquissimo & Christiano iure damnauit hunc Ludderianum articulum, Purgatorium non potest probari, ex sacra scriptura, quæ sit in Canone: iuste damnauit alma Parrhisiensis studij Theologica facultas (cuius iudicio se Ludder in disputatione Lipsica, coram illustrissimi



# IOAN. ECKIVS

Griffimi Principis D. Georgij Saxonie ducis &c. & almi studij Lipsien. Senatoribus (submiserat) hunc articulum ex disputatione Lipsica excerptum: hanc enim Ludderi propositionem, Scriptura diuina tota prorsus nihil habet de purgatorio, iudicauit falsam. Vualdensium errorem maxime fouentem, ac sanctorum patrum sententiae repugnantem. Cum sancto igitur Eustachio Bonauentura finem faciamus: sicut dicit scriptura, & authoritates sanctorum, reuelationes plures, & rationes concordant, & ecclesia vniuersalis confirmat, absque dubio credere oportet: post hanc vitam esse poenam purgatorii, quo animae cremabilia exurentes vitam adipiscantur sempiternam.

Laus Deo, pax sanctae ecclesiae eius.

# DE PURGATORIO

CONTRA LUDDE-  
rum Ioann. Eckij lib. II.

¶ Animas purgandas certas esse  
de salute sua, ex S. Ioanne pro-  
batur. Caput I.



RDO iam & se-  
ries rei exposu-  
lat, antequā Lud-  
deri errata, de pe-  
na purgatoriū res-  
fellamus: vt & il-  
lud attingamus,  
quod negat anis-

mas in purgatorio, esse certas de ca-  
rum salute: nam sic scripsit in reso-  
lutionibus suis, de virtute indulgē-  
tiarum. Nec probatum videtur, qd  
anime in purgatorio sint de sua be-  
atitudine certæ & securæ saltē om-  
nes, licet nos simus certissimi. Sub-  
iungit tamen in resolutione. Quā-  
quam non nimis impugno, si quis

C 2 asserat

Concl. 17.

## IOAN. ECKIVS

asserat eas esse certas. Ego non omnes dico esse certas. Pertinacius hunc errorem tutabatur Lipsiꝯ: sed viri spurij istius, incircūcisi labijs, q  
**1 Reg. 17.** processit de castris Philistinorum: & exprobrauit aciem Dei viuētis, iam conteramus arma: & inuadamus castra aduersariorum fidei ac sanctæ ecclesiæ catholicæ: ergo cū eadem sancta ecclesia credamus & cōfiteamur. Omnes animas in purgatorio, licet magis pœnis affectas: tamen certas esse de carum salute: licet illa certitudo, sit infra certitudinem & securitatem beatorū qui habēt certitudinem tentionis, euas cuantem timorem & expectationē Nam & si Deus, eis iratus videatur, quia in carcerem pœnarum eas mittit: attamen in ira sua, nō continet miserationes suas dominus: & cū  
**Psal. 76.** iratus est misericordiæ suę recordatur: ideo vehementer afflictas certas spe & futuræ beatitudinis expectatio

## DE PURGATORIO. 77

pectatione refocillat.

Pro hac catholica sententia prodeat diuinarum reuelationum conscius S. Ioan. in Apoca. & ostendat nobis, quid de illis animabus sentiendum: ait enim sic. Et vidi angelum fortem prædicantem voce magna: quis est dignus aperire librū atq; respicere illum: & infra. Et omnem creaturam quæ in cælo est, & super terram, & sub terra, & mare & quæ in eo sunt: omnes audiui dicentes. Benedictio sedenti in throno & agno: benedictio, & honor, & gloria, & potestas in secula seculorum. Hic satis obuium est intelligenti, quod triplicem ordinē instruit benedicientium & laudantium sedentem in throno: primo in cælo beatos, secundo in terra iustos, tertio animas in purgatorio: nam ad damnatos non potest torqueri iste textus: cum nulla dignitas aperiendi librū in inferno quæ

Apoc.

G ; ride:

# IOAN. ECKIVS

ri debbat: de quo constabat, quod  
 existentes in eo sunt indignissimi:  
 itaq; inter sanctas animas purgato  
 ri quærebatur, an digna esset ali  
 qua aperire librum & soluere signa  
 cula eius: Ita etiam altera pars nec  
 quit de damnatis intelligi: cum il  
 li subtus terram: dent benedictio  
 nem, honorem & gloriã sedenti in  
 throno: sed damnati prorūpant in  
 continuā blasphemiam creatoris:  
 quia superbia eorū qui te oderūt,  
 ait David, ascēdit semper. Ideo qui  
 semper odiūt Deū: quomodo Deū  
 benedicerent? in quorum persona  
 ait Esaias. Et maledicet regi suo, &  
 Deo suo: & suspiciet sursum & ad  
 terram intuebitur: & ecce tribula  
 tio & tenebræ, & dissolutio, & an  
 gustia, & caligo persequens: & non  
 poterit auolare de angustia sua.  
 Maledicunt enim Deum patrem  
 qui eos creauit: maledicunt Deum  
 filium, qui eos redemit: maledicūt  
 spiri

**Psal. 73.**

**Esai. 3.**

## DE PURGATORIO. 52

spiritum sanctum, cuius gratia effusa est super sanctos: in quorum persona ait S. Ioā. Et dicūt mōtibz & petris, cadite super nos & abscondite nos à facie sedētis super thronū & ab ira agni. Nihil enim non malum est apud illos in inferno: ideo ait Sapiens: quia nec opus, nec ratio, nec scientia est apud inferos: & neminem existimo adeo desipere, qui damnatis attribuat, vt benedicant eum: quare restat ineuitabiliter intelligi hunc locum de animabus in purgatorio, vnde etiam primo puncto deseruit, quia purgatorium esse probat, licet nos de industria, in hunc librum secundum reseruauerimus.

Apoc. 6.

Eccle. 1.

¶ Quia animæ in pennis benedicunt Dominum: ideo in purgatorio esse conuincuntur.

### Caput II.

**S** I itaq; animæ mortuorū benedicunt ac honorant sedentem

G 4 in

## IOAN. ECKIVS

in throno, & agnum: profecto erit  
certissimæ de eorum salute: nam si  
benedicunt & honorant deum, sci-  
unt se benedicere & honorare deū:  
quia impossibile est nos habere no-  
bilissimos actus & latere, ait Ari-  
stoteles: sed superbus & arrogans  
Ludder fastidit Aristotelem, audi-  
at vel S. Augustinum 13. libro de  
Trinitate dicentem. Fidem suam  
vnusquisq; videt in corde suo, si cre-  
dit, vel non esse: si non credit: & in-  
frā. Si inquit est fides in corde no-  
stro: eam esse non ambigimus, sed  
eam tenemus certissima scientia:  
hoc totum ideo est quod actus no-  
stri non latent nos: hoc ergo nouit  
anima in purgatorio, quod Deum  
benedicit: quod Deum non odit,  
quod non blasphemat. Quare no-  
uit se certam, de salute ac beatitu-  
dine, sicut nos ait esse certissimos  
quod omnes in purgatorio salua-  
buntur. Anima enim existēs in pur-  
gatorio

## DE PURGATORIO. 79

gatorio, quia nōdum renet ac possidet, non despoliatur spe: Et quia nondum videt, non despoliatur fide: certa ergo fide cognoscit blasphemias damnatorum, certa fide nouit eos desperare & odire Deū: certa fide nouit quòd vermis eorū non exstinguetur & quòd animę in inferno non efficiuntur meliores: quorum omnium contrarium videt in se ex deliberatione quia in dies experitur pēnas mitigari: & de his non potest anima purganda dubitare: alioquin caderet à fide, & fieret infidelis: sed poterit cadere in infidelitatem: alioquin à purgatorio transiret ad infernum: & sic caderet probatio Ludderana, quod nos simus certissimi omnes animas in purgatorio saluari.

Nec valeret inanis fictio, quam quispiam pro Luddero facere posset: quod animæ essent ita absorptę à pēnis vt præ acerbitate pēnarū

C ; igno:



# IOAN. ECKIVS

ignorent illa iudicare & cognoscere: illud inquam frustra fingit contra euidentem veritatem: quia & si grauissima sit purgatoriꝝ pœna: nō tamen absorbet vsum rationis & cognitionis, cū pœna inferni multo grauior & acerbior, coniuncta desperationi, blasphemix, & grauissimo odio, non impediat animā inferis mancipatam: sicut luculentissime ex historia quam Christus apud Lucā refert de diuite, vbi diues sepultus in inferno, vidit Abraham & Lazarum nouit in sinu eius: petebat mitti Lazarum ad refrigerium: meminit domus patris sui, meminit quinque fratrum: meminit quomodo fratres permissum à mortuis hanc damnationem præcauerent: & vt in Homilia quadam de super dicitur. Damnati supra se electos considerant, vsque in diem iudicii: quare si inimici Dei, desperati verme conscientix & culpa grauiati

Luc. 16.

# DE PURGATORIO. 54

uati ac odio grauissimo infecti: nō  
absorbentur vsu rationis propter  
grauitatem pœnarum, frustra time  
ret Ludder, vbi non est timēdum:  
ne purgandi qui sunt in charitate,  
& amici Dei, in multa minori pœ  
na absorberentur, ne cognoscerent  
actus suos: act⁹ fidei, spei & patiētię

Et quia negare non poterit, etiā  
si rumpatur Ludder quin omnes  
existētes in purgatorio, sint in cha  
ritate Dei, sicut in disputatione Li  
plica fatebatur, sanctos esse in pur  
gatorio: Immo nullū esse in pur  
gatorio nisi sanctum, & quia chari  
tas non potest esse inanis, vacua &  
ociosa, quia semper operatur ma  
gna si magna est. Ideo iterum fate  
tur in responsione ad Syluestrum  
Prieratem S.P.M. Vide quomodo  
ament pœnas, & eligunt: quas sen  
tiunt Deum eis infligere: hęc enim  
est volūtas Dei, quam super omnia  
diligunt: aut certē diligere laborāt

Ludder sibi  
cōtrarius.

## IOAN. ECKIVS

quod si hoc verū est quomodo possunt esse dubiæ de sua salute: cū certissima fide cognoscant, istiusmodi esse alienissima à damnatis? ex

**1. Cor. 13.** Apostolo autē didicerunt, quia charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Vis des candide lector, gladium de vagina Goliæ eductū, quo caput eius sit præcisum: Cæcior enim cæco est & leberide stultior, qui non videt ad prædicta esse confectarium, animas esse certas de earum salute in statu purgatoriū, & hoc eo certius sciunt, quo anima à corpore separata, quod aggrauat animam, est absolutior, & ad intelligēdum paratior ac promptior: tuti ergo bona conscientia, nulla ambiguitate capiuntur: Rectē ergo Ioānes Gerson, quem Ludder illustrem vocat Theologum, in centiloquio de canticis & solatio inquit. Existentes in purgatorio ex certa spe beatitudinis

dinis

dinis habere solatium cum afflictione: quia in eis charitas cōgaudet veritati correctionis: Franciscum Maronis illi non adfero, qui eruditē tradit, quomodo animæ in purgatorio, ob certitudinem futuræ beatitudinis, insignem charitatem & angelorum consolationē, in tantis pœnis, magnam habeant lætitiā, sicut vir fortis pro patria occūbens, delectatur actu virtutis suæ: at quia surdo fabulam narramus: claudamus riuos pueri, & ad alia festinemus.

¶ Animas in purgatorio esse certas de salute sua ex sacro canone missæ deducitur. Cap. III.

**E** T si in expugnabili ratione sit euictum priori capite, animas scilicet in purgatorio esse certas de sua salute: inuictam tamen illam veritatem, ad plus confundendam aduersarij insaniam, adhuc pluribus robaremus vt sic pulcherrima  
veritas

# IOAN. ECKIVS

veritas fidei triumphet. Nam in sacro canone missæ, vbi pro defunctis in purgatorio supplicatur: Ita dicimus. Memento domine famulorum tuorum, qui nos præcesserunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis. Ipsis & oïbus in Christo quiescētibz, &c. Arrige aures Ludere, & noli esse incredulus, sed fidelis: expende, quas preces deo porrexerit: cum sacrosanctum eucharistiæ sacramentum pro redemptione animarum, quæ optimam habebant repositam gratiam obtulerit, quomodo testatus es per sacrum canonem, eas dormire in somno pacis, & quiescere in Christo: si sunt in horrore, turbatione, tremore, & quadam quasi desperatione cum nihil minus pacem habeat, quam conscientia sic læsa, quia res est omnium inquietissima, conscientia in tali perturbatione mentis constituta:

**Ad Ludde.**

**Leuit. 26.** cui cælum est ferreū, & terra ænea: que

# DE PURGATORIO. 56

quæ & enim pax posset esse animæ,  
quæ quies, si præ confusione, vt tu  
pessime affirmas, nesciunt quo sta-  
tu sint, saluatæ an damnatæ! Immo  
omni pace destituuntur, si videtur  
sibi (vt tu plus quam pessime blatte-  
ras) iam ire in damnationem: &  
descendere in lacum: omninoq; iā  
esse in portis inferi. Attende ô le-  
ctor quam turbulentum & confu-  
sionis plenū sit purgatoriū Ludde-  
ranū: in quo ferè nihil differunt, vt  
ipse inquit, à damnatis: cū cōtra sa-  
cer canon, eas asserat dormire in so-  
mno pacis ac quiescere in Christo.

Ludderanū  
purgatoriū.

Et hic denuo innotescit verū sem-  
per vero consonare: falsum autem  
& vero & falso inconstans est, &  
dissonū: ponam rē ante oculos le-  
ctor: Luddero caeco non oportet  
hæc proponi, oculos enim habet,  
sed nō videt. Affirmat primo in re-  
solutorio de veritate indulgentiæ  
animas in purgatorio nō esse certas  
de

Psal. 117.

# IOAN. ECKIVS.

de sua beatitudine, saltem omnes  
 declaraturus illud in suis in-  
 solutionibus, de eis inquit. Solum id re-  
 liquum scientiæ habet: quod Deus  
 possit eas redimere sed nolle illis  
 videtur: observa hoc, quod tribuit  
 eis hanc scientiam: sed effugere nō  
 poterit, quantumcunque versipela-  
 lis & dolosus quin fateatur eas scire,  
 in inferno nullam esse redēpti-  
 onem quin sciant, euntem cum cul-  
 pa mortali, nunquam salutis grati-  
 am assecuturum: quomodo ergo tā  
 nobiles animæ, mole corporis exo-  
 neratæ, non possent, ex his inferre  
 se non damnandas: quæ sciunt se  
 posse redimi. Hæc ratio inuieta, ex  
 verbis Ludderi desumpta, confrin-  
 git eius caput: sicut clauus lahel ce-  
 rebrum Sisaræ.

**Iudic. 5.**

Quamuis non clam me sit, quod  
 eodem penitus libro sibi ex omni  
 parte contradicit: conclus. 15. vbi  
 de hac conturbatione animæ pur-  
 gandæ

# DE PURGATORIO. 59

gandæ loquitur, & quam sentiunt aliquę in hac vita: & subdit. In hoc momento, mirabile dictu, non potest anima credere, sese posse vnquā redimi: nisi quod sentit nondū cōpletam pœnam. Vide candide lector, quā belle Ludderus secum pugnet: conclusione 19. asserit. Animas scire, quod possit eas redimere & conclus. 15. negat animam posse credere, sese posse vnquam redimī. Nōne est hoc hominis insensati, & mente capti, tam insigniter delirare: ita aperte sibi contradicere in vno & eodem libro, quem tamen summo Pontifici dedicauit, totius ecclesiæ præfidi: & resolutiones ausus fuit prætitulare: in quo tot inuolutiones contradictionum & errorum continentur? Stat ergo veritas catholica fixa & immobilis, animas in purgatorio esse in charitate, & iam iudicatas: & ideo certæ de earum salute, expectant secu

H ræ

In Lud. sibi  
cōtradictum



# IOAN. ECKIVS

ra, terminum suæ purgationis: & hæc certitudo facit eas dormire in pace, & quiescere in Christo, nō sicut Ludder nitit eas reddere ingratissimas: quæ tamē instabilis, nutat de vna sentētia in aliā: sed quomodo aliter faceret minister iniquitatis, nisi quod stultus vt luna mutatur.

**Eccle. 17.**

**Gene. 4.**

At cum aduersarius videat se nudū & exarimatū illis rationibus, tamen consuit folia ficus: & facit subperizomata: vt verēda sua tegat, errores palliet, iniquitates operiat & canonē missæ ad eū torquet sensum: vt mortui dicātur requiescere in pace, quo ad corpus: dormire enī in sacris literis in pace, significet quiescere in sepulchro. At vel parū erudito est manifestarium: quā absurda interpretatio, quam ineptissima glossa, quā distorta à genuina verborum sententia, expositio. Et cum ipse Theologos recētiore sæpe diuexet cum eorum interpreta-  
tioni

tionibus & distinctionibus: immemor sui præcepti, cum absurdissima sua expositione noua & exco-  
gitata, statim audiat: Turpe est do-  
ctori, &c. Nam primo omnium ex  
sanctis patribus didici, Dormire  
in sacris literis tria significare, scili-  
cet, In somno esse, mori & coire,  
nec primo nec tertio significato  
hic usurpatur, ideò restat secun-  
dum, quo plusquam viginti locis  
vritur scriptura: sed vide ô lector,  
nam videri vult interpret ille no-  
uus Daniel, gloriosus Thraso: vi-  
de bellam expositionem. Canon  
dicit. In Christo quiescentibus no-  
uus ille scriba & legisperitus dicit.  
In sepulchro quiescentibus. Porro  
pondere tamen prudens, quàm ni-  
hil ponderis habeat inflata illa ex-  
positio: quid enim refert ad animã  
corpus habere pacem aut minus si-  
ue terra iactetur siue mari, vt Aug.  
de cura pro mortuis agenda docet:

# IOAN. ECKIVS

**Virgil.** & ethnicus dixit. Facilis iactura  
sepulchri. Et alius.

**Lucan.** Libera fortuna mors est, capit om  
nia tellus

Quæ genuit: cælo tegitur, qui non  
habet urnam.

Iam intende animo lector, quã ina  
nia attrulerit Ludder. Dormire in  
somno pacis interpretatur pro qui  
escere corpus in sepulchro. Ergo  
non oramus pro submersis, pro su  
spensis, in prælio occisis, & sub dio  
iacētibus, pro comestis à feris, aut  
combustis. Etenim corpora illorū  
(loquor de communiter accidenti  
bus) non requiescunt in sepulchro:

**Chrysoft.** cū verius dixerit Os aureum. Vbi  
cunq; sepeliamur: domini est terra  
& plenitudo eius. Adde & illud,  
quomodo corpus exanime potest  
ab homine sensato dici habere pa  
cē & requiem: cū hæc propria sint  
viuentium, non inanimatorum:  
nam propter extraria quædam, cor  
porea

porea ista quieta dicuntur: sic dum placidum staret mare. Irrequieta tellus. Turbulentus aer: at Ludderus, sic adhuc habet scintillam rationis quod non est totus erroribus suffocatus, non huc refert vel talem tranquillitatem, vel turbulentiam. Vide & hoc confectariū, quisquis es, qui hæc nostra leges si isto pacto liqueat torquere literam sacri canonis: iam presbyter orabit pro damnatis omnibus, quorum corpora in sepulchris requiescunt. Iam intelligimus quod Boethius ait, quanta stultitia sit: nolle antiquioribus credere, sed novas con fingere glossas, nova statuere dogmata, singularitati ac vanitati studere.

¶ Fuci Ludderani de quiete defunctorum euacuatur. Cap. III.

**H** Vic tam manifestæ insanix: tam impudenti stultitiæ, operimenta affuit, fucos adaptat, ut

H 3 vel

# IOAN. ECKIVS

velsuæ farinae hominibus, victo-  
 riam suadeat: nam ad confirman-  
 dam prius datam expositionem as-  
 sumit, Animas defunctorum esse in-  
 requietas liquere ex duobus. Pri-  
 mo quia in canone missæ statim se-  
 quatur. Ipsis domine & omnibus  
 in Christo quiescentibus, locum re-  
 frigerii lucis & pacis indulge: secun-  
 do quia omnes oramus. Requiem  
 æternam dona eis domine, Et ite-  
 rum. Dona eis pacem: sic plumbeis  
 telis dimicat, hinc voluit quiescen-  
 tes in sepulchro, vere quiescere in  
 Christo. Hoc est vt in Apocalypsi,  
 requiescant à laboribus suis: quia  
 anima separata à corpore, iam non  
 laborat in corpore variis huius mudi  
 molestiis. Sed quis non intellis-  
 git: quàm minime sibi constet per-  
 uersitas & error: nam vt tunc Lipsiæ  
 ei obieci, quomodo euariet: ab ini-  
 tio retulit illam pacem ad corpus in  
 sepulchro. Iam in procursu dispu-  
 tatio

Apo. 14.

## DE PURGATORIO. 60

tationis refert ad animam solutā  
 à molestiis corporeis. Desruit ergo  
 iam priorem expositionem, &  
 sic Ludderus desruit Ludderum,  
 & seipsum expugnat. Deinde attē-  
 dam<sup>9</sup> corruptissimā glossam: si ani-  
 mā dicas dormire in pace, quia so-  
 luta est à corporeis molestiis. Itaq;  
 anima diuitis sepulti in inferno,  
 in pace dormiuit: quia corpore ex-  
 uta, & passionibus quæ corpus se-  
 quuntur. Porro quomodo hoc de  
 anima purganda, te doctore dici  
 potest Ludder: quæ si exoneratur  
 cruciatibus corporeis: oneratur  
 grauissimis purgatoriū incendiis,  
 velut diuus Augustinus ait. Hic  
 ignis & si æternus non sit, &c. Aut  
 te iudice & doctore, anima soluta  
 corpore, grauatur horrore, tremore,  
 conturbatione, pauore, & quæ-  
 si desperatione. Quis iam rectē  
 mentatus dicat hanc à laboribus  
 quiescere quia à minoribus curis

Luc. 16.

## IOAN. ECKIVS

In Ludde.

Apoc. 14.

Glos.

soluta, maioribus obruitur molestiis. Si quiescit à leuicula febris, & infestat calculo vel peste. Iam agnoscimus eum, qui proficitur insigni arrogantia se docturum, rectè & cādidè, de scripturis sentire, quā egregie corumpat textum sacre scripturæ. Nam dum sanctus Ioannes loquatur de sanctis martyribus, qui in domino moriuntur qui in eterna beatitudine ab omni molestia sunt immunes & liberi, quare glossa interlinearis exponit: A modo, id est à tempore resurrectionis. Nouus autem noster Daniel torquet, ad omnem animā corpore solutā quod molestiis careat corporeis, ut facile intelligas hūc suum cauillum, primo sibi aduersari, dein si etiam sibi constans esset, inanem tamen esse & futilē ut ex prædictis liquet.

Quod ergo insigni peruersitate torquet, & vim facit verbis canonicis missæ, non impendio euacuamus:

## DE PURGATORIO. 61

mus: nam prudens facile capit quo  
modo animæ purgandę dormiant  
in somno pacis per certitudinem  
suę beatitudinis: tamen oramus  
vt det eis requiem æternam & pa-  
cem verę beatitudinis, quam ex-  
pectant: vt sicut iam quiescunt per  
gratiam & charitatem à culpa in  
purgatorio: ita quiescant per glo-  
riam à miseria pœnæ in cælo. Nō  
enim verisimile est, qđ nouus dog-  
matista audet dicere, pœnas nō fa-  
cere inquietudinem: cū Iob dicat.  
Non concedit quiescere spiritum  
meum, & implet me amaritudini-  
bus: quod vtiq; de pœnis & plagis  
intelligit, non de horrore despera-  
tionis, & infrā. Si locutus fuero,  
non quiescit dolor meus: Sunt er-  
go animæ irrequietę in pœnis, qui-  
bus refrigerium lucis & pacis op-  
tamus: habent tamē pacem animæ  
purgandę, quoniam habent chari-  
tatem, habent pacem & animę bea-

Iob. 9.

Iob. 10.

H s      torum



## IOAN. ECKIVS

torum quarum pax tanto est melior, quanto sunt feliciores Et hanc pacem & requiem à pœnis, precamur animabus, & pro ea preces Deo fundimus. Nec hoc est violentum genus interpretandi, velut aduersarius, sine omni colore torquet & cruciat verba canonis ad sinistram interpretationem, pro peruersitate animi sui: semel tamen & olitor oportune locutus est: quod Ludde: rus hoc loco in disputatione Lipsica, Deo sic volente, illam veritatem fastus est. Mea inquit probare non possum. Cur ergo omnium impudentissime, contendis receptas ab ecclesia doctrinas, suppressere per noua dogmata (cum omnis nouitas potissimum in fide sit suspecta) quæ ingenue fateris, te probare non posse? Cur ergo vis, vt tibi credamus, contra sanctos patres, sancta concilia, totius ecclesiæ consuetudinem, nisi quia tibi ipsi places: te  
honor

**In Ludde.**

## DE PURGATORIO. 7-62

honoras: & vis singularis videri: ac  
alios contemnere: sed time illud  
Bernhardi, quid regnat in inferi:  
no: singularitas.

Elidatur eodem rigore, quando  
probat corpus defuncti quiescere  
in sepulchro: quia de Christo dicas  
mus dormiam & requiescam: & de  
sancto Stephano quod obdormie-  
rit in domino. Nā si de Christi qui-  
ete, ad solum corpus retulerit. Vide  
quid fecerit quasi non potius ad  
Christum & beatissimam animam  
eius referendum sit, quod ex psal-  
mo decimoquinto liquet, quem al-  
legauit Ludder. Et caro mea requie-  
scet in spe: potes ne dicere omniū  
obstinatissime, corp⁹ in sepulchro  
exanime sperare: num spes ad ani-  
mam pertinet quæ sperat se in re-  
surrectione vniri & cōiungi carnis:  
sic obuium est, quomodo nihil ad-  
iumenti conferat Luddero, quod  
citatur illud Ioannis. Beati mortui,  
qui

## IOAN. ECKIVS

**A&.** qui in Domino moriuntur. Stephanus obdormiuit in Domino &c.  
 Nam illę authoritates laudāt eos, qui in cōfessione fidei, & charitate Dei moriuntur: sed nihil faciūt ad Rhombum, quod corpus dicatur dormire in somno pacis, sicut somniat Ludder, quia solutum sit à molestiis mundi, quod iustis & improbis commune est.

¶ Ludder sibi diffidet: ideo doctrina sua est suspecta: & quomodo animę suffragia petāt,

### Cap. V.

**In Ludderū  
 sibi contra  
 dicentem.**

**S** Vspectam vt diximus, reddidit Ludder doctrinam suam quod ita variat, vacillat, inconstās est: & sicut arundo solet moueri in aqua, ita nutat, mutatur, vertit, & nullibi non secum pugnat: adeo vt codex iustę magnitudinis colligi posset, ex solis contradictionibus & repugnantis suis: nam in inuolutionibus suis de virtute indulgētiarum,

vt

## DE PURGATORIO. 49

vt audiuius:admittit aliquas animas esse certas de earum salute licet non omnes: cōtra tamen in eisdem, & in respōsione ad Syluestrū Prieratem. M. S. P. decernit. Omnem animam descēdentem in purgatorium esse imperfectæ charitatis quæ nō expellat timorē: ideoq; purgandæ habeant timorem æternæ damnationis: nunc candidē lector non pigeat te conferre: quomodo cōcordent. Aliquas animas esse certas de earum salute: & tamē omnes descēdere ad purgatorium cum timore damnationis æternæ. Quomodo enim sunt certæ, si timent? aut quomodo timēt, si sunt certæ? cum Sara filia Raguelis dicat apud Tobiam. Hoc autem pro certo habet omnis qui colit te, qđ vita eius, si in probatione fuit, coronabitur: si autem in tribulatione fuerit, liberabitur. Vndē mens humana non capit, cum certitudine  
posse

Tob. 8.

## IOAN. ECKIVS

posse stare timorem damnationis, sicut nec dubium, cum scientia vel fide, quia certitudo viæ quam habuit sanctus Paulus, nullum huiusmodi timorem admittat: ipso ad

**Rom. 8.** Romanos dicente. Certus sum enim quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu domino nostro. Quare Ludder ut testis sibi contrarius, merito reddit se suspectum: ut ei fides adhiberi non debeat, testis enim sibi cōtrarius, ut vulgo dicitur, nihil probat.

Et ut huius quoque materiæ finem faciamus. Suffragatur conclusioni nostræ aduersus Ludderanam sententiam diuus Gregorius in dialogis: quomodo animæ purgandæ peccant adiuuari suffragiis viuèrium: modo

modo si petunt se liberari, sciunt  
 se liberandas. Scio quid stomachas  
 bitur hic Ludder: & ut præceptum est  
 ad iniurias & contumelias, dicet ar  
 gumentum hoc est Syluestrium: &  
 ibi quæras solutionē, reperi quid  
 dicas: verba tua Ludder ad Sylue  
 strum sunt ista. Fuisti ne tu ipse ali  
 quando in periculo: vel mortis vel  
 alterius necessitatis, in quo nescie  
 bas, an tibi esset pereundum vel  
 emergendum: si fuisti recordare  
 quæso, quā anxie quæsieris au  
 xilium & consilium: eo maxime,  
 quo ignarus fuisti auxiliij & consi  
 lij, & ut ille ait, vna salus tibi fuit,  
 nullam sperare salutem. Si non fu  
 isti, obsecro velis credere his quā  
 fuerunt: vbi est ergo argumentum  
 tuum petunt suffragia: ergo sciunt  
 se saluandas: quid si contrarium  
 verius sit, petunt suffragium, ergo  
 ignorant se saluandas: Sic fieri po  
 test, ut à facie iræ æternæ horrētes,  
 timeant

Euasio  
 Ludde.

# IOAN. ECKIVS

timeant perire & in lacum ire sem-  
pitemum: & ne intrēt orare: & suffra-  
gium quærere. Hæc Ludder.

**Euasio  
Ludderi.**

Sed serue nequam de ore tuo te  
iudico. Scimus & hoc nouimus an-  
tequam Theognis nasceretur, non  
in vniuersum tenere illationem al-  
sumptam: quia omnes experimur,  
quod petimus pro nobis suffragia  
fieri apud Deum & homines: & ta-  
men plerunq; sumus incerti de eo  
obtinēdo quod supplicamus. Itaq;  
non tenet illatio illa de necessita-  
te huius seculi quod Ludderi exē-  
plum commōstrat: tamen validam  
esse de purgandis, ex hoc agnosco:  
quod non ita desipiunt defuncto-  
rum animæ credentes, quin adhuc  
nouerint alterum eorum esse: aut  
quod in charitate & gratia discesi-  
serint aut sine ea: si sine ea, nouerūt  
se inuitabiliter dānatos: & inde  
non posse liberari: quia in inferno  
nulla est redemptio. Si cum chari-  
tate

# DE PURGATORIO. 65

tate decesserint, certa fide nouerunt se saluandas: hinc recte colligitur, petunt suffragia, ergo nouerunt se saluari: quoniam si timerēt æternam damnationē: scirent orationes & suffragia non sibi prodesse: duo ergo hic errata committit Ludder. Primum, quod necessitatem huius temporis & angustias, assimilat necessitatibus futuri seculi, cum alibi vel certus sit se posse adiunari, vel desperatus de salute, orationes nō curet. Alterum quod inquit eas timere damnari: & in lacum ire sempiternum & sic petere suffragia: quomodo hoc dicere potes aut cogitare? cum sciant suffragia non prodesse, descendentibus in lacum: ideo si in numero descendentium sunt: repulsam patientur viuorum orationes: quare si suffragia postulant, sciunt illa prodesse & suffragari.

*In Ludde.  
errantem.*

Unde non legimus alicubi quod

I

mor:



## IOAN. ECKIVS

mortuorum animæ petierint suffragia à viuentibus quatenus ab æterna damnatione liberarentur, aut ne descenderēt in damnationē & in lacum sempiternum: vt Luder magno delyrio autumat: sed liberari à pœnis petierunt, vt sic per pœnā purgati & satisfactione muniti ad cœlestia euolarent regna: liquet hoc ex facto Centumcellen. presbyteri, quod B. Gregorius in Dialogis renarrat. Reperit enim in balneis virum incognitum ad ministerium suum præparatum, cui cum donaria offerre vellet: duas oblationum coronas ille recusans inquit. Ego pro culpis meis huc deputatus sum post mortem, si autem mihi præstare vis: omnipotēti Deo offer hunc panem: & tunc exaudis tum te esse agnosce: cum huc ad laudandum veneris, & me minime repereris: hic spiritus nō ponebat in dubium se damnari: sed quia pro culpis

## DE PURGATORIO. 66

culpīs suis deputatus erat ad hunc purgationis locum: à quo liberandus erat per sacrificium, vt certissime ostenderet se nō timere damnationem & lacum: terminum ei & signum liberationis suæ presbytero præfixit.

Simile est quod de S. Paschasio diacono Romano refert eodē lib. quē post mortē S. Germanus Capuanorum Episcopus, in thermis astātem & obsequentē mirabatur: & eo viso vehementer exterritus: quid illic tantus vir faceret requisivit, cui respōdit. Pro nulla alia causa in hoc pœnali loco deputatus sum: nisi quia in parte Laurētij cōtra Simachū sensi: sed quæso te, p me dominū deprecare: atq; in hoc agnosces te exaudiri: si huc reuersus, me nō inueneris. Liqueat & hic S. Paschasius nō dubitasse de sua salute: neq; timuisse damnationē, sed deprecationē Germani expetiisse,

Grego.

## I O A N. E C K I V S

qua liberaretur:& huius liberatio:  
 nis ei signū dedit:quod q̄modo da-  
 re potuisset,si non fuisset certus de  
 expectatione æternæ salutis: cum  
 in purgatorio Ludderano, timeāt  
 ire in damnationē & lacum: qua-  
 re in tali horrore & timore existēs  
 non potuisset signum præstare, no-  
 ueris te exauditum, si reuersus me  
 nō inueneris:sed timuisse ne Deus  
 iratus ab illo loco ad deteriorem  
 lacum duceret: at quia illi impa-  
 uidi,signum corū liberationis de-  
 derunt:ideò consecrarium est eos  
 fuisse certos de sua salute. Vide ô cā-  
 dide lector Ludderū tam nō diluif-  
 se Syluestrinū argumentum:quā &  
 nouos adiecisse prioribus errores.

¶ Ex iudicio particulari in more  
 te vniuscuiusq̄ lato probari  
 animas purgandas esse certas.

### Caput VI.

**R** Oburaddamus superioribus  
 quod insuperabilis maneat  
 veritas

## DE PURGATORIO. 67

veritas catholica: Communiter receptum est exeūtem de corpore iudicari à Christo iudicio particulari, & ita quatuor dominicis diebus agitur quadruplex aduentus domini, in carnem per assumptionem, in animam per gratiam, in morte hominis per iudicium particulare, in fine mundi vniuersali & communi iudicio: Iudicio ergo particulari in morte anima fit certa de statu suo, an sit saluanda vel damnada: quare sequens est falsum esse Ludderanum dictum animas purgandas esse incertas.

Sed fuga salutem querit Ludder vt timidi & trepidantes pugnatores: quia fieri potest, inquit: vt homo mortuus iudicetur, immo accusetur, sed tamen sententia differatur, nec ei reueletur: Sed & insignes quidam authores, scientia plusquā fama, audent dicere, quasdam animas pro suæ tepiditate vitæ, per

Quatuor  
aduentus  
Christi.

# IOAN. ECKIVS

Præceptor:  
res Ludder:  
rani.

mortem rapi: & à Deo sic proichi:  
vt vsq; in finem mundi nesciāt, an  
sint damnatæ vel saluandæ. Sed pa  
tere legem quam ipse tuleris: im  
probas scholasticos doctores (ita  
recentiores appellas vt libidini in  
iuriandi satisfacias) quia sine scri  
pturis loquantur: proba & tu quæ  
dicis: minus audiam somniatores  
tuos, quos nec nominare audes,  
quàm tu celebres in ecclesia docto  
res Thomam, Bonauenturam, An  
thoninū, Alexandrum de Ales, Ri  
chardum, Gersonem & similes vi  
ræ integritate ac sanctimonia, eru  
ditione ac doctrina, per omnem ec  
clesiam famigeratissimos: suspecti  
sunt præceptores tui, quòd nouitas  
in fide suscitare volunt, suspen  
ditiores, quòd eos nominare nō au  
des. Quæ enim monstra nobis res  
feres, quā Vuicklephum, Hussum,  
Arnoldum Vuesalieñ, Rockeza:  
nam, Iacobellum, Taulerum, Fa  
brum

## DE PURGATORIO. 68

brum Sangenhafen. Addes aliquos schismaticos, locupletandæ rei gratia, Græcos, Armenos, Ruthenos, Vualdenses, Pyghardos, Moscouos. Horum autoritate tutus, omnia tua probabis: sed vbi iam tutus Paulus, vbi Euangelium vbi prophetæ, vbi Apostoli, vbi cōcilia, vbi ecclesia? quàm nudus & inermis descendis ad prælium. Vis ne tibi credi soli: qui toti ecclesiæ non vis aurem præbere, nisi schismaticæ? vt sic ex tripode in te adagium iaciatur. Similes habent labra lactucas.

Sed vide doctores meos, munitos & instructissimos incedere cōtra vitilitatores tuos. Innocentium non euoco: à cuius sententia tu modo prouocasti: quamuis doctor sit valens & eruditus: Legisti ne apud Ioannem: Neque Ioan. 5. enim pater iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit filio, vt

# IOAN. ECKIVS

omnes honorificent filium, sicut honorificant patrem. Arbitraris spiritum sanctum ociose addidisse.

**Iudicium  
in morte.**

Omne, omne inquit iudicium. Exi-  
stimas æternā sapientiā patris, sine  
pōdere hoc adiecisse: nisi quia non  
vnum tātum iudicium dedit filio:  
hic ergo pręter iudicium generale,  
aliud includit particulare. Non ap-  
paret tibi factum à Domino iudi-  
cium particulare, quādo apud Mat-

**Matt. 22.**

thæum, iussit carentem veste nupti-  
ali, mitti in tenebras exteriores?

Non apparet tibi apostolum Pau-  
lum ostendisse, statim post mortē  
sequi iudicium Christi, cum ad He-

**Heb. 8.**

bræos inquit. Statutum est homini-  
bus semel mori, post hoc autem iu-  
dicium. Nosti ne vetus illud, qualē  
te inuenit Dominus cum vocat: ta-  
lem pariter & iudicat? vt apud Cy-  
prium sanctum martyrem & epi-  
scopum legis. Non te vocat Domi-  
nus per mortē ex hoc seculo, quare

& parit

# DE PURGATORIO. 69

& pariter non iudicaret te exeun-  
tem ex hac vita? vt late Innocētius  
prosequitur lib. de vilitate cōditio-  
nis humanæ: sat sit fundamenta dī  
gito monstrasse: ne existimes san-  
ctos doctores nostros, quos ita con-  
temnis, sine scripturis, sine rationi-  
bus, sine iudicio loqui. Præstolare  
iam Ludder, eis non deest ratio,  
quæ frangat stoliditatem cerebri  
tui: Certum est, vt superius contra  
errorem Græcorum meminimus,  
animas quæ nihil cremabilis ha-  
bent iam esse beatas: & vt S. Ioan.  
in reuelationibus ait: Data sunt il-  
lis singulæ skolæ: sed quomodo do-  
minus iustus & sapientissimus iu-  
dex mitteret aliquem in passionē  
vitæ æternæ, sine decreto, sine iudi-  
cio? ideo consuetarium est, ratione  
id suadente, nullum cœlesti ascribi  
curiæ, nisi iudicatū: quod si de vno  
concedis, quomodo sine authore,  
sine scriptura: immo contra scrip-

Apoc. 6



## IOAN. ECKIVS

turam de aliis negabis?

Hæc omnia intelligo secundum legem communem, cui Deus virtutem suam & potentiam non alligavit: scio quod potest pro arbitrio voluntatis suæ, cui nemo potest resistere, differre vel suspendere iudicium: tamen hoc regulariter non facit, nisi magna auctoritate sanctæ ecclesiæ suæ subexistente. Ita enim distulit iudicii sententiam in illis tribus, de quibus beatus Cyrillus, de transitu beati Hieronymi scribit: sed hoc fuit factum ad nascentis hæresis extirpationem, quæ purgatorium negabat. Magister Parrhisiensis triduo spacio per intervalla accusatus fuit, iudicatus & condemnatus: at hæc omnia brevi tempore sunt facta ex privilegio, non trahenda in consequentiam: Ex hac tamen Parrhisiensis factus, sacer ille & illibatus (qui solus à primæva institutione adhuc nunquam

# DE PURGATORIO. 70

quam cecidit, in Germania saltem  
& Gallia) Chartusiensium ordo ini-  
tium sumpsit: Habemus ergo iudi-  
cium particulare in morte cuiusq;  
satis esse firmatum: ex quo infalli-  
biliter infertur animas esse de earū  
salute in purgatorio.

Et nihil nobis obest, quod ita ba-  
silice negat: sed differri illud & sus-  
pēdi opponit: sed qua hoc dicis au-  
thoritate, rogo? Meministi, quod  
conclusionē hanc præcedente deci-  
ma octaua gloriaris & Thraſonice  
quidem, hoc robustissimū esse fun-  
damentum tuum cōtra oppositam  
sententiam, quia sine auctoritate  
doceatur: Cum in præsentia scri-  
ptura nobis nō desit: vbi est robur  
tuum? vbi auctoritatem inducis?  
vbi est mors victoria tua? vbi est  
fortitudo tua? Iniquus es exposcu-  
lator, qui exis, quod ipse nō præ-  
stas. S. Hiero. & Aug. noluerunt in  
sacra doctrina aliquid affirmare,  
quod

Chartus.  
origo.

In Ludde.

Iob. 4.

# IOAN. ECKIVS

Qd nō ex sacris literis, aut antiqua  
traditione esset comprobatū: alio:  
qui ea facilitate contempserūt, qua  
aliī asseruerunt: Itaq; ridendus es  
ab omnibus Ludder, qd & tu om-  
nibus fecisti: Timendum est, quod  
authorum tuorum nomina suppri-  
mis: ne tales sint, qui non habeant  
bonum odorem in ecclesia Dei, ve-  
lut ab initio memini: sic Ioannes  
Huss. Vuiclephicos adeptus libros,  
hausto veneno, nobile illud Bohe-  
miæ regnum, Germanis effugatis,  
pestilētissima doctrina infecit: hic  
est fructus, si quis exotica & pere-  
grina sectatur scripta, contra com-  
muniter receptā sententiam: quare  
apo. Paulus prohibuit, ne variis &  
peregrinis seduceremur disciplinis

Heb. 13.

Et vt manifestissime Ludderum  
mendaciū arguam, cum recentiori-  
bus ecclesiæ doctoribus imponit,  
quod sine authoritate loquantur:  
Conferamus obiter ad hunc locū  
vnum

# DE PURGATORIO. 71

vnum ex Michea. Ego autem ad  
 Dominum aspiciam: expectabo  
 Deum saluatorem meum: audiet  
 me Deus meus: ne lateris inimica  
 mea super me, quia cecidi, confura-  
 gam, cum sedero in tenebris, domi-  
 nus lux mea est: iram Domini por-  
 tabo, quoniam peccaui ei: donec iu-  
 dicet causam meam: & faciat iudic-  
 ium meum: educat me in lucem.  
 Quid potest hic aduersarius vel  
 insultare contra hunc apertissimū  
 textum, quem vnum Luddero, &  
 omnibus Ludderanis obijcio? & ut  
 etiam audax sim, respondeat si po-  
 test: & diluat: cum sederit anima fi-  
 delis in tenebris purgatorij, Gloss.  
 exponit in captiuitate: Dominus  
 est lux mea, lux cōsolationis: ideo  
 ad Dominum meum aspexi, quia  
 expecto ut saluet me, termino pur-  
 gationis finito: ideo inimica mea,  
 diabolica ciuitas, non latetur su-  
 per me: quia cecidi Gloss. pro pec-  
 catis

Miche. 7a

# IOAN. ECKIVS

eatis punior: consurgam, liber eua-  
 dam ex hac pœna: quia lucem ha-  
 beo dominum, etiã in tenebris pur-  
 gatoriũ. Iram domini portabo pa-  
 tienter: sine murmure & despera-  
 tione, quia peccaui ei, scio me me-  
 ruisse, quod patior ait glossa. Ettiã  
 diu portabo donec iudicet causam  
 meã scilicet in iudicio: & faciat iu-  
 diciũ meũ: educat me in lucẽ: ideo  
 faciat iudicium absolutionis: sicut  
 in morte iudicauit me ad pœnam  
 purgationis. Glos. interlinea. quia  
 noui quod educet me in lucem: &  
 videbo iustitiã eius. Quis iam au-  
 sit dicere animas esse incertas, quæ  
 ad dominum aspiciunt, expectant  
 eius saluationem, sperant se audiri  
 à Deo, & sperant se surrecturas: Deĩ  
 habent lucem, iram domini porta-  
 re volunt, donec absoluantur: &  
 sciunt quod post illam absolutio-  
 nem educendæ sunt vt videant lu-  
 cem: & de illo non dubitant, sed  
 sciunt

## DE PURGATORIO. 72

sciunt: pondera Gloss. noui: quod educet me in lucem, quod animabus afflictiis faciat Deus omnipotens misericordiarum dominus.

¶ Principale intentum concluditur, & animas nō minui beatitudine, si viuentium suffragiis fuerint liberatæ ostenditur.

### Caput VII.

**E**T ne hircere possit aduersarius us, & hunc ei morsellum, velut cani animas electas in purgatorio allatranti, obiiciamus. Non negabit vt opinor, hunc esse & animarum in purgatorio ad viuos clamorem. Misere mini mei, saltem vos amici mei: quia manus domini tetigit me. Sic enim sancta mater ecclesia, & omnis ecclesiasticus ordo, in officio pro animabus defunctis vtitur, hoc loco verborū Job, ad exhortationē fidelium, quo paratiores reddātur & exercitētur ad

*Iob. 19.  
Manus dñi  
tetigit me.*

## IOAN. ECKIVS.

ad subueniendum piis animabus  
in purgatorio afflictis, expostulat  
igitur suffragia (quod superius quo-  
que capite quinto tetigimus) expe-  
sunt vt eis misericordiam & piete-  
tem impartiremur: nō quia manus  
sathanæ eas tetigerit, quod damna-  
torum est, sed quia manus Domini  
tetigit eas. Damnati autem sicut  
nullam sperant misericordiam, ita  
nullam petunt gratiam: sed prorsus  
punt in continuam blasphemiam  
creatoris. In purgatorio autē exi-  
scentes: certi de sua salute, implorant  
gratiam & misericordiam: quam  
non implorarent si scirēt se in mor-  
tali peccato discessisse, etiā si Noë,  
Daniel, & Iob, pro ipsis intercede-  
rent: quia hi soli in iustitia sua li-  
berarent animas suas: terra autem  
terreni homines & damnati desolarentur.

**Error**      Offert se hic aliud impiissimum  
**Ludderi.** dogma Ludderanum in presentia  
confuta

# DE PURGATORIO. 73

confutandum : quia prædictis refutit, nam in responsione sua ad primas annotationes meas scriptum reliquit. Animas ex purgatorio liberatas suffragiis uiuentium min⁹ beari quàm si per se satisfecissent.

Vah impietas prodigiosa, & antiqui serpentis astutissimus dolus, qui Diaboli odio inueterato in bonos nititur dolus.

per hunc Bardocucillum remorari transitum animarum sanctarum ad æternam felicitatē. Quis enim fidelium nescit, aut nescire potest, vnum beatitudinis gradum, minus tam æternæ felicitatis portionem, eligibiliorem fore omnibus gaudiis mundi: & pro tantillo tempore electorum animæ (quis credat) vellent perdere tantæ gloriæ augmentum: quis nō multo magis existimabit: ita preciosissimam rem fore beatitudinem: vt sanctus Thomas mallet vsq; in diem iudicii penam purgatoriū sufferre: quàm vno

K

gradu



# IOAN. ECRIVS

gradu beatitudinis (qua in Deo letaretur) æternaliter carere. Vnde Ludderana sententia suffragia amodo non essent suffragia, sed felicitatis impedimenta, æternam hereditatē minuētia, ac glorię & stolę animarum detrahētia: Hęc mysteria ex noua Paulini Theologi haurimus doctrina, & præstat habere talem præceptorē: vbi dediscenda & execranda addiscas.

**In Ludde.**

Sed age obsecro Ludder. siste pedē, redde rationē dictorum tuorū, quæ tanto iubilo & triūpho nobis inculcas. Si animæ purgandæ minus beantur suffragiis viuentiū adiutur ergo insensatæ animæ, magno eorum incōmodo, suffragia & orationes à viuētibz, tātō animi desiderio experūt: vt vocem etiā ingeminēt. Misere mini mei, misere mini mei, saltē vos amici mei? Non satis est: qđ tantis eas obruis miseriis nisi eas etiā imprudentes feceris & stultas

stultas, quæ aurū Tholosanum, & equū Scianū optent. Dic quæso cur Paschasius vir doctus, sanctus & prudens rārillum laborē balnei nō sustinuit: quo auctiorem perpetuo reciperet felicitatis gloriā? Cur S. Augustinus scientissimus ecclesiæ doctor librum scripsit de cura pro mortuis agēda: & ad idē toties hortatur B. Gregor. cū aliis sanctis: si detrimētosa est & noxia, tā sollicita viuentiū pro defunctis cura? Cur S. Monica, diuinis afflatibus sæpi⁹ in extasim rapta tam anxie suffragium altaris post mortē, à filio petiit? Cur filius & ei⁹ pater spiritalis sanctus Ambrosius tam diligenti studio, ac vigilāti cura id perfecērunt: si ad gloriæ diminutionem suffragia proficiunt? Verba Monica referre placet: ait enim Augustinus libro nono confessionū. Dū iā quinq; dies decubuisset in lecto febribus, filiis suis dixit. Ponite hoc

Pro suffragiis defunctorum.

K 2 corpus

## IOAN. ECKIVS

corpus vbicunq, nihil vos eius cura conturbet, tantum illud vos rogo, vt ad Domini altare memineritis mei, vbi fueritis, quod Augustinus fieri curauit, & vt fiat: alios rogat. Quod ad eius precij nostri sacramentum, ancilla Dei animam suam vinculo fidei ligauit. Cur tota sancta ecclesia obseruat defunctorum obsequia, in omnibus missæ sacrificiis pro eis orare iubet? Animarū commemorationē vno peculiari die per totam peregit ecclesiam, sicut Ioan. 18. instituit & tota ecclesia acceptauit? Cur depositionis dies primus, septimus, tricesimus, & apud quosdam etiam quadragesimus (vt beatus Ambrosius de trāsitu Theodosij testatur) mortuorum in ecclesia peragitur: si huiusmodi suffragia eis beatitudinis gradum minuūt? Et hanc ecclesiæ consuetudinem S. Augustinus pro fundamento accipit; qui tamē  
vici

Ioan. pp.

## DE PURGATORIO. 77

vicinus fuit ecclesiæ martyrum, ait enim in fine de cura pro mortuis agenda. Sed & si nusquam in scripturis veteribus legitur: non parua hac cōsuetudine claret authoritas: vbi in precibus sacerdotis, quæ Domino Deo ad eius altare funduntur: locum suum habet etiam commendatio mortuorum. Ecce quomodo sacerantistes fundat se supra consuetudinem ecclesiæ: vnde facile est coniiicere, non primum à Cabilionensi incēptum esse concilio: quamuis ibi statutū sit: vt semper in officio missæ, defunctorum fiat memoria, sed hunc pro defunctis orandi morem: & officiorum celebritatem, à sanctis patribus traditū: atq; ita à sanctissimis fidei nostrę columnis: diuis apostolis, vt clare Ioan. Damascenus in quodā sermone testatur. Omitto hic Dionysium Areopagitam, Augustinū in Enchiridio, Gregorium Maxī

Cabilion.  
concilium

# IOAN. ECKIVS

num, in elegantissimo sermone:  
qui cum aliis sanctis locuplete te-  
stantur, suffragia viuentium pro:  
desse animabus purgandis: quod  
non fieret, si à stellæ claritate & lu-  
ce beatitudinis aliquid subtraher-  
ent, velut Ludderanum docet cõ-  
mentum. Nos autem catholicæ ec-  
clesiæ obsequentes filij credamus  
& assentiamur: quia sancta & salu-  
bris est cogitatio p̄ defunctis ora-  
re, vt à peccatis soluantur.

¶ Ludderum sibi contradicere,  
& iustè sententiam eius esse  
damnatam. Cap. VIII.

**V** Num tamen hic considera, in-  
fissimum Dei iudicium, qui  
dedit innixum propriæ prudentiæ  
vt se posset aliquando agnoscere:  
cum tam infantiliter desiperet.  
Solito enim more, & hic sibi in-  
cipit contradicere & repugnare:  
vt nec Ludderum cum veritate,  
nec cum Luddero concordet: quod  
ita

ita colligas. In ea responsione, quā  
 dedit ad annotationes meas pri-  
 mas de anno gratiæ M. D. XVIII.  
 in Martio, extenuare nititur viue-  
 tium suffragia pro mortuis, atq; in  
 hunc ipsum descendit errorē: quem  
 in præsentia discutimus: Assumens  
 & hoc: quod aliqui in purgatorio  
 nolunt suffragiis viventium libe-  
 rari: idē non constare nobis, quā-  
 do rem eis fecerimus gratam, aut  
 minus: dū impense in illo volumus  
 esse benefici: hunc libellum Ludde-  
 rus non ædidi: sed syngrapha eius  
 est in schediario nostro. Huius im-  
 pietatis oblitus Ludder in disputa-  
 tione Lipsica anno M. D. XIX. die  
 10. Iulij per schedam respondit de  
 animab⁹ in purgatorio in hæc ver-  
 ba. Mea conclusio id tantum vo-  
 luit, esse nec scripturis, nec rationi-  
 bus probatum, animas certas esse,  
 saltē omnes: de salute sua, & gratiā  
 in eis nō augeri, sufficit q̄ sciamus

# IOAN. ECKIVS

Contrarie  
ates Ludd.

cas pati: & nō debere eis succurre-  
re, cætera Deo relinquēda soli: hæc  
Ludder, & antea die 8. Iulij dixe-  
rat, notariis excipientibus. Ego  
enim de purgatorio nihil noui, ni-  
si animas ibi pati iuuandas ope-  
ribus & orationibus nostris. Confe-  
rantur modo illa cum superiorib⁹  
& manifestarium erit, quā pugnan-  
tia & toto cælo dissidentia, propo-  
suerit: nouit animas iuuandas ope-  
ribus nostris: & tamen sic adiutæ  
minuūtur in gloria. Succurrere de-  
bemus animabus: & tamen aliquæ  
nolunt, vt eis suffragemur. Gratiā  
eis impendere debemus, & tamen  
nescimus, an rem gratam eis feceri-  
mus, suffragiis nostris: prius mare  
rubrum in Nilum ducturi sumus,  
quā ista concordemus.

Sed veritas mentiri non potest.  
Matth. 12. Omne regnum in se diuisum deso-  
labitur: & omnis ciuitas vel dom⁹  
diuisa contra se non stabit. Ideo he-  
resis

# DE PURGATORIO. 77

refis Ludderana nullibi sibi con-  
stans: sed tam sibi, quàm veritati cō-  
traria, desolabitur. Rectè ergo, &  
iustissime pro pastoralis officio S.  
D.N. Leo X. ad quem iudicium fidei,  
velut Christi vicarium supre-  
mum in terris pertinet: hunc Lud-  
deri articulum damnauit. Animæ  
in purgatorio non sunt securæ de  
earum salute, saltē omnes. Et istū.  
Animæ ex purgatorio liberatę suf-  
fragiis viuientium, minus beantur,  
quā si per se satisfecissent. Et Athe-  
ne Christiani imperiū, alium Para-  
rhisinum studium, propositionem  
Ludderi referēs. Non videtur pro-  
batū esse, quod ipsæ animæ in pur-  
gatorio sint de sua beatitudine cer-  
tæ & securæ, saltem omnes, tale ad-  
didit iudicium. Hæc propositio est  
falsa, & præsumptuose asserta, & in  
hoc quod prætendit animas purga-  
toriū, non esse certas de sua beatitu-  
dine, est traditioni ecclesiæ, & san-



## IOAN. ECKIVS

etorum doctrine contraria. Habes  
Ludder iudicum per nos electorum  
iudicium de conclusione tua: illo-  
rum enim iudicio sponte te subie-  
cisti. Veritati ergo assentiamur, quæ  
sub iusto iudice vincit. Et animas  
in purgatorio certas credamus de  
sua salute: nec celestē gloriam eis  
iminui: si viventium suffragiis libe-  
rentur: quoniam vt Sapiens ait.

**Sapi. 8.** Spes illorum immortalitate plena  
est: vbi nō meminit beatorum, qui  
spem non habent sed fruuntur spe-  
randis: & qd ex parte est euacuabi-  
tur: neq; iustorum meminit huius  
vitæ, quoniam de mortuis eo loco  
ait. Vbi sunt oculis insipientiū mor-  
ti: itaq; conuenit in eos, qui in pur-  
gatorio morantur: quorum spes im-  
mortalitate plena est: nō quod spes  
eorū semper duret, sed quia certissi-  
ma spe expectant terminum suæ  
purgationis, recepturi indubiæ vi-  
tam æternam. Deus veniæ largitor

DE PURGATORIO. 78

& miserator animabus omnibus  
in purgatorio detentis, sit propi-  
tius, & requiem donet eis sempiter-  
nam. A M E N.

DE PURGATO-  
RIO IOANNIS ECKII

contra Ludderum lib. III.

¶ Præparantur tractanda & tis-  
morē mortis non arguere im-  
perfectam charitatem, quæ po-  
nam purgatoriū gignat.

CAPVT PRIMVM.



VM Ludderus In Ludde.

frōtem ita per-  
fricuit, vt nihil  
penderet, quic-  
quid esset fidei  
quod religio-  
nis, quod hone-  
statis: semper d

minori errore, ni maiorem lapsus  
est insaniam. Non enim contētus,  
quod animas à Deo electas, & cha-  
ritate

# IOAN. ECKIVS

ritate plenas in purgatorio, expo-  
 liaret certitudine salutis earum, &  
 certæ expectationis æternæ vitæ:  
 quod suffragia (quæ tam anxie pe-  
 tunt) eis noxia faceret & damno-  
 sa. Multo peiora de his meditatus,  
 adeo insolentem & animabus ini-  
 iuriosam ædedit doctrinam tantâ  
 in eas exercens tyrannidem, vt tor-  
 terabilior fortè sit infernus quàm  
 purgatorium Ludderanum: tot cõ-  
 miniscitur cruciatus, horrores, pa-  
 uores, confusiones, desperationes,  
 anxietates & angustias spiritus: qd  
 ipsa lectione, spiritus angitur &  
 torquetur, multo plus quàm Ixio-  
 nis rota, aut Titij viscera, seu Tan-  
 tali stagna, aut quæ alia genera pec-  
 narum, à poëtis memorata, in Sty-  
 ge, Phlegetõte, Cocyto, Lethe, per  
 Plutonein, Cerberum, Thifiphone  
 Alecto, &c. At melius agit mis-  
 ricors Deus, cum electis animabus  
 suis quàm quod tãtis excruciet de-  
 spera

## DE PURGATORIO. 79

sperationibus, quæ dormiunt in somno pacis, & in Christo requiescunt: idè iuxta sanctæ ecclesiæ traditionem, explosis erroribus veritatē catholicam explicem⁹: & quāuis error iste, satis agnoscat⁹ esse reiectus superiori libro: si enim animæ sunt certæ & securæ de sua beatitudine: non sunt in tali timore, tremore, & horrore quasi desperationis qđ timeāt se damnari: tamē quia noua adfert erronei dogmatis fundamenta: idè illa quoq; cōfutare opere precium est: quamuis adeò confuse & intricate scribitur de hoc confuso genere pœnæ Ludder: vt facile quis nō possit se euoluere: nisi Ludderum finat suis contrarietatibus inuolutum.

Principio summarie renarremus Ludderi errata, dein iugulemus illa: moriturū inquit habere imperfectam charitatē: cum reliquiis vetustatis Adæ: & quia imperfecte diligit

Ludderi  
sententia,

# IOAN. ECKIVS

ligit Deum, diligit vitam suam, & timet mortem & pœnam. Decedit autem, sicut hic timuit mortem in alibi timet pœnas propter imperfectam charitatem: & concurritur maximo horrore, quia timet se damnari. Immo iam videtur sibi inidamnationem, quod proximus est desperationi: & quamdiu horret illas pœnas semper peccat: quando autem Deus incipit ei augere gratiam, tunc continue decrescit horror, & gratia contra augetur, vsque quo perficiatur: & sic omni timore expulso, gratia perfecta, libere euolat ad cœlestium sedes: hæc summum sufficiat delibasse: quia plura in prosecutione se offerent impugnanda.

Perspicuum est iam aduersarium totius erroris sui fundum iacere in imperfectione charitatis: ait enim conclusionem 14. suarum inuolutionum. Imperfecta sanitas seu charitas,

tas, necessario secum fert magnum Imperfectam  
 timorem: tantoq; maiorem, quan: charitas nō  
 ro minor ipsa fuerit: ideo totis vi: horret.  
 ribus laborandum est, vt hoc rui:  
 nosum fundamentum cōuellatur:  
 sic enim futurum est, vt totum sce:  
 leratum corruat ædificium. Hoc er:  
 go primum velut hæreticū destrua:  
 mus, quod imperfectam charitatē  
 ex eo metitur (quæ timorē & hor:  
 rorem purgatorij secū afferat) quā:  
 do timet mortem, timet pœnam:  
 & inuite moritur, sicut clare expri:  
 mit in inuolutionibus suis conclu:  
 sione 14. & 17. talem enim reputat  
 immundum nimio vitæ affectu,  
 quærentem quæ sua sunt.

Ista autem arguere imperfectam Improbatur.  
 charitatē, est falsum & hæreticum:  
 quod ostendo in eo, qui est plenus  
 gratiæ & veritatis, domino salua:  
 tore nostro Iesu Christo: cui nō est  
 datus spiritus ad mensuram: & de  
 cuius plenitudine accipimus oēs.

Istum

Ioan. 1.

# IOAN. ECKIVS

Istum scio quāuis perfricatissime  
frontis & arrogantis sit non nega-  
bit mihi, fuisse perfectę & cōsuma-  
tissimę charitatis: is tamen habet  
quoddam nolle patiendi & moriē-  
di: quare inuite mori, aut habere  
quoddam nolle patiendi, non an-  
guit imperfectionem charitatis.

Facile est asserta probare, tribus Eu-  
angelistis testimonium ferentibus  
vt sic in ore duorum vel trium om-  
ne stet testimonium. Matthęus ait,

**Matt. 26.** Tunc ait illis (Iesus) Tristis est ani-  
ma mea vsq; ad mortem. Sustinete  
hic, & vigilate mecum: & progres-  
sus pusillum procidit in faciem suā  
orans & dicēs: Pater mi, Si possibi-  
le est transeat à me calix iste. Verū:  
tamen non sicut ego volo: sed sicut  
tu vis. Marcus ait Et assumpsit secū

**Marc. 14.** Petrum & Iacobum & Ioānem: &  
cœpit pauere & tædere: & ait, Tris-  
tis est anima mea vsque ad morte-  
m, sustinete hic & vigilate. Et cū  
processu

# DE PURGATORIO. 31

processisset paululum procidit super terrā: & orabat vt si fieri posset transiret ab eo hora: & dixit. Abba pater omnia tibi possibilia sunt: transfer calicem hunc à me: sed nō quod ego volo, sed quod tu. Lucas ita narrat. Et ipse auulsus est ab eis quātum iactus est lapidis, & positis genibus orabat dicens. Pater si vis transfer calicem istum à me, verum tamen non mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem ei angelus de cœlo confortans eum: & factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Hos sacratissimos scribas prolixius recēsuimus: vt confusibilior appareat aduersarij impietas. Hic salutis torius author & largitor, ad mortem tristatur: terretur, & quasi horrescit patrem, cui omnia sunt possibilia, orat vt trāsferat calicem, vide quā perfecta charitas etiam timeat pœ

Luc: 22.  
Timor  
mortis non  
imperficet.

Ponderas  
tur tex.

L nas &



## IOAN. ECKIVS

nas & mortem, & hanc quidem suam  
voluntatem esse ingenue fatetur:  
cum inquit, q̄ ego volo. Mea volū-  
tas, &c. Tamen illud quod perfectę  
charitatis est non omisit: scilicet cō-  
formari diuinę voluntati. Ideo ait  
Veruntamen nō mea voluntas, sed  
tua fiat. Non quod ego volo, sed q̄  
tu. Meditetur quilibet Christian⁹,  
sicut B. Bernhardus facit, quomo-  
do dulcissimum cor domini nostri  
Iesu Christi duobus malleis amo-  
ris & timoris, fuerit operatum: qđ  
sanguineus sudor, sicut guttę san-  
guinis decurrentis in terram, fuit  
expressus. Habemus iam perfectis-  
simam charitatem, pœnas tamen  
mortis timentem, licet non succu-  
bentem. Cadit ergo prorsus, inanis  
aduersarij cauillus: vbi ex proprio  
sensu, in quo abundat, interpreta-  
tur imperfectam charitatē, & mor-  
bū animæ, ex eo quod timet mor-  
tem & pœnas.

Pul

## DE PURGATORIO. 82

Pulchre nobis suffragatur. B. Augustinus in Enchiridio dicens: Sic igitur Christus hominem gerens, ostendit priuatam quandam hominis voluntatem, in qua & suam & nostram figurauit, quicaput nostrum est cum dicit, Transeat a me. Hæc enim erat humana voluntas, propriū aliquid, & tanq̃ priuatum volēs: sed quia rectum vult esse hominem, & ad Deum dirigi, subdit. Veruntamen nō sicut ego volo, sed sicut tu: ac si diceret. Videte in me, quia potestis aliquid proprium vel le, & si Deus aliud velit, conceditur hoc humanæ fragilitati, hæc vox capitis, salus est totius corporis. Simile dicit idē S. Augu. li. de orādo Deum ad Probam. Vnde si aliquid cōtra quod oramus acciderit, patienter ferendo & in omnibus gratias agēdo, hoc potius oportuisse quod Dei, nō qđ nostra voluntas habuit, minime dubitare debemus. Nam

L a      & ex:

## IOAN. ECKIVS

& exemplum huiusmodi præbuit nobis ille mediator, cum dixisset. Pater si fieri potest, transeat à me calix iste: humanam in se voluntatem, ex hominis susceptione transformans: continuo subiecit, non quod ego volo, sed quod tu vis pater. Hæc diui patris testimonia propterea adduximus: vt intelligat cædidus lector, id quod Gregorius docuit. Omnis Christi actio est nostra instructio, vt etiam hoc loco membra saluatoris, citra peccatum voluntatē habere possint qua mortem paueant, priuatim quasi aliqd diligant: modo vltimate voluntatem suam Deo subiiciant: neq; ex terreātur magnificis Ludderi verbis quod charitas inde minui debeat vel imperfecta esse.

¶ Iustum virū posse timere mortem: improbum autem plus diligere vitam quàm Deum.

Caput II.

Sufficie

# DE PURGATORIO. 83

**S**ufficienter ostensum puto, lapsum Ludderum in vestibulo, quomodo eum negat habere perfectam sanitatem aut charitatem: qui timeat mortem vel inuite moriatur: Contra nos asserimus hoc nihil officere charitati: modo quis non præponat voluntatem suam, voluntari diuinam, sed subdat: quam sententiam pro fidelium solatio, adhuc pluribus muniamus testimoniis: Nam sic de martyribus testatur Beda in historia contextus Evangelici, de oratione & sudore domini. Hæc voluntas inquit, non moriendi, gloriosos facit martyres: non enim vult sensus carnis, nisi quod delectat: si autem delectaret eos mori, non inde viderentur mereri: sed quia non hanc moriendi voluntatem subiiciunt Deo: ideo merentur, habemus ergo meritum martyrum augeri, quod vincentes voluntatem propriam non moriendi, gloriosa

L 3 confes:

## IOAN. ECKIVS

cōfessione pro Christi nomine  
cumbunt.

**Nolle pati**

**Ioan. vlt.**

Ex quo liquidum est, propriū esse  
hominis etiam fidelis & iusti: pri-  
mum quidē nolle pati aliquid do-  
loris perducentis ad mortem, qui  
homo carnalis est. Si autem Deus  
voluerit, quod tunc & ipse velit ac  
quiescere, quia fidelis: huius euident  
indiciū habem⁹ in sancto Petro,  
qui tanta pollebat charitate: vt in-  
terrogatus à Salvatore, an dilige-  
ret eum plus his: responderit. Do-  
mine tu scis, quia diligo te: is tamē  
mortem iam senio cōfectus, decli-  
nare voluit, & à Roma aufugere:  
tantisper donec dominus ei appa-  
reret, & diceret. Vado Romam ite-  
rum crucifigi. Nihil ergo obest cha-  
ritati: quando voluntas naturalis  
mori renitit: Si ratio superior, vo-  
luntati Dei se offerat: & ex animo  
dicat, fiat voluntas tua. Ita beatus  
Chrysost. testatur: idcirco Christi  
mortem

mortem recusasse, vt veritatem naturæ humanæ monstraret: est ergo veræ naturæ humanæ, quæ à Deo est, & bona est, timere mortem. Idē & B. Ambrosius cōfirmat de Christo super Lucam, quod quasi homo mortē recusarit: & quasi Deus sententiam suam seruauit.

Graphice videtur mihi vtriusq; voluntatis luctam sanctus Augustinus descripsisse: & quia nostra firmanant, infirmant verò aduersariā dicta: idē Augustinum recensebimus super canonica Ioannis. Sunt enim homines inquit, qui cum patientia moriuntur: sunt autem quidam perfecti, qui cū patiētia viuūt. Quid dixit qui adhuc desyderat istam vitā, quando illi venerit dies mortis, patienter tolerat mortem: luctatur aduersum se, vt sequatur voluntatem Dei: & hoc potius agit animo, quod elegit Deus nō q̄ elegit volūtas animo: & ex desyderio

Tract. 20.

## IOAN. ECKIUS

**Auguft.**

**Phil. i.**

vitæ præſentis fit lucta cum morte: & adhibet patientiam & fortitudinem, vt æquo animo moriatur: iſte patienter moritur. Vndè in libro de ciuitate Dei prolixè proſequitur. Cur viri ſancti inuite moriantur: quare nec Apoſtolus pœnas mortis appetiit: ſed quid mitius, ſcilicet diſſolui & eſſe cū Chriſto, quod proprie eſt perfectorum: qui & ſi dolores mortis timeant: tamè patienter viuunt: & ſuperato mortis metu, delectabiliter moriūtur.

Vis experiri iſta eſſe vera: attende interdum minus iuſtum paratiorẽ ad mortem, quàm iuſtiorẽ: vt nihil vel parum faciat ad voluntarium vel inuoluntarium mori: quare rectè Beda concludit. Multi adhuc contriſtantur futura morte: ſed habeant rectum cor: vitet mortem, quàm poſſint: ſed ſi non poſſint: dicant id quod propter nos dominus dixit.

**Quod**

# DE PURGATORIO. 8;

Quod si aduersarius Thracum more, terga verteret: se non intellexisse de his qui timeant simpliciter mortem, & qui inuite moriantur: sed ita timeant mortem: quod plus diligant vitam, quam Deum: & ob id culpauerit eos, quasi non diligentes Deum super omnia: At quoquo uersum respexeris captus es Ludere: nam talem, qualem nobis iam depinxisti: non dicimus iustum, sed impium: Non ei tribuimus imperfectam charitatem, sed nullam: non existimamus eum ex parte sanum, sed infirmum immo mortuum: quare qui sic diligeret vitam suam, & in ea dilectione decederet: non descenderet in purgatorium, ut tu falsissime autumas, sed in lacum inferiorem tartari: quoniam omnis humana peruersio est, quod etiam vitium vocatur ait Augustinus, fruedis uti velle, & frui utendis: unde talis super fundamentum non aedi-

Euasio  
Ludderi.

Improbatur.

L 5      ficaret



# IOAN. ECKIUS

ficaret fornix & stipulam, sed lapides atq; metallū, vt Gregorius sentit: quomodo enim potest esse ciuis supernæ Hierusalem, qui plus diligit vitā quā Deum: Vade ad Augustinum libro de ciuitate Dei, & Psalmo 64. & instruet te, duos amores duas condidisse ciuitates. Amor sui vsq; ad contemptū Dei, facit ciuitatem diaboli. Amor Dei vsq; ad contemptum sui, facit ciuitatem Dei: interroget ergo vnusquisq; quod amet: & inueniet cuius ciuitatis sit ciuis: ideo ait libro confessionum. Minus domine te amat, qui aliquid tecum amat, quod propter te non amat. Expende lector quantum à veritate Ludder deuiat: uerit, quando putat eum venialiter peccare, qui plus diligit vitam propriam, quā Deum, sed hoc Paulini noui Theologi docent. Rectius dixit sanctus Cyprianus, Mundi amor & Dei, pariter in vno corde habet

August.

# DE PURGATORIO. 86

habitare non possunt:quemadmodum oculi pariter cælum & terrā nequaquam respiciunt.

¶ Imperfectionem charitatis nō metiendam ex reliquiis vetustatis peccati. Cap. III.

**S**atis aduersarij euicimus impietatem, non debere charitatem censi imperfectā ex timore mortis: refellamus iam alium modum quem depingit imperfectæ charitatis. Vbi est inquit perfecta charitas quis est sine timore mortis, iudicij, inferni? nam in homine quantum cunq; sancto reliquæ sunt vetustatis & peccati: & non possunt filij Israel in hoc tempore lebusæum, Chanaanæum, & alias gentes penitus delere: manet vestigium prioris Adæ: hæc autem vetustas est error, concupiscentia, ira, timor, spes, desperatio, mala conscientia, mortis horror, &c. hæc enim sunt veteris & carnalis hominis: minuuntur  
autem

Ludderi  
sententia.

## IOAN. ECKIVS

autem in nouo homine sed nō  
 tinguntur: donec & ipse extingua-  
 tur per mortem: hæc conclus. 14. re-  
 solutionum de virtute indulgenti-  
 arum, & conclus. 17. imperfectio si  
 dei nihil aliud est, nisi imperfecta  
 nouitas vitę in spiritu: & adhuc re-  
 liquum de vetustate carnis & Ade-  
 In responsione quod ad Syluestri  
 Prieratem, S. P. M. inquit. Video te  
 eo laborare errore, quasi possit esse  
 filialis timor in via tam purus: vt  
 nullus cū eo mixtus sit timor serui-  
 lis pœnarum: quod iuxta scripturā  
 & ecclesiasticos patres non est pos-  
 sibile, cum nulla virtus perficiatur,  
 nisi in patria, & hæc meę positionis  
 causa est, quod animæ sunt imper-  
 fectę charitatis, habentes mixtum  
 timorem pœnarum, id est seruile:  
 aut doce me, quomodo de pœna  
 doleant, si non timent eam.

**Impro:** Iam scimus vnde suxerit errata  
**batur.** sua aduersarius, & facile intelligi-

mus

## DE PURGATORIO. 87

mus q̄ pure & caste, sicut se nouus Daniel iactitat, de scripturis sanctis sentiat: & antequam errores assumptos extirpemus, operæ precii fuerit ostendere: quàm impia & in omnes sanctos iniuriosa, sequatur ad insanam suam positionem: nam imperfectionem fidei & charitatis affirmat in viatoribus esse propter reliquias vetustatis Adæ, ergo confectarium est omnes quantūcūq; sanctos habuisse imperfectam charitatem, & ita necessario tulisse secum magnum timorem, vt inquit conclus. 14. qui timor satis est se solo facere pœnam purgatori. Itaq; omnes sancti martyres, apostoli, virgines, prophetæ descēderunt ad purgatorium propter perficiendā charitatem. Nam sicut nos ponim⁹ purgatorium propter satisfactionem, & deletionem peccatorū venialium: ita ipse ponit purgatoriū ad perficiendam charitatem imperfectam.

IOAN. ECKIVS

fectam. At reliquias vetustatis  
nere in homine quantumcunq;  
sto: ipse testatur, quia Iebusæus

**Iud. 5.** Chanaanæus hic non possit deleri  
& quia non extinguantur, nisi in  
morte. Et ad Syluestrum purè con-  
fiteatur, nullum esse timorem filia-  
lem tam purum in via: quin illi sit  
mixtus timor peccatorum: ergo nun-  
quam est perfecta charitas in viato-  
re quantumcunq; iusto: quia cōcla-  
sionē 14. probaturus assumit illud

**1. Ioā. 4.** Ioan. Timor non est in charitate: perfecta charitas foras mittit timorem: quia timor habet poenam. Et eo etiam tacente, fatetur id inge-

**Rom. 7.** nunc S. Paulus ad Romanos. Ego autem carnalis sum, vendatus sub peccato, quod enim operor non intelligo, non enim quod volo bonum hoc ago: sed quod odio malum, illud facio. Si autem quod nolo, illud consentio legi, quoniam bonum est. Nunc autem iam non ego ope-

**for**

DE PURGATORIO. 98

ror illud, sed quod habitat in me  
peccatum. Scio enim quia non ha-  
bitat in me, hoc est in carne mea,  
bonū: nam velle adiacet mihi: pere-  
ficere autem bonum non inuenio:  
non enim quod volo bonum, hoc  
facio: sed quod nolo malum, hoc  
ago. Si autem quod nolo illud fa-  
cio, iam non ego operor illud, sed  
quod habitat in me peccatum. In-  
uenio igitur legem volenti mihi  
facere bonū: quoniam mihi malū  
adiacet: Cōdelector enim legi Dei  
secundum interiorem hominem.  
Video autem aliam legem in mem-  
bris meis repugnantem legi men-  
tis meæ: & captiuantem me in lege  
peccati, quæ est in membris meis.  
Habemus vas electū, quomodo in  
se fatetur reliquias vetustatis Adæ  
quia non habitat in carne sua bo-  
num, quod non perficit bonum, qđ  
malum agit quod nō vult: quod in  
eo habitat peccatum: quod adiacet  
ei peccas

# IOAN. ECKIVS.

ei peccatum qđ habet legem aliam  
in membris suis: Credamus ne ali  
cui sanctorum defuisse, quod vasil  
lum electum: & cui à domino di  
ctum est: sufficit tibi gratia mea, ita  
dolenter ingeminatis vicibus, con  
queri se passum fuisse in carne sua.

Si ergo omnes sancti hāc legem  
carnis reliquias vetustatis Adā: tis  
morem pœnarum habuerunt quæ  
secundum aduersarium faciūt im  
perfectam charitatem, & imperfecta  
charitas adfert secum timorem  
qui se solo sufficit facere pœnam  
purgatori, & purgatorium sit illa  
(vt ita loquar) infirmary, in qua  
reponūtur animæ imperfectæ cha  
ritatis, & ibi purgentur reliquæ ve  
teris Adam, & perficiatur charitas,  
consecrariū est, omnes sanctos pa  
triarchas & prophetas, sanctiss  
mos apostolos, cōstantissimos mar  
tyres, gloriosos cōfessores, illustris  
simos doctores, virgines castiss

mas,

**Impiissim⁹  
error Lud.**

# DE PURGATORIO. 39

mas, viduas abstinētes & continen-  
tes, omnes in purgatoriū descēdis-  
se Ludderanū: & illic purgatis for-  
dibus ac perfecta charitate, tum de-  
mum ad cōlos euolasse. Ecce Pau-  
linum Theologum, qui nō solum  
ædificantes super fundamentum  
ligna, stipulam & fœnum vult sal-  
uos fieri per ignem, sed etiam sue-  
perædificantes aurum, argentum,  
& lapides preciosos. Intuere quæ:  
so iucundissime lector, Ludderum:  
qui toties suum asserit Christum,  
an tibi mitissimi saluatoris videas-  
tur minister, in illa pœnarum of-  
ficina: aut non potius Lucij Syl-  
læ Romani, aut Numulisinthis  
Thracis, vel Ochi Artaxerxis, aut  
Phalaridis, vel Dionysii Perillum  
& crudelitatis executorem: ita in-  
fontes, sanctos & innocuos viros,  
Christi amicos, in pœnas horren-  
das purgatoriū trudere: quod si hoc  
consequens negabit, iam videt cor

In Ludde,

Tyrannus.

M ruisse



## IOAN. ECKIVS

fuisse, conclusionem 14. & 15. super  
quibus reliquæ fundantur: iam tor-  
tum purgatorium Ludderanum  
erit dirutum & confractum.

Quid autem dicturi sumus de la-  
trone in cruce? Mētitus est ei Chri-  
stus, hodie mecū eris in paradiso?  
**Luc. 23.** Non dixit cum Luddero: hodie  
mecum eris in purgatorio: quid de  
**Act. 7.** S. Stephano, qui vidit cælos aper-  
tos, & gloriam Dei, & Iesum stantē  
à dextris virtutis Dei, cum cum lac-  
pidabant Iudæi inuocantē & dicē-  
tem. Domine Iesu suscipe spiritū  
meum? an non credemus dominū  
suscepisse spiritum eius, aut potius  
purgatorium Ludderanum absor-  
psit obdormientem in domino?  
**Mar. 12.** cur Saluator dominus noster pro-  
misit discipulis, quæcūq; orantes  
petitis, creditis quia accipietis, qđ  
toties eis pollicitus est apud Mat-  
thæum, apud Lucam, apud Ioannē:  
sed veritas mentiri nō potest: itaq;  
latroni

Iattoni paradifum dedit, & fpiritus  
 fancti Stephani fufcepit, verax eft  
 Deus in promiffis, quod fi verū fuit  
 Deus, mendax eft Ludderus. Deus  
 enim verax eft : omnis autem ho. **Rom. 9.**  
 mo mendax.

Sed & hoc vide, quā fecum pug-  
 net Ludder: quā fe destruat, ita  
 mendacium mendacio fubruitur  
 dum imperfectam charitatem in  
 omnibus ftatuiffet in hac via, vti  
 verba eius citauimus ab initio : &  
 quod fieret perfecta in patria quā-  
 do iam effer fanata à reliquiis ve-  
 tustatis Adæ, horum immemor cō-  
 clufione decima feptima, dat ali-  
 quas animas effer perfectas: nam tri-  
 narium illic feparat animarum ge-  
 nus: primum earum quæ funt fide  
 omnino vacuæ, id eft damnatæ. Se-  
 cundum genus decedentium ani-  
 marum, eft earum quæ funt fide  
 omnino plenæ atque perfectæ, has  
 necesse eft in morte excipi fuma

# IOAN. ECKIVS

**Pfal. 36.** securitate & lætitia, iuxta illud. Iustus cum ceciderit, non collidetur: dominus enim supponit manum suam. Et iterum iustus. Si morte

**Pfal. 115.** præoccupatus fuerit, in refrigerio erit, & conclus. 15. citat illud sapien-

**Prou. 18.** tis: Impius fugit nemine persequente: iustus autem quasi leo confidens, absq; terrore erit. Hic vide Ludde: rñ aduersari Luddero, & qui prius negabat in hac vita posse delere Iebusæū, & reliquias vetustatis peccati, quæ imperfectam faciunt charitatem, & quod non possit esse pura & perfecta charitas in hac vita: horum omnium obliuione captus animas aliquas decedentium ponit perfectas esse & charitate plenas: & iustas esse sine timore: quàm pulchre falsitas seipsam elidit, destruit, & corrumpit.

¶ Duo errores Ludderi expunguntur, in quibus hic se fundat.

Cap. IIII.

Ante

**A**Ntequam hinc digrediamur, non erit superuacaneū, duos errores Ludderī expungere : quos hic in fundamētum hæresis suæ iecit. Hoc autem obiter facti sumus, quod in aliis libris Deo fauēte cōtra eum scribendis, ex proposito & intentione, id prolixius exequemur. Primus est, quod reliquias vetustatis Adæ reputat culpabiles fore, & ita imperficere charitatem, & remorari ab ingressu regni cœlestis: is inquam est noxius error.

Error  
Ludderī

Nam solum peccatū originale culpabile est ex vetustate Adæ, & concupiscentia propter ipsum, ante baptismum etiam peccatum dicitur.

At regenerati per baptismū faciūt, nullas vetustatis peccati reliquias esse culpabiles: nam si aliquæ reliquię post baptismum essent culpabiles quæ redderent imperfectam charitatem: potissimum esset concupiscentia, de qua B. Augustinus

Lib. I.

## IOAN. ECRIVS

de nuptiis & concupiscētia ad Valerium ait. Concupiscentia dimittitur in baptismo, non vt non sit, sed vt in peccatum non imputetur. Ita libro primo retractationum inquit: Concupiscentiæ reatus in baptismate soluitur, sed infirmitas manet: & aliis pluribus locis idem testat locupletius, in libro de quotidiana pœnitentia, & vitio boni operis deducenda.

Nec releuat aduersarium, quod Apost. Paulus, concupiscentiam appellat peccatū, vti priori capite edicauimus quoniam longe dispari sensu, & diuersa significantia Apostolus voculā peccati vsurpat, pro illo quod efficitur à peccato, quam **Peccatum.** Ludder: qui peccatū proprie vsurpat, pro eo quod est contra legem Dei, sicut quodlibet aliud peccatū: hanc autem Ludderi interpretatiōne esse falsam & erroneā, & nostrā esse verā, luculentissime S. August. ostendit

ostendit lib. 6. contra Iulianum, auctoritate Iacobi id confirmās, quā omnia in libro præfato, Deo adiutore elaborabimus: nam satis locus pletem harū rerū forturam instruxim⁹ aduersus Ludderanās & Car: Istadianas impietates, dū bello accingeremur Lipsico: vbi triumpho patriam reuerſi sumus: vt Parrhisi- num indicat iudiciū: quod & futurū timebat Ludder in publicatione schedę disputatorię, ne Misnic⁹ etiam fierē victor. Et quia Apostoli meminimus: facile intelligimus: quomodo non senserit velut Ludder, reliquias vetustatis peccati: igne purgatorio exurēdas: sed post querelam, quam mouit super lege carnis, subdidit. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia Dei per Iesum Christum dominum.

Ex hoc atro fonte hæresim traxit Ludderus, quādo magna ignon i-

M 4

nia

Aug. ca. 5.

Author in  
fortura ha-  
bet plures li-  
bros contra  
Ludderū.

Error Lud.

## IOAN. ECKIVS

nia sacri baptismi, asseruit in puero etiam post baptismum remanere peccatum: & in tantam raptus temeritatem, asseruit negantem peccatum remanens in puero manere post baptismum, conculcare Christum & Paulum, qui articulus veritatis Christianæ & catholicæ cōtrarius, sacramenti baptismatis contuminatius à S.D.N. cū Cardinaliū cōtu, merito tanquam hæreticus condemnatus est.

**Error Lud.**

Perpende & alium Ludderī lapsū quod inter vetustates peccati enumerat, errorem, desperationem, malam conscientiam: cum illa non hæreditario iure possideamus: alioquin omnes nati ex Adā desperarent: cum solum perditissimi homines & in spiritum sanctū blasphemi desperent: & ita gravissima peccata mortalia actualia in originem & traducem vetustatis refert. Ignorantiam semper à patribus

bus

## DE PURGATORIO. 95

bus audiui, peccati originalis seu  
quelam, non errorem: sed forte nō  
discriminat errorem ab ignorantia,  
hic Anaxagoreus theologus, q  
in vnum chaos confundit & com-  
miscet actuale & originale. Ea quę  
sunt pœnalia tātum, culpabilibus.

Secundus error præcipuus est, q  
negat perfectam charitatem in via  
cui non sit admixtus timor seruili-  
lis: possem statim opponere ad ho-  
minem. Luddere hic tibi iterū per-  
petuo contradicis & repugnas: ne-  
gas hic esse charitatem sine timore  
& tamen sermone de pœnitentia  
eum solum asseris vere pœnitentē,  
qui amore iustitię non timore pœ-  
næ pœnitet, quæ si simul coniunxe-  
ris: cum omnis homo secundum  
te imperfectam habeat charitatem  
cum timore seruili: confectarium  
est nullum esse verè pœnitentem.  
Ecce quantum proficimus ex Lud-

Error Lud.



## IOAN. ECKIVS

maculemus ecclesiam.

At directius obiciamus tela aduersario. Et si omnes nouerimus charitatē viæ multū deficere à perfectione charitatis patriæ vbi auctior permanebit: tamē perfectam quoq; charitatem esse viæ pro suo modulo facile probabimus & hic quidē obiter, plura in libro de initio pœnitentiæ. Homo viator habuit hic perfectam charitatem & plenitudinem charitatis, patet de virgine Maria. Forte cum S. Augustino nullam vis eius habere mentionem: cum de peccatis agitur.

De sanctum Stephanum, de quo in

**Act. 6.** Actis apostolicis Lucas refert. Et elegerunt Stephanum virū plēnī fide & spiritu sancto, & infra. Stephanus autem plenus gratia & fortitudine: faciebat prodigia & signa magna in populo. Quod de sancto Stephano affirmat scriptura quis negabit de S. Ioanne Baptista quo

## DE PURGATORIO. 94

quonon surrexit maior inter na-  
 tos mulierum? quis de sanctis apo-  
 stolis? quis de aliis discipulis domi-  
 ni negare aulit? cum martyres, con-  
 fessores, virgines legamus saepe ta-  
 ta animi alacritate, mortem subiisse  
 & appetiisse. In quibus omnibus  
 perfecta fuit charitas: vt non hor-  
 rerent iudicium, infernum, malam  
 consciētiam: quamuis dolore mor-  
 tis cruciarentur, & cum Christo de  
 morte tristarentur: passim occur-  
 runt exempla in sanctorum marty-  
 rum passionibus. Ecce quomodo  
 euersum est idolum Ludderanū: q  
 sicut electas animas expoliauit cer-  
 titudine salutis: ita & sanctos Dei  
 in terra expoliare nititur plenitu-  
 dine gratiæ: quomodo tunc deten-  
 tio sapientiæ erit in plenitudine  
 sanctorum: quomodo iubet Apo-  
 stolus, vt accedamus ad eum ve-  
 ro corde, in plenitudine fidei.

Cur Apostolus flectit genua sua ad Ephr. 3.  
 patrem

In Ludde.

Eccles. 24o

# IOAN. ECKIVS

**Ephc. 3.** patrem domini nostri Iesu Christi  
ex quo omnis paternitas in celo  
& in terra nominatur, pro Ephesiis  
vt impleantur in omnē plenitudi-  
nem Dei. Si nulla est plenitudo ho-

**Hier. 18.** minum in via: Sed falsi prophetae,  
sicut hic falsus Daniel, visionē men-  
dacem, & diuinationem fraudulen-  
tam, & seductionem cordis sui pro-  
phetant nobis. Non ergo doctrinā  
spiritus hic nobis Ludder propo-  
nit, sed cogitationes cordis sui, vi-  
nitates & mendacia.

Porro quod de mixtione timo-  
rum adfert Ludderus, nouimus, tri-  
ta & detrita sunt nobis, Charitas  
enim non mox expellit omnem ti-  
morem: sed per incrementa & au-  
ctiones suas, quod in præfato libro  
de initio pœnitentiæ, ex Augusti-  
no & Bernhardo docebimus, vbi  
vltima Ludderanam Theologiam ma-  
nifestum faciemus, plures in hac  
vita, tanta pollere charitate: vt om-

# DE PURGATORIO. 99

ni timore seruili liberati, tota mente in Deum ferantur.

Sed scio quid Paulinum Theologum in hunc errorem deuolu-  
erit. Nescit adhuc, quod pueri nostri  
elementari nouerunt, alium esse ti-  
morem seruilem, alium pœnarum.

Nam pœnas timere, naturæ homi-  
nis est, harum consyderatione etiã

Christus expauit, in quem seruitus  
cadere non poterat: qui erat vnige-  
nitus Dei patris: hæres bonorum  
æternorum, at timor seruilis, quid  
detrimenti secum affert, & imper-  
fectionis: qui aliquid omittit vel  
committit obtutu pœnarum. Si fi-  
lius dolet de plagis, nunquid ideo  
non est filius: an esse filium, exclu-  
dit pœnas, dolores, afflictiones? cer-  
tè hoc in theologia Paulina nõ re-  
peristi. Et perpende lector amice  
hunc noui Danielis erratum, & vi-  
debis quomodo ex tam paruo er-  
rore in sentinam & colluuiem er-

rorum

Vndè Lude-  
der errauit.

# IOAN. ECKIVS

rorum deuenerit: sat sit in præsencia summis digitis hos errores attingisse, & lectorem cominone fecisse: ne in has syrres & charybdes impingat.

¶ Ex quantitate non metiri imperfectionem charitatis, quæ faciat pœnam purgatori.

## Caput V.

**D**etriumphatum ex hoste, boni lectoris iudicio arbitror, imperfectionem charitatis, quæ timorē & pœnam purgatori pariat, non metiendā ex eo qđ quis timet pœnā, & in uite moritur neq; ex reliquiis vetustatis Adæ: & quia adhuc vnum restat membrū quo forte cōfugere posset diuersarius: ideo illud præoccupabimus ne latibulum illic quærat. Posset enim aduersarius dicere quia Dei perfecta sunt opera: & dominus Saluator noster apud Matthæum præcipit. Estote perfecti, sicut pater vester perfectus est.

Deut. 8.

Matt. 5.

## DE PURGATORIO. 96

est. Quod expleturus Apostolus Colossensibus dixit. Docentes in Col.2 omni sapiētia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu. Itaque non mancam, non mutilam, sed perfectam esse charitatē, quam quia aliqui decedentes minutam habent, opus est ut perficiatur in purgatorio: & sic adepta debitā quantitatem reddat habentem dignum ingressu vitæ æternæ.

At nec hanc imperfectionem charitatis gignere timorem, horrorem, & quasi desperationem poenā purgatorii, facile probatur, nam alioquin cum omnes pueri decedentes post baptismum, habeant minorem charitatem: & ita hoc modo loquēdi imperfectiorem quam quiuis adultus in gratia constitutus: iam nova Paulina Theologia Ludderana, omnes illi pueri innocentissimi, veste baptismali candidi ad purgatorium Ludderanum traherentur.

Illatio

## IOAN. ECKIUS

Illatio facilis est ad videndum: nā  
 dum puer gratiā recipit baptismā:  
 lem: alieno id facit merito scilicet  
 passionis domini nostri Iesu Chris-  
 ti, mirabiliter in sacramentis ope-  
 rantis. At adulti, etiā si vestem bap-  
 tismatis per peccatum amiserint:  
 tamen redeunt per pœnitentiā,  
 amissa recuperant, & maiorem gra-  
 tiā tam per bona opera eorū, q̃ per  
 alia sacramenta, accipiunt: nam de  
 adultis dicere possumus, quod ope-  
 ra illorum sequuntur illos, & quod  
 recipient secundum quod in cor-  
 pore gesserunt, quod de paruulis di-  
 ci non potest. Vndē iam scimus in-  
 dustriam Ludderanam, quæ adhuc  
 dubitat, an post baptismū, vel adul-  
 ti iusti habeant maiorem gratiam  
 Non est hæc dignitas Mathemati-  
 ca per se nota. Qui habet hoc &  
 amplius, habet plus. Adultus iust⁹  
 habet gratiam baptismalem, sicut  
 puer: Et cum hoc amplius. Itaq; ha-  
 bet

Maior gra-  
 tia adulti.

bet maiorem gratiam puero.

Adhuc dubitas Luddere de eo quod omnis homo nouit: sed es incredulus & pertinax, non credis sine scripturis: quamuis nec his al-  
latis: fidem tribuas, sed potius tor-  
queas, Matthæus scribit, Mulier ha-  
bens drachmas x. si perdidit vnā  
drachmam, nonne accendit lucer-  
nam, & euertit domum: & quærit  
diligēter donec inueniat eam? San-  
cti patres intelligunt decem cho-  
ros cœlestes, nouem enim ordini-  
bus angelorum, decim⁹ chorus est  
additus hominum. Nunc perpen-  
de, cū homines iusti ad choros an-  
gelorum assumantur: vnde venit  
decimus chorus: nisi quia omnes  
angeli propriis meritis adiutrice  
gratia, ad debitum eis ordinem cœ-  
lestem peruenerunt. Animæ verò  
paruulorum, hūc ordinem assequi  
non possunt cum nihil habeant ex  
propriis meritis. Igitur imo sub-



# IOAN. ECKIVS

sellio, infrā nouē angelorum choros, Decimū ordinem constituunt: homines enim erunt in cœlo, sicut angeli Dei, & certē probabile est, **Mat. 22.** ob denarij numeri perfectionem, denarium ordinem beatorum constitutum: quare non dubitandum, puerum habere minorem gratiam adulto & ita imperfectiorē, tamen nō trūduntur in purgatoriū: cōstat ergo hanc charitatis imperfectiōnē nō facere peenā purgatori. Nō loquimur de paruulis priuilegiatis, qui ex gratia Christi ampliorē habent gratiam, quā communiter in sacramentis conferatur.

**Luasio Lud.** Sed tortuosus coluber in via, vt cunq; conabitur se euoluere & forsā fatebitur puerum cum minori charitate non incurrere horrorem quē tamē incurrit adultus: qui maiori tentatione vrgetur, ac vehemētius turbatur timore mortis ac iudicij, quā paruulus qui nihil sentit,

tit, nec capax est: adulto autem addita scientia, additur dolor: ita respondet in responsione ad annotationes meas: Benè res se habet: iam dat manus: prostratus iacet Lud-  
 der: Si puer cum imperfectiori gratia non incurrit timorem: & adultus incurrit propter scientiam: habeo, quod peto: in perfectam charitatem nō esse causam huius timoris, sed scientiā: quoniā si imperfecta charitas est causa, in quocumque est, eūdem producit effectū: liquet igitur inanē esse aduersarij imposturā, cū Cameleōte mutabilior, trāsferat se à charitate imperfecta, ad scientiā.

Lud, iacet.

Porro nec sic consultum est Lud-  
 dero: quoniam loquitur vel de timore & horrore ante punctū mortis: tunc friuolum est dicere, illum facere purgatorium, quia sic esset in purgatorio ante mortē: Aut intelligit de timore & horrore post mortem: tunc nō poterit excutere,

N a quia

## IOAN. ECKIVS

quia & puer habeat scientiam omnium rerum: posteaquam corpus exuit, quod aggrauat animam: unde puer sic corpore exuit? & imperfectam habet charitatem, & scientiam: quare oportet, ut confiteatur, imperfectionem charitatis etiam cum scientia, non esse causam timoris & horroris, qui se solo sufficiens sit ad poenam purgatorii. Stat ergo sententia, imperfectio charitatis, utcumque sumatur & colligatur imperfectio, non est causa timoris & horroris, qui se solo, sufficiat & satis sit facere poenam purgatorii.

¶ Rationes quibus Ludder nititur esse frigidus & ieiunus.

### Caput VI.

**E**Xuamus hanc corniculam plumis suis, ostendamus rationes quibus nititur Ludder, esse inualidas ad probandum, quod euincere nititur. Assumit enim in hanc sententiam: praecipuum morte necessario

## DE PURGATORIO. 99

cessario mori cum timore & horro-  
re, si non sit perfectæ charitatis: do-  
nec charitas perficiatur: nam cons-  
scientia fide vel vacua vel imperfe-  
cta est formidolosa. Torquet in  
hanc sententiam Apostolum, qui  
ait sanguinem Christi liberare cō-  
scientias nostras ab operibus mor-  
tuis. Et iterum. Aspersi corda à cō-  
scientia mala in plenitudine fidei.

Heb. 9.

Heb. 10.

Hæc sunt robora, hi antesigna:  
ni milites, hoc præsidium. In quo  
Ludder adeo præsumit: ut Encomi-  
um ante victoriam canat. Sed con-  
teratur exercitus illius & opprima-  
tur: & cadant interfecti plurimi.

Dani. 11.

Nutat enim exercitus ei⁹: incipit  
à charitate, transfert se ad fidem: &  
dein à fide ad fiduciam. Cum enim  
primo congressu assumit hominē  
mori cum timore. Dico esse homi-  
nis de se humiliter sentiētis, time-  
re in exitu suo: & Deum timentis,  
cuius occulta sunt iudicia: credens

N 3      tis

## IOAN. ECKIVS

**1. Pet. 4.**

etis spiritu sancto per scripturam sanctam loquenti. Vix iustus saluabitur, impius autem ubi parebit? Et audeo dicere hunc timorem tantum abesse à culpa, ut etiam mereatur gratiam ampliorem: quod in tota scriptura ad illum timorem inuitemur. Locus iste est communis: ut non sit alicui operosum, triginta locos, vno pede numerare. Sufficiat pulcherrima sapiētis adhortatio in ecclesiastico, Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia & in timore, & præpara animam tuam ad temptationem. Protritum est Gregorii verbum. Piarum mentium est agnoscere culpam, ubi non est culpa. Sit ergo, timeat moriturus: non confestim truditur ad purgatorium.

**Eccle. 1.**

Prætereo quod supra docuimus. Dabilem animam, quæ inuite moriatur, quæ sit in carne educta reliquiis vetustatis peccati, quæ tamen non trudatur in purgatorium. Id  
consyde

# DE PURGATORIO. 100

cōsydera lector veritatis catholicæ  
 amice, quā ferde labatur Ludder, q̄  
 totus ignorantia suffocetur: cū cō- In Ludd  
 sciētiam dicat fieri formidolosam  
 quia sit vacua fide vel imperfecta:  
 non exprobro imposturam, quod  
 dum principale assumpsit de chari-  
 tate, Sophista versutus transfert se  
 in deductione ad fidem. An male  
 autē faciat conscientia edocta à S.  
 Paulo: si Deū timeat: si formidine  
 rapiatur, quæ & si nihil sibi conscia  
 sit: non tamē ex hoc iustificata est.  
 Existimo iure posse animā sanctū  
 Paulum sequi: & Paulinum dimit-  
 tere Theologum, cū roboretur in  
 eo q̄ dictum per Sapientem. Nescit Eccle. 9.  
 homo an odio vel amore dignus  
 sit. S. Monica timore mortis corre-  
 pta fuit, sed tamen bonæ conscien-  
 tiæ permanfit. Et vt prosternam  
 aduersarium cum omni armatura  
 sua, oppono ei illud: Timoratas Timor De  
 conscientias Deo fore gratas & bonus.

## IOAN. ECKIUS

acceptas : contra præsumptuosas  
consciētias quas Ludder creare in-  
tendit, esse Deo odibiles: prorsus er-  
go improbāda est sentētia animā  
formidolosam esse vacuam fide vel  
imperfectam. Immo formido ipsa  
est argumentum & indicium fidei.  
Ideò malus non timet Deum : sed  
**Prou. 18.** impius vt ait sacra scriptura : cum  
venerit in profundum malorum,  
contemnit.

At quia hæretici cōmendant no-  
bis sua dogmata sub nomine Chri-  
sti. Ideò duos citauit : tor sit potius  
locos apostoli. Vnum, sanguinem  
Christi liberare conscientias nos-  
tras, sed bone Deus, qua illatione,  
immo qua dialectica, concludit ex  
hac nullam esse conscientiam for-  
midolosam, nisi imperfectæ fidei:  
**Heb. 9.** Quid enim Gadibus cum Hiperbo-  
reist? Nam is locus Apostoli est ad  
Hebræos vbi nihil agit de fide, sed  
comparat tabernaculum & pontifi-  
cium

cium veteris legis cum suis cęremo-  
niis ad Christum: & ponit illam  
dominus & saluator noster per pas-  
sionem & sanguinis sui effusionem  
liberauit genus humanum: & for-  
mat rationem à minori, si sanguis  
hircorum & thaurorum cinis vitu-  
lę aspersus, inquinatos sanctificat.  
ad emundationem carnis quanto  
magis sanguis Christi, qui per spi-  
ritū sanctū immaculatū obtulit se:  
metipsum sacrificiū Deo, emūdauit  
cōscientiā nostrā ab operibus mor-  
tuis ad seruendum Deo viuenti.  
Intellige iam quomodo aduersari⁹  
torquet, immo lacerat sacras lite-  
ras, cum Apostolus ait nos libera-  
tos à peccatis & diabolica captiui-  
tate, vt seruiamus Deo ipse aliò in-  
flectit.

Similiter & secundo loco corru-  
pit Apostolum: & vt commodius  
falleret lectorem: truncate citauit  
Apostolum. sic enim apud eum le-

Intelligētia  
verborum  
Pauli.

Hebr. 10.

N 5 gimus



# IOAN. ECKIVS

gimus capite sequenti, Habentes  
itaq; fratres fiducia in introitu san-  
ctorum: in sanguine Christi, quam  
initiauit nobis viam nouam & vi-  
uentem per velamen, id est carnem  
suam, & sacerdotem magnū super  
domum Dei: accedamus verò cor-  
de in plenitudine fidei aspersi cor-  
da à scientia mala, & abluti corpus  
aqua munda, teneamus spei nostrę  
cōfessionem indeclinabilem. Hęc  
Apostoli verba: quæ so lector incor-  
rupto sensu, q̄modo possunt Lud-  
deranæ coaptari sententiæ, cū ostē-  
dat nos debere accedere ad sancta  
sanctorum, habētes fidem, spem, &  
charitatem, & plenitudinem fidei  
quam interpretatur glossa, quia ni-  
hil horum iam est visibile: ideo ple-  
nam fidem habere oportet. Vndē  
viuis præcepit Hebræis: vt emūda-  
rent consciētias: vt sic sine peccatis  
viam nouam ingrederentur post  
Christum, vndē iam liquet, conatu  
suo

# DE PURGATORIO. 103

suo Ludderum esse frustratum.

¶ Rationes Ludderi ex fiducia  
& diffidentia sumptas esse in-  
validas. Cap. VII.

**P** Ostea verò victoriam sibi pol-  
licetur, si probare possit: quod  
causa horroris & timoris sit diffi-  
dencia: rursus causa securitatis sit  
fides: nam tunc probatum sit simul  
quod moriens in fide imperfecta,  
necessario timet & horret. Affert er-  
go testimonia, diffidentia esse cau-  
sam terroris, desperationis & dam-  
nationis. Primò, quando Petrus do-  
minum à se iussit exire: quia homo  
peccator ego sum inquit. Secundò,  
quando cepit mergi propter mo-  
dicam suam fidem. Tertiò, quando  
discipuli præ turbatione voluerūt  
clamare ubi Christum ambulante-  
tem super mare, phantasma putas-  
bant. Quartò, quando turbati ex-  
istimabant se spiritum videre, cum  
intraret ad eos clausis ianuis.

Rationes  
Ludderi.

In

# IOAN. ECKIVS

In his omnibus ostenditur diffidentia esse causam timoris & horroris

**Euacuatur.**

Quod autem ista non infirmitas nostra, nec roborent aduersa, arbitror perspicuum esse. Nam cum noster protheus in varias se transmutet formas, à charitate ad fidem trās-latus: modo se transfert à fide ad fiduciam, quod quàm parum doctefaciat, hic insignem vide aduersam in inscitiam. Nam à diffidentia or-ditur quæ contrariatur fiducia, & fiducia ad spem pertinet: spei enim est fidere, & desperationis diffidere. Et nouus hic Grammaticus Theologus, fidei assuit: quod si tam diligenter S. Augustinum legisset, velut iactitat, nouisset fidentiam esse per quam in magnis & honestis rebus, multum ipse animus in se fiducia ex certa spe collocauit: velut libro 83. q. scriptum reliquit: sed condonemus hunc errorem grammaticum, Grammatico Theologo quod fidem

**Fides vnde.**

fidem à fidendo, allusione voculae  
deceptus, deductam autumat: cum  
à fiendo deducatur: fides enim est,  
cum id quod dicitur fit ait Cicero  
de Republica. Et quia quibus cre-  
dimus, fidimus & spem in eis collo-  
camus, recte à fide fit fido.

Sed ad rē ipsam. Quod assumit  
diffidentiam operari timorem, fa-  
cile admitto: nō solū timorem, sed  
etiam æternam damnationem: hī  
enim qui diffidunt Deo, peccant in  
spiritum sanctum. Sed non admits-  
to purgandos habere diffidentiam:  
quod non fortius quā ex ipso ad-  
uersario probabimus: qui in dispu-  
tatione Lipsica asseruit, nullum nisi  
sanctum esse in purgatorio, mo-  
do filij diffidentiae nō sunt sancti:  
sed reprobi: quod ex Paulo Pauli-  
nus discat Theologus ad Ephesios  
Et vos conuiuificauit cum essetis  
mortui delictis & peccatis vestris:  
in quibus aliquando ambulastis se-  
cundum

Diffidentia

Ephes. 2.

August.

eundum seculum mundi huius: secundū principē potestatis aëris huius spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiae. Hanc glossa in obstinationem inquā refert: & est Augustini. Et ad eosdē ait. Propter hanc enim venit ira Dei in filios diffidentiae, vbi glos. interlinea. exponit: id est diaboli. Vide quomodo aduersarius filios damnationis voluit referre in ordinem purgandorum: cum nullus electus in aliquo fidei debeat hesitare aut ambigere, sed iuxta S. Augustini doctrinā, firmissime credat & nullaten⁹ dubitet.

Sed attende amicissime lector erroris magistrum: qui cū sit iniquus in animas purgandas: iniurius est in sanctum Petrum. Non modo, q̄ ei primatum totius ecclesiae voluit adimere, sed quod & hic desperatio

In Ludde.

S. Petrus

Ambrosi.

one & diffidentia grauissimis peccatis onerare nititur: cū stupor dātaxat fuerit: florentissimus præsul

hoc

hoc clare indicat. Admirabatur Petrus ait dona diuina: & quo plus meruerat, hoc præsumberat minus: miratur enim Petrus, in capta piscium multitudine, ideo stupor circumdederat eum, & omnes qui erant cum eo, ait Lucas, qui hanc scripsit historiā. Iam vides lector, quomodo lacerat scripturas sacras, qui magno fastu, arrogat sibi, vt doceat cōdide de scripturis sentire, nou<sup>9</sup> ille deorum Mercurius. Euangelista planē testatur stupore tentum sanctum Petrum, hic malignus interpretes reiicit, ita diffidentiam. Et qđ iste sit germanus sensus liquet, quia meruit per suam admirationem audire Iesum dicentem: Noli timere, ex hoc iam homines eris capiēs, hoc enim meruit nō diffidendo, quia bonum est cōfidere in domino. Et Dauid ait. In te confido non erubescam. Ex hoc etiam perspicuum fit, aduersarium lacerare scriptus

Luc. 8.

Psal. 117.

# IOAN. ECKIVS.

Scripturas: quod B. Ambrosius iubet nos imitari Petrum, vt dicam⁹ Exi à me domine, quia homo peccator sum: vt respondeat nobis dominus. Noli timere: Indulgenti domino peccatum fatere, noli timere etiam quæ tua sunt, domino deferre: quia quæ sua sunt, nobis ille concessit. Quis ita insaniret: vt nos ad diffidentiam inuitaret?

**Math. 14.** Secundus & tertius locus apud Matthæum leguntur & Marcum,  
**Marc. 6.** tantum abest vt Luddero suffragetur, vt quiduis aliud ex eis probes, quam hæresim Ludderanam. Renarremus historiam ex Matthæo. Nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim contrarius ventus. Quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare: & videntes eum supra mare ambulantem, turbati sunt dicentes, quia phantasma est. Et præ timore clamauerunt, Statimq; Iesus

sus locutus est eis dicens. Habete fi-  
 duciam ego sum: nolite timere. Re-  
 spondens Petrus dixit. Domine si  
 tu es, iube me venire ad te super  
 aquas, at ipse ait. Veni. Et descen-  
 dens Petrus de nauicula, ambulas-  
 bat sup aquas, vt veniret ad Iesum  
 Videns verò ventum validum tis-  
 muit. Et cū cōpisset mergi, clama-  
 uit dicens. Domine saluum me fac.  
 Et continuo extendens Iesus ma-  
 num, apprehendit eum: & ait ille  
 li. Modicæ fidei, quare dubitasti?  
 Ex hoc loco diffidentiam conatur  
 Ludder probare Petri, quum ma-  
 ximam probet Petri fidem & fi-  
 duciam: vt recte Chrysostomus ex-  
 pendit. Nam eo loco inquit Petrus  
 feruorem fidei præ aliis ostēdit disci-  
 pulis. Vide inquit, quātus feruor,  
 quanta fides, & infra, non enim so-  
 lum credidit quoniam potest Chrī-  
 stus ambulare super mare, sed quo-  
 niam potest & alios inducere, & cō

O

c uiscit



## IOAN. ECKIVS

cupiscit velociter eum adire. Hoc enim tam magnū quæsiuit propter amorem, nō propter ostentationē. Suffragatur B. Hieronymus. In omnibus locis inquit, ardentissimæ fidei inuenitur Petrus: & infra. Eodem igitur fidei ardore quo semper nunc quoque cæteris tacentibus, credit se posse facere pervoluntatē magistri, quod ille poterat per naturā. Iube me venire ad te super aquas: tu præcipe & illico solidabuntur aquæ: leue fiet corpus, quod per se graue est. Diceret Ludderus. Non hic probo diffidentia, quādo præcipere dominū petiit: sed cum mergi cœpit, at ne hoc ex diffidentia factū, Hieronymus testatur, quia mari non se cōmisisset diffidens: sed ardebat animi fides: at humana fragilitas in profundum trahebat. Paululum ergo relinquitur tentationi, vt augeatur fides, & intelligat se non facilitate postulationis, sed domini

domini potentia conseruatū. Ita  
gloss. ait paululum relinquitur ten-  
tationi, vt augeatur fides. Quare  
non debet imputari diffidentia, cū  
B. Hieronym⁹ dicat. Nos huius mo-  
dicæ fidei, ne minimā quidem ha-  
bere portiunculā. Idem de aposto-  
lis sentiendū: qui tāto fuerunt à dis-  
fidentia alieni: quanto maiori fidu-  
cia à fluctibus liberari petebant, q̃  
Beda quoq; voluit, vt ad horam in-  
quit turbati, sed continuo liberati,  
plus liberationis suæ miraculum  
stupèrent: & ereptori suo maiores  
gratias referrent.

De quartò, mirus concinnator,  
Ludderus. Nam quod in Ioāne me-  
minit eum foribus clausis apparuis-  
se, cōiungit ad illud Lucæ: Contur-  
bati & cōterriti existimabāt se spi-  
ritū videre: sed habeat hanc licen-  
tiā Ludder omnia confundendi: &  
terram celo miscēdi: sed quid facit  
hoc ad Rhombū? an ne diffidentia

In Ludde.  
Ioā. 10.

Luc. 24.

○ • illic

## IOAN. ECKIVS

Illic fuit fidei nostræ columnis cau-  
sa desperationis & damnationis,  
velut fortulento & impuro ore as-  
sumis: fuisse quidem turbationem  
in mentibus eorum: & verba Chri-  
sti, & euangelistæ testantur: & san-  
ctorum patrum tradit authoritas:  
at non licet Luddero mox ex illa  
turbatione diffidentiam creare, qd  
libet ex quolibet. Sed sicut B. Am-  
brosius inquit. Et si Petrus de resur-  
rectione credidit: turbari tamē po-  
tuit, quod se dominus cum corpo-  
re vestibulis obseratis, improvius  
infunderet.

Ambrosius  
In Ludde.

Turbatio.

Luc. 2.

Sequitur manifestissimum & in-  
tolerabilem fore Ludderi erratū  
quod in suæ hæresis defensionem,  
magna improbitate clamat. Venit  
ergo omnis turbatio ex diffidētia:  
non potuit obstinatus ille animus  
vel sanctę Dei genitricis Marię me-  
minisse, cum audisset turbata est in  
sermone eius: & cogitabat qualis  
esset

# DE PURGATORIO. 107

esset ista salutatio: hanc ipsam sanctissimam virginem sanctus Augustinus excusat libro. 10. de ciuitate Dei. Non est virginis Mariæ diffidentia, quod ait. Quomodo fiet istud. Diffidebat ne alterius Marię soror, quod dominus ad eā dicebat Martha Martha sollicita es, & turbaris circa plurima? Diffidebat ne toties Dauid, quoties conqueritur se conturbatum? absit hæc iniqua Ludderi interpretatio. Ex his omnibus spero me ostendisse, Ludderum ædificasse super arenam, suis futilibus rationibus.

Cap. 24.

Luc. 10.

¶ Pœnam purgatori non esse quasi desperationem velut Ludder autumat. Cap. VIII.

**P**Ræclusimus aditum erroribus Ludderanis: nam diurnis fundamentis, non poterit ad alios errores peruenire: at quia incœpimus semel hanc rotam voluere, ostendamus & alia quæ de purgatorio

In Ludde

O 3 protu

## IOAN. ECKIVS

protulit omnia esse huiusmodi, quæ  
 à viro prudenti & Christiano, nō  
 poterant scripta videri: sed insensu  
**Ludderi** to potius & impio. Et ordo exigit,  
**sententia.** vt pandamus quā pœnarū officinā,  
 quam truculentum paret purgato-  
 rium. Primò omnium timorē po-  
 nit & horrorem in anima, despera-  
 tioni proximū cui Deus appareat  
 horribiliter iratus, & cum eo pari-  
 ter vniuersa creatura. Tum nulla  
 fuga, nulla cōsolatio, nec intus, nec  
 foris: sed omnium accusatio. (Non  
 videtur tibi ô candide lector, strē-  
 nue ædificare infernū Ludder) tūc  
 plorat hunc versum, proiectus sum  
 à facie oculorum tuorum. In hoc  
 memento (mirabile dictu) nō po-  
 test anima credere sese posse vnq̃  
 redimi, nisi quod sentit nondum  
 completam pœnam. Et tamen æter-  
 na, neq̃ potest eā temporalem exi-  
 stimare: solum relinquitur nudum  
 desyderium auxilij, & horrendus  
 gemitus

## DE PURGATORIO. 108

gemitus: sed nescit unde petat auxilium: nec vllus est angulus in ea non repletus amaritudine amarissima, horrore, pauore, tristitia: sed omnibus iis non nisi æternis.

Concludit ergo infernum, purgatorium, & cœlum differre, sicut desperationem, prope desperationem, & securitatem: purgatorium est propius inferno, quàm cœlo. Immo nihil de cœlo participat, cū ponatur esse eadem pœna cum inferno, sola duratione differens. (Paterè lector Phalaridis istius carnificinam exponere.) Sic tamen affirmat esse quasi desperationem, quia tandē cessat, alioquin reuera: dum est in illo anima, non sentit nisi desperationem, non quod desperet: sed qđ in tanta est perturbatione, & confusione pauoris vt non sentiat sese sperare. Ideò fatetur in animabus purgatoriū esse culpā, scilicet timorē pœnarū, & defectū amoris:

## IOAN. ECKIVS

**Esa. 8.** cum iustus secundum Esaiam nihil debeat timere, nisi solū Deū. Ergo peccant sine intermissione, quādiu horrent pœnas, & querūt requiem quia querunt quæ sua sunt, plus q̃ voluntatem Dei quod est contra charitatem. Quod si amant Deum (perpende quæ crimina animabus electis imponat) amant amore cōcupiscentiæ (id est vitioso) Nulla autem anima redimitur de pœnis purgatoriū propter suum timorem donec posito timore, incipiat amare voluntatem Dei in tali pœna, & plus Dei voluntatem amet: quā pœnas timeat. Immo solam Dei voluntatem amet: pœnam verò vel contemnat, aut in voluntate Dei etiam amet.

**Concl. 19.** Et cum omnis pavor faciat animum perturbatum, incertum, inopem consilij & auxiliij, & tanto magis quanto fuerit vehementior & inopinatio: Animarum autē omnium

nium est vehementissimus & inopinatissimus: quare valde probabile est (vide nouum perilli thaurū) eas præ confusione nescire, quo statu sint, an damnatae vel saluae: immo sibi videntur iam ire in damnationem, & descendere in lacum, omninoq; iam esse in portis inferi sicut Ezechias dicit, & Anna. Dominus deducit ad inferos & reducit: igitur nihil aliud sentiunt, quā incipere suam damnationem: nisi quod sentiūt, nōdum clausam post se portam inferi: necdum etiam dāmittūt votum & desyderium auxiliī, licet nusquā apparentis: sic enim loquuntur, qui id experti sunt: Solum id reliquum scientiæ habent, quod Deus possit eos redimere, sed nolle illis videtur: Antequam ergo reueletur animæ Dei de ea iudicium interim accusante consciētia, vrgentibus dæmonibus, & minante ira Dei, nihil aliud faciat mē

1. Reg. 2.



## IOAN. ECKIVS

sera anima, quam vt tremat à sententia, omni momento cum horrore expectata: Nec animę adeo dolent pœna præsentis, quàm horrore instantis sibi & intentatæ perditionis: nec tam timent pœnas inferni, quàm odium Dei, quod est in inferno.

**In Ludde.**

Hæc portenta & mōstra placuit vnico cōtextu referre, ꝑbis Ludde ranis, vt ipso obtuitu ac aspectu, se talia præberent, qualia essent, hoc est absurda, impia, horrenda, ac hæretica: Talia omnino, quæ authoris suum Ludderum pulchre referant: quid enim aliud nobis afferet luctum illud luridum: Talia, quæ vel mediocriter doctus, statim intelligeret tam inter se pugnātia, quàm veritati repugnantia: & quæ audita, mox se iudicēt, mox se damnēt: Pergamus tamen, instituto nostro, refellere errata illa monstrifica, sacrarum scripturarum autoritate.

Antes

## DE PURGATORIO. 110

Antequam tamen illud faciam⁹,  
 addamus rationes Ludderi & mo-  
 tiua tantorum errorum. Primò in-  
 quit: omnes concedunt easdem esse  
 pœnas purgatori⁹ & inferni: & hoc  
 omnis concedit ecclesia: at scriptu-  
 ra describit pœnas inferni esse, tur-  
 bationem, pauorem, horrorem, fue-  
 gam, vt Psalm. Non sic impij, non  
 sic, sed tanquam puluis quem proi-  
 cit ventus: sed & in Iob & Esaia, &  
 multis aliis locis, impij comparantur  
 stipulæ & pulueri, turbine ras-  
 ptis atq; dispersis, in quo nimirum  
 significat fugam horribilem dama-  
 natorum. Item. Tunc loquetur ad  
 eos in ira sua & in furore suo con-  
 turbabit eos. Et Esa. Qui confidit  
 in illum, non confundetur, id est,  
 non festinabit: nō pauebit, neq; fue-  
 giet cōfusus & horrēs utiq; volens  
 quod non confidentes confunden-  
 tur & pauebūt. Salomō ait, qui me  
 audierit absque terrore requiescet,  
 &

Motus  
Ludderi,

Psalm. 1.

Psalm. 3.

Esaï. 28.

Prov. 1.

## IOAN. ECKIVS

**Psal. 3.** & abundantia perfruetur, timore  
malorum sublato & Psalm. Ab au  
dicionem mala nō timebit. His enim  
& aliis locis scripturæ terror, hor  
ror, pauor, timor, tremor, exprimi  
tur pœna impiorum quando pio  
rum contraria asserit.

**2. Thes. 1.** Secundò. Qui non credant euā  
gelio, dabunt pœnas in interitu  
æternas, à facie domini, & gloria  
virtutis eius: quia scilicet solo vul  
tu virtutis suæ torquet eos: & cru  
ciat Deus, cum sit eis insustentabi  
lis, plara adducit ad idē: patet itaq  
quod à facie domini oritur eorum  
maxima pœna: dum confundūtur  
à fœdissima eorum immūdicia ad  
tantam puritatem comparata. Ter  
tiò ecclesia inquit in persona corā

**Psal. 6.** psallit & gemit. Conturbata sunt  
omnia ossa, anima mea turbata est

**Psal. 114.** valde. &: Circundederūt me dolo  
res mortis, pericula inferni inuene  
runt me, Vndè & vñtatissima ora  
tione

## DE PURGATORIO. 118

tione eis optamus requiem: vti intelligentes, quod sunt inquietæ: at pœnæ non faciunt inquietudinem vt patet in martyribus, sed horror & fuga pœnarū, quæ oritur ex infirmitate fiduciæ in Deum.

Quartò viuentes aliqui gustauerunt pœnas inferni: ergo multo magis mortuis credendum est eas inferri in purgatorio: Nā Dauid expertus dicit: nisi quia dominus adiunxit me, paulomin⁹ habitasset in inferno anima mea, & alibi. Repleta est malis anima mea, & vita mea inferno appropinquauit. Et rursum. Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: & assimilatus sum descendentibus in lacum. Et iterū. Quàm multas ostendisti mihi tribulationes magnas & malas: & de abyssis terræ iterum reduxisti me. Ezechias verò dicit. Ego dixi, in medio dierum meorum, vadam ad portas inferi. Et infra. Sicut leo contriuit

# IOAN. ECKIVS

triuitt omnia ossa mea, quod certe  
non nisi intollerabili factum hor-  
rore potest intelligi. Confirmat  
quia multi vsq; hodie has pœnas  
gustant. Nam Ioannes Taulerus in  
suis teutonicis sermonibus, quid  
aliud docet, quàm earum pœnarū  
passiones. Subdit atq; hunc doctō-  
rem scio quidem ignotū esse scho-  
lis Theologicis: ideoq; fortè contē-  
ptibilem. Sed ego plus in eo (quā-  
uis totus Germanorum vernacula  
sit conscriptus) reperi Theologia  
solidæ & synceræ (audi rugitum be-  
stia) quàm in vniuersis omnium vni-  
uersitatum scholasticis doctōribus  
reperitum est, aut reperiri possit in  
suis sententiis. Afferit dein se nouit  
se hominē, qui has pœnas sēpius se  
passum asseruisset. Sextò ad id facit  
authoritas ecclesiæ, quæ canit: Libe-  
ra eos de ore leonis, ne absorbeat  
eos Tartarus. Item, A porta inferi.  
Quibus verbis certè videtur signi-  
ficari,

ficari, esse animas velut in porta & introitu damnationis & initio inferni: qđ dixi prope desperationē esse. Ista sunt arma, in quibus cōfiscit. ideo auferenda sunt ei, & spolia distribuēda cū à fortiori superueniente superatus fuerit. Et planū faciemus, quomodo inania sint illa tela, ridiculæ argutiæ & captiosæ quæ acrius aduersariū ipsum pūgunt, vt vere ei dicere poterimus. Ecce confidis super baculū arundineū confractū: cui si innixus fuerit homo intrabit manū eius & pforabit eā, at iam prælio accingimur.

¶ Ludder error de timore & dolore: dolore item & tristitia, contradictiones quoq; de pena purgatorij.

### Caput IX.

**P**rimo ergo turbam adgredimur assertionum suarum: & insigne inscitiae Ludderanae eripiamus. Nam vbique ita loquitur,

Error Lud.

**In Ludde.** quitur, ita sentit, ita scribit, vult  
 anima timorem ita habeat de præ  
 senti pœna, quam refugiat: quo vix  
 quicquā aliud indoctius posset dici  
 ab eo, qui existimat se philosophū  
 philosophorum, & sub cuius feru  
 las etiam magnus cogatur Aristo  
 teles: semper enim ingeminat ti  
 morem, horrorem, &c. Sed forte  
 non dedit operam morali philoso  
 phiæ: quia Ethicam rejicit, vt didi  
 cisset, spem & timorem esse futuro  
 rum: gaudium & dolorem præsen  
 tium. Ex Aristotele facile didicisset  
**Timor** est expectatio mali futuri  
**futuri.** at erubescit discere à tam insipien  
 ti philosopho (ita nemini non in  
 iurius, iniuriatur philosophorum  
 principi) didicisset saltem Gram  
 matic⁹ Theologus ex Cicerone in  
 Tusculanis quæstionibus. Timorē  
 esse metum mali impendentis: at  
 quia etiam eo libro Cicero eximie  
 philosophatur: ideo forte cerebrel  
 lum

# DE PURGATORIO. 113

lum Ludderanum excessit. Tamen ex Damasceno (quoniam ei adeo placent Græci) potuisset didicisse hanc timoris germanam conditionem: at non vacabat euoluere occupato in inuectiuis in Romanâ curiam. At suum legisset Augustinum: qui est ei multo familiarior, quem Eckio vel Aristoteles quem de nouo commentatus est: vel magister sententiarum quam tot iam annis die & nocte manu tractauit, in illius 14. lib. de ciuitate Dei docetur, timorem præcedere tristitiâ. At negas Ludderane, Danielẽ tuũ tanta laborasse inscitia, & id quidẽ multum proterue, & locos torques quos tibi in inuolutionibus ostendo: Agedum proponam tibi locũ: quem magistri tui esse, non potes ire inficias: & tamen adeo manifestarium vt explicare aut euadere non possis. Accipe & lege titulum R. P. Martini Lutheri ad Syluestrũ

Ludderanũ  
negãtis mag  
gistri sui di  
ctum.

Improbatio.

P Prieras



## IOAN. ECKIVS

Prieratē responsio, agnoscis enim?  
vide hic quid respondet ad conclu-  
sionis 15. obiecta: pagina secunda.  
Doce me (ita habet eo loco Lude-  
der) quomodo de pœna doleant  
si non timent eam: si non dissentiant  
ab ea, nisi definitio doloris B. Au-  
gustini alia est in purgatorio, alia  
super terram, qua dicit. Dolor est  
dissentio animi ab iis rebus qua  
volentibus nobis accidit. & infra.  
Tu cape: ego ne fingere possum, qd  
quis dolcat de pœna, quam non ti-  
meat, aut horreat. Viden' magistrū  
tuum affirmatissime hoc contem-  
dentem, dolentem de pœna, timere  
pœnam. Ecce rubore suffunderis, at  
dicis te dudum sciuisse timorem fu-  
turi esse mali, Lucano dicente:  
Multos in summa pericula misit  
Venturi timor ipse mali. fortissi-  
mus ille est

Qui promptus metuenda pati.

Placet hoc mihi, vt quanto diu-  
tius

tius hoc nouisti, tanto plenius &  
 apertius agnoscas Danielis tui, &  
 inenarrabilis magistri erratum. Si  
 nas librum esse ad manum & expē  
 de alium errorem, æquē infantilē  
 sicut priorem: nam cum B. Augusti  
 nus ex proposito separet dolorem  
 à tristitia, quòd dolor carnis sit of  
 fensio, tristitia animi. Tuus Anaxa  
 goras omnia confundēs & miscēs,  
 definitionem tristitiæ, dolori tri  
 buit. Sed quia homo sit: excusas eū,  
 quod errare potuerit (addas fallere  
 & falli) quod sibi cū magnis viris  
 commune sit. Deo gratias, quòd fa  
 teris tandem tuū Danielelem errasse:  
 q̃ si iā in minutissimis eum lapsum  
 intelligis, quæ tu capere poteris &  
 iudicare: quoties in summis rebus  
 Theologicis (quæ captū tuū supe  
 rāt) si prudēs es, existimes eū errasse  
 ubi sanctę ecclesię, sacris cōciliis di  
 uinis patribus: totius orbis consue  
 tudini receptæ, resistit & cōtradicat.

# IOAN. ECKIVS

Placuit hâc præmittere cõtentionē  
honestā tamē & trāquillā ex qua er-  
rores Ludderani à minino etiā de-  
prehēdi possint. Et cū toties hūc er-  
rorē de timore reiteret: nō sit opus  
candidū lectōrē, semp̃ q̃libet loco  
monere: nūcad principale pgamus.

Vna Ludderii intētiō est: quia fal-  
sa opinione deceptus, credit se pro-  
basse, timorem & horrorem esse in  
anima decedente in charitate im-  
perfecta: ideō iam statuit illum ti-  
morem se solo satis esse ad pœnam  
purgatori: semper loquor de timo-  
re sicut aduersarius consuevit. Hic  
ab initio amputabo caput Semei  
maledicētis animabus electis Dei,  
Et accipiam gladium de vagina ad-  
uersarij conclus. 18. fatetur animas  
non liberari, nisi quando posito ti-  
more, incipiūt amare voluntatem  
Dei in tali pœna, &c. sicut priori ca-  
pite recensuimus: existēte ergo ani-  
ma in eo statu, sequitur primo eā  
non

Contrarie:  
tas Ludde.

## DE PURGATORIO. 115

non esse in purgatorio, quia sola anima imperfectæ charitatis est in purgatorio: at illa iam posito timore, est perfecta: quia foris pepulit timorem quare non est in purgatorio, si vera sunt principia Ludderana. Contra adhuc est in purgatorio, quia amat Deum in tali pœna purgatorii: & eā pœnam purgatorii vilipendit: & ita est in purgatorio: vñ iam dicit Ludderus. Necte illa duo & erit anima illa in purgatorio: & non erit in purgatorio. Vide incūdisissime lector, quā sibi repugnet doctrina Ludderana.

Rursus pœna purgatorii est timor ille & horror: sed anima incipiens diligere plus voluntatē Dei quā timeat pœnam: deponit timorem, ergo deponit pœnam purgatorii: quomodo ergo tunc diligit Deum in tali pœna, quæ nō est, & ita etiam hac via nodo cōtradictionis se perplectit. Porro timor

Alia.

Alia.

# IOAN. ECKIVS

animę est pœna purgatorij, quomodo ergo in purgatorio nō timebit pœnam? Si enim inest pœna purgatorij, Luddero doctore: inest timor cum imperfecta charitate: si inest animę timor, ipsa timet. Itaque si est in purgatorio, timebit & non timebit pœnam. Vide lector, quā fecunda est contradictionū, Ludderana hæc noua cynica Theologia. Rursus timor ille qui est pœna purgatorij, causatur ex diffidentia vt conclusione 14. in inuolutionibus suis deducit. Sed animę in purgatorio petant suffragiū, vt perseuerent, & non deficient in fiducia: habent ergo animę illę diffidentia & fiduciā timorem & securitatē. Quis nō intelligit tā manifestas contrarietates: quod conclu. 14. in eis ponit diffidentia, in conclus. 19. ponit fiduciā: diffidentia ponit materiem timoris & horroris: fiduciā securitatis. At qui contradictionē non refugit

Alia.

refugit, quæ primo aduersatur principio: parū est, si cōtrarietates quæque admittat, in sua Anaxagorea confusione: plures tamen eius contradictiones inferius annotabim⁹.

Si omnia etiā minuta expungere vellē: mouerē homini dabiū: quid hoc esset, quod concl. 14. ponit hūc timorem inesse morituro, in cōclusion. 14. affirmat hunc facere pœnā purgatorij: quare adhuc viuus esset in purgatorio, quod & in superioribus quodam loco ei obiecim⁹.

¶ Pudendum esse Ludderij errorem, in quo tamen hanc totam fundat tragediam, easdem esse se pœnas inferni & purgatorij.

Cap. X.

**S**uperioribus & infrā dicendis adhuc latius satis liquet sterile de horrore purgatorij sententiā: cū etiam ethnicos legamus fortiter & intrepide mortē subiisse, quēadmodum ambo Deū se deuouerūt diis

# IOAN. ECKIVS

Error Lud.

Manibus, pater in bello Latino, filius in Samnitico: Cato Uticæ sibi mortem consciuit quam S. Petrus non semel fugit: sed præstat euacua-  
re, ruinosos cauillos & captiones Ludderi. Nam primo omnium, assumit omnem ecclesiam dicere eadem esse pœnas inferni & purgatorij: nullam tamē profert ecclesiam quæ dicat, vel ubi dicat: audacter tamē nebulo ille imponere audet ecclesiæ: qđ ecclesia nullibi docuit: bene fatētur aliqui sancti & doctores eundem esse ignem inferni & purgatorij: & eundem esse locum: nisi quod infernus sit inferior, purgatorium superius: vt testatur sanctus Gregorius, & iuniores eum in hoc sequuntur: symbolum affert Gregorius: sicut in eodē igne purgatur electus: & cruciatur reprob⁹: quamuis sciam Hugonem lib. 2. de sacramentis variare à cōmuni sententia. Eandem ergo esse pœnam  
in

infernī & purgatorij: intelligendum est quoad locum, & afflictionem ignis quod aduersarius corrupte ad generalitatem poenarum refert. Patet hoc ex Cyrilli Hierosolymitani epistola de transitu B. Hieronymi ad S. Augustinum: qui resuscitatum ex mortuis meritis B. Hieronymi, super eo interrogas, tale accepit responsum. Nihil inter se differre: quia eadem sunt magnitudine, poenae inferni & purgatorij, sed id est quo differre possunt, quia infernales non expectant finem, sed augmentum in die iudicii: purgatorij verò sunt cum fine: nam post expletam poenitentiam inde exempti, gaudent beatissimis perfruantur: patet Cyrillum referre similitudinem poenarum, quoad magnitudinem, seclusa duratione, non ad genera poenarum quae innumera sunt: aliqua recenset B. Gregorius in Homil. super Matth. Sunt enim poenae infer-



# IOAN. ECKIVS

ni, frigus intollerabile, fetor incurabilis, tenebrę palpabiles, flagella cedentium, horrida visio demonum, cōfusio peccatorum, desperatio omniū bonorum. Et quod B. Bernhard⁹ ait in sermone. Ibi nullus cibus, nulla consolatio, nullus terminus. Ergo si genera suppliciorum attendamus, nullus nisi Oreste infanior, attribuet illa omnia purgandis, quę sunt damnatorum cum ipsius etiā aduersarij testimonio: purgandi non habent desperationem, sed quasi desperationē: modo quasi desperatio non est tā grauis pœna, sicut desperatio: & ita aduersarius cogitur rāpere, id quod ita generaliter intellexit in desperatione: pari modo purgandi, non sunt blasphemī, non sunt cæci, non habent vermen, non habēt odium Dei: quę omnia habent damnati: frustra ergo implet innocentem baptyrum cum tot adducit de pœnis damnat:

damnatorum, & eorum conturba-  
tione: at ubi tangitur cardo nego-  
tij & radix in qua se fundat quod  
sit eadem pœna inferni, ibi sicco pe-  
de procedit, velut gallus p prunas.

Ideo ad inducta per eum respon-  
dere non est necessarium: quod de  
pœnis damnatorum citata non ne-  
gemus. At quod subinde repetit in  
fine primæ rationis. Cur vnus ti-  
met mortem & dolet: alius verò  
contemnit nisi quia intus iustitiæ  
fiducia destitutus timet. At initio  
capitis obiecemus ei Decios, qui si-  
ne charitate Dei, & fiducia iustitiæ  
mortem contempserunt. Ita obii-  
cerem ei Curtium, Zopyram, Han-  
nibalem, Socratem, Mitridatem, &  
Hegesiam cum sequacib⁹, quorum  
multi sponte se ob philosophiam  
eius occiderūt: velut Cicero testat.  
Quid quòd Theobrotus lecto Pla-  
tonis de immortalitate animæ lib.  
phedro, magno animo se præcipitē  
dedit

# IOAN. ECKIVS

dedit de muro, velut Cic. in Tusculanisque questionibus refert, & S. Augustinus libro primo de ciuitate Dei renarrat. Et à patribus percipimus, quomodo hæretici aliquando gaudentes pœnas mortis subierint vt de illo tuo Ioã. Hufso ferunt (cuius defuncti semen Ludderus in ecclesia suscitare nititur) in sacratissimo & maximo Constantien. concilio, per Cæsarem Sigismundum: in fauillas cinerum redacti: at quid hæc moriendi fiducia hæreticis obfit, Illustris Theologus Ioan. Gerson cancell. Parrhifinus docet: Hoc videamus effectum, non esse consecrarium, hunc contemnere mortē, itaq; habere perfectam charitatem Dei: In secūda ratione velut in prima, inducit quæ sit damnatorū pœna. Itaq; oīa recipim⁹. nisi qd negamus, trāsferrī debere ista in purgatoriū: impiorū sunt istæ pœnæ: non animarū in Christo quiescentiū.

Male

# DE PURGATORIO. 119

¶ Male Ludderum ex sexto psalmo inferre animas esse in horrore, quasi desperationis: & plura de adaptatione psalmodum. Caput XI.

**I**mmorari hic oportet ad fundamenta illa tollenda: nam sic redeuntes ad contextum falsæ sententiæ & erroneæ: facilius erit omnia confutare. Tertiò igitur loco conatur probare animas ita turbari in purgatorio ex psalmis in officio pro animabus decantatis: sed miranda est tam insignis huius viri stultitia, quod existimat ex eo, quia ecclesia utatur psalmo illo pro animabus: colligi, omnia quæ in illo psalmo leguntur ad animas pertinere, sensu literalis. Referat ergo ad animas purgandas, quod eodẽ psalmo 6. legitur. Lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis sicutum meum rigabo: Porro si istud est verum quod assumit: statim

Error Lud.

Psalm. 6.

# IOAN. ECKIVS

tim ei obliuiscam Psalm. 122. Quo  
vritur ecclesia in officio eodem  
pro animabus: quare referam mo-  
re Ludderano, omnia quæ ibi di-  
cuntur ad animas. Sicut illud. Per  
diem sol non vret te, neq; luna per  
noctē: dominus custodit te ab omni  
malo, &c. Infero ad hæc. Ergo si  
animæ purgandæ sunt tutæ ab omni  
malo: ergo ab horrore illo tuo  
qui est prope desperationem ani-  
mæ illæ tutæ sunt. Sic ecclesia vrit  
Psalm. 148. in officio pro animabus.  
Igitur inferam more Ludderano:  
animas in purgatorio laudare &  
benedicere Deum, non horrere, &  
quasi desperare. Quid q; psalm. 4.  
dicitur. Introibo in domum tuam,  
adorabo ad templum sanctum tuum  
in timore tuo, putāsne animæ de-  
functorum venient ad templū ado-  
raturæ Deum in timore, quem eis  
impingis? & iterū. Domine vt seu-  
to bonæ voluntatis coronasti nos.

Si

Si dicunt animæ purgandæ, se coronatas à Deo scuto bonæ voluntatis: quomodo tu in eis ponis horrorem? quasi desperationis, & amorē vitiosum concupiscentiæ Dei in illis cum iste sit malæ voluntatis. Adde & psalm. 7. qui pro animabus ab ecclesia canitur. Iudica me domine secundum iustitiam meam, & secundum innocentiam super me. Vbi Ludderano more argumentādo inferam. Si iudicium secundum iustitiam petunt & innocentiam: cur tanto terrore intolerabili eas dissecas & conturbas?

Attende o amice lector virū extremis ignorantie tenebris obsitū, sacerdos est, Theologus est, frater est ex eorum numero, qui mendicantes dicuntur: toties psalmos adaptavit iam factis, iam temporis, iam alteri commoditati occurrenti, & nescit qua ratione psalmi divinis officiis pro occurrente cōmoditate applic-

**In Ludde,**

# IOAN. ECKIUS.

applicentur. Tam oscitanter sum  
legit Augustinū, ecclesiasticus theo  
logus: sufficiat ex psalmo vel vnū  
versum adaptari posse huic, de quo  
in ecclesia canimus. Experire hoc  
in psal. 18. quo vtitur sancta mater  
ecclesia in festo de sanctis Aposto  
lis Dei. Rectè enim in eos conue  
nit initium psalmi secundū B. Am  
brosium: quoniam ipsi sunt cœli q  
enarrant gloriam Dei: ipsi sunt fir  
mamentum: qui opera manuum  
Dei annunciant. Non sunt loque  
la neq; sermones, quorum non au  
diantur voces eorum. In omnem  
terram exiuit sonus eorum, & in fi  
nes orbis terræ verba eorum. Vti  
tur & de Christo hoc psalmo eccle  
sia, quia de eo sequitur. In sole po  
suit tabernaculum suum, & ipse tā  
quā sponsus procedens de thala  
mo suo. Exultauit vt gygas ad cur  
rendam viam suam, à summo cœlo  
egressio eius. Et quia diua virgo  
Maria

**Psalmi ada  
ptantur fe  
sto & offi  
cio.**

# DE PURGATORIO. 121

Maria est ille sol, tabernaculū Christi: ideo ecclesia in honorem virginis illo psalmo vritur. Similiter ad peccatorē aliqua ibi pertinet: ideo ecclesia & pro pœnitente assumit eum, quod in eo dicitur. Delicta quis intelligit, ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo. Si mei non fuerint dominati, &c. Ita & in aliis non est difficile, psalmos singulis festis & temporibus adaptare. Ecclesia vritur psal. 16. de S. martyre Laurētio propter hunc versum. Probasti cor meum, & visitasti nocte: igne me examinasti, & non est inuēta in me iniquitas: vritur in festo resurrectionis per integram octauam: psalm. 117. propter hunc versum: hæc est dies quam fecit dominus, exultemus & lætemur in ea, & aduertenti non erit difficile plura loca asserre.

Et vt rubeat aduersarius, iterum in contradictionis cogamus eum

Q angus



**Ecclesia.**

angustias. Non negabit existimo  
psalmum esse pœnitentiæ: nam  
sic ecclesia eum in numero septena-  
rio comprehendit: & B. Hieronym.  
super eo testatur. Vndè etiã B. Gre-  
gorius illum cum aliis sex peculia-  
ribus illustravit cõmentariis, quod  
psalmi sint pœnitentis. Si ergo psal-  
mus iste peculiariter ad pœnitētes  
attinet, non potest eū Ludderus ad  
animas in purgatorio transferre,  
per statutum quod ipse sanxit plu-  
ribus locis: & in hac quoq; mate-  
ria conclusione 18. Meo inquit iu-  
dicio, non esse licitū credo, longeq;  
pessimum vsum, à quibusdam hu-  
cusq; esse seruatum, scilicet scriptu-  
ræ sanctæ simplicē sensum, in æqui-  
uocum & dubium diuidere, & aspe-  
rius increpat oppositum facientes  
in responsione ad Syluestrum Prie-  
ratem: Si ergo non licet sensum  
scripturę simplicissimum diuidere:  
cum omnium cõsensu, hic psalmus  
ad

**Contrarie  
tas Ludde.**

ad poenitentem in hac vita pertinet: non poterit Ludder eum trahere ad animas purgandas secundum præceptum: quod statuit. Item sextus psalmus pertinet ad animas purgandas, & non pertinet, iudicio Ludderano.

At nos hanc absurditatem vitari Psal. 6. tes, arbitramur fecerit esse spiritum sanctum in sacris literis, itaque laborandum est, latentem in scripturis spiritum per varios sensus educere. Et hunc sextum psalmum tam in poenitentem, quam in animam purgandam competere: neque oportet omnes versus psalmi in unum convenire, sufficiat verò adaptari animæ poenitentis afflictatæ quæ ad dominum clamat. Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Miserere mei, quoniam infirmus sum: an non videatur tibi anima infirma in purgatorio: quæ seipsam iuvare non potest?

Q. 2 Non

# IOAN. ECKIVS

Nonne congruit animæ in purgatorio captæ, vt eret ad dominum. Conuerte domine & eripe animam meam, saluū me fac propter misericordiam tuam? Sic psalmus 114. rectè in animas conuenit purgandas, quarū spes immortalitate plena, vt dicant. Placebo domino in regione viuorum.

Ad instat Ludderus statim in secundo versu Miserere mei, quoniā infirmus sum, subdi sana me quoniam conturbata sunt: seu exterrita omnia ossa mea. Itaque animæ sunt conturbatæ. Diluimus iam illum cauillum: nō oportere omnia in psalmo isto contenta conuenire in animam: velut in festo assumptionis diuę virginis Marię, vtitur ecclesia Euangelio Lucę decimo, vbi nihil attinet ad Dei genitricis historia: sed illud vltimum Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Porro nec B. Augusti:

# DE PURGATORIO. 123

gustinus, nec B. Hieronymus, nec Cassiodorus, nec Bruno noster germanus, insignes & luculentissimi psalmorum interpretes, exponunt versus citatos secundum inductionem Ludderanam qui literam torquet, contra quam spiritus sanctus efflagitat. Sed omnino condonemus hanc violentam interpretationem Luddero: non videtur tibi animæ in igne purgatorio conturbatæ in tanto supplicio existentes: ut maior sit harum pœna, diuo Augustino teste, quam vnquam sit in hoc mundo, vel esse possit. Non est turbatus Iob à facie domini, ob pœnas. Nam superius ostendimus impiam & hæreticā esse Ludderi sententiam, qua audacius pronunciauit, omnem turbationē venire ex desperatione. Hæc hæretica sententia reuincitur in ipso domino saluatore nostro, qui apud Ioannem inquit. Nunc anima mea turbata

Turbatio.

Iob. 23.

Ioan. 12.

Q 3 est

## IOAN. ECKIVS

est & quid dicam? Pater saluifica  
me ex hac hora. Hoc idem sacra  
anima in Euangelio de eo testatur.  
**Ioā. 13.** Et cū hæc dixisset Iesus turbat⁹ est  
spiritu, & proestatus est, & dixit:  
Amen amen dico vobis: quia vnus  
ex vobis tradet me. Habes candide  
lector, apertissimum sacræ scripturæ  
textum, dominum & saluatorem  
nostrum turbatum esse: sed procul  
absit à castis mētibus fidelium: im-  
pia cogitatio. Eum vel diffidentem  
fuisse, vel quasi desperantem de be-  
atitudine sua, horrore perculsum.  
Sic in præsentia, si dederimus etiā  
animas fore conturbatas ad pœnas  
referre sufficiat: non oportet ani-  
mas horrore quasi desperationis,  
& hēsitationis affligere & cruciari.  
¶ Errores Ludderī expunguntur  
sup eo, quod negat animas solis  
pœnis esse inquietas, & ꝑ ponit  
David gustasse pœnam inferni  
in hac vita.

Caput

**C**onfidit Ludder etiam in eo,  
quod animæ sint ita contur-  
bata & quasi desperâtes quia eccle-  
sia frequenter oret Deum, vt det eis  
requiem: sed solæ pœnæ non faciât  
animam irrequietam, quare præter  
pœnas sit aliud inquietans eas scilicet  
horror damnationis: frustra  
& hic iacitur rete ante oculos pen-  
hatorum. Nam & alphabeticus  
hui⁹ gloriosi ecclesiastici Theologi  
flexuosos syllogismos, perplexa en-  
thymemata, captiosas argutias fa-  
cile dilueret. Sunt enim animæ pur-  
gandæ in requie & dormiunt in  
somno pacis quia certæ sunt de sua  
salute: cōmunicant in gratia & cha-  
ritate cū cœlestibus ciuibus: habēt  
consolationes angelorum: sunt ta-  
men irrequietæ pœnis: optat ergo  
& orat ecclesia eis pacem, non quā  
modo habent, sed qua carent, orat  
ergo eis dari requiem æternam, pae-

# IOAN. ECRIVS

cem sempiternam vt libro 2. latius  
explicauimus.

In Lud.

At negat aduersarius animas  
posse dici irrequietas propter pœ-  
nas: vide lector quàm oscitâter le-  
gerit scripturas sacras hic Paulin⁹  
& ecclesiasticus Theologus: cum  
scholastici in promptu habeant il-

Iob. 9.

lud Iob. Non concedit quiescere  
spiritum meum: & implet me ama-  
ritudinibus: quod utiq; de pœnis  
& plagis intelligit, non de horrore

Iob. 16.

desperationis. Et iterum ait. Si lo-  
cutus fuero nō quiescit dolor me⁹:  
ecce quomodo dolor tollit quietē:  
vides ergo inquietas animas in pœ-  
nis: quæ tamen quiescunt in Chri-  
sto spe immortalitatis: velut idem

Iob. 3.

inquit. Nunc enim dormiens fite-  
rem, & somno meo requiescerem.

Ludder cor  
ruptor.

Neq; obtinebit aduersarius propos-

Prou. 12.

situm suum per hoc q̃ Sapientem  
inducit prouerbiis. Non conturba-  
bit iustū quicquid ei acciderit: nos

in

# DE PURGATORIO. 123

in ecclesia Dei legim⁹. Non cōtristabit, &c. sed maliciosus aduersarius, quia magis congruebat proposito suo de conturbatione: ideo ausus fuit falsare & immutare ecclesiasti cā lectionē: vtcunq; accipiēdum est sapientis dictum, de tristitia deſcien- te, illa non cōtristabitur sapiēs: & non ita crude debet intelligi, ve- lut diuersarius torquet & lacerat sacras literas, nisi nesciat adhuc ve- ritatis suggillator, iustorum caput Christum tristatum & turbatū esse, ait enī. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Et ne quid monstri pa- riat Grammaticus Theologus in præpositione Con. Euangelistam audiamus Matthæum dicentem. Et assumpto Petro & duobus filiis Zebedæi cepit contristari & mor- tus esse: literæ inhærens, forte au- debit pro sua impietate aduersari⁹ Christum negare sapientem. Forte adhuc incūbit priori lectioni, quia  
pius

Conturbatio.

Matt. 10.



# IOAN. ECKIVS

peius sit conturbari, quàm contris-  
tari. Vir sapiens contristetur, sed  
non conturbetur quicquid ei acci-  
**In Ludde.** derit. Ergo vltra omnes iniurias,  
quibus Ludder onerat & afficit mi-  
seras & afflictas animas in purga-  
torio, etiam hanc addidit, quia insi-  
piētes sint & stultę quod contrurbē-  
tur. At nos pulchrē vindicabimus  
animas electas ab hac Ludderana  
iniuria: quòd sapientes etiā aliquā-  
do cōturbētur, velit nolit Ludder:  
**Eccle. 7.** Ita enim legimus in Ecclesiaste. Ca-  
lumnia conturbat sapiētem. An di-  
**Iob. 23.** ces Iob fuisse stultū & insipientem,  
quòd conqueritur. Et omnipotens  
conturbavit me. Et David testatur  
**Psal. 17.** fundamenta montiū conturbata:  
non mirū, si colles & humiles mon-  
ticulari conturbantur. Euicimus er-  
go apertissimis scripturæ sanctæ te-  
stimoniis, conturbationem etiam  
in sapientem cadere ita q̃ si etiam  
dederimus aduersario, animas in  
purgato

# DE PURGATORIO. 126

purgatorio esse conturbatas, non tamen ex hoc probari in animabus esse horrorem quasi desperationis & timoris æternæ damnationis: sed Stoicus est Ludder.

Accede autem lector iucundissime, & intuerere quàm pulchre Iudai-  
set Ludderus, omisso spiritu viuifi-  
cante & spiritali intelligentia, quo  
modo literæ insistat, inhiat nudis  
vocalis, hæreat in apicibus & figu-  
ris, cum David inducit & Ezechia,  
expertos has pœnas in hac vita. Es-  
licet pulchra & vtilia multa pos-  
sent afferri pro locorum explicati-  
one: breuibus tamen, quantum no-  
stro sufficit proposito, nos expediamus.  
Nam cum primo euocat psal.  
Dico si tam diligens fuisset in re-  
uoluendis sanctorum patrum in-  
terpretationibus, quàm strenuus  
est in gloriando & de præsumen-  
do: cum sæpe vt beatus Augustin.  
monuit, nunc illius, nunc alterius  
personæ

Ludderius  
daisat.

Psal. 113.

# IOAN. ECKIVS

personam induat Dauid:reperisset  
tamen apud diuum Hieronymum  
hunc locum (etiā si ex persona Da-  
uid accipiatur, non intelligendum  
de Dauid viuo, sed anima eius:que  
non resurrexisset, nisi domino Iesu  
resurgente, ait enim. Propterea do-  
mine resurgo, quia tu fuisti ad in-  
feros & resurrexisti. Detēta fuisset  
anima mea apud inferos si nō ani-  
ma tua resurrexisset ab inferis. Ec-  
ce inferos locos hic non vsurpari  
pro loco damnatorum: vt credidit  
diuersarius: sed lymbum patrum.  
Quod si omnino proterue adhuc  
contendis de Dauid viuo accipien-  
dū: satisfaciat tibi August. Cassio-  
dorus & alij, nondum intelligi per  
infernum, locum damnatorum: vt  
tu desipis Luddere sed foueam pec-  
catorum, qua quis absorbetur in  
multitudine peccatorū per obstina-  
tionem: si non fuerit adiutus à gra-  
tia diuina.

# DE PURGATORIO. 137

Sic propria innixus prudentia,  
insolenter iactitat psalm. quasi ad  
Dauid pertinet: cum eo loco, passio-  
nis dominicæ sacramenta conti-  
neantur: vbi vere dicit regius Psal-  
tes, se inferno approximasse: at nō  
in sua persona, sed Christi quia de-  
scendit ad inferos, tertia die resur-  
rexit à mortuis. Ita cōcors sancto-  
rum patrum sententia Augustini,  
Cassiodori & aliorum: de Christo  
intelligit hunc psalmum. Dempto  
nouo Daniele, ppheta nouo Lud-  
dero qui hunc de persona Dauid  
intelligit.

Psalm. 87

Simili vel inscitia, vel prauitate  
labitur in psal. Ita omnino nihil af-  
sequitur solidæ vel synceræ Theo-  
logiæ: nam & hic psalmus Christo  
tribuitur: Obtrudo autem hic ad-  
uersario B. Hieron. expositionem,  
super præfato versu, dicentis: Quā-  
do videris Arrium, Eunomiū (ego  
addo etiā Ludderum) extra eccle-  
siam

Psalm. 140

# IOAN. ECKIVS

nam: intellige dissipata esse ossa domini, secus infernum. Os quod forte est, ipsi maiores sunt qui videntur aliquid esse, per multiloquium: & contentionem, ac philosophiam: inducuntur ab hereticis: fateor Augustinum & alios per ossa intelligere martyres & testes CHRISTI quorum ossa dissipata sunt secus infernum, id est morte: quoniam ut Glos. ordinaria inquit. Non in infernum, dissipata sunt ossa: quia licet martyres communi sorte moriantur, tamen vita æterna eis dat.

Eadem solutione retunditur introductio psalmi, quia est de passione saluatoris: & ubi Christus clamat ad patrem se assimilari descendentibus in lacum exponit B. Augustinus de miseria huius vite: & subscribit B. Hieronym.

**Psal. 70.** Et in psalmo plane sequitur Ludderius: der Iudæos intelligentes hunc psalmum de persona David: quos imo probans

probans beatus Hieronymus, quæ-  
 rit: dicant nunc Iudæi, quando Da-  
 uid de profundo abyssi est eductus  
 Hanc ergo Iudaicam expositionē  
 à beato Hieronymo improbatam,  
 non solum refuscitat Ludder: sed  
 etiam Iudæis dat modum respon-  
 dendi obiectioni beati Hierony-  
 mi: quia tunc descenderit in pro-  
 fundum abyssi: quando gustauit  
 pœnas inferni: at tantam absur-  
 ditatem etiam Iudæi non recipiēt.  
 Itaque & is Psalmus: soli Deo tri-  
 buatur. Habes iucundi (sime lector,  
 aduersarium non probasse, erro-  
 neam: quam assumpserat, proposi-  
 tionem: David gustasse hic in vita  
 præsentis pœnas inferni: sed perspi-  
 cuum est sacras literas peruerse ab  
 eo tortas & violatas ut satis con-  
 siterit iniquitatem sibi mentitam  
 esse.

Repelli:

# IOAN. ECKIVS

Repellitur Ludder, quod existima-  
uit Ezechiam hic gustasse  
pœnas inferni: & quod immo-  
dice extulit somniatorẽ Tau-  
lerum, qui de hæresi conuincitur.  
Cap. XIII.

Esa. 38.

**N**ON secus quispiam de Eze-  
chia sentiat: nam & huius ver-  
bis violente abutitur diuersarius,  
in suam torquendo peruersitatem:  
cum nemo sanctorum patrum, nul-  
lus doctorum, in hanc traserit cor-  
ruptam expositionem quod Eze-  
chias gustauerit pœnas inferni.  
Sed hæc est sana & recta verborum  
Ezechiae, secundũ sanctos intelligẽ-  
tia. Quia sanitati à Deo supra na-  
turam restitutus, gratias agendo  
Deo meminit status suę infirmita-  
tis: in quo iã de vita desperauerat,  
& annis suis nondum completis,  
ad portas inferi, id est lympi patrũ  
anima sua descenderet: à qua tamẽ  
infirmitate fuit liberatus.

Per

# DE PURGATORIO. 119

Per portas inferi intelligi lymbum patrum non est obscurum, qđ in veteri Testam. frequenter nomine inferorum significetur: sic ait Iacob. Deducetis canos meos cū dolore ad inferos: placet referre pulchra verba B. Gregorij: vt videam⁹ aduersarium, perperam ex vocatione inferorum, mox intellexisse locū damnatorum: ait enim 12. lib. Moralium. Ante aduentum mediatoris Dei & hominis, omnis homo quāuis mundæ probat⁹q; vitæ fuerit, ad inferni claustra descendit: & infra, nec tamen ita iustorum animas ad infernum descendisse dicimus, vt in locis pœnalibus tenerentur: sed esse superiora inferni loca: esse alia inferiora credēda sunt: vt & in superiorib⁹ iusti requiescerēt: & in inferioribus iniusti cruciaretur. Cur autem lymbus appellatur hoc nomine explicat circa finē 17. Moral. ad quē locū diligētem dele-

Gene. 42.

Gregor.  
Lymbus p  
trū infern

Grego.



# IOAN. ECKIVS

**Cap. 15.**

go lectorem. Sed forte vt est nasus, tanto doctore non credet, assentiatur Augustino suo libro 20. de ciuitate Dei dicenti. Non absurde credi videtur, antiquos etiam sanctos, qui venturi Christi fidem tenuerunt, locis quidem, à tormentis impiorum remotissimis, sed apud inferos tamen fuisse, donec eos inde sanguis Christi & ad ea loca descensus, erueret. Retunditur ergo facile aduersarij procacitas: qui audito inferorum nomine, mox pronunciauit, Ezechiam viuum gustasse pœnas inferni: quod vel notum Ludderanum commentum, sacris literis, ecclesiæ & patribus aduersum respuimus & anathematizamus.

**In Taulerij  
Ludderi.**

Porro quod somniatorem suum affert Taulerum, facile repellimus: cum eum authorẽ erroribus Vualdensium, & Beghardorum in Clementina. Ad nostram de hæret. cõdemna-

## DE PURGATORIO. 110

demnatorum: fuisse inferum, manifestarium sit: & nos alio loco docebimus. Iudicium autem Ludderii (velut noctuę de pullis suis) de Tau In Ludde-  
lero, quem pręfert omnibus, omnium vniuersitatum doctōribus: perse est tā pudēde arrogātię, tam fœdę pręsumptionis & excęcatę inuidię, vt hoc vnum nobis clarissimē insinuet, qualis vir sit Luddeius, quā humilis, patiens, modestus: cum hunc vnum somniatorem totę ecclesię luminibus, & clarissimis patribus pręferat. Et forte mite esset, si singulis eum pręferret: sed vt insigniter prodat stultitiam suam, assernat plus in eo solidę Theologię reperiri, quā sit repertum (& vtnihil desit superbię addit) aut reperiri possit in vniuersis scholasticis doctōribus. O hominem impudentem. O sceleratam linguam, In Ludde-  
fastuosum animum. O procacissimum iniuriatorē, & teterrimum  
R. a. calumnia

**Doctores  
ecclesiar.**

calumniatorem. Dispeream si ex  
omnibus sermonibus illius somni  
atoris, quatuor folia solidæ & sya  
cerę posset decerpere scripturę: pau  
ci etiam sunt huius sermones: om  
nes non attingunt quātitatem pri  
mi libri sententiarum. Nouit eccle  
sia sanctum Thomam, sanctum Bo  
nauenturam, S. Alexandrum de  
Ales, Petrum Longobardum, Guil  
helmum Altisiodoreñ. Albertum  
Magnum, Ioannem Gersonem, am  
bos miraculis conspicuos, sanctum  
Antonium, Ioannem Scotum, Du  
randum, Petrum de Palude, Petru  
de Tarantasia, Petrum de Aliaco,  
Henricum de Gandauo, Ægidium  
de Roma, Franciscum Maronis,  
Herueum Natalem, Augustinū de  
Ancona, Thomam de Argentina,  
Gregoriū de Arimino, Guilhelmū  
de Ockam, Marsilium de Inghen,  
Richardum, Gabrielem, Michaelē  
de Bononia, Ioā. Bachonis, An  
dram.

## DE PURGATORIO. 181

dream de Castro, cum aliis innu-  
meris, qui fidelissime laborarunt in  
vineam domini, elucidarunt sacras  
scripturas: quorum doctrina per to-  
tam fulget ecclesiam, disseminatur  
cum magno fructu in populum fie-  
delem: & magna deuotione suscipi-  
tur, vt fructum gignat in aliis tris-  
cesimum, in aliis sexagesimum, in  
aliis cētesimum. De Taulero nihil  
tale nouimus, qui sub modio latit-  
tat, & vtinam totus latitaret ne in  
monasteria inuolaret: nam omnē  
religionis regularem obseruantiam:  
ac illam præclarissimam virtutum  
gemmam, obedientiam docet de-  
moliri: quibus exulantibus, quid  
sunt monasteria, nisi dæmonis pa-  
lestre & exercitia, at de hoc alibi  
latius. Et vt videat me verum di-  
cere: qui forte Tauleri linguâ Ger-  
manicam nō intelligit: legat Lud-  
derum in conclu. 10. Inuolutionū  
de virtute indulgentiarum: vbi ex

In Taulerē,

R, Taule

# IOAN. ECKIVS

Tauleri im  
pietates.

Tauleri sententia sic inquit. Id notum est, & insignibus auctoribus (id est Taulero) celebre in ecclesia: si quem Deus hominem, in mediis ipsius operibus obedientiae ecclesiae sticæ ad extasim raperet, vel singularem illuminationem, teneretur homo tum opus intermittere, & obedientiam ecclesiae relinquere, & Deo obsequi magis, q̃ hominib⁹. Immo dicunt in ipsis horis canonicis, attentionem verborum debere omitti, cōtra præceptum ecclesiae, si qua arriserit cœlestis illustratio & affectio: hic sistit pedem Ludder, sed Taulerus ex quo hoc ausit venenū, ultra horas canonicas, ad exemplū de elevatione corporis Christi, ad quam non respiciat deuotione interna sensibili affectus. Considera  
Mat. 7. o lector, Christus dixit a fructibus eorum cognoscetis eos. Iam ne habemus fructus arboris Taulerinae talem viuendi regulam, quæ singularitates

## DE PURGATORIO. 112

laritates foueret, regularis obseruatia statuta corrumpere, nutrire diabolicas illusiones, superbiā erigeret, & omnem obedientiam penitus auferret, & tamē Ludder audent extollere quod hoc sit insignis authoribus celebre, quod sacrum Viennense concilium asseruit esse hominum abhominabilis sectæ.

Vide candide lector punctum tertium & octauum, condemnatum in prædicta Clementina ad nostrā: & intelliges Taulerum & Ludderum hos damnatos docere articulos. Excurri in hæc parerga, ut qui Taulerum (quem ita immodice extulit Ludder) in peregrina lingua non possunt agnoscere, ex vno puncto totum iudicare & censere possint, velut ex dente elephantem.

At vltimo inducta per Ludderū de orationibus eccle. Libera eas de ore, &c. liquet ex priorib⁹, nō sentire ecclesiā de inferno damnatorū:

R 4      sed

Cle. ad nostrā de hære.

## IOAN. ECKIVS

sed purgatoriū vti proxime Greg.  
& Augustinum induximus. Et ita  
sunt in lacu profundo, in pennis in-  
ferni, in ore leonis: quos ne absor-  
beat tartarus longitudine & dura-  
tione pœnarum: orat ecclesia eas  
per sanctum Michaelē transferri  
in lucem æternam. Itaq; enerua-  
uimus fundamenta Ludderana: &  
ostendimus ea inefficacia ad fir-  
mandam Ludderanam sententiā.  
De his quos dicit se nouisse: Quis  
scit an mentiti sint vel à dæmone  
illusi: quia certè sic credere, se ire in  
damnationem, hominis est impro-  
bi & desperati, non autem fidelis,  
qui spem suā iacet in dominum:  
valeant ergo somniatores Ludde-  
rani, desperati homines, impij, per-  
diti, & perdere alios volentes.

¶ Plurimæ contradictiones Lud-  
deri in vnum congerūtur, qui-  
bus seipsum expugnat.

Cap. XIII.

Iam

**I**AM redeamus ad caput totius erroris: postquam rationes euasuatæ sunt: ponit ergo timorē morituri & horrorē desperationi proximum, esse pœnam purgatorii: ubi nulla sit fuga, nulla consolatio. In quo momento anima nō possit credere se posse vnquam redimī: hoc est Ludderī purgatorium. Prædictis autem in hoc libro, & secundo recte pensatis: facile errores illi eliduntur: at quod addit animam nō posse credere posse se vnquam redemī. & postea conclus. 16. Animam non sentire nisi desperationem & conclusione 19. dicit animam sibi videri: iam ire in damnationem & descendere in lacum: Adducit pro his dictum Christi. Tanquam laqueus superuenit dies illa: & Apostoli. Dies domini sicut fur in nocte ita veniet: & 1. Reg. 2. Dominus deducit ad inferos & reducit.

At iste error nō melius tollitur,

R s quā



# IOAN. ECKIVS

quàm si confyderemus, quomodo  
seipsum destruat. Si enim anima  
non credit se posse vnquam redi-  
mi. Iam desperat, & peccat in spi-  
ritum sanctum, quod peccatum do-  
mino teste, neque hic neq; in futu-  
ro seculo remittitur. Non ergo per-  
tinet ad animam purgandam non  
credere se vnquam saluari, sed ad  
animam iam damnatam. Et nescio  
quid detestabilius in animas ele-  
ctas & charitate Dei ornatas dice-  
re posset, quàm quòd non credant  
se vnquam saluandas: quòd viden-  
tur sibi desperare, quòd videntur si-  
bi inire damnationem.

**Cōtradicit  
sibi Ludder**

At Ludder expugnet Ludderū:  
& seipsum destruat. Cur ergo con-  
clus 19. ait eas prę nimio auxiliū de-  
syderio: velocius iuuari postulare:  
& opinentur & præsument se esse  
certas de sua salute. Si opinantur  
& præsument se certas: quid est qđ  
prius astruebas, eas nō credere se vnq̃  
posse

# DE PURGATORIO. 134

posse saluari: quare iam opinatur  
& pręsumit de salute: qui prius des-  
perabat. Porro desperatoris nō est  
suffragia petere: animę petunt suf-  
fragia, vt perseuerent in fiducia vt  
ait conclus. 14. Expende iam quomo-  
do illa constent: animā perseuerare  
in fiducia, & tamen videri sibi des-  
perare, nec credere se vnq̃ posse sal-  
uari. Ita oportet singularitati studē-  
tē cadere in barathrū cōtradiotiōis

Alia rati-  
one.

Simili laborat inconstantia: dū  
conclus. 16. dicit animā non sentire  
nisi desperationem. Si non sentit  
nisi desperationem, quomodo er-  
go est, quod non desperat? Euolue  
hoc, sentit desperationem: & non  
desperat. Et iterum: Anima nō sen-  
tit sperare. Connekte, inconnxi-  
les has sententias. Anima in purga-  
torio sentit se desperare. Non sen-  
tit se sperare: & tamen non desper-  
rat. Et quod omnia illa confun-  
dit. Nescit an speret vel deperet,  
vide

Alia ratiōe  
Cōtrarietas  
tes plures  
Ludderi.

# IOAN. ECKIVS

3 vide labyrinthos: Si nescit se spera  
 re vel desperare: cur dicis, quod sen  
 4 tias desperationem? Si nescit se spe  
 rare vel desperare, cur petit suffra  
 5 gia? Si nescit se sperare: cur petit  
 suffragia vt nō deficiat in fiducia?  
 6 Si perseverat in fiducia, cur vide:  
 tur sibi inire damnationem? Si per  
 7 auxilium gemitus, alii intelligunt  
 eas adhuc sperare. Ergo verum est  
 animas sperare. Si sperant, quomo  
 8 do possunt nescire actus proprios?  
 Si sperant, quomodo videntur sibi  
 desperare? S. Thomas diuersis tem  
 poribus, varios ædidi libros, &  
 plures & maximos, sicut tota no  
 uit ecclesia. Sed reuera, in toto S.  
 Thoma, non inueniuntur tot con  
 traditiones (etiam si ad materias  
 mere opinabiles descenderis) sicut  
 in sex foliis Ludderanis apertissi  
 me deprendimus, quibus nobis ex  
 purgatorio truculentissimum facit  
 infernum.

At ex

At ex ipsa contrarietate satis patet destructio illius erroneæ & hæreticæ doctrinæ: etiā si omnia alia cessarent: tamēne alicui videretur aliquid probasse ex tribus locis p̄ eum citatis, volumus veram herū intelligentiā afferre. Nam q̄ p̄mo verba Christi adfert, sunt impertinentiā proposito: vnde nec suffragantur sibi nec refragantur nobis: prohibet enim ibi dominus & saluator noster crapulam & curam huius vitę: & huius rationem daturus subdit, & superueniat in vos repētina dies illa tāquam laqueus: vbi de hora mortis loquitur, & voluit dominus pauōrem viuentibus incutere propter incertam horam mortis, nō mortuis horrorem, quasi desperationis ingerere: quod pulchre Glos. ordin. ibi voluit ad finē capituli, docens quod Saluator & ante vniuersale iudicium, per id q̄d dixit, Erunt signa in sole & luna, & ante

Luc. 21.

ante singulorum ex carne exitum,  
per illud quod dixit de repentina  
die, monet nos curis & voluptatibus  
seculi renunciare. Torquet ergo &  
lacerat hunc textum Ludder ad ti-  
morem purgatorij: cum loquatur  
de timore inopinatae mortis.

2. Thes. 5.

Contraries:  
tas Ludd.

Sic contra omnium mortalium  
sententiam, verba Pauli ad Thes.  
corrumpit, dum vel de die iudicii,  
vel die mortis intelligatur: Ipse ad  
purgatorium vertit. Et in disputa-  
tione Lipsica fundabat se in hoc  
quam clarum & apertissimum, per  
diem domini intelligitur diem ex-  
tremi iudicii: modo quiduis aliud  
per illam diem vult significari: Ta-  
men & ad diem mortis vniuscuiusque  
posse referri fateor, & libro primo  
ostendimus.

2. Reg. 2.

De cantico Annae, dico illud ni-  
hil canere de purgatorio, sed alta  
intelligentia, alium poenitentiae mo-  
dum exprimit. Quod Deus pecca-  
torem

# DE PURGATORIO. 1:6

torem vivificaturus, prius mortifi-  
 cat per amarum morsum conscien-  
 tiæ, per horribiles cogitationes ma-  
 lorum operum perpetratorum, pec-  
 catricis voluntatis: quæ largos exe-  
 cutiunt lachrymarum imbres. Et  
 peccatorem ita delictorum suorum  
 recogitatione conturbatum in æ-  
 rore ac penitudine affectum ad in-  
 feros deduci, gravitate pœnarum  
 exterritum: illucescente autem sua  
 uitate & dulcedine diuinæ gratiæ,  
 & beatorum gaudiis in mentē ve-  
 nientibus: cum spe diuinæ miseri-  
 cordiæ: tunc eum erigit & reducit.  
Sic ergo dominus ad inferos ducit  
per considerationem iustitiæ, & re-  
ducit per contemplationem misera-  
ricordiæ. Sic dominus pauperem  
 facit, & dirigit. Sic humiliat & sub-  
 leuat: Glossę ord. nō displicet illud  
 referre ad humanitatē Christi, vti  
 cunq. solus Ludder sine cōsorte, si-  
 ne authoritate hūc locū Cantici in  
 purgato

**Contrarie:  
tates Ludd.**

purgatorium indocte reiicit. Itaq  
& hos vidimus locos impertinen-  
tissime fuisse citatos qui nedum in  
contentione non possent cōsistere:  
sed ne verbum quidem habent de  
purgatorio. Finiamus autem hoc  
caput & ad alia eius errata venia-  
mus: licet & hoc dignum esset exa-  
mine contradictionis, quod inquit  
animas purgādas scire, quod Deus  
possit eas redimere: sed nolle illis  
videtur: & paucis hoc libro 2. attri-  
gimus: ideò breuitati studētes iam  
missum facimus.

¶ Errasse Ludderum, quod pœnā  
purgatoriū dixit esse æternam:  
omnia ibi præterita, præsentia,  
& futura. Et quod animæ pur-  
gandæ communicarent cum  
inferno, & nihil cum cœlo.

Caput XV.

**In Lud.**

**S** Tatueram finem facere huius  
libri nisi duo occurrissent adeò  
absurda & à veritate abhorrentia:

vt maiori delyrare delyrio Ludder  
 non possit. Et plane nescio an so-  
 brius vel ebrius hæc scripserit. So-  
 brius certè vefanus scripsit. Nam  
 conclus. 15. vbi ostendit aliquos gu-  
 stasse in hac vita pœnam quam sen-  
 tiunt animæ purgandæ, quæ sit eæ-  
 dem cum pœna inferni: de qua pœ-  
 na subdit. Et tamen æterna, neque  
 potest eam temporalem existimas-  
 re. Et infra, nec est vllus angulus in  
 anima non repletus amaritudine  
 amarissima, horrore, dolore, tristi-  
 tia: sed iis omnibus non nisi ætera-  
 nis. In responsione ad Syluestrum  
 Prieratem exaggerat absurditatē,  
 increpat enim eum, quod dixerat:  
 Timorem esse de futuro malo, ani-  
 mæ autem sunt in præsentibus ma-  
 lis, ad Syluestrum: postea inquit: Si  
 cogitare posses vel gustasses vitæ  
 futuræ vnam guttulam, non ista di-  
 ceres. Omnia sunt illic præterita,  
 omnia præsentia, omnia futura:

S

hoc



## IOAN. ECKIVS

hoc omnino intelligibile est, nisi referatur ad æternitatem.

**Contradic** Sed intende hunc aciem mentis  
**ibi Ludd.** candide lector: & considera vani-  
tatem huius viri & inscitiam, ma-  
ximè coniunctam proteruiæ. Nam  
hic dicit pœnā purgatoriū fore eter-  
nam concl. 13. qui in eodem folio  
conc. 14. dixerat. Omnes concedūt  
easdem esse pœnas purgatoriū & in-  
ferni, nisi quòd differunt æternita-  
te. Respondeat mihi quæso, quid sit  
illas pœnas differre æternitate, nisi  
quia vna est æterna: alia verò non  
est æterna. Pœnam autem infernā  
nō potes negare æternā cōtra Euā-  
geliiū: Ite maledicti in ignē æter-  
num, & contra scripturas & contra  
ecclesiam. Nam is fuit damnatus  
error Origenis. Igitur restat pœnā  
purgatoriū non esse æternā. Nece  
ergo illud cū dicto in conclu. 13. Et  
**In Luddc.** inuenies purgatorium Ludderanū  
esse æternum & non esse æternum,  
hoc

hoc est esse Chymeram & hircocer-  
num. An quempiam alium legisti  
tam pulchre sibi contradicentem,  
& tam sæpe, & tam apertè? Forte  
odio dialecticæ, quam nunquã re-  
cte didicit, ex industria ponit con-  
tradictorias & cōtrarias esse veras,  
& contradictionem eidem inesse.

Rursus si anima purgāda est reple-  
ta horrore, pauore, tristitia, non ni-  
si omnibus iis æternis: quomodo  
ergo animam redimi de pœnis pur-  
gatori dicis, quādo posito timore  
incipit amare volūtatem Dei in ta-  
li pœna? Deponit ergo aliquando  
anima timorem istum & horrore,  
quomodo ergo prius asseruisti hor-  
rorem illum esse æternum, quem  
iam asfirmas esse temporarium &  
transcuntem?

Cōtradicit  
sibi Ludd.

Et multo mirabilius est quod ad  
Syluestrū dixit. Omnia illi esse præ-  
sentia, præterita, & futura. Nā hoc  
solū de æternitate Dei admittitur:

Contradi-  
ctiones Lu-

## IOAN. ECKIVS

in aliis verò eternis, illud non reperitur. Nam si in æternitate pœnæ Iudæ proditoris, aut Arrî, aut Iosanis Huss. hæreticorum, omnia sunt præsentia: cōsestarium est illos habere infinitam pœnam simul, quoniam illis futura est infinita duratione. Ita existentibus in purgatorio, vbi minus videtur, si omnia sunt præsentia, sequitur purgandū adhuc biennio, omnem pœnam iā habere præsentem. Porro futurum est in inferno, vt dicit conclu. 18. vt posito timore, amet anima voluntatem Dei: & omnia præsentia sunt futura. Itaq; iam deposuit timorē & habet amorem. Et ita habet timorem, & nō habet timorem, quæ iterum aperte contradicūt. Et omnia talia sunt hæc Ludderana errata: vt indignum sit bona ingenia, in his vel legendis vel refellendis bonas horas male collocare.

Alius error  
Ludderan?

Alium errorem Erronis istius &  
planctæ

## DE PURGATORIO. 130

planetæ euocemus, dum conclu. 16. affirmasset in cœlo securitatem, in inferno desperationem: infert medium esse purgatoriū inter vtrūque sic tamen vt propius sit inferno quàm cœlo: quia non habent pacē & gaudium, immo nihil de cœlo omnino participant. Expende lector quomodo non micam salis in omni scripto suo de purgatorio inuenias. Ponit purgatorium esse medium inter infernum & cœlum. Et tamen nihil participat de cœlo: & omnia participat de inferno præter durationem, ergo potius erit extremum erga cœlum, quàm medium: cum medium participet de vtroque extremo, nisi sit medium per abnegationem: porrò si totum communicat cum inferno, & nihil cum cœlo, quomodo euenit, vt sit transitus de purgatorio in cœlum: & non in infernum, cum in habentibus symbolū facilior sit trāsitus?

S 3      Nisi

## IOAN. ECKIVS

Nisi quod ad firum localem sôphiz  
ficetur, purgatorium esse propius  
inferno: at hic nō est contentio de  
loco, sed de conditione conuenien  
tiæ & similitudinis.

**Alius error**

Hoc quoq; velut hæreticum obe  
lis iugula: quod admittit hic despe  
rationem esse in anima purganda:  
licet quasi desperationem appellet  
quia aliquando inquit, cessabit: qđ  
est animabus sanctis crimē blasphe  
miæ imponere: cum improbissimo  
rum hominum sit desperare sicut  
Cain & Iudas fecerunt, & omnes  
damnati. Præterea omnes animas

**Cōtradicit  
sibi Ludd.**

purgandas in disputatione Lipfica  
dixit esse sanctas: sed nullus crimi  
nosus est sanctus. Itaq; animæ pur  
gatorij, erunt sanctæ & nō sanctæ:  
blasphemæ & non blasphemæ. Et  
priori capite adduximus inuolutio  
nes Ludderanas: vbi negat ani  
mas purgandas desperare, sed sen  
tire desperationem: cum iam asserit

eas desperare: iterum Ludderus de  
 bellat Ludderum. Ideo patienter  
 ferant Ludderani, patienter ferat  
 & Ludder: si alij boni viri contrari  
 untur doctrinis eius: cum ipse sibi  
 quoque sit contrarius. Nō ergo ægre  
 ferat se à S. D. N. esse condemnatū,  
 à diuo Cæsare & Catholico Rege  
 exbannitum. A felicibus studiis  
 Parrhisienſi. Louanienſi, & Colonia  
 enſi, pro erroneo & ſeductiuo iudi  
 carum.

In Ludde

At & hoc pondera amice lector,  
 quàm iniurius ſit in electas animas  
 purgandas cum de eis dicat Immo  
 nihil de cælo participant quomo:  
 do potuit eſſe tantæ cæcitatſ vel  
 infantiæ. Nōne animæ in purgato:  
 rio ſunt prædeſtinatæ, ſicut animæ  
 beatorū: cū contrā animæ inferna:  
 les ſint reprobatæ? Nōne animæ pur  
 gandæ decedūt in gratia & charita  
 te, & ita ſunt charæ & gratæ Deo:  
 in quo communicant cum beatis:

Alius erre  
Ludde,

## IOAN. ECKIVS

dum animæ damnatæ sint in odio Dei. Nonne animæ istæ sunt purgandæ, sunt hæredes regni cœlestis: damnatorum autē animæ sunt in æternum exhæredatæ. Nonne animæ purgandæ communicant cum cœlo & ecclesia quod suffragia ecclesię & intercessio beatorū prodest eis: nihil autem prodest damnatis. Nonne animæ purgandæ dormiunt in somno pacis & requiescūt in Christo: dum animæ damnatæ in principio eorum quiescunt, semper querentes & nunquam pacem habentes vel inuenientes? Nonne animæ purgandæ carent verme immortalis: dum damnatorum vermis nunquam moriatur? Præterea multa alia, quæ aduersarius perperam negat: quod habet consolationes angelorum, quod continue laudant & benedicant Deum, quod sunt securæ de sua beatitudine, quod patienter ferunt pœnas. Restant alij errores

errores Ludderani, quomodo dicite eas peccare: vitioso amore Deū diligere, &c. at illa pendent ex statu earum: an sit status merēdi & de merēdi: ideo ad quartum librum ablegamus.

¶ Animas puniri in purgatorio, quia vel venialia habent vel mortalia contrita: de quibus hic non satisfecerunt.

Cap. XVI.

**D**iscussis tenebris & explosis erroribus Ludderanis, restat aperire lucem veritatis catholicæ. Animas scilicet purgandas esse, nō propter imperfectam charitatem: vel reliquias vetustatis, sed quia secum deferunt peccata mortalia cōtrita sine satisfactione debita: nam libro de remissione culpæ & pœnæ, Deo adiutore, probabimus culpā remitti: pœna æterna in temporalem commutata: vbi plura possent huc transplantari.



# IOAN. ECKIVS

At propositum ostenditur ex lo-  
co de Machabeo, quem 1. libro pro  
assertione purgatorij adduximus.  
Et quia liber iste valet contra fide-  
lē ait Ludder in disputatione Lipsi-  
ca: & ipse se existimat fidelē. Idcirco  
hic liber valebit aduersus eum: ait  
**s. Mach. 12.** autē. Sancta ergo & salubris est con-  
gitatio, pro mortuis orare vt à pec-  
catis soluantur. Expende nō ait: vt  
imperfecta charitas perficiatur, vel  
vt corrumpantur reliquæ vetustas-  
tis peccati: vel vt timor & horror  
quasi desperationis auferatur. Sed  
vt à peccatis soluantur, & vt libro  
primo adnotauimus, peccatum illud  
fuerat mortale: tamen præsumebantur  
pœnituisse: idcirco Iudas fecit pro eis orare, vt solueren-  
tur à pœna pro huiusmodi peccato  
mortali debita. Sic ecclesia pro  
**Ecclesia.** omnibus animabus defunctis, in  
purgatorio existentibus orat. Fide-  
lium Deus omnium conditor & re-  
demptor,

demptor, animabus fidelium defun-  
ctorum remissionem cunctorum tri-  
bue peccatorum: ut indulgentiam  
quam semper optauerunt, piis sup-  
plicationibus consequantur. Vide  
sanctam matrem ecclesiam, quæ nos-  
uit, quibus opus habeant dilecti fi-  
lii, orare pro remissione peccatorum  
& pro indulgentia. Non pro his,  
quæ Ludder comminiscitur.

Tertio quia libro primo proba-  
uimus Apostolum velle ad Corint. 1. Cor. 13  
saluandum per ignem, qui super-  
ædificauit ligna, fœnum, & stipu-  
lam. Est ergo manifestum purga-  
ri in igne cremabilia, sed talia sunt  
opera quæ hic superædificauit, ut  
latissime deduximus ibi supra.

Similiter Theodorus Canthuarie-  
ensis talem canonem posuit in suo  
pœnitentiali. Ab infirmis in pe-  
riculis mortis positus pura est, re-  
quirenda confessio peccatorum:

& non

# IOAN. ECKIVS

& non illic imponenda est quantitas pœnitentiæ, sed innotescenda: & cum amicorum orationibus & eleemosynarum studiis pondus pœnitentiæ subleuandum: si forte mi grauerit, pondera innotescenda ille ergo non mentitur, qui ei pœnā insinuat: pondera si mi grauerit, pondus pœnitentiæ est subleuandum: præsupponit itaq; eum portare ali bi pondus pœnitentiæ in purgatorio, quod amicorum orationibus sit subleuandum.

Testatur B. Augustinus satis passionem in purgatorio pro peccatis præteritis libro de vera & falsa pœnitentia, vbi testatur sero pœnitentem viuere & non mori: non tamen euadere omnem pœnam, sed prius igne purgationis purgandū. Vnde hortationem subiungit. Studeat ergo quilibet sic delicta corrigere, vt post mortem non oporteat talem pœnam tolerare. Idem San.

Augustinus

B  
Augustinus, de  
ma, de  
inuen  
les pe  
rium:  
pereu  
vel ci  
de qu  
Dei r  
enter  
na re  
tori  
prop  
lia c  
diss  
bus  
iam  
na  
E  
lyn  
pu  
po  
ex  
fr

## DE PURGATORIO. 143

Augustinus inquit quaestione prima, de octo Dulcicii quaest. Et aut inueniri aut latere nonnullos fideles per ignem quandam purgatorium: quanto magis minusve bona pereuntia dilexerunt, tãto tardius vel citius saluari: non tamen tales, de quibus dictum est, quod regnũ Dei non possidebunt, nisi conuenienter poenitentibus eadem crimina remittantur. Vide ignem purgatorium propter duo poni scilicet propter venialia & propter mortalia conuenienter poenitentibus remissa: & pondera, quia in criminibus non purgantur à culpa, quia iam remissa est: consequens est poenam purgari.

Roborat hoc B. Cyrilli Hierosolymitani epistola, vbi inter alia de purgandis meminit dicens: Nam post expletam poenitentiam, inde exempti, gaudiis beatissimis persfruuntur; non ergo expectant reliquias

# IOAN. ECKIVS

quias peccati deleri, aut charitatem perfici, aut timorem deponi sed satisfactionem expleri.

Et hoc tota tenet & obseruat ecclesia, quod Machabæus in synagoga incipit. Ideo veritas illa catholica amplectenda est & tenenda cōtrariis erroribus reiectis & dispulsis. Proinde ergo hunc articulum Ludderi damnauit alium Parrhisinum studium, cuius iudicium super quatuor propositionibus Ludderi subscribamus. Imperfecta sanitas seu charitas morituri necessario secum fert magnum timorem: tãtòq; maiorem, quanto minor fuerit ipsa. Pœna purgatorij est pavor & horror damnationis & inferni.

**Ludder.**

**Iudicium.**

Vtraque harum propositionum est falsa, est temerarie, & sine ratione posita.

Probabile est animas purgatorij præ confusione nescire, quo statu sint: damnatae an saluatae. Immo

sibi

DE PURGATORIO. 144

sibi videntur iā ire in damnationē  
& descendere in lacum.

Animæ in purgatorio nihil aliud **Luddes,**  
sentiūt quā incipere suam damna-  
tionē, nisi quod sentiunt nondum  
clausam post se portam inferi.

Utraque harum propositionum est **Iudicium,**  
falsa, piarum aurium offensiva, vo-  
luntarie & irrationabiliter posita,  
& statui animarum purgatoriū in-  
iuriosa.

Nos ergo cū sancta matre ecclesia  
ac sanctis patrib⁹ fatemur animas  
in purgatorio pro peccatis hic trās-  
actis satisfacere, sine tali perturbatio-  
ne animi: sed Deum diligentes ex-  
pectāt terminum suæ purgationis:

Quē D.O.M. dignetur eis abbrevi-  
are & cito post mortem, **Luddes**  
**ro,** Melanchthone, Zwinglio,

Urbano Rieger, & aliis

horrore affli-

ctatis.

**Soli Deo gloria.**

**DE**

**DE PVRGATO**  
**RIO IOANNIS ECKII**  
contra Ludderum lib. IIII.

• **¶** Animas in purgatorio nō me-  
reri, probatur ex verbis  
Christi.

**CAPVT PRIMVM.**



**V A N T A M**  
Ludderus ty-  
rannidem in  
purgatorium  
exercuerit: ar-  
bitror priori  
libro satis su-  
perq; explana-

tum, vt tamen videatur immanem  
mitigare sæuitiam, nouum adfert  
pudendum errorem: & velut pur-  
gandarum animarum iudex consti-  
tutus, eis terminum merendi, augē-  
dæq; charitatis in futurū prorogat  
seculū: impudenter & superbe clas-  
mans. Nec probatum videtur vllis  
aut ra-

aut rationibus aut scripturis: quod  
 sint extra statum meriti seu augē-  
 dæ charitatis: & hoc esse robustissi-  
 mum (magna iactat arrogantia) ad-  
 uersus oppositam opinionē argu-  
 mētum: quod videlicet sine autho-  
 ritate doceat: sed fac domine Deus  
 vt contemptor exercitus Dei Israel  
 proprio pugione ad ceruicem per-  
 cussus: velut Holofernes à Iudith, Iud. 9.  
 intereat: quod vbi fuerit superbia, Pro. 11.  
 ibi sequatur & contumelia.

Aggrediamur ergo hostem clan-  
 gentibus sacræ scripturæ buccinis  
 & tubis sanctorum patrum into-  
 nātibus, vt muri Hiericho cadant: Iosu. 6.  
 & dissipētur cogitationes maligni.  
 Et ostendamus in hac vita præse-  
 ti duntaxat merita cōparari augē-  
 dæ charitatis. Si verò charitas au-  
 getur sicut vtiq; fit in futuro seculo  
 sicut Apostolus ait. Charitas aucti-  
 or permanebit: hoc fit in proporti-  
 one ad gratiam & merita præse-

T                      tis sea



**Zach. 9.** tis seculi sicut ait Zacharias. Adde:  
 quabit gratiam gratia, gratiã glori-  
 riæ faciet respondere gratiæ præ-  
 sentis vitæ, alioquin sanctus Ioan-  
 nes Baptista, quo non surrexit ma-  
 ior inter natos mulierum: cum mi-  
 nimus in regno cœlorum maior es-  
 set eo testimonio Christi, q̃modo  
**Matt. 11.** multos angelos aut omnes in cœ-  
**Luc. 7.** lesti gloria anteiret nisi quia in trã-  
 situ charitas auctior permãsit: utiã  
 maior esset pluribus angelis in re-  
 gno cœlorũ. At in hoc sensu nõ cõ-  
 trouertimus augeti charitatem: sed  
 scopus contentionis est: animæ in  
 purgatorio quia deponunt timorẽ  
 & horrõrem, & incipiunt amare  
 pœnas, per hoc mereatur eorum  
 charitas perfici & infirmitas spiri-  
 tus sanari: educamus ergo instru-  
 ctum, contra hostem filiorum Isra-  
 el exercitum.

Et primò predeat veritas Chris-  
 tus, qui super homine cæco à natis  
 uitate

uitate interrogatus à discipulis.

Rabbi quis peccauit? hic aut parē: Ioan. 9.  
tes eius, vt cæcus nasceretur? Respō

dit Iesus: neq; hic peccauit, neq; pa  
rentes eius: sed vt manifestētur ope  
ra Dei in illo. Me oportet operari  
opera eius, qui me misit, donec dies  
est, venit nox quando nemo potest  
operari, quā diu sum in mundo:  
lux sum mūdi. Hic vnus locus aper  
tissimus deberet Ludderum auere  
tere à sua erronea & hæretica sen  
tentia: sed cæcus est à natiuitate, ab  
ipsis principiis fidei nostræ agros  
tat. Sed non accipiet visum rectæ  
intelligentiæ, nisi dominus expuat  
lutū humilitatis ex sputo, & liniat In Ludde  
oculos superbæ & contumacis mē  
tis suæ. Habemus authorem Chris  
tum ostendentem nobis diem, qua  
operari possumus. Hæc est præsen  
tis mundi vita: propterea ait, quā  
diu sum in mundo, lux sum mūdi:  
ergo luculētissime docuit domin⁹

**T** 2 **t**empus

# IOAN. ECKIVS

tempus operis nostri diem scilicet  
præsentem vitam. Nam ita à sole  
operari incipiunt laborem, iuxta  
illud Dauid. Ortus est sol, & con-  
gregati sunt: in cubilibus suis cō-  
gregati sunt, exhibet homo ad opus  
suum, & operationem suam vsque  
ad vesperam, sed quādo venit nox  
mortis & futuri seculi tunc nemo  
potest operari. Non dixit ego, sed  
nemo, vt null⁹ in nocte meritū sibi  
speret cōparare post vesperā in no-  
cte mortis, vt clare explicat Ioan-  
nes Chrysostomus. Laborare enim  
omnes debemus in hac vita meren-  
do, sed post mortem ad bonos di-  
cetur. Ammodo requiescant à la-  
boribus suis: vnde in illa die labo-  
rare debemus: vt in alia vita habe-  
amus manducare, & beatus qui la-  
bores manuum suarum manducat  
beatus est & bene ei erit. Cum er-  
go supremus iudex hic nobis ter-  
minum merendi præsintuat: qua vel  
in so

**Psal. 103.**

**Apoc. 14.**

**Psal. 127.**

insolētia vel temeritate audet Ludderus homuncio, hunc ad noctem prorogare: verba Chrysostomi adnotare placuit. Venit nox, id est futurum tempus, quando nemo poterit operari. & infra. Qui in hac vita tantum habent credendi potestatem: & nusquam alibi possunt proficere: attende o syncere lector, quā in vniuersum neget Chrysostomus. alibi profectum. Cōsentit S. Augustus. Operetur ergo homo dū viuit: ne illa nocte pueniatur, vbi nemo possit operari: modo est vt operetur fides per dilectionē, & si modo operamur, hic est dies: hic est Christus: fac ergo cum viuis, quod facturus es: non credas Luddero, qui etiam cum mortuis quid agendum existimat: ideo sapiēs ait: Quicquid potest manus tua instanter operare: quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erūt apud inferos, quo tu properas: & in hunc finem

## IOAN. ECKIUS

citatur illud sapientis, à diuo Ioan  
ne Capistrano: quod nō possumus  
mereri quidpiam post mortem.

¶ Animas in purgatorio nō me  
reri, ex sancto Paulo & Eccle  
sia probari. Cap. II.

**E**T quia aduersarius pro sua te  
meritate asserit se habere Pau  
lum pro suo fundamēto, nouē Cys  
nicæ Theologiæ: ita se iactitat ad  
uersus Prieratē: ostendamus quoq;  
hanc fuisse Pauli sententiam. Is au  
tem manifestissime præcidit tēpus  
merendi à futuro seculo ad Gala  
thas. scribens: Opus autem suū proe  
bet vnusquisq;: & sic in semetipso  
tantum gloriam habebit, & non  
altero: vnusquisq; enim onus su  
um portabit, communicet autem  
is, qui cathecizatur verbo ei qui se  
cathecizat in omnibus bonis: no  
lite errare Deus non irridetur, quæ  
enim seminauerit homo, hæc & me  
tet: & quoniam qui seminat in care  
ne

ne sua, de carne & metet corruptio-  
nem: qui autē in spiritu seminat, de  
spiritu metet vitā eternam: bonum  
autem facientes non deficiamus:  
tempore enim suo metemus non  
deficientes. Ergo cū tempus habes-  
mus operemur bonum ad omnes,  
maxime autē ad domesticos fidei,  
& Corinthiis scribit: qui parce se-  
minat parce & metet, & qui semī-  
nat in benedictionibus, de benedi-  
ctionibus & metet. Expēdamus dī  
uī Apostoli verba tam clara, tam  
aperta, vt neq; Hesperus, neq; Oriō  
his sint lucidiores. Vnusquisq; op⁹  
suū portabit, intellige in iudicio: li-  
cet in hac vita mortali, eodem do-  
ctore, alter alterius onera portare  
debeat, alterum in orationibus &  
consiliis adiuuando: vt B. Hierony-  
mus ait, sed aliud erit in morte ho-  
minis: cū ante tribunal Christi ve-  
nerimus, non Iob, non Noë, nō Da-  
niel rogare poterit pro quoquam:

# IOAN. ECKIVS

docet postea deberi magistris fidei,  
sumptus viæ & vitæ necessaria : &  
feminantem in agro spiritus, vitæ  
æternæ fructibus redundare: at ma  
la feminantem in carne, corruptio  
nis segetem excipere, & post ista  
omnia, cū exhortatione prosequi:  
tur & admonet Apostolus. Ergo  
dum tempus habemus, operemur  
bonum ad omnes. Et quod tempus  
est illud, nisi præsentis vitæ, ante  
mortem: dum in via hic peregrina  
mur. Non imitantes Ludderi con  
siliū & differentes in purgatoriū,  
vt perficiamur & mereamur aucti:  
orem illic gratiam. Nullus homi  
num est qui hoc neget, nisi obstina  
tissimus Ludderus : nec negat ta  
men: ita perpetuo nobis duos pro  
ponit Ludderos : vnum qui affir  
met, alterum qui neget. Nam in cō  
mentariis suis (erroribus & hære  
sibus plenis) super eadem epistola  
ad Galatas sic lego. Monet (loqui  
tur

**Cōtradicit  
sibi Ludd.**

tur de Hieronymo) idē quod Apostolus dicit, dum tempus habemus vitam presentem esse tempus semētis: sic & Chrysostomus dicit: Operemini dū dies est, venit nox quando nemo operari poterit. Vide patentissimum sensum verborum: nō potuit dissimulare: quamuis postea immaniter incipiat torquere.

Et nos veram & catholicam assequi sententiam Apostoli, ex beato Ambrosio roboratur, qui hic ait. Tempus idcirco nobis conceditur vitæ, vt iam iuste versemur. Et glossa interlinearis exponit, dum tempus habemus scilicet in hac vita: quomodo ergo, tempus seminandi & operandi prorogat propria auctoritate post hanc vitam? Addamus B. Hieronymi luculentissimū testimonium, qui eodem loco sic inquit. Tempus semētis, vt diximus, tempus est præsens, & vita qua currimus, in hac licet nobis quod volu-



# IOAN. ECKIVS

mus seminare. Cum ista vita transierit, operandi tempus aufertur. Vnde & Saluator ait: Operamini dum dies est, veniet nox quando iam nullus poterit operari. Ortus est nobis Dei sermo, sol verus: & congregatae sunt bestiae, recedentes in cubilia sua: procedamus ut homines ad opus nostrum: & usque ad vesperam laboremus, repetit glossa ordinaria. Tantius ecclesiae doctor, terminum operandi hic nobis praestituit, & contra tantum Heroem. Immo contra Christum, contra Paulum, Ludder vult nos etiam in nocte mortis, in purgatorio operari. Valeat Ludder cum haeresibus: ut valere meretur. Vnum adhuc Hieronymi verbum eodem loco addamus, super illo loco. Vnusquisque enim onus suum portabit. Obscure licet (inquit) docemur per hanc sententiam, novum dogma quo latitat dum in praesenti seculo sumus, siue

**In Ludde,**

# DE PURGATORIO. 150

siue orationibus, siue consiliis inuicem nos posse coadiuuare: cū autē ante tribunal Christi venerimus, non Iob, nō Dauid, nec Noë rogare posse pro quoquā: sed vnūquēq; portare onus suum: renarrat Gratianus 13. quæst. 2. & verā addit verborum intelligentiam: ne contra purgatorium pugnent.

Adiungamus sancto Paulo sociū vt in ore duorum stet omne testimonium. Iob 19. legitur. Semitam meam circumsepsit & transire non possum, circumsepta est semita meorum nostrorum per terminum mortis, quem transire non possum merendo. Sed forte vt mordax est aduersarius, causabitur me torquerē literam, reiecto illo teste substitutam aliam, qui clare testabitur intentū nostrum. Cōcionator inquit Si ceciderit lignum ad Austrū, aut ad Aquilonem: in quocunq; loco ceciderit, ibi erit. Quod est lignū, nisi

Eccle. 11.

# IOAN. ECKIVS

Ezech. 31.

nisi homo, vt gloss. ibidem explicat, & Ezechiel nos docet omne lignum paradisi Dei: non est assimilatum pulchritudini eius: loquitur de creatura rationali comparatum ad Luciferum. Sed per casum intelligit mortem hominis. Et per Aquilonem & Austrum non intelliguntur loca, sedes animarum: sed per Austrum bonum: & per Aquilonem malum intelligitur. Vt sic voluerit Sapiens dicere, qualis inuenietur homo in morte: talis iudicabitur: si fuerit in gratia Dei in Austro. In ea firmabitur & perpetuo in ea perseverabit: si fuerit extra gratiam Dei, sic perpetuo obdurabitur. Si ceciderit ad Austrum inueniet merita. Si ad Aquilonem reperiet demerita: & sic cum illis perseverabit. Est ergo intentio Sapientis: secundum Gloss. ordinariam locum quem tibi hic preparaueris, habebis, pondera hic, non in purgatorio: vbi si plura operaris merita,

merita, ampliorem reciperes gloriam: quia in domo patris mei ait dominus Iesus, mansiones multæ Ioan. 14. sunt, scilicet secundum veritatem & gradus meritorum sunt diuersa premia, ait gloss. interlinearis: Alludit & sententia & verbis Ioannes Damascenus lib. 2. suæ Theologiæ cum inquit: Scire autem oportet, quod hominibus mors: hoc angelis est lapsus: post lapsum enim nō est illis pœnitentiæ loc⁹, vt neq; post mortem hominibus: nihil clarius dicere potuit Damascenus q̃ hominis mortem assimilare casui dæmonis qui quia post casum damnatus est: angelis bonis confirmatis, non amplius in statu sunt quicquā merendi.

¶ Ludderum perperam diluere locum ecclesiasticis, & male hæreticis ansam præbere.

Caput III.

Erroris

Verba Lud.

**E**rroris magister diuerticula  
 querit quomodo possit vtriusque  
 veritati illudere, & in inuolutioni-  
 bus de virtute indulgentiarum cō-  
 clus. 18 inquit. Quid autem dicent  
 ad illud Ecclesiasticis: lignum vbi-  
 que ceciderit, siue ad Aquilonem, si-  
 ue ad Austrum ibi erit: Si quidem  
 per casum intelligunt mortem: si  
 ergo per Aquilonē infernum, per  
 Austrum cælum: quo cadēt qui in-  
 trant purgatorium? Ad Austrum  
 dicent, sed æquiuoce: sed quid dis-  
 cēt? Ibi erit? Ibi manebit? Ergo nū-  
 quam exhibēt purgatorium: At hic  
 quoque æquiuocatur mansio scilicet  
 temporalis & æterna. Claret itaque  
 quod hæc autoritas recte facit cō-  
 tra purgatorium: quin etiam per  
 æquiuocationem sui, facit ex pur-  
 gatorio infernum. In responsione  
 ad annotatiōes meas primas: quia  
 & hoc ipsum annotaueram: inquit,  
 Ne cum Pighardis Boëmis illa Ec-  
 clesiasticis

Euasio Lud.

clericalis authoritas cogeret ad negandum purgatorium fingis esse calum ligni, ut nec mereatur: nec demereatur, Et infra. Si illa authoritas Ecclesiastica non tollit purgatorium, quod vehementer impugnat quanto minus tollit: ne sit augmentum boni vel mali in purgatorio: potest fieri, ut ubi ceciderint, ibi sint, ita ut non peccet amplius mortaliter: vel alio modo nobis fiat ignoto.

Ad Damascen. etiam ibi respondet: **Alia euasione**  
Spero quod non de omni hominum morte loquatur: cum multi sint mortui, & denuo reuocati, ubi illorum animae ubi fuerunt? Ceciderunt: sed non sicut angeli. Nec manserunt, ubi ergo ceciderunt? Quis ergo scit: an ita cum animabus in purgatorio agatur.

Somnia ista inania excutiamus: **Evacuatur.**  
quia temeritatis doctor, hic ferme tot errata effudit, quot verba. Primum enim falsum imponit communi scholae

scholæ Theologiæ, quod per Austrum cælum: per Aquilonem infernum intelligat, licet à casu suo, homo finaliter eo perueniat: nam iā 20. annis in doctoribus scholasticis (ita ipse appellat eos) versatus sum: nihil me huiusmodi in eis legisse memini: at fingit aduersarius huiusmodi, quæ oppugnare possit: veluti pueri ludicra exercent strategemata, luteas expugnaturi domos. Et hæc magna malitia turpissima impugandi libido, huiusmodi fingere & excogitare de aduersario, vt caninum dentem in eū exerceas. Quod si expositionē cōmunem sequatur, nō patietur has Luderanas angustias. Cū nō sit dare medium, inter decedentē in gratia, & decedentē extra gratiā: inter decedentē bonū & malum. Et sicut in statu gratiæ decedit, ita perseuerabit, etiā si ad tēpus differatur in purgatorio, adhuc semp est in Austro,  
in

In Lud.

in gratia Dei. Vnde nō opus est fingere & falso impingere communī scholæ, quod æquiucet Austrum & mansionem. Nam vna & eadem ratione iustus post mortem dicitur esse in Austro, siue sit in purgatorio, siue in lybo, siue in celo: quia habet gratiam Dei finaliter.

At monstrum hoc letale: quis nō horreat: quod stulta temeritate effutiuit: clarere hanc auctoritatem recte facere contra purgatorium: quomodo hic ridet Ruthenus, gessit Pighardus, exultat Græc⁹: quos cachinnos ædit omnis schismaticorum turba, cum audit, clarum esse, hanc auctoritatem recte pugnare cōtra purgatorium. immo princeps tenebrarum: ligatis cathenis effusissime ridet, cum audit Ludderum Paulinum theologum & Cynicum, per æquiocationem huius auctoritatis facere ex purgatorio infernum: vt sic amplissimis finib⁹

Hæreti. gau  
dēt de Lud.

Lucifer  
ridet.



dilatata sit potestas tenebrarum.  
 At habeant sua commenta hæretici, nos cum sancta ecclesia Dei facemur purgatorium esse: & hunc ecclesiasticis locum neque probare, neque improbare purgatorium: sed hoc ostendere, quod mortis hora aspicienda sit: quia cum quibus meritis & gratia Dei, repertus fuerit, sic perseuerabit. Si autem vacuus gratia Dei inuentus fuerit: & sic quoque permanebit: pugnat tamen contra Lutherum, qui post casum ligni, noua ponit merita & demerita: quod huic authoritati repugnat.

Scandalose igitur hæret in secunda solutione, sub conditione ponendo. Si illa authoritate Ecclesiasticis non tollitur purgatorium, sed falsus infert: quod etiam non tollat augmentum boni. Hoc bone vir quis dixit, quod tollat augmentum, cum gloria ipsa, sit gratia aucta: sed tollitur augmentum gratiæ ex nouis

uis meritis proueniēs: quemadmo-  
dum nouiter docere præsumis: &  
ad hoc nihil respondes. Porro qđ  
das tandem manus & fateris Ecce  
fiasten loqui de casu hominis in  
morte, vbi ceciderit: ibierit, sic qđ  
amplius non peccat mortaliter.

Ohe etiam Ludder contra legem  
suam variat & distinguit sacras li-  
teras, ex proprio capite suo. Quī  
non vult audire sanctum Thomā:  
sine scriptaris, sine patribus, sine ec-  
clesia, sine ratione loquentē (quāuis  
S. doctori falsum imponat) quē-  
mōdo speras Luddere, vt tibi creda-  
mus hominū nouitio, nulla vitę san-  
ctimonia conspicuo. Immo nec mi-  
cam sanctę vitę ostendenti hære-  
sis & erroribus pleno, sine omni  
motiuo loquenti. Si viri moribus  
sancto, doctrina tā erudito, autho-  
ritate tam recepto, credere non de-  
bemus: tene ergo tibi tua figmenta  
& creaturas tuas: quāuis & tibi nō

In Ludder.

S. Thomas  
Ludder.

S. Thomas

**Cōtradicit  
tibi Ludder**

**In Ludderū**

**Psal. 71.**

**Cōtradicit  
tibi Ludde.**

parum repugnent, quod conclusio-  
ne 10. desperationem ponis in ani-  
mabus purgādis: desperatio nō po-  
test esse nisi peccatū mortale: etiam  
grauissimū: quare ergo tibi resistis,  
te expugnas, cum ceciderit in mor-  
te, amplius non peccat mortaliter:  
& tamen ponis quod desperet: pec-  
cant ergo mortaliter, & nō peccāt.  
Nūc vide quid aliud iudicare debe-  
mus: nisi qd nobis profers cogita-  
tiones cordis tui, nō Christi, & ita  
in somnia, in fabulas, in commen-  
ta hominum, veritatem fidei trahe-  
re conaris.

Adde si etiam non resisteret tibi  
expositio tua: adhuc non esset com-  
modè allata quod damnatis forte  
non competeret, quorum superbia  
ascendit semper. Si eam adeptus es  
doctrinam, quod semper peccent,  
quia superbia præcipuum vitium  
est ex septem peccatis mortalibus.  
Non tamen semper demereri. Se-  
quitur

# DE PURGATORIO. 133

quitur primo male te negasse, ubi  
 ceciderint: eos non amplius pecca-  
 re mortaliter. Secundò, si ponis q̃  
 mali amplius nō possint demereri.  
 Ita affirmas in Aquilone: cur quæ-  
 so non hoc idem statuis in Austro  
 vt non possint amplius mereri: aut  
 qua fronte, aut qua authoritate, vis  
 vtriusq; casum dissecare: cum scri-  
 ptura nō variet illos casus: sed sim-  
 pliciter enuntiet. Ibi erit. Quæ te  
 agitat crynnis, vt hanc ex singulae  
 ritate capitis tui inducas varietas  
 tem: cōtra scripturas, contra eccle-  
 siam, contra sanctos patres?

Sed iam te ridendum etiam pue-  
 ris exhibes Luddere, quod adiun-  
 gis: vel alio modo ignoto: Scimus  
 aliqua esse supra caput humanū:  
 velut propheta inquit: Generatio:  
 nem eius quis enarrabit, mysteriū  
 incarnationis & similia: quæ fide  
 nobis proponuntur credenda: quo-  
 rum tamen modum ignoramus.

Esa. 9.

# IOAN. ECKIVS

At aliquid affirmare sacrae scripturae incognitum: & dum possibilitas eius inquiritur: modus ignoratur, quid aliud praesumi potest, vel cogitari, nisi quod ex errore, ex inscitia, & superbia ortum sit & natum.

¶ Ludderum perperam responde: re ad Damascenum & Hieronymum catholicae veritati concordare. Cap. IIII.

**S**icut incocte & dissute respondit ad Ecclesiasten, ita pari inscitia assumit Damascenum, & magno autumat delirio Damascenum non de omnibus loqui in morte cadentibus: quia non de resuscitatione loquatur. Sit ita ut assumis: non de resuscitatione intelligi Damasceniregulam, quia hoc est speciale: quod aliqui resuscitantur. Ergo das & concedis dictum Damasceni esse verum secundum legem communem, quia iura adaptari debent ad ea quae communiter eveniunt. Hoc fac & viues,  
&

# DE PURGATORIO. 136

& nihil admisce de somnis tuis, & patere, quod secundum legem communē hoc fit in hominibus mors, quod in angelis lapsus. Itaque de lege communi non poterunt mereri post mortem: sicut nec dæmones post lapsum. Vnde etiam frustra exclusit resuscitados à mortuis, qui quomodo remaneant viatores in libro nostro, Chrysopasso prædeterminationis prætitulato: aperuimus. Nam quis est tam insensatus, etiam Aiæcis mania correptus, qui nesciat specialia priuilegia non esse trahenda in consequentiam. Et generaliter per sanctos patres pronuntiata: non præiudicāt occultis Dei iudiciis. Nam sicut dici solet: Deum nō alligasse potentiam suam sacramentis. Ita nec alligauit vniuersalibus constitutionibus. Igitur hoc casu speciali non euadit Ludder, quin lex communis adhuc suū fortatur effectum.

Chrysopassus  
Eckij.

## IOAN. ECRIVS

At mirandum est quod mihi in  
disputatione Lipsica: nona die Iu-  
lii, hanc dedit solutionem. Opor-  
tet Damascenum intelligi de dua-  
bus vltimis mansionibus damna-  
tionis & beatitudinis, & nō de pur-  
gatorio: quamuis ego non adduxe-  
rim pro purgatorio: sed ad illū Sco-  
pum, quod animæ post mortē am-  
plius non mereantur. At mirandū  
dixi, quomodo potuerit dare istam  
solutionem, cum prius in inuoluti-  
onibus suis, vt audiui⁹, imponat  
communi scholæ: vt per Austrum  
cælum, per Aquilonē infernus in-  
telligatur, & improbet: quia opor-  
teat dare postea an purgatoriū per-  
tineat ad Austrum vel ad beatitus-  
dinē. Attēde. cādide lector, quomo-  
dō hic homo minime cōfiet sibi, q̃  
vacillet & cōtinuo sit sibi ipsi cōtra-  
rius: ideo doctrina sua desolabitur  
Hoc totū est, quia edificat super are-  
nam, super cogitationes cordis sui:  
quas

quas credit fore inenarrabiles & eas præfert, ecclesiæ, conciliis, patribus & omnium vniuersitatum doctoribus. Oportet se humiliare in sacrarū literarum lectione quia Deus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Nam sacræ literæ non melius discuntur, quàm spiritu sancto doctore: qui non inhabitat fastuosa corda, probet autem se ædificare supra petram, quādo deprendit sententiam suam esse conformem sanctis patribus & ecclesiæ.

Humilitas  
legat sacras  
litteras.

Igitur nostram sententiam esse veritati catholicæ cōsonam auctoritate B. Hieronymi postremo concludamus: qui super Ecclesiastem ita inquit: Serua mandata, quæ tibi superius sunt præcepta: ut nubes super te effundant imbrem suum. Vbicunque enim locum tibi præparaueris, futuramq; sedem, siue ad Austrum, siue ad Boream: ibi

V ; cum



# IOAN. ECKIUS

cum mortuus fueris, permanebis,  
 & infra: Mortis tempestate subuersus,  
 vbi cunq; cecideris, ibi iugiter  
 permanebis: Siue te rigidum & truce  
 m, siue clementem & misericor  
 dem te, vltimum inuenerit tempus,  
 & infra. Quantum ego existimo,  
 semper in bonam partem accipitur  
 Auster. Vnde & in Cantico canticorum  
 dicitur. Exurge Aquilo,  
 hoc est recede & abi, & veni Auster  
 Lignū igitur quod in hac vita corruerit,  
 & conditione mortalitatis fuerit incisum,  
 aut peccauit antedum sterit, & in Boreę parte postea  
 ponitur, aut si dignos Austro fructus  
 attulit: in plaga iacebit Australi.  
 Nec est aliquod lignum, quod aut ad  
 Aquilonem non sit, aut ad Austrum.  
 Habes iam peccatum finale & gratiam  
 finalem, diuidere Boream & Austrum:  
 sic illa auctoritas purgatorio non repugnat,  
 & tamen finem meriti & demeriti in  
 morte

Cant. 4.

# DE PURGATORIO. 138

morte hominis clare exprimit.

¶ Ex Apostolo, Ecclesiastico, & aliis probari, neminem mereri nisi in hac vita. Cap. V.

**A**D principale igitur propositum reuertentes, adhuc robustioribus confirmemus exemplis.

Animas in purgatorio esse extra statum merendi, pro quo illud valè dissimulò iudico, quia meritis debentur præmia & demeritis pœnæ: at tota scriptura: & sanctorum patrũ sententiæ, solum testantur præmiari opera quæ in corpore fiunt. Itaque homines nō nisi in corporibus merentur in hac vita. Itaque in purgatorio nihil merebuntur, sed satisfaciuntur. At quòd solum præmientur bona opera in hac vita: liquet ex Apostolo dicente: Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi: ut referat unusquisque propria corporis prout gessit siue bonum siue malum, scientes ergo

2. Cor. 5.

## IOAN. ECKIVS

ergo timorem domini suademus,  
Intelligimus hic, quia in extremo  
iudicio liberalissimus & iustissim⁹  
iudex omnium bonorum retribu  
tor, bonos præmiis, malos suppli  
ciis afficiet: nam immensa sua bo  
nitas & infinita largitas non per  
mittit aliquod bonum irremune  
ratum. Tamen S. Paulus arcanorū  
consci⁹, in tertium cœlum raptus  
vnumquēq; recepturum bona cor  
poris: secundū quod in corpore ges  
sit: cur merita extra corpus: tantus  
apostolus. Si qua essent, magna ta  
citur nitate, præterit: nā si animē in  
purgatorio merētur, tūc recepturi  
sunt ante tribunal Saluatoris secū  
dum ea quæ etiam extra corpus ges  
serunt. Attende lector iucundissi  
me, q̄modo hic Paulinus Theolo  
gus à Paulo dissentiat. Paulus dicit  
Vnūquemq; recipere propria corpo  
ris prout gessit, Ludderus contradi  
cit recipere etiam propria animæ,  
quæ

**Discordat  
Ludder à  
S. Paulo.**

## DE PURGATORIO. 159

quæ extra corpus gessit. Vnde non valeret cauillus Ludderi in response ad primas annotatiões meas: quia hic Apostolus non loquitur de purgatorio, sed de iudicio nouissimo. Hoc inquam verum est, quod loquitur de iudicio in quo remunerat Deus omnia merita bonorū & quia nō meminit meritorū purgatorii: recte infertur, ea esse nulla.

Et quòd ista intelligentia sit catholica, quam dedimus: patet ex S. Hieronymo, qui nostram cōfirmat: Ludderanam vero improbat & dānar. Verba sua sunt ista. Iam modò tales esse actu conemur, quales futuri sumus in regno, natura incorruptibili sine dubio & perfecti. Hoc dicit quamdiu peregrinamur à domino, in mundo positi, conuersione bona id agamus: vt ei in futuro placere possimus. Non vt quidam putant: quia postea quā excesserimus in corpore, ibi aliquid ope-

ratur.

In Ludde

rantes, deum promercamur. Audis  
 Ludder sententiam tuam, ante mil-  
 le & centā annos ab illustri & gra-  
 vissimo Theologo fore damnatam  
 quā tu ab inferis reuocare studes.  
 Melius faceres iuxta Apostolicum  
 mandatum: si timorē domini suade-  
 res hominibus: vt hic bona ope-  
 ra facere non pigritarentur, quod  
 faciunt si in merita purgatorij spe-  
 rant: omnes fierent desides & acci-  
 diosi: si tuam damnatam sequerentur  
 sententiam.

Sentit catholice ad Paulinā in-  
 telligentiam Gloss. ordinaria, frustra  
 homo post hoc corpus sibi pro-  
 mittit, quod hic in corpore compa-  
 rare neglexit: & statim citat Augu-  
 stinum: quia nullus meretur, nisi  
 dum in corpore est: sensus autem  
 Apostolicus est multo apertior &  
 propensior, si vti Græce, ita Latine  
 reddatur: nam sic habet Græcè,  
 ἵνα κομίσῃται ἵνα σὺς τὰ διὰ τὸ σῶμα

τος, πρὸς ὃ ἔπραξε μῆτε ἀγαθὸν μῆτε  
 κακόν, quæ Erasmus Roterod. (qui  
 est receptus apud Ludderū author  
 potissimū in re Græcanica: & vel pa-  
 rum gustans Græcitatē, intelligit  
 esse veram translationem) sic retu-  
 lit vt reportet vnusquisq; ea quæ fi-  
 unt per corpus, iuxta id quod fecit  
 siue bonum siue malum. Annotat  
 tamen eo loco nostrum interpretē  
 legisse ἰδιὰ τοῦ σώματος, hoc est p-  
 pria corporis. Tamen si per corpus  
 legitur, adhuc sentitur quasi expres-  
 sior sensus: quod ea recipiet duntax-  
 at, quæ per corpus gessit, non per  
 ignem purgatoriū.

Astipulatur huic intelligentiæ S.  
 Ambrosius super eo loco: qd vnus-  
 quisq; nostrum facta corporis reci-  
 piet. Non vtiq; sine corpore adiudi-  
 cabitur bono vel malo. Et non di-  
 xit. Facta carnis, sed facta corporis:  
 quod aliquando spiritualiter, aliquā-  
 do carnaliter operatur.

Ex

# IOAN. ECKIVS

Ex pluribus locis sacrae scripturae fulcitur & fortificatur ratio nostra ad demoliendam haeticam aduersarij sententiam: & primo in praedictum locemus Hieremiam. Et reddam eis secundum opera eorum, & secundum factum manuum suarum: sed lubricus est aduersarius, facile elabatur: dicet haec pertinere ad populum Iuda & reges Babylonis, possem ostendere: pertinere ad omnes mortales. Accedat autem sapiens Iesus Sirach in Ecclesiastico: Omnis misericordia faciet locum unicuique secundum meritum operum suorum: & secundum intellectum peregrinationis ipsius. Conformiter praedictis dixit dominus & saluator noster apud Matthaeum. Filius hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis: & tunc reddet unicuique secundum opera eius. Sic sanctus Ioannes in Apocalypsi: Opera enim eorum sequuntur illos. Loquitur

**Hiere. 25.**

**Eccle.**

**Matt. 16.**

**Apoc. 14.**

quitur de moriētibus, quos non di-  
uitiæ, sed opera sequuntur in morte:  
istos locos omnes locupletare po-  
test eruditus prolixiori induc-  
tione: at nos breuitati studētes, ad alia  
festinamus. Vnum tamen locuple-  
tissimum & irrefragabilem locum  
nō omittamus: ita integre probat  
nostra, vt aduersarius non possit eū  
sine rubore legere. Is est Ecclesiastic-  
ci. 14. vbi sic ait: Fili si habes bene-  
factecum: & Deo dignas offer obla-  
tiones, memor esto: quoniam mors  
non tardat, & testamentum infero-  
rum: quia demonstratum est tibi.  
Ante mortem benefac amico: & se-  
cundum vires tuas exporrigens da  
pauperi: non defrauderis à die bo-  
no, & particula diei boni non te  
prætereat. In diuisione sortis da &  
accipe, & iustifica animam tuā, an-  
te obitum tuum operare iustitiam,  
quoniam non est apud inferos re-  
perire cibū. **Quid expressius, quid**



In Ludde.

clarius, quid significantius dici poterat, audes adhuc mutire Ludde, aut contra eidentissimum textum aliquid cogitare: probatior est, quàm quod obscurare possis: eidentior, quàm quod in dubiũ reuocare possis: tam manifestus est verborum sensus, tam perspicua intelligentia, vt etiam grammatico sufficeret lectori, multo magis iuristæ Theologo, qualem se iactat Ludde. Stat ergo inuicta & insuperabilis veritas catholica, neminem mereri, nisi ante mortem, ante obitum: in hac præsentī vita: quare erroneum in fide esse asserere animas in purgatorio mereri.

¶ Augustinum apertissime negasse, animas in purgatorio mereri. Caput VI.

**A**Rbitror iam robore exercitiũ præmissi, iudicio omnium bonorum, partam esse victoriam profligatas

fligatas aduersarij acies crepta spo-  
 lia: sed emittamus etiā leuis arma-  
 turæ milites in fugientes, hoc est  
 sacrarum literarū receptissimas au-  
 thoritates, S. doctorum sententiis  
 in aduersarium vtamur, & quia Au-  
 gustinianus est aduersarius, sub Au-  
 gustini vexillo, cadat oportet. Et  
 primo quidem audiamus eum in  
 Enchiridio dicentem: Neq; negan-  
 dum est animas defunctorum, pie-  
 tate suorum viuentium releuari:  
 cum pro illis sacrificium mediatō-  
 ris offertur, vel eleemosynæ in ec-  
 clesia fiunt, sed eis hæc prosunt, quā  
 cum viuerent: vt hæc tibi postea p-  
 desse possent, meruerunt. Est enim  
 quidam viuendi modus: nec tam  
 bonus, vt nō requirat ista post mor-  
 tem, nec tam malus, vt ei non pro-  
 sint ista post mortē. Quocirca om-  
 ne meritum hic cōparatur, quo pos-  
 sit post hāc vitā releuari quispiā vel  
 grauari. Nemo autē se speret quod

Augu. cōtra  
 Augusti-  
 nianum.

hic neglexit cum obierit, apud deū  
 promereri. Attende hic sanctū pa-  
 trem sollicitum quomodo suffragia  
 ad mortuos perueniāt: quia omne  
 meritum hic comparatur: & sic sup-  
 ponit in purgatorio animas nihil  
 mereri: alioquin nullam pateretur  
 difficultatem Augustinus, sed stat-  
 tim se absolueret: quod mereretur  
 animæ, vt suffragia eis prodes-  
 sent. Sed quia animæ non possunt mere-  
 ri: idcō eo descēdit: vt prius in hac  
 vita meruerint, vt huiusmodi suf-  
 fragia eis possent prodesse: quod  
 meritum cōmunis Theologiæ do-  
 ctōres, appellant meritū conditio-  
 nale. Et quod omnino neget meri-  
 tum in purgatorio liquet ex eo qđ  
 inquit: Nemo se speret, quod hic ne-  
 glexit, cum obierit apud Deū pro-  
 mereri.

Et vt min⁹ dubitari posset de sen-  
 tentia Augustini: eadem roborat in  
 libro de cura pro mortuis agenda,  
 vbi

vbī sic inquit. Dicit Apost. Omnes  
 astabimus ante tribunal Christi, vt  
 ferat vnusquisq; secundum ea quæ  
 per corpus gessit, siue bonū siue ma-  
 lum. Hæc quippe apostolica sentē-  
 tia ante mortem admonet fieri qđ  
 possit post mortem prodesse, non  
 tunc quando recipiēdum est: quod  
 quisq; gesserit ante mortem. Verū  
 hæc ita soluitur quæstio: quoniam  
 quodam vitæ genere acquiritur, dū  
 in hoc corpore viuitur vt aliquid  
 adiuuent ista defunctos: ac per hoc  
 secundum ea quæ per corpus gesse-  
 runt eis, quæ post corpus, religiose  
 pro illis fiunt, adiuuantur: nam me-  
 ritum per quod ista profunt, si nūl-  
 lum comparatū est in hac vita: fru-  
 stra quæritur post hanc vitam. Ita  
 fit, vt neq; inaniter ecclesia, vel suo-  
 rum cura, pro defunctis, quod po-  
 tuerit religionis, impendat: & ferat  
 vnusquisq; secundum ea quæ per  
 corpus gessit, siue bonum siue ma-

## IOAN. ECKIVS

lum, reddente domino vnicuique  
secundum opera eius. Et semper si-  
bi constans August. eadem repetit  
de octo Dulcicij quæst.

**Dissentio  
Ludderi ab  
Augustino.**

Considera nūc amice lector, quā-  
tum absit Augustinianus Ludder à  
S. Augustini patris sui sententia.  
August. dicit, Omne meritum hic  
comparari. Ludder dicit, meritum  
eorum in purgatorio comparatur.  
Augustinus dicit, vnumquēq; fer-  
re secundum quod in corpore gessi-  
sit. Ludder contra q̄ etiā accipiet se-  
cundum quod extra corpus gessit.  
Augustinus dicit: ante mortem fieri,  
quod possit prodesse, Ludder cō-  
tra asserit etiam post mortem fieri.  
Augustinus dicit frustra quæri me-  
ritum post hanc vitā: quod Ludder  
tam anxie quærit etiam in purgato-  
rio. Augustinus dicit animab⁹ pro-  
desse suffragia propter meritum cō-  
ditionale. Ludder propter actuale.

Augusti

# DE PURGATORIO. 164

Augustin. dicit, nemo speret se post mortē aliquid promereri. Ludder animabus præbet fiduciam, vt etiā post mortem in purgatorio mereatur. Quæ omnia cum sint diuersissima, & adeo repugnantia: vt nunquam conciliari possint, cui maiore fidem adhibebimus? An isti luminis ecclesiæ, magno & catholico doctori, per omnem ecclesiam celebrato: æque bono ac docto, vt dubium sit vtrum vtri cederet, Aut potius huic nouo malo lurido, quod panditur ab Aquilone, Luddero: corrupte, quicquid est fidei, quicquid religionis, quicquid pietatis. Absit à viro catholico ab Augustini latere recedere, quin potior sit decem milibus & amplius Ludderis.

In Ludder.

Et ne credamus San. Augustin. aliquando pœnituisse suæ sententiæ: accipiamus sententiolam breuē, ex libro eius de fide ad Petrū benedigesto & examinato. Tēpus inq̃t

X 4 acqui:

# IOAN. ECKIVS

acquirendi vitam æternam, in ista tantum vita Deus hominibus dedit: vbi voluit etiam poenitentiam esse fructuosam: pondera tantum in ista vita: & Ludder audet addere, etiam in alia vita. Hanc veram & catholicam sententiã, docuerunt B. Hieronymus, B. Gregorius, Isidorus lib. 3. de summo bono, Hugo de S. Victore Saxo lib. 1. de sacramentis parte 15. at hæc transeamus: sat sit illa deduxisse.

¶ Euasiones Ludderi esse vanas, & sibi repugnantes: quare euacuantur. Cap. VII.

Iob. 11.

**H**IS apertissimis testimoniis respondere nititur Ludder: & omnes locos inductos vno colligatio inungere: sed & Iob dixit: Responsa vestra repugnare sunt ostensa. Ita Luddero dicere possum, prius ex iam allatis, euasiones suas esse euacuatas: at educamus eas in medium: vt videamus quàm argutæ sint,

sint, quàm bellulæ. Conclusionem  
enim 18. Inuolutionum de indul-  
gentiarum virtute, post Augustinũ  
& alia sacre scripturæ loca inquit.  
Sed hæc omnia, æque contra totũ  
purgatorium pugnant: quia non  
ponunt statum medium inter mor-  
tuos damnatos & beatos: Si ergo il-  
lis non obstantibus, purgatorium  
defenditur vere etiam id defendi  
potest, quod augeatur illis gratia.  
Et postea dicit quod verba Augus-  
tini non sint extendenda ad pur-  
gatorium, sicut & alię authoritates  
nihil de purgatorio loquantur. Et per  
multa illic verba, in eo residet, qđ  
non loquatur de paradiso. Ita etiã  
respōdit mihi in disputatione Lipsi-  
ca 8. Iulij, qđ omnes illæ authorita-  
tes non facerent ad propositum. Et  
ita sæpe sequētibz diebus recurre-  
bat huc, quod scriptura & sancti do-  
ctores respexerint tātum ad futurā  
vitam & non ad purgatorium.

Cōclusio  
Ludderi.



# IOAN. ECKIVS

**Ludder in:  
doctus.**

**Error Lud.**

**Dialectica.**

Sed age huc confer pedem Ther-  
sites ignauissime, qui si vnquam in-  
doctum te prodidisti, certè te om-  
nium indoctissimum hoc loco ostē-  
disti: faciam periculum rei, quam-  
uis nondum enodauerit contrarie-  
tates sanctorum patrum & senten-  
tiæ suæ Lipsiæ sibi obiectas, velut  
in simili, in priori capite post dicta  
S. Augustini formaui. Primo enim  
eius inscitiam candide lector ex eo  
deprende, quod inquit illa omnia  
æque contra totum purgatoriū pu-  
gnare: quia non ponunt statum me-  
dium. O lepidam consequentiam,  
Non ponunt statum medium, er-  
go pugnant in contrarium, in qua  
dialectica didicisti (parce q̃ diale-  
cticæ memini: fuerā oblitus, quod  
dialecticam contemnis, & Grāma-  
ticam præfers) Ex qua Grammati-  
ca discimus, quod vbi quid nō po-  
nitur, ei repugnatur. Ergo tres esse  
Arabias infert Ludderum non esse  
animal

# DE PURGATORIO. 166

animal rationale. Non videtur ô le Inscitia  
stor Christiane, hæc esse vna insi: Ludderi.  
gnis inscitia. Et quam excutiat in  
hoc facileprehenditur: si cuiuscûq;  
authoritati adductæ in consequen  
tia nectas, purgatorium non esse.  
Omnibus te ridendum exhibebis.  
Argutetur ergo sic Ludderanus.  
Omne meritum hic cõparatur, igitur  
non est purgatorium. Vel vnus  
quisque recipiet secundum quod  
in corpore gessit. Igitur nõ est pur  
gatorium, quis hic non rideat? quis  
argutantem non contemnat? quis  
non exhibilet? tam remota, tam mi  
nime cohærentia, in vinculum cõ  
sequentia connectere: tam insipi  
dum caput non poterit nisi ex cæ  
citate & obstinatione gigni.

Aliud prætendit figmentum in  
ducta non loqui de purgatorio: &  
ideo sint impertinenter adducta.  
Hic arrige aures Mida. Affirmas  
authoritates sacrae scripturae non  
loqui

# IOAN. ECKIVS

loqui de purgatorio: & illæ omne  
tempus meritum comparandi no-  
bis definiunt. Itaq; quia de præsen-  
ti vita loquuntur in quo est meri-  
tum. Ette authore non loquuntur  
de purgatorio: conſectarium eſt in  
ipſo non eſſe meritum. Vide enſem  
Aiæcis, q̃ ſeipſum iugulat author.  
Vnde hæc eſt omnium doctõrũ in-  
tentio: quia iſtæ authoritates po-  
nunt meritum, tantum in hac vita:  
& non meminerũt purgatoriũ: qua-  
re ipſum eſt excluſum: & certe con-  
trarietates collectas priori capite,  
& diſputatione Lipſica per hoc nõ  
dilues.

**Lapſus Lu.**

Pondera tamen quod S. Auguſti-  
num ſpecialiter affert, quia eo loco  
non meminerit purgatoriũ. O ex-  
cēcatiffimum hominẽ: nonne frons  
meretricis facta eſt tibi? quem non  
pudet apertiffime mentiri. Accede  
amiciffime lector: & intueri Augu-  
ſtinũ, quæ fuerit ei cauſa hanc ma-  
teriam

teriam tractandi, scilicet nulla alia,  
quàm quomodo existētibz in pur  
gatorio suffragia pdesent: & quia  
in purgatorio non poterat inueni  
re meritum: rediit ad hoc, q̄ prius  
meruerant in hac vita: quia omne  
meritum hic comparatur. Cum er  
go purgatorium dederit S. Augu  
stino causam tractandi hanc mater  
riam: & fecerit ei quæstionē ac dif  
ficultatē: quia post mortem nemo  
mereatur: nullus nisi vel insanus  
aut stipite stupidior poterit dicere  
Augustinum tunc non fuisse recor  
datum vel non meminisse purgato  
rii. Euanesceit ergo quod dicit scri  
pturam & patres respexisse tātum  
ad vitam futuram: quoniam respe  
xerunt ad vitam præsentem: ubi in  
corpore quis bonum gerat vel ma  
lum: & in qua omne meritum com  
paretur: ad vitam vero futuram, &  
quicquid post mortem sequitur: so  
lum respexerunt per abnegationē:  
quia

quia post mortem non possunt comparari merita. Quare non obstantibus caucillis illis absurdissimis, ignorantiae & cæcitatibus plenis, Veritas catholica sub iusto iudice vincit. Animas scilicet in purgatorio non mereri, quia omne meritum hic comparatur.

¶ Recensentur rationes Ludderi de augmento gratiæ in purgandis & aliquæ euacuantur.

### Caput VIII.

Motiva  
Ludderi.

**N**on tã nostra roboranda sunt quam aduersæ partis fundamenta confutanda: ideo sententia nostra ad tutũ portum delata, submergenda est fundamentis subuersis, tota aduersarij nauis. Nam primo nequit capere: quia anima non placet Deo quandiu horret pœnas: nisi ille timor mutetur in amorem, quomodo timor posset mutari in amorem, sine noua gratia? Præterea Apostolus inquit, Diligentibus

Deum

Deum  
hoc a  
tellig  
posse  
get b  
maxi  
infer  
virtu  
nis e  
tas, e  
pern  
q; fo  
rile:  
infir  
char  
est e  
char  
nec  
retr  
dun  
Pra  
uer  
pia  
cũt

Deum omnia cooperari in bonū:  
hoc autem bonum non potest in-  
telligi nisi augmentum boni iam  
possessi: ergo & purgatorium au-  
get bonum dilectionis Dei. Immo  
maxime omnium auget: dum sicut  
infernus dura est æmulatio. Porro  
virtus in infirmitate perficitur. Om-  
nis enim pœna si præsens est chari-  
tas, est salutaris & proficua: nō enī  
permittit preciosissima charitas, at-  
q; fecundissima, aliquid secum steri-  
le: at in purgatorio est maxima  
infirmitas: ergo maxime perficit  
charitatem. Quartò impossibile  
est esse statim in via. Via autē Deī  
charitas ad Deum tendens: ergo  
necesse est animas procedere vel  
retrocedere à charitate Dei cū nom-  
dum sint in termino & visione.

Præterea impossibile est vlla perse-  
uerantia creaturæ, nisi assidue acci-  
piat magis & magis: inde enim dīo  
cūt acuti quidā, q̄ conseruatio rei,  
sit eius

Can. 8.

2. Cor. 13.

fit eius continuata creatio: sed cre-  
are est semper nouū facere: vt etiā  
patet in riuulis, radiis, calore, frigo-  
re, maxime dum sunt extra suum  
principiū: quare & spiritali calori,  
id est amorī Dei in animabus opus  
est continuata conseruatio (donec  
absorbeantur in suum principium  
diuinum) ac per hoc est augmentū.  
Etiam si verū esset quod essent per-  
fectæ, licet extra Deum esse nec per-  
uenisse: & esse perfectum, sint con-  
traria.

In Ludderū

Hæc sunt robora illa & terricula-  
menta validissima Ludderī in qui-  
bus nouam iacet doctrinam, & ab  
ecclesia receptam relinquens: hoc  
est gyganteum bellum aduersus lo-  
uem instructum (vt fabulatur) vbi  
nititur ex Deo maiore extorquere  
gratiam, purgandis conferendam.  
Si autē quis acute has rationes in-

Rationes  
Ludderī,

spexerit inueniet eas nec stulto ve-  
risimiles. Pergamus tamen eas dis-  
luere

luere: & huic asino Cumano leonem  
nam detrahare pellem. Nam prima  
ratio fundat se in horrore & timore  
pœnarum quem errorem iã  
dudum dispulimus: & multis modis  
confodimus: nam patienter ferunt  
pœnas pro peccatis debitas: quibus  
peractis, Deus coronat eas æterna  
gloria: ubi auctior est charitas:  
non propter mutationem timoris:  
sed modo quo supra diximus animabus  
beandis augeri gratiam, secundum  
merita præsentis vitæ, adhuc tamen  
ridiculus fidicen chorda aberrat eadem,  
timorem esse pœnarum præsentium.

Quod secundo loco assumit & corrumpit  
verba Apostoli, diligētibus Deum omnia  
cooperari in bonum possem primo cōgressu  
clauam de manibus Herculis euellere, auctoritate  
B. Hieronymi, quia Apostolus loquatur  
de cooperatione dilectionis in præsentī vitā: & ita var-

Rom. 8.

Y

cuis



S. Thomas,

cuius abiret Ludderus post hanc vitam in purgatorio. Sed in vniuersum intelligendo, adhuc nō fit votorum compos: nam impie & subdole transfert se à cooperatione de qua loquitur Apostolus, ad augmentum boni possessi. Et quia sanctum & magnum Thomam, cuius non esset dignus calciamentum soluere, sæpe increpat, quod sine auctoritate loquatur: proba & tu qđ dicis, hoc autem bonum nō potest intelligi nisi augmentū boni possessi: quasi non sit alius modus cooperandi, quā auctiois.

Immo iste nouus intellectus intolerabile secum cōuehit absurdum, quia si cooperatur per augmentum duntaxat consequens erit, in beatis, qui maxime diligūt Deum continuo, maximum fieri augmentū, & quia eorum dilectio est infinita & sempiterna: ideo & gratia beatorum in infinitum aueretur: & ita paruo

paruo tempore futurum esset, ut minimus paruulus in cœlo, perueniret ad tantam gratiam, quantam habet diua virgo Maria regina cœli: vide pulcherrimū, tui noui Paulini sensus, partū, quantū proficim⁹ ex hac tua noua Cynica theologia.

Addo & alia via nō currere post hanc tuam nouam intelligentiam: quia aliquid cooperatur in bonū, etiam nondum possessum: sed possidendum: liquet, quia diligentibus Deum omnia cōoperantur in bonum Gloss. etiam peccata, quod si gloss. negares. Hoc Paulinum Theologum docet sanctus Paulus: ut ubi abundauit delictum: abundet & gratia: sed peccatum non cooperatur ad bonum possessum, sed possidendum: vide multis vulneribus confossum hunc Thrasonem.

Quid quòd B. Ambrosius hunc locū refert ad preces eorū qui ignorabant quomodo petere deberent?

Y 2      Igitur

## IOAN. ECKIVS

Igitur veram Apostoli secuti sententiam dicimus diligentibus Deum omnia cooperari in bonum: etiam in purgatorio, non ad augmentum gratiæ: sed quia pœnæ cooperantur vna cum charitate: ad hoc ut reatus pœnæ deleatur ut anima liberetur, & ad æternam gloriam perducatur. Nonne hoc est cooperari in bonum, cooperari ad libertatem, cooperari ad bonum possidendum, scilicet beatitudinē? Et quod ista intelligentia sit solida, supra petram ædificata, liquet ex gloss. ordinaria explicante: quomodo pœnæ cooperantur iustis in bonum, dicens: profunt enim mala, quæ fideles pie perferunt, siue ad emendanda, vel ad delenda peccata, vel ad exercendam probandamq; iustitiam vel ad demonstrandam huius vitæ miseriam, quare non debuit Luderus referre ad auctiorem gratiæ & meriti.

Alia

¶ Aliæ tres rationes Ludderii euacuantur, & pulchra tanguntur detecta aduersarij inscitia.

Caput IX.

**P**ari facilitate repellitur id quod ex Apostolo affert: virtutem ex infirmitate perfici: quoniam hic lacerat Paulum & torquet aliter intelligendo quam spiritus sanctus efflagitet: non enim loquitur ibi apostolus de infirmitate poenarum vel passionum, sed loquitur de infirmitate fragilitatis humanæ in tentationibus quibus si aliquis fortiter reluctatur, virtus eius resistendi diabolo tētanti perficitur: ut testatur B. Hieronymus & Ambrosius: & textus ipse hoc clamat, doctoribus tacētibus: Nam ibi, inquit, apostolus: Dat⁹ est mihi stimulus carnis meæ, angelus sathanæ qui me colaphizet, propter quod ter dominum rogavi, ut discederet à me, & dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea: Nā vir-

1. Cor. 13.

Y 3      tus

## IOAN. ECKIVS

tus in infirmitate perficitur. Quo-  
modo vel hiscere audet Ludder hūc  
apertissimum locum, vbi S. Paulus  
se tentatum stimulo carnis conque-  
ritur, trahere ad infirmitatem per-  
narū, cum solum consolatio, & con-  
fortatio aduersus tentationē pmit-  
tatur. Sed age demus hanc licentiā  
Luddero omnia cōfundendi & qd  
libet audēdi: intelligat de infirmi-  
tate. Adhuc S. Augustinus non pa-  
titur illū locū trahi per capillos ad  
purgatoriū, quia tunc intelligendū  
est de certamine virtutis in infirmi-  
tate contraria in vita præsenti: sed  
purgandi finē dederunt agoni, mi-  
litia eorū accepit finē: quia militia  
Iob. 7. est vita hominis sup terrā ait Iob:  
expēde sup terrā, nō infra terrā: nō  
in purgatorio. Pōdera mi lector &  
examina an Ludder nō faciat cæ-  
reū nasum ex sacra scriptura: q pro-  
libito: & libidine gloriæ & vanita-  
tis eā flectit quorsum & q̄cūq; vult?  
Quare

**In Ludde.**

Quartum autem imbibit aliqua dubia propter verba S. Bernhardi, stare in via Dei est retrocedere, & quia ecclesia videtur determinasse aliquem actum indifferentem in sacro Constantiensi concilio, ubi istum articulum Huss. condemnauit. Diuisio humanarum actuum est immediata, ut quod sit vel vitiosa, vel virtuosa: nolo tamen in presentia hac difficultatem excutere: at argumentum Ludderanum breuibus euacuabo. Nam primo fateor stare in via domini esse retrocedere: quando ille stat, cum deberet ambulare: nam durissimus foret exactor. Si quis nollet peregrino permittere: ut vel modicum pausaret, & requiesceret in itinere. Porro non est status in via, secundum quod est via. Et ergo quia animæ in purgatorio sunt in via soluendi, secundum istam viam nunquam habent statum, quia semper hodie minus debent quam heri.

Constanti.  
concilium.

## IOAN. ECKIUS

Sed quia iam sunt extra viam me:  
rendi: ideò in illa non procedunt:  
sed stant, vsq; quo recipiatur in eter  
nam beatitudinem: vt ex probatis  
in superioribus liquet: quia enim  
cecidērunt, sunt in termino gratiæ  
acquirendæ: ideò ibi erunt iuxta  
Ecclesiasten, non procedent ad ma  
iorem gratiam acquirendam. Et vi  
de quàm non cessat ineptire aduer  
sarius, cum ponit charitatē esse viā:  
nam sicut simpliciter ad simpliciter  
ita magis ad magis, & maximum  
ad maximum: ergo si charitas est  
via, maxima charitas, erit maxima  
via: & ita beati ex hac noua Pauli  
na Theologia, erunt maxime via  
tores: tã stulta nos docet Ludder:  
at ex sanctis patribus nos didici  
mus: viam esse hanc præsentem vi  
tam: hæc enim est stadium in quo  
currimus, licet Deus sit via, veritas,  
& vita: itaq; & in Deo ambulemus  
in hac vita: sicut ait sanctus Paulus.  
Sicut

**Erratū Lu.**

**Stultus Lu.**

**Ioan, 14.**

Sicut ergo accepistis Iesum Chri-  
stum dominum nostrum, in ipso am-  
bulate: quamvis modus loquendi  
sacrae scripturae, consuetior sit, am-  
bulare coram Deo: vel in nomine  
Dei, ut cunctae ratio Ludderii est plu-  
ribus nominibus vacua inanis &  
sterilis.

Quinta aduersarii ratio tantam  
praefert inscitiam: ut omnibus mo-  
dis iugulanda veniat. Quis enim  
crederet impossibilia assumenti: im-  
possibile inquit creaturam perseue-  
rare nisi assidue accipiat, magis &  
magis: ergo nulla substantiae perse-  
uerant, quae intentionis & remissio-  
nis non sunt capaces: aut si sol as-  
sidue accepit magis & minus, vide  
quomodo sit actus sex mille annis:  
non timebimus, quod totam terram  
exurat velut Phaëtonis seculo? At  
in accidentia duntaxat refert quae-  
uis ratio sua aequae procedat de om-  
ni re permanente: tamen nec in ac-

Error qui  
sequitur.



## IOAN. ECKIVS

eidentibus subsistit: vt calore, solis lumine, &c. nec in ipsa gratia, quia si sic assiduo acciperet magis & magis consecrarium esset gratiā Abel quinque mille annis sic auctā, vt excederet gratiā sancti Petri: & quia in infinitum perseverabit futura esset per infinitum incrementum, æqualis gratiæ Christi: ita totam sentinam errorum nobis colligere apertum est, ex Theologia Ludde-  
rana.

Sed videamus quomodo cæreo pugnet gladio probaturus assumptum suum impossibile assert, quia conseruatio rei sit continuata creatio: modo creare sit nouum facere. Ad libram reuocemus hanc secretiorem Ludderi Theologiam. Si conseruare est continuo creare, & creare est semper nouum facere: consecrarium est, cum Deus Iudam proditorem cōseruet in pœnis quotidie: non ergo punit Deus Iudam  
prodi

Error qui  
sequitur.

proditorem, sed illum nouum luc-  
dam, quem semper creat innocen-  
tem & innocuum: qui primo crea-  
tus, adhuc nihil mali fecit. Intellis-  
gis iam candide lector lernam ma-  
lorū, quæ latet & nutritur sub Lud-  
deranis monstris.

Porro si etiam verum esset quod  
assumit de conseruatione: adhuc ni-  
hil omnino suffragaretur suæ im-  
pietati: nam sicut cogitur fateri cor-  
lum cōseruari hodie in auctum: ita  
& alia conseruat in eodem statu,  
quæ sunt inalterabilia. Ita gratiam  
conseruaret sine auctione tantam  
hodie, quāta heri fuisset & perēdie.

Adde & hoc monstrum sequi ex  
errore Ludderano, nihil esse dimi-  
nuibile: nam non est possibilis vl-  
la perseverantia creaturæ nisi con-  
tinuo accipiat magis & magis: si er-  
go assiduū recipit augmentū, iā ni-  
hil decrescit, nihil diminuit, nihil  
à sua pfectione recedit: quæ omnia

CUM

# IOAN. ECKIVS

cum sint insuperabiliter falsa, tam intellectui, quàm rationi, & sensui difformia & repugnantia: quomodo præsumit se ista posse alicui persuadere: nisi similis farinæ hominē reperiatur, sensu & intellectu carentem. Nō omnia exequor quoniam infinitus esset labor omnia prosequerrata: & quàm pulchre sibi repugnat animas esse perfectas & non esse perfectas.

- Perfectio** Pro fidelibus pie Deum amanti-  
**dup.** bus, & sincere veritatem catholicā inquirentibus, sufficiat scire. Esse perfectionem viæ, quæ ad beatitudinem comparata, nō sit perfectio, sed imperfectio. Videte perfectionem viæ. Audi Christū apud Matthæum: Estote perfecti, sicut pater vester perfectus est: sed inquis. Hæc est Apostolica, non possum assequi tantum culmen pusillus ego. Audi aliam perfectionem viæ, apud eundem, & ab eodem. Si vis perfectus esse
- Matt. 5.**
- Matt. 10.**

# DE PURGATORIO. 175

esse, vade & vende omnia quæ has  
 bes, & da pauperib⁹, & habebis the  
 saurū in cælo, & veni sequere me:  
 sed forte & illa altior est paupertas  
 euāgelica aut aliis exterritus es ra  
 tionibus, quā vt eam apprehen  
 das. At largior est perfectio, plebeis  
 etiam communicabilis, in hac vita,  
 sicut Zachariæ prædixit angelus,  
 de sancto Baptista. Et ipse præcedet  
 ante illum in spiritu & virtute Hes  
 liæ, &c. parare domino plebē perfe  
 ctā: & quod sanctus Paulus ad Cor  
 lossen. dixit: Vt exhibeamus omnē  
 hominem perfectum in Iesu Chri  
 sto, at illa perfectio longissimo di  
 stat interuallo, à perfectione patrię  
 In cuius comparatione, omnis per  
 fectio viæ est imperfectio: velut  
 Paulus, qui certus erat quod non se  
 pararetur à charitate Christi, qui  
 raptus erat in tertium cælum, qui  
 à Domino audire meruerat. Suffi  
 cit tibi gratia mea. Qui conscien  
 tiam

Col. 1.

Pauli com  
 mendatio.

Philip. 3.

tiam habuit minime læsam. Nihil inquit mihi conscius sum, tamen se imperfectū agnouit, & perficiendū sperauit. Sicut ad Philippē. scripsit. Non q̄ iam acceperim, aut iā perfectus sim: Delibauimus hoc & in superioribus. Iacet ergo Philistæus: omnib⁹ armis suis, arcu & sagittis in nihilū redactis. Sed & ipse non potuit dissimulare dolorē: & vulnera in disputatione Lipsica accepta: nā in resolutione eiusdē disputationis cōcl. 9. inquit. Nec ego eas mereri dixi. Sed gratiā nō augeri, & in statu merēdi eas nō esse, dixi nōdum demonstratum esse. Cur ergo hic probas in inuolutionibus conclu. 18. in eis charitatē augeri? Probas ergo, nō q̄d tu dicis, sed quē ali⁹ somniatur. Porro & hanc vide absurditatē, quod in disputatione Lipsica dixit. Non sic se loqui de meritis animarū quod aliquid operentur: sed quod recipiāt gratiā ampliorem

Ludder sen  
tit se vulne-  
ratū Lipsię.

Lapsus Lu.

orem: at quomodo potest imagina-  
 ri, aliquē recipere maiorem gratiā  
 sine meritis. Porro qđ dicit. Non qđ  
 animæ aliquid operentur: cū ergo  
 ponit: quod deponat timorem, quo  
 ament & diligant Deū, & amēt pœ-  
 nas. Non est hoc operari, si amor  
 eis est in augmentū gratiæ sicut as-  
 sumit, sed necessariū est vt erronea  
 Ludderi scripta super amore illo  
 ad incudem examinis reuocemus.  
 Hoc solum prioribus addito, quod  
 Ludder non intellexit acutos illos  
 qui dixerunt conseruationē esse  
 continuam creationē sicut Scotus  
 cognomento subtilis q. 12. quodli-  
 bet. Gregorius Arimineñ. dis. 1. que-  
 sti. 6. secundi Gabriel dis. 1. q. 2. eor-  
 dem libro Guilielmus Ockam q.  
 10. secundi. Nam pro primo instan-  
 ti duntaxat res dicitur esse creata,  
 pro aliis conseruata, sed hæc supe-  
 rant Ludderanam intelligentiam.

¶ Pesti

¶ Pestilentissimus error Ludder  
ri, animas in purgatorio sine  
intermissione peccare, confu-  
tatur. Cap. X.

**D** Espiciamus modo, aduersa-  
rium non pro beneuolentia  
in animas purgandas & misericor-  
dia sed pro explenda cordis sui ma-  
litia posuisse eas in statu merendi  
& gratiæ augmentandæ: nam præ-  
ter desperationem, horrorem, con-  
fusionem, &c. ponit animas purga-  
das sine intermissione peccare. Et  
ita merentur & demerentur quem:  
admodum viatores: forte non cre-  
dis posse aliquem in tam profundâ  
cæcitatem venire: qui adeò extre-  
me desipiat, ideo cōsulto verba ei  
subiecimus: loquatur ergo ipse, nā  
semper ambit audiri. Conclufi. 18.  
inquit. Si purgatorium solum est  
soluendarum pœnarū officina: ani-  
mæ in illo suo affectu (vt ego sen-  
tio) sunt iminūdæ, nec ab eo vitio  
purgan-

Verba Lu.

purgantur, fieret purgatorium idē Semper peccare in purgatorio.

quod infernus, quia infern⁹ est, ubi pœna est, cum culpa manente: at in animabus purgatorij est culpa, scilicet timor pœnarum, & defectus amoris, cum iustus secundum Esaiā, nihil debeat timere nisi solum deū. Ergo peccant sine intermissione, q̄ diu horrent pœnas & quærunt requiem. Quod probo, quia quærunt quæ sua sunt plus quàm voluntatē Dei, quod est contra charitatem.

Esai. 8.

Quod si amant Deum: amant amore concupiscentiæ, id est vicioso: Cum etiam in suis pœnis debeant diligere Deum & glorificare ac fortiter sustinere. Et infra. Credo, nullā redimi de pœnis purgatorij propter suum timorem, donec posito timore, incipiat amare voluntatem Dei in tali pœna: & plus Dei voluntatem amet, quàm pœnam timeat, immo solam voluntatem Dei diligat, pœnam vero vilipendat, aut in

Z. . volens:



## IOAN. ECRIVS

voluntate Dei etiā amet: quia oportet vt iustitiam diligat antequā soluetur: at iustitia est Deus, qui hāc pœnā operatur. Deinde illud Christi: qui non accipit, id est volens & amans portat crucem suam, & sequitur me, non est me dignus: at crux animarum est illa pœna: quomodo ergo amor pœnarum potest mutari cum timore, sine noua gratia infusa?

**Psal. 139.** Iam audis me vera locutum, quomodo acuit linguam suā, sicut serpentes & venenum aspidum sub labiis eius, & vere venenū sub labiis, quod dulcia promittit & præstat amara. Mel erat animabus, posse mereri, & gratiam augeri: sed fel est demereri & incessanter peccare: sed sigillatim errores digeramus: vt etiam à nobis confutari se confutationi & anathemati exponāt. Primo enim inculcat nobis suum errorem antiquum, animas crucia-

ri

# DE PURGATORIO. 178

si timore pœnarum: at reiecimus illa dudum: quia timor non est de præsentī malo: nec habēt animæ talem horrorē qualem Ludder somniat & fabulatur. Quod porro assumit animas purgandas esse suo affectu immundas: prorsus à veritate est alienum. Vndè quod pro eo assumit in purgatorio esse culpā, scilicet timorē pœnarū, dicimus falsissimū & implicans: fateor possunt ibi esse peccata venialia, in hac vita cōflata, vt Greg. docet, nō tamē admittimus in purgatorio fieri peccata siue venialia siue mortalia, quia post casum ligni nullū illorū admittim⁹ nec q̄ mereant nec q̄ demereātur.

Ad aliud quod Esaia adducit, præoccupauimus viam: quia nihil aliud timent purgandi, nisi solum Deum: & hunc filialiter timent: & in hoc excedūt viatores quos multa cōtingit timere. De Esaia nihil in præsentia attinet dicere, cū verba

Esa. 8.

Z 2 prophe

# IOAN. ECKIUS

prophetæ (vnde Ludder sententiã  
quam citat, proprio capite de no-  
uo concinnauit) sic habeant. Et ti-  
morem eius ne timeatis neq; pau-  
eris. Dominum exercituum ipsum  
sanctificate, & ipse pauor vester,  
& ipse terror vester.

**n. Ludderũ**

Hic propheta adhortatur populum  
vt non timeat coniurationem duo-  
rum Regum Assyriorum & Sama-  
riæ: vbi fiduciam collocandam in  
Deum docet: quem paueant, quem  
timeant: quod autem præcipiat ni-  
hil aliud timeri, nisi Deum, hoc ex  
propheta colligere nequit: nam in  
sacra scriptura viros sanctos sæpe  
timuisse legimus absq; peccato. Sa-  
muel timuit indicare visionem He-  
li. Timuit S. Paulus, ne sicut Euam  
serpens seduxit astutia sua, ita cor-  
rumperentur sensus Corinthiorũ.  
Luc. 9. Timuerunt discipuli apud Lucam  
in transfiguratione domini, quan-  
do intrauerunt nubem.

**Timor nõ  
semper pec-  
catum.**

**2. Reg. 3.**

**2. Cor. 11.**

**Luc. 9.**

**Fateor**

# DE PURGATORIO. 179

Fateor reperiri apud sanctos patres Ambrosium, Bernhardū, & Augustinum, solum Deum timendum: quod non infecto gustu Ludderatum accipiendum est: Sed sicut tenemur Deum diligere sup omnia, ita etiam metuendus est Deus super omnia, non quod alia non diligamus, seu qd nihil aliud timeamus: sed quia Dei amorem nō debemus amittere, propter cuiuscunq; alterius rei timorem. Bernhardus super Canticis pulchrē & doctē prosequitur: locus tamen mihi in præsentia non occurrit. Non ergo faciet nobis Ludder ex purgatorio infernum: quātumuis strennue desipiat, furiat, rumpatur. Nam charitas est quæ diuidit inter filios perditionis & lucis. Itaque omnia cōfundat more Anaxagoreo, charitatem tamen inferis miscere nequit, quæ est velut lapis Lidius: indicās, quid Deo gratum vel ingratum.

Sermone  
& 54. nō habui lib.  
In Ludde.

## IOAN. ECKIVS

¶ Impiissimā esse hæresim, animas  
purgandas peccare, quia hor-  
reant pœnas & quærant requiē

### Caput XI.

In Ludde.

**A** Nathematizamus ergo & dā-  
natum fatemur pestilentissi-  
mum Ludderi errorē quo innox-  
as purgandorum animas, peccatis  
inuoluit quāmdiu horrent pœnas  
& quærunt requiem. Quis enim  
vel Demosthenis eloquentia dota-  
tus, aut Ciceronis facundia, satis  
posset improbitatem huius erroris  
oratione vel luculentissima & lon-  
gissima consequi? Lapidēs loqui de-  
berent aduersus tātā Ludde in  
animas à Deo electas, impietatem.  
Si idcō peccant, quia horrent pœ-  
nas, Itaq; David peccauit, qui hor-  
rens passiones, clamauit ad Domi-  
num: Quoniam tribulor velociter  
exaudi me. Peccauit Hieremias,  
quando dixit: Vide quoniam tribu-  
lor, conturbatus est venter meus:  
peccauit

Horrore  
pœnas.

Psal. 68.

Tren.

peccauit Ionas, quia de tribulatione clamauit ad dominum, peccat tota ecclesia militans tam sedulo pro filiis interpellans, vt Deus liberare eos dignetur ab ira sua, à subitanea & improuisa morte, à fulgure & tempestate, à peste & omnibus aliis malis: vt currenti per preces ecclesie, cuiquam est obuium. Et cur hoc, nisi quia horrent pœnas: quas vt vel vitent præseruati, vel excutiant immersi Deum orant: instituti ab optimo doctore Dauid, qui spiritum sanctum habuit magistrum qui hanc normam tribulatis præfixit. Ad Dominum cum tribularer clamaui: & consolatorie subdidit. Et exaudiuit me. Ergo iniuriat Luder plus quam pessime, animabus electis in purgatorio: cum afferit eas propterea sine intermissione peccare, quia horrent pœnas.

Intollerabilius autem est quod peccatum animabus impingit: quia quærant

Ionæ. 2.  
Ecclesia.

Psa. 119.

# IOAN. ECKIVS

requiem: cum cōlectarium esset tota  
tam ecclesiam & omnes viuentes  
qui suffragia & preces Deo offerūt  
pro requie animarum, peccare: nā  
non solum qui faciunt ait Aposto-  
lus, sed & qui consentiunt, digni  
sunt morte: peccant autem animæ  
purgandæ secundum Ludderum,  
quando petunt: vt requiem æternā  
donet eis dominus, & lux perpetua  
luceat eis. Ergo & ecclesia peccat:  
consentiens & adiuvans, cum per  
orbem terrarum faciat supplicari.  
Requiem æternam dona eis domi-  
ne & lux perpetua luceat eis. Ergo  
peccauerūt patres in limbo: quod  
requiem quærebant, clamantes ad  
dominum. Rorate cœli desuper, &  
nubes pluant iustum: aperiatur ter-  
ra & germinet saluatorem. Et iterū  
per Esaiam. Utinam dirumperes  
cœlum & descenderes: à facie tua  
montes diffuerēt. Licet adhuc me  
prætereas: quid hæc mastigia & ler-  
na

Rom. i.

Ecclesia.

Esa. 45.

Esa. 64.

na malorum, de patribus in limbo statuerit: an eis pro sua temeritate peccatum impingat: Et in vniversum. Si hoc esset sine intermissione peccare, horrere pœnas, & querere requiem, iam caput omnium sanctorum (horreo dicere) domin⁹ Iesus, non esset absq; peccato: quod nunquam patrē vel maiori affectu, aut potentioribus verbis orauerit: quàm quando orabat procidens in terram, Pater si est possibile, transfer à me calicem istum: velut lib. 3. Matt. 26, superius tetigimus, sed absit hæc dementia ab homine Christiano, quippiam tale cogitare de Saluatore nostro, qui peccatum non fecit: nec est inuentus dolus in ore eius. 1. Pet. 2. Igitur & impierati Ludderanæ ressumus, asserenti, animas peccare sine intermissione, quamdiu quærūt requiem, & horrent pœnas.

Sed inspicere penitus ô amice Leser, quomodo hæc noua theolo-

Cōtradictō  
sibi Luddo.



# IOAN. ECKIVS

gia diabolica seipsam destruat, & expugnet: Statuit ab initio Ludder imperfectam charitatem, quasi radicem purgatorii, quod in eo sit sananda & perficienda. Et ita purgatorium secundum eum esset, locus medicinæ: in præsentia autem facit ex purgatorio speluncam latronum: ubi non sanetur homo, sed magis infirmetur. Nam si anima purganda peccat secundum Ludderum: ergo secundo die infirmior erit, quam primo, & tertio quam secundo: & sic ulterius procedendo: & ita non videbitur quod unquam possit sanari in purgatorio Ludderano: quod si processum interrumpis quia accipiet gratiam, quæro propter quid? Cur non primo die accepit: cum tunc magis erat disposita, non accedentibus sine intermissione novis peccatis? Et reuera cordate Lector, facile intelligis, quomodo labyrinthum hic sibi Ludder præparaverit à quo

à quo  
qua  
pon  
dæ  
pter  
redo

E  
pro  
mo  
red  
ne c  
aren  
de E  
teus  
stab  
ria  
tis f  
lite

à quo, nisi errorem deposuerit: nūquam poterit exire. Purgatorium ponere velut medicinam imperfectæ charitatis, & tamen in eo propter continua peccata charitatem reddi imperfectiorem.

¶ Ludderum animabus esse iniurium, quādo eis imponit quod quærant quæ sua sint, & vitiosio amore Deum diligant.

### Caput XII.

**E**Xistimas forsan pie lector tamen noua & inopinata dogmata, progredi non posse absque gradibus motiuis. At contra ego te certiorē reddo, omnia illa temere effusa, sine omni solido fundamento, super arenam ædificat lutū: & ut Daniel de Bel inquit. Iste intrinsecus est luteus, nihil firmi, nihil solidi, nihil stabilis affert, sed secundum desideria cordis sui, & libidinē impietatis suæ torquet, & vim facit sacris literis: quod hoc loco apertissimū  
cuinques

Daniel. 14.

euinaces,quādo probaturus animas  
semper peccare,adfert:quia querūt  
quæ sua sunt contra voluntatē dei:  
**Querere** quæ sua sunt, horrere pœnas,  
quæ sua querere requiem? ostendimus in  
sunt, priori capite,hoc multis sanctis esse  
se commune & sanctorum omniū  
capiti Christo: ideo nescit Bardos:  
cuculla, quid sit querere quæ sua  
sunt apud Apostolum: nam Philip  
peñ. promittit se missurum Timo  
theū, cui maxime fideret: alij enim  
quererent quæ sua essent: quod de  
clarat Glossa interlinearis & ord.  
quia lucra sequebantur. Et noster  
Paulinus Theologus,pro impietas  
te sua, contra omnium sanctorum  
patrum intentionē trahit, ad que  
rere requiem.

Præterea non contentus impin  
gere animabus,quod querant quæ  
sua sint,audet adiicere: plus quā  
voluntatem Dei: ybi confectarium

est eius sententia: non leuicula animas peccare, sed mortaliter: quia non diligunt Deū super omnia: sed sua diligunt plus quam voluntatē Dei. Quod si hoc facerent (vt Ludder de eis impudenter mentitur) iā non essent imperfectæ charitatis, sed nullius: iam nō mererentur purgatorium, sed infernum: cum non fruerentur Deo, sed seipsis, & summa peruersitas est, ait Augustinus vt fruendis, & frui vtendis. Quid quod hic seipsum destruit Ludder: cū alioquin neget eas posse in purgatorio peccare mortaliter, vt hoc libro verba sua citauimus: & iam grāde peccatum eis imponit quod quærant quæ sua, plus quam voluntatem Dei: an nō apparet strennuē pugnare pro inferno: cum polliceatur purgatorium?

Eiusdem impietatis est quod annectit, animas purgandas vitioso amore diligere Deū, scilicet amore

# IOAN. ECKIVS

**Rom. II.**

**Amor concupiscētiæ Dei.**

**En Ludde.**

**1. Corint. 1.**

concupiscentiæ. Si radix sancta & rami ait Apostolus ad Romanos. Contra si radix fuerit infecta totum erit vitiosum: quare si charitas Dei est infecta & vitiosa, iam totum negotium animarum est infectum. Iamq; non erūt in purgatorio, sed in inferno. Si solo amore concupiscentiæ diligunt Deum, non sunt in gratia. Gratia enim facit hominem gratis Deum diligere: quomodo ergo tanta laborat vesania, hel: leboro dignus aduersarius? quod gratiam Dei eis aufert, charitatem Dei quam habent, inficit: nam huiusmodi amor concupiscentiæ tantum, nō est imperfecta charitas, sed est nulla charitas, stabunt omnes animæ electæ in iudicio, cōtra hūc mendacem accusatorem. Nam sic purgandi, Ludderano iudicio, non superædificarent, vt Apostolus ait, lignum, fœnū, stipulam, sed æs, metallum, lapides, & si quid his durius est:

# DE PURGATORIO. 184

est: in has simplegades traduceret  
 nos noua Ludderana Cynica The  
 ologia: sed præstat esse amusum quã  
 illis illiteratis ac seductiuus imbu  
 literis: nos veritate catholica edo  
 cti fatemur animas horrere pœnas;  
 & querere requiem: ideo petunt suf  
 fragia. Negamus tamẽ animas pur  
 gandas, quia in charitate Dei dece  
 dunt, querere quæ sua sunt, aut De  
 um diligere solum amore concu  
 piscentiæ, hoc est velut bonum vti  
 le: sed diligunt Deum etiam amore  
 amicitie, tanquam summum bo  
 num, & summum diligibile. Et vo  
 luntas eorum non est contra volun  
 tatẽ Dei: vt nugatur Ludderus: sed  
 est conformis diuinæ voluntati: no  
 lût enim liberari à pœnis purgato  
 ri cõtra voluntatẽ diuinã, sed secũs  
 dũ leges Dei & dispositionẽ diuinẽ  
 volũtatis, petũt redimi à pœnis per  
 media quæ Deus cõstituit pro redẽ  
 ptione illarũ: & hoc volũt: nõ cõtra  
 sed

Animæ nõ  
 repugnant  
 voluntati  
 Dei.

# IOAN. ECKIVS.

sed secundum voluntatem Dei, vt si  
casus se offerat, infirmitate me oc-  
cupante, quod nisi vtar medicina  
à Deo non prohibitis, moriar. Iam  
recipiendo medicinam, vt restitu-  
ar sanitati, non contrauenio diui-  
næ voluntati, sed secundum eam  
ago. Sicut sub conditione licet pe-  
tere aliquid à Deo, quod est contra  
determinationem voluntatis diui-  
næ: cuius formam Christus nobis  
tribuit. Si possibile est &c. sed non  
quod ego volo &c. quare S. Augu-  
stinus admonet, omnem orationē  
nostram, omnes preces nostras, de-  
bere illud præcedere, fiat voluntas  
tua. Id etiam purgandi faciunt, vel  
inuito Luddero, qui in pœnis dili-  
gunt Deum, & glorificant, ac fortis-  
ter & patienter sufferunt pœnas.

**Fiat volun-  
tas tua.**

¶ Euacuantur quædam rationes  
Ludderanæ, & contrarietates  
colliguntur.

Caput XIII.

Exapli

**E**Xaminemus Ludderana quæ  
 sequuntur. Inquit, nullum liberari  
 de pœnis purgatoriꝝ ppter suū  
 timorē: frustra hoc adfert, quia ne-  
 mo hoc asserit, at cū addis timorē  
 deponēdum, & quod incipiat ama-  
 re. Hoc quidem falsum est, quia id  
 quod non est, non deponitur, sed  
 dudum secundum veritatem catho-  
 licam negauimus in purgatorio es-  
 se timorem pœnarum, & euicimus:  
 quare frustra Ludderus negotium  
 facit animabus, vt deponant timorē,  
 quem non habent. Sic falsissimū  
 est, quod incipiant amare: nā  
 sic prius non amassent, quod est er-  
 roneum, etiam secundum eum, quia  
 in charitate Dei discesserunt: ideo  
 semper in purgatorio amant Deū  
 & pœnas in Deo: in quantum inflis-  
 guntur eis à diuina iustitia: quantū  
 cunq; vellent esse liberati ab huius-  
 modi pœnis, secundū media à Deo  
 disposita. Sicut S. Paulus cupiebat

Pro aiabus

Philip. 1.

AA

dissol:



dissolui & esse cum Christo: licet per hoc non subtraheret voluntati diuinæ: quæ volebat eū diutius versari in terra, & ita anima purgāda volens & amās portat pœnas suas: licet dictū Christi de portanda cruce, pertineat ad viatores.

**In Ludde.**

Sequitur quam impudens sit arrogantia Ludderana: quod hic in flatibus buccis velut rana Esopica, intonat, dicat qui potest, quomodo iste amor pœnarum, cū timore mutari potest, sine gratia noua. Ego dico tibi: qui possum Luddere, te omnia confundere, & commiscere, & plures falsitates coaceruare: timorē pœnarum in purgatorio, nō mutari in amorē: quia nullus timor pœnarum in purgatorio, sed dolor: amor autem idem & constans, semper est in purgatorio, nam si anima amorem Dei & voluntatis suæ nō haberet: non esset eius receptaculum purgatorium, sed infernus.

At

At opponis, si animæ sunt volentes & amâres pœnarû, sine timore: frustra pro eis oramus. Ex prædictis collige responsum, quoniã & si sint absq; timore, nō tamē absq; dolore & tristitia: porrò licet velint pœnas, vt à iustitia diuina infligtas tamen vellent liberari à pœnis per suffragia & alia media à diuina misericordia admissa, quare infantilis & euanida est obiectio ista.

Lubet denuò dicta pugnancia & contraria istius noui Cynici Theologi expēdere: nā hic affirmat, posito timore purgādum amare pœnā: quæro ergo de qua pœna loquatur cū in oībus cōclusionibus suis non meminerit pœnæ alicuius, nisi timoris, horroris, cōturbationis, desperationis: & cōfusionis? Nā in oīb9 suis inuolutionibus non meminit, nisi istarū & similiū pœnarū: sed posito timore & horrore oēs aliæ sequētes pœnæ cadūt: quid ergo est, qd

Cōtradicit  
sibi Ludde.

## IOAN. ECKIVS

animā purgat istis oblatiſ in Theologia Ludderana. Et ita erit in purgatorio: & nō erit in purgatorio.

• **B** Aduerte & hoc, quod in quinque conſuſionibus poſitiſ de purgatorio, de virtute indulgētiarum, ſemper aſſerit animas purgandas timere pœnas, & conſuſ. 19. prædicta abnegans aſſerit animas nō tam timere pœnas, quā odium Dei quod eſt in inferno.

• **B** Et ſi hunc tam magnum ponit timorē, qui cruciet animā purgandā: induas alias complectit ſe cōtrarietates: quoniam & illum timorē nō deponet: nec ille timor eſt culpa.

• **4** Porro & hoc inconcordabile eſt quod cōcluſ. 15. adeo pleno ore pœnam purgatori cōſtituit in timore pœnarum & horrore: & tamen immemor propriæ ſententiæ: conſuſ. 19. ponit hæc verba. Et ſic patet, quod non timore pœnæ patiuntur ſed amore iuſtitie.

Cons

## DE PURGATORIO. 187

Confer & hoc, quia concl. 18. pos-  
fuit ob id animas sine intermissio-  
ne peccare, quia odiunt pœnas &  
horrent, quas debent amare. Iam  
contrarium sentit: quod amore ius-  
titiae patiantur.

Et quis potis est cōcordare, quod  
prius dixit concl. 18. animas in pur-  
gatorio quærere quæ sua sunt, plus  
quàm voluntatem Dei, & amore cō-  
cupiscentiæ eas amare Deum, qui  
est amor vitiosus: conclu. proxime  
sequ. totum hoc corrumpit: & dicit  
eas pati amore iustitiæ: & quod ti-  
ment magis, ne nō laudent & amēt  
Deū, q̄ ne patiātur: & sic iā plus quæ-  
rant laudē & voluntatē, Dei, q̄ quæ  
sua sunt, cuius contrariū prius tan-  
ta temeritate affirmauerat.

Et hoc vellem, quo ingenio pos-  
set concordari cum prædictis con-  
clusionibus quod in responsione ad  
Syluestrum Prieratē scripsit super  
eisdem in responsione ad 20. Vide

AA 3     inquit

# IOAN. ECKIVS

inquit Ludder, quomodo habent  
 pœnas, & eligant: quas sentit Deū  
 eis infligere: hæc enim est voluntas  
 Dei, quā super omnia diligere labo-  
 rant: & sic voluntaria passione per-  
 ficitur in eis charitas: vbi singulis  
 fermē verbis, cōtrariatur suis inuo-  
 lutionibus hic positis: nam dicit qđ  
 pœnas amēt. In resolutionibus di-  
 1 cit qđ odiāt: hic dicit qđ pœnas eli-  
 2 gant: alibi dicit qđ timeāt, hic dicit  
 qđ voluntatē Dei super omnia dili-  
 3 gāt, alibi dicit qđ quærant quæ sua  
 sint, plus q̄ voluntatē Dei: hic dicit  
 4 quomodo diligant Deū secundum  
 charitatē: quia super omnia, alibi  
 5 dixit: quod contra charitatē se plus  
 diligant, hic inquit: voluntaria pas-  
 sione perfici charitatē: & prius ni-  
 hilegit, nisi quomodo animæ no-  
 liat pœnas & passiones. Attende er-  
 go o Christiane lector: & a tā hor-  
 rendā & serpentina doctrina tibi  
 caue: nā cū & sibi sit Ludderus fers  
 me

# DE PURGATORIO. 188

mè vbiq; cōtrarius, non mirū quod  
& catholicæ contrariatur veritati:  
nos ergo cū sancta ecclesia Dei ne-  
gamus animas illas Deo charas, in  
purgatorio peccare: sed pro peccatis  
pœnā patiēter sustinēt, expectāt  
securæ terminum suæ purgationis.

¶ Adferuntur rationes Ludderi,  
animas in purgatorio non sa-  
tisfacere, & ostenditur charita-  
tis satisfactio nem non sufficere.  
Caput XIII.

**P**ostremo nostris firmatis, & ad-  
uersarij fundamentis euerfis,  
vnum adhuc restat perficiendum:  
nam in inuolutionibus de virtute  
indulgentiarum conclus. 17. nititur  
in cominuni destruere veritatem  
catholicam. Nequit enim capere, q̃  
modo animæ sunt sufficientis cha-  
ritatis: & tamē q̃ pœnæ sint eis mo-  
lestæ, transcendit captū ingenij sui  
quod animæ sint Deo charæ, & tamē  
immitis Deus aliquid ab eis exigit

Motiuu Lu.

AA 4 præter

## IOAN. ECKIVS

præter charitatem. Vnde contrave-  
ritatem ecclesiasticā argutatur hu-  
iusmodi cauillis. Primò ad quid  
Deus vult puniri perfectos in spiri-  
tu, ad satisfactionem? Cōtra, super  
omnē charitatē est charitatis satisfi-  
factio, neq; enim Deus ipse, etiam  
per pœnas quicquam aliud requi-  
rit, nisi vt perficiatur charitas: cha-  
ritas enim vt ait Apostolus, operit  
multitudinem peccatorum. Secun-  
dò, Deo maxime satisfit per volun-  
tatem, vbi non inuenit facultatem:  
vt cum B. Augustino tota sentit ec-  
clesia: at illi si sunt perfectæ charita-  
tis, talem habēt voluntatem neces-  
sario sola voluntate abundē satisfi-  
ciūt. Tertiò, perfecti tales omnia  
reddunt Deo, quæcunq; debēt: quia  
nihil amplius debent quàm vt se  
ipsos totos cum intima voluntate  
offerant: Deus enim ab homine ni-  
hil requirit amplius, quàm ipsum  
totum, sicut dicitur, præbe fili cor

## DE PURGATORIO. 189

tuum mihi. Immo per pœnas cogit  
 hominem ad id: vt se totum offer-  
 rat: quomodo ergo co facto pœnæ  
 manent? ad quid cogunt? Quarto 4  
 finge animam perfectæ fidei & cha-  
 ritatis in morte, quæ adhuc forte  
 debeat 7. dies ieiunare, aut aliam  
 canonicam pœnam implere: hic er-  
 go Deus tam crudelis est vt animā,  
 quæ summa charitate ad eum fitit,  
 eumq; super omnia vehementissimè  
 diligit &c. Hic Deus non remittit  
 septem illos dies propter sum-  
 mam in eum & proximum charita-  
 tem & humilitatem: cum tamē om-  
 nia remitti, & munda esse dicat in  
 Euangelio, iis qui dant, non de cor-  
 de: sed de his quæ superfluunt eleeo-  
 mosynam. Et seruo solum roganti,  
 & nihil facienti nisi promittenti,  
 omne debitum dimisit. Quinto, si  
 purgatorium est pœnarum officia-  
 na cur nō vocatur punitorium po-  
 tius quàm purgatoriū? Sexto, etiā

AA ; quia



# IOAN. ECKIVS

quia B. Gregorius vult in purgato-  
rio, nō solum pœnas sed etiam cul-  
pas remitti: at remissio culpæ: non  
fit sine infusione gratiæ. In disputa-  
tione Liplica adduxit pro hoc san-  
ctum Paulum ad Roma. vñunda-  
tus sum sub peccato: quis me libera-  
bit de morte corporis huius: respō-  
det. Gratia Dei per Iesum Christū.

**In Luda.** In eadem conclusione assumit præ-  
nam non esse molestam amāti, sed  
timentī. Ideō si animæ in purgato-  
rio molestæ ferunt pœnas, hoc est  
propter defectum amoris.

Hi sunt arietes, robora, phalan-  
ges, quibus veritatē catholicam in-  
superabilem superare conatur Lud-  
derus: sed ad nihilum deducat do-  
minus inimicos nostros, qui volūt  
nos perdere: & corruant in gladio  
spiritus oēs qui persequuntur nos, cō-  
fringet dominus arma eorū, arma  
cōterat, & scuta cōburat igni. Nam  
omnia vana sunt & inefficacia, quæ  
adducit

adducit sola temeritate turgida.

Vndè quando in prima persuasione querit Dei consiliarius, & archanorum conscius. Ad quid Deus velit satisfactionem cum super omnem satisfactionem sit charitatis satisfactio? Liquet mox ex ipsa propositione, cum vel insanum esse, vel omnis Christianæ religionis oblitum: nam aliud est habere charitatem, aliud satisfacere. Quantumcunque enim Deus ex sua bonitate & misericordia, dimittat culpam peccati, tamen ex summa sua iustitia exigit satisfactionem, ne peccatum maneat impunitum, ut in libro de pœna & culpa peccatorum, Deo dante, aliquando probabimus.

Nam ut S. Augustinus inquit, numquam Deus aliquod malum fieri permetteret. Si illud non per melius reordinare vellet: reordinatur autem culpa per pœnam. Vide quanta fuerit charitas patriarcharum, propheta

Euasio Lu.

# IOAN. ECKIVS

prophetarum, & omnium Deum  
 mentiū ab Abel iusto, vsq; ad Chri  
 stum: quæ tamen non suffecit ad ius  
 tuam cœli aperiendam, sed præter  
 charitatem necessaria erat, ex lege  
 Dei ordinatissima satisfactio pro  
 peccato Adæ. Et quia nemo satisfac  
 cere potuit ex mortalibus, proprio  
 filio suo nō pepercit Deus, sed pro  
 nobis omnibus tradidit illum. Ita  
 per quinque milia annorum chari  
 tas patrum satisfacere non potuit,  
 vsquequo venit plenitudo tempo  
 ris: & misit Deus filium suum factū  
 ex muliere, factum sub lege, vt eos  
 qui sub lege erant redimeret: vt ad  
 optionem filiorum reciperemus.  
 Iam Ludder vade, & dic Deum vl  
 tra charitatem, non requirere aliā  
 satisfactionem, cum existētibus in  
 charitate: cœlum quinque milibus  
 annis vsq; ad satisfactionem clausē  
 rit. Iam Ludder vade & dic Deum  
 per pœnas nihil aliud requirere, ni

Gal. 4.

fuit perficiatur charitas, cū in filio  
 suo per pœnas requisierit satisfac-  
 tionem pro toto humano genere:  
 an non iam robore suffunderis? cū  
 audis fundamenta tua, in quibus  
 tantopere confidis: ex tanta prodire  
 incertitia. Sed videamus quomo-  
 do roborata assumpta, quia charitas  
 operit multitudinem peccatorum.  
 En bellum Grammaticum: operire  
 exponit per satisfacere. Apostoli  
 nomine per antonimiam Paulum  
 intelligimus, licet ille locus sit Petri.  
 Non operit charitas peccatum, 1. Pet. 4.  
 dum culpam fugat, etiam si pœna  
 temporalis maneat? Quid si volu-  
 mus sensum literę exprimere S. Pe-  
 trum loqui de charitate proximū  
 & communis conuersationis, quę  
 ita fraterne viuendo operit multi-  
 tudinem peccatorum. Quare nul-  
 lus nisi Oreste insanius, dicere po-  
 terit hoc loco sanctum Petrum sus-  
 tulisse satisfactionem.

¶ Alii

¶ Aliæ rationes Ludderi euacuantur: cum conclusione & peroratione. Cap. XV.

**N**isi condescenderem paruulis: parcerem huic labori, in diluendis inanibus cavillis aduersarii, qui sapientiæ parum, stultitiæ verò plurimum habent: nam ex priori omnes alios iudicato, vt lupi catus los. Vnde secūdm pauentaculum Ludderi neminem terret: negamus enim animas purgandas non habere facultatem soluendi per satisfactionem. Defectum vitæ infantilis ter causatur, nisi meditetur in meditationibus suis Deum non posse punire animam separatam.

¶ Tertio loco cæreo pugnat stirmulo contra ignem, quod Deus nō requirat hominem, nisi vt totum se offerat per voluntatem: quomodo enim se totum offert, qui facultatem satisfaciendi non præstat? Petit Deus vt præbeamus ei cor: & illud

illud quidem iustificat, culpam diluit, poenam vero non aufert. Quid tibi videtur de David, an probuerit cor Deo, quando in lachrymis & placentu ciulans clamabat: Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam &c. Non tamen omnia reddidit Deo, qui adhuc satisfactionem exigebat: audiit enim David translatum esse peccatum suum. Iam ergo receptus erat in gratiam: alioquin gratiosa translatio non fuisset facta. Si ergo Deus transtulit peccatum: & non transtulit quo ad culpam: quia anima quae peccauerit ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filii. Restat ergo peccatum David esse translatum, quo ad satisfactionem pro poena. Quod vero assumit Deum cogere per poenas hominem ut offerant se totos, quam

Psal. 50.

1. Reg. 12.

Ezech. 12.

**Pœnarum** quàm imprudenter arguatur: existi  
**varia causa.** mat fortè Deum esse aromatoriũ, q  
 vnam tantum habet medicinam.  
 Non enim omnes pœnæ sunt me  
 dicinales: pœna affliguntur boni  
 vt mereantur, mali vt emēdentur,  
 obdurati vt vlciscantur. Ergo si ma  
 los ad se accersit Deus per pœnas,  
 vt melius proficiant: per hoc non  
 excluditur, quin pœnas satisfactio  
 nis iustitiæ debitæ exigere possit.

**Scotus.** Quartaratio non impendio tol  
**Gerson.** litur, nam nemo negat. Si quis vo  
 luntarie Deo mortem etiam natu  
 ralem offerat, talem aliquid mereri  
 & simul aliquid de pœna debita ex  
 pungere. Etsi tam parua est pœna:  
 ignis charitatis potest eam totam  
 extinguere: velut magn⁹ ignis gut  
 tam aquæ absumit. Sic tanta ma  
 tyres igniti fuerunt in charitate, cu  
 ius ardore cremabilia fuerunt om  
 nia exusta: adeo vt iniuriam faciat  
 martyri, qui orat pro martyre, ait

Augusti

# DE PURGATORIO. 193

Augustinus. Et quia iste perfectior  
 nis magister assumit de eo, qui ve-  
 hementissime diligit Deum: quod  
 faciunt martyres iuxta verbū Chri-  
 sti Maiorem charitatem nemo ha- Ioan. 15.  
 bet, quā vt ponat animam suam  
 pro amicis suis, facile admitto ta-  
 les morituros, non descendere ad  
 purgatoriū. Sed pauci quos æquus  
 amauit Iupiter. Quid de aliis, quī  
 cum minori charitate decedunt,  
 & cum maiori debito: de quibus ar-  
 gumentum Ludderi non procedit.  
 Nam tantam habētem charitatem  
 & solum 7. dierum debitum quis  
 nō absolueret? nec debet hic latro-  
 nis exēplum adduci: nam quæ spe-  
 cialia sunt, trahi nō debēt in conse-  
 quentiam, vt omnis homo nouit,  
 qui spirat. An quia latroni sero pœ-  
 nitenti Deus promisit paradysum,  
 idē latronibus vis consulere serā  
 pœnitentiam? Apage. Quis autem  
 tibi videtur ô lēctor, noster Ludde-  
 BB rus,



# IOAN. ECKIVS

rus, cum prohibet hanc doctrinam  
quam iam defendimus publicari?  
An non organum diaboli est volē  
tis impedire suffragia, quæ homo  
disponeret pro se fieri post mortē:  
sapiat sibi Ludderus: nos nemini si  
dem habituri sumus, quā ecclesiæ.

Ad quintam rationem non est  
opus respondere, cum certe aut hic  
desipiat, aut sit desipiēti similis:  
purgatorium estimo vere dici: quia  
purgat venialia & purgat reliquias  
peccatorum mortalium, pœnam tē  
poralem pro peccato debitā. Quod  
si quis etiam purgatorium appella  
ret, non peccaret quia in canone Bi  
bliæ non est baptizatum suo nomi  
ne. Et cum constat de re, frustra cer  
tatur de nomine. Tamē rectius ap  
pellatur purgatorium quā puni  
torium: quia etiam infernus est pu  
nitorium. Dein expressius significat  
animæ purgandæ liberationē, quā  
punitorium quia ideo purgatur, ut  
pura

# DE PURGATORIO. 194

puræ factæ in cœlum transferantur.

Postremò cū de venialibus opponit: omitto quæ Scot. Paludē. & alij hoc loco tractarūt, admitto breuiter peccata venialia deleri in purgatorio, vt superius audiuius lib. 1. ex inductione quam facit Gregorius ex verbis Christi Mat. 12. Et attestatur preces ecclesię. Suscipe domine preces nostras pro anima famuli tui: vt si quæ ei maculæ de terrenis contagiis adhæserunt: remissionis tuæ misericordia deleantur, Et in aliis precibus ait: Adesto quęsumus domine animæ famuli tui: cui cōmemorationis officiū impendimus: vt si qua ei secularis macula inhęsit, aut vitium mūdiale infecit: dono tuæ pietatis indulgeas & abstergas. At nego remissionē culpæ venialis nō fieri sine noua gratia, secus de mortali. Paulū frustra citat: quia quærit S. Paulus, q̄modo liberetur scilicet nō peccando in carne

Ecclesia.

ſic infecta: & ita gratiæ Chriſti tribuit ſe præſeruari à peccato: quare nihil promouet negotium Ludderanum iſta apoſtolica querela.

Quod controuertit conclud. 17. quomodo pœna nō vincatur timore vel fuga, & de moleſtia pœnæ. Reſponſio eſt obuia: quia pœna purgatori, nec fuga, nec timore vincitur, ſed ſatiſpaſſione. Sunt autem pœnæ de genere fugibilia: ideo ſuapte natura moleſtiam ingerunt qđ paſſio amariffima domini amabilis Ieſu Chriſti declarauit. Quod autem martyribus pœnæ dicuntur fuiſſe dulces, hoc non propterea fit vel dicitur, quaſi non doluerint de martyrio: alioquin non tot defeciſſent in pœnis: velut S. Cyprianus & Gregorius Neocæſariēſis meminerunt. Nec magna eſſent ſanctorū martyrum merita, vt ait B. Ambroſius, ſi non fuiſſent dura & glorioſa certamina. Dulces autem erant marty:

Martyres

martyribus pœnæ, sicut viro forti Pœnæ  
 dulce est apud politicum mori pro patria, propter bonum virtutis: nā  
 in sanctis martyribus heroica fuit  
 fortitudo, quæ adgreditur aduersa,  
 ardua, difficillima, ac terribilia. Est  
 enim hoc peculiare virtuti, delecta-  
 biliter operari. Dulces erant marty-  
 ribus pœnæ, non quod non dole-  
 rent: sed quia à deo internam rece-  
 perunt spiritalem consolationem,  
 vt de sancto Laurentio, de sancto  
 Tiburcio & aliis heroicis viris &  
 martyribus legimus. Et quia Chri-  
 stus hac consolatione erat destitu-  
 tus, ait illustris Theologus Ioānes  
 Gerson: ideo ad Deum patrem cla-  
 mabat, Deus meus Deus meus, vt  
 quid dereliquisti me. Vnde liquidis-  
 simum est, diuersariū omnibus nu-  
 meris errare: qui solo verborum  
 strepitu crepat: propter defectum  
 amoris esse pœnam molestantem: nam  
 purgandi deficiūt in solutione: ideo

BB ; carent

## Conclusio.

carent vita æterna, quousq; solutæ  
 & satisfaciunt. Ergo nebulis Lude-  
 deranis dispulsis, erroribus explo-  
 sis, cauillis eneruatis, argutiis cap-  
 tiosis detectis, lumen veritatis ca-  
 tholicæ suscipiamus: & in eo videri  
 amus: & ambulemus in illo lumine  
 fidei, vt agnoscamus purgatorium  
 sacris literis probari animas purgā-  
 das nō torqueri timore, pauore, &  
 horrore damnationis: neq; confun-  
 di vt desperent, & credant se inire  
 damnationem, & nunquam posse  
 redimi. Sed quia certæ sunt & secu-  
 ræ de earum beatitudine, expectāt  
 terminum suæ purgationis, quem  
 absoluunt nō per noua merita, aut  
 gratiæ augmenta, sicut nec proro-  
 gant, de meritis & peccatis nouis:  
 sed satisfaciūt patiēdo, p̄ peccatis  
 hic perpetratis, aut viuorū iuuātur  
 suffragiis: quāuis ob hoc nō minus  
 beentur, sed pœnis solutis euolant  
 ad cœlos secundū opera quę in cor-  
 pore

pore gesserunt. Deus misericors  
animabus purgandis sit propitius.  
Amen.

# PERORATIO AD

lectorem catholicum.

**H** Abes candide lector exancla-  
tum hunc subitarium laborē  
quo congeffi ex sacris literis & pa-  
tribus omnia quę videbantur mihi  
carnificis illi9 Ludderi insana dog-  
mata, aduersus animas purgandas,  
contundere: quibus spero effectum  
vt animæ ab isto psychotyranno li-  
beratæ, ac à tātis defensa miseriis,  
inoffensæ viuentium suffragiis iu-  
uentur. Tuæ autem fuerit humani-  
tatis & beneuolentiæ, lector synce: Decendū  
re, hunc decem dierum laborem ef labor.  
fufum potius, quàm æditum, boni  
consulere, quod in calamitoso hūc  
perfecerim tempore: quo crudeliss-  
sima pestis per totam Baioariam  
sauiissime grassabatur.

BB 4 Etego

**IOAN. ECKIVS**

**Et ego tum eram ope librorū meo-  
rum destitutus (nam non te prater-  
rit libros esse pulcherrimum studia-  
osorum præsidium) fortuna illa dū  
taxat adiutus qua me ad Liplicam  
instruxeram disputationem. Tuo  
ergo catholice lector, & omniū bo-  
norū iudicio, scripta ipsa subia-  
cio: quantum enim veritatem  
fidei colo & exosculor  
tantum abhorreo  
falsitatem & er-  
rorem.**

**Vale & salve in Christo.**

**Pollingæ Monasterio Canonici-  
corum regularium die  
XXVI. Septemb.  
Anno gratiæ  
M. D. XXI.**

**ORA**

# ORATIO AD DEVM

pro animabus purgan-

dis.

**A** Vete omnes Christi fideles  
animæ, det vobis requiem, il  
le qui est vera requies Iesus Chris  
tus filius Dei viui qui natus est de  
immaculata virgine Maria pro ve  
stra, omniumq; salute: & vos rede  
mit precioso sanguine suo: benedi  
cat vos, & à pœnis liberet ac de lo  
co purgatoriꝝ vos educat: faciatq;  
vos cum gaudio resurgere in die  
resurrectionis & iudiciꝝ. Ac an  
gelis suis vos associans in cœ  
lis: faciat secum sine fine  
gaudere, fiat, fiat,  
Amen.

Soli Deo gloria.

BB ; CON.



# CONFVTA TIO FVRIOSI LIBEL: li Ludderide Purgatorio Ioan. Eckio authore.

REVERENDISS. IN CHRISTO  
patri ac principi illustrissimo  
& domino D. Alberto, sacro  
sanctæ Romanæ ecclesiæ Car-  
dinali. Moguntinens. & Magde-  
burgen. Archiepiscopo, princi-  
pi electori & per Germaniam  
primati, ac Marchioni Brande-  
burgen. &c. Domino suo cle-  
mentissimo, Ioānes Eckius for-  
licitatē precatur simul & pacē.

**Q**Uum videam reuerendissi-  
me idēq; illustrissime prin-  
ceps, cōiunctis iam hic im-  
perium totum virib⁹ enixe in hoc  
elaborare, vt quæ hætenus nimis  
exultat pax & sacre concordia sis  
dei denuo reuocetur suob⁹ restitua-  
tur

tur loco, ordini, & dignitati: & quę  
proh dolor inualuere hucusq; facti-  
ones contentionesq; quę nil nisi se-  
ditiones parant, euitarentur. Quid  
tamen non molitur Martinus Lud-  
der homo ab ecclesia iadudum re-  
probatus, vt piam hęc nec male cor-  
ptam sacrosanctę fidei vnionem,  
aliquo modo impediret? parum es-  
se ratus, si quos hactenus sibi suęq;  
adsciuit & adiunxit heresi rerine-  
ret ac firmaret, nisi & insuper quę  
pro fidei integritate laborant ca-  
tholici, turbare niteretur, id q̄ prę-  
stare videatur facilius aliū ex alio  
cudit libellum, aliasq; ex aliis intē-  
dit calūnias: quę ne fortē nos late-  
ant in hęc vsq; comitia vt deferant  
procurat. Ex multis autē etiā hūc li-  
bellū misit de purgatorio, quod iste  
cōtra apertā scripturarū lucē, cōtra  
sacra sanctorum patrum decreta,  
contra sacrosanctam ecclesię catho-  
licę maiestatem, contraq; suę ipsius  
&

# IOAN. ECKIVS

& scripta & confessa denuò iam v-  
 lidis conatus est insultibus oppu-  
 gnare. Delegatum itaq; in iisce mi-  
 hi quum sit comitis per dominos  
 & amicos, immo fratres meos in  
 Christo charissimos, theologos lō-  
 ge doctissimos, respōdendi munus  
 & officiū, quantumuis ego aliis,  
 mihi per tuam illustrissimam gra-  
 tiam aliosq; de sacri imperij ordi-  
 nibus dominos meos clementiss-  
 mos designatis negotiis aliqt huc  
 usq; dies præpeditus fuerim. Tan-  
 tum tamen vel succisuis horis mi-  
 hi temporis sumpsi, vt quacūq; etiā  
 festinantia (nam & ante super hac  
 re in disputatione Lipsica & qua-  
 tuor in hoc æditis libris contra  
 eundem egi fortissime) responsio-  
 nem hanc absoluerem. Eam ipsam  
 vtut breuem Lutheranae calumnie  
 ceu declinationem tibi tanq; verè  
 pio ac Christiano principi & do-  
 mino quàm humilime oblatam vo-  
 lo,

DE PURGATORIO. 109

lo, tuæq; simul illustri celsitudini  
negotium hoc omne fidem nostrā  
pertingens cōmitto commendoq;  
Datum Augustæ 2. Septembr. 1530.

IN NOMINE TVO  
dulcis Iesu.



Nrursus ho  
mo prodit  
Apostata  
Martinus  
Ludder li: Ludder cur  
bello comi: scripserit,  
tatus calum  
niis & iniu  
riis pleno

de purgatorio, quo non tantum sa  
cro sanctas vitiat scripturas, sed &  
pios homines à vero veræ fidei in  
stituto abducere & impios conatur  
in sua impietate firmare, & vt sum  
matim dicam debitam Deo gloriā  
& honorem, defunctis consolatio  
nem & auxilium, ecclesiæ verò & fi  
delibus

# IOAN. ECKIUS

delibus in ea omnibus mutuā san-  
ctamq; erga demortuos charitatē  
subtrahere nititur, quum verò con-  
tra hunc malignum eius impiumq;  
errorem quicquid saltem ad purga-  
toriū pertinere videbatur iusto qua-  
tuor librorum volumine egerim,  
nec iste tamen mihi ad hæc vel ver-  
bo mussitarit vnico, sed vt seduce-  
ret tātum quos fortiter adhuc stare  
& resistere Christianos videt idq;  
dolet, simulq; virulentum suum &  
exacerbatum in ecclesiam & eccle-  
siasticos omnes odium euomeret,  
libellum hunc fannis, scōmatibus,  
mendaciis & erroribus permistum  
excudi curauit. Hoc ipsum itaq; ser-  
pentinum virus vt facilius declina-  
rent omnes catholici, ipsa me coë-  
git sanctæ charitatis pietatisq; reli-  
gio, quicquid id est veneni ex ipsis  
tam in scripturarū radicibus refel-  
lere. Prius autem quā, id adgrediar  
proponam quā ipse sibi contrarius  
sit

Respon-  
siones hu-  
ius causæ.

## DE PURGATORIO. 200

fit Lutherus, ita ut sua ipsius scripta eius testentur ac declarent mendacia. Merito ergo quicumque ex istius hucusque nepharia pendent doctrina falsos se agnoscent & seductos per pseudoprophetam hunc mendacissimum, qui illis nil nisi commentitias opiniones, dogmata impia, fidem etiam persuaserit eiusmodi, quæ corpora simul perimat & animas, quique non in ecclesia tantum aut fide & veritate non stetit, sed ne ipse quidem sibi constitit unquam. Quod si qui forte fuerint cuiuscunque conditionis homines qui iis nec moveri nec eadem intelligere velint, illis ego & mentem precor meliorem & gratiam ex domino Deo oro ut & ipsi quoque illuminata mentium suorum cecitate peccatisque remissis ad gratiam dei perueniant.

### PRIMA PARS.

**P**RIMO statim tituli aspectu mirari posset lector, quid sibi in

# IOAN. ECKIVS.

in hoc bello scilicet & festiuo libello voluerit Ludderus: quod eundē inscripserit, Reuocationem purgatorij, quum tamen toto libello ne verbo quidem mentio vlla fiat, vnde scias, quur tandem aut quomodo quauē de causa reuocationem vocarit. Cuius equidem interpretationem, mihi illum reliquisse opinor, quo & confidentius rem hanc ita persequar vt pijs omnibus non mediocriter & placeat & deseruiat.

**Tit. 3.** Probe ad Titum suum Paulus: Hæreticum (inquit) hominē post vnā & alteram admonitionem deuita, ac subinde causam reddit, sciens quod euersus sit quod eiusmodi est & peccet per se damnatus. Regula hæc certo nobis à spiritu sancto præscripta est per Paulum quomodo sit hæreticus agnoscendus, siquidem suo ipsius iudicio eum damnatum esse addiceret. Nunc itaque iudicio sistamus apostatam Ludderum, & euidenter cōmonstre

## DE PURGATORIO. 201

monstremus omnibus qui aliqua  
saltem ducuntur ratione vel Tur-  
cis etiam infidelibus Ludderum in  
hac parte circa purgatorium certo  
designatum esse hæreticū, proprio  
etiam suo condemnatum iudicio,  
siquidem seipsum hæreticū & agno-  
uit & declarauit Ludder⁹, sicut hic  
partim ex apertis suorum scripto-  
rum testimoniis, partim iis quæ ex  
eius ore audierim verbis in præsen-  
tia magnorum principum & imnē  
se multitudinis docebo probaboq;  
Prouocatum autem hic volo homi-  
nem apostatam & monachum per-  
fidum Ludderum, omnesq; qui ip-  
sum in hac parte tueri volūt, si for-  
te hic mihi vel verbo contradicere  
vnico in veritate quæāt. Loquatur  
autem ipse pro se Ludder.

Conclusione 13. de indulgen. in-  
ter reliqua sic ait. Pro certissimo  
apud me constat purgatorium esse  
negꝑ adeò mouet quicquid hæreticū

In resol. in  
dul. con. 13.

CC

ci des



ei deblaterent quum iam ante 1100  
 annos D. August. in lib. suarum cō-  
 fessionum q. pro parentibus orat  
 suis, capiat etiam pro iisdem orari  
 ipsa q; adeo mater iam iam moriens  
 (ita enim scribit) voluerit sui me-  
 moriam fieri ad altare domini. Idē  
 vero & de S. Ambrosio refert. Et vt  
 maxime temporibus Apostolorū  
 purgatorium nō fuisset veluti mor-  
 lestus superbit Pickardus, ideo ne  
 credendum statim hæretico 50. vix-  
 dum annorum, aut ideo pertinaci-  
 ter contendēdum fidem hanc quæ  
 tot perduravit annos falsam & irri-  
 tam esse? Hæc proprie verba sunt  
 Ludderī, quæ si iam ad hunc adhuc  
 beatur libellum, suo statim ille erit  
 vt Paulus ait, iudicio pro Pickar-  
 do & insolenti condemnatus hære-  
 tico. Obseruādum præterea nobis  
 venit, quod hoc loco iste contra hæ-  
 reticos scriptis vtitur sanctorū pa-  
 trum & doctorum Ambrosij & Au-  
 gu-

gustini, vritur etiam diuturnitate  
& consuetudine multoq; longi tē-  
poris vsu, quibus tamen nos Chris-  
tianos vii nec vult nec admittit.

Verba itaque hæc prius lector con-  
ferat cum hisce nouis calumniis  
contra purgatorium & videbit hos  
minis contrarietatem, scripsit au-  
tem illa anno Christi 1518. Quam  
vero ad Ludderi simul & Carolsta-  
dñ prouocationem ex Bauaria in  
Misniam vsque profectus essem.

Die octauo Iulij in disputatione  
Liplica præsentē illastris principe  
Saxonie Georgio, adfidente etiam  
quodam Pomeranie duce, & alio  
quodam Asconie principe, in præ-  
sentia etiam totius vniuersitatis &  
copiosæ multitudinis inter cætera  
ita dixit Ludderus excipientibus  
singula verba notariis iuratis. Ego  
qui credo fortiter, immo ausim di-  
cere scio, purgatorium esse, facile  
persuadeor in scripturis de eo fieri

mentionem. Et deinde. Nolo mihi  
suspicionem fieri quod fauerẽ Boë-  
mis & Græcis. Et postea. Ego nihil  
depurgatorio noui nisi animas ibi  
pati iuuandas operibus & orationi-  
bus nostris. Hæc sua ipsius verba  
apertissima de eo quod sciat purga-  
torium, rursus hic denuò refellit  
& repugnat in suis calumniis mera  
ex iis faciens mendacia tantum vt  
purgatorium neget. Et ne quis Lud-  
derum putet minus hæc præmedi-  
tate dixisse, aut ea illi per festinan-  
tiam excidisse, quod ferè disputan-  
tibus euenire solet, insequenti sta-  
tim die, quæ nona erat Iulij ad mul-  
tos scripturæ locos pro purgatorio  
per me adductos respondit ille, ne-  
cesse non fuisse tot authoritates me  
colligere ad eam rem quam forte  
constantius quàm ego affirmare  
vt qui se professum iam sciret esse  
purgatorium. Et deinde. Purgato-  
rium ego cum beatiss. patribus cõ-  
fiteor

fiteor, nec tamen est necesse confite-  
 ri qua via nouerim purgatorium.  
 Nec multo post. Fateor quidem san-  
 ctos in purgatorio fuisse immo nul-  
 lum in purgatorio esse nisi sanctū.  
 Quisquis itaque syncerus est hone-  
 stas ac veritatis amator, & hæc  
 Ludderi verba legens cum iisce cō-  
 fert calumniis, facili dignoscere iu-  
 dicio poterit, quidnam quantumq;  
 sit in Luddero & mendaciorum &  
 inconstantia, quamq; non ex spiri-  
 tu loquatur Dei, qui ita sibi con-  
 trarius non est, vt secum ipse Lud-  
 derus pugnat, sed more hæreticorū  
 vt Paulus inquit suo suā ipsius do-  
 ctrinam iudicio condemnat: sensis-  
 se autem hæc ita Ludderum serio  
 illa eiusdem restantur verba quæ  
 ei præscripsit sermoni quem in arce  
 Lipsica habuit, vbi & inter cætera  
 sic ait. Animi mei si contester & ap-  
 pellem conscientiam, aliud adhuc  
 nec scio nec sentio quàm quæ Lip-

## IOAN. ECRIVS

sic sensi pia esse & Christiana adeo  
 ut in ea sententia etiam mori Dei  
 gratia & auxilio non diffidam. Iam  
 necdum mortuus est Ludderus &  
 tamen hæc de purgatorio calumni  
 atur contra etiam confessam ani  
 mi sui conscientiam. Porro quum  
 retro Ludderanæ causæ totius ne  
 gotium pondero simul ac perlego  
 confessionem reperio eodem anno  
 nimirum 1519. æditam super articu  
 lis quibusdam qui sibi ab æmulis  
 suis ferebantur adscripti in hoc ut  
 suspectus ipse in nonnullis redder  
 retur. Vnde & quidam iam ante in  
 fide parum confirmati eo adduce  
 bantur, ut minus pie de inuocatio  
 ne sanctorum sentirent & purgato  
 rio &c. Sententiam itaque ad hæc  
 suam edisserens Ludderus de pur  
 gatorio sic ait. Credendum firmiter  
 est idque ego verum esse scio animas  
 misere cruciari illasque iuuari oport  
 ere, orationibus, ieiuniis, elemos  
synia

# DE PURGATORIO. 204

synis & omnibus iis quæ eis præsta-  
ri bona queunt, nobis aliud nec da-  
tum nec cōmissum est, q̄ opē illis fer-  
re, hoc enim soli sibi proprie serua-  
uit Deus vt sciat quidnam quoq̄  
cum illis modo agatur. Hæc eo lo-  
co Ludderi excusatio est, qua pur-  
gatum se vult ab intētata sibi æmu-  
lorum adcusatione, iam vero ipse  
sibi æmulus effectus & osor est cæ-  
teris longe iniquior, quum hoc fa-  
teatur libello quod hostes iamdu-  
dum suos insimularat. Quam est  
autem hic & mēdax & ipse secum  
dissidens spiritus. In hac sua senten-  
tia perduravit Ludderus etiā iam  
à sanctissimo Papa agnitus & decla-  
ratus hæreticus, quum tamen & ip-  
sum Papam & ecclesiam & omnia  
reñceret ac contemneret concilia,  
nam condemnatis per Leonem pō-  
tificem Maximum articulis XLI.  
ex vniuersa Ludderi doctrina, su-  
per eosdem scripsit ille & denuō

## IOAN. ECKIVS

confessus contra Papam confirmavit, & super articulo XXXVII. ibidem sic inquit. Purgatorium esse non tantum credo sed & credendum suadeo. Videat nunc mihi quis: quis vere pius est Ludderum & consideret quid ille tunc temporis crediderit quæque sua iam sit fides, nam si tum spiritum sanctum non habuit: quam merito à Papa condemnatus est, tam inique simul & immerito ab adiutoribus suis defensus est. In hac ita sibi concepta purgatorii opinione permansit hactenus decennium totum Ludderus, in omnibus etiam suis scriptis nec contra sentire animaduersus est unquam, quamvis interim ceu iuratus ecclesie hostis fuerit semper, nisi hoc tandem calumniatorio libellulo.

Nam & anno Christi 1523. sermones ædidi nonnullos in quibus etiam vnus continetur super Evangelium Lucae decimosexto, de dis-

uite

nite, hic ita habet. Quando incerta-  
 tos nos reliquit Deus, quæ animas  
 rû sit cõditio & incertos nos oportet  
 esse quicquid cõ illis agat Deus,  
 nec volumus nec possumus vetare,  
 aut etiam peccato imputare, si qui  
 pro illis orent, siquidem ex Euāge-  
 lio docemur plerosq; resuscitados  
 esse demortuos, qui tamen (fateri  
 enim id cogimur) finale iudicium  
 nondû receperint, adeò nec de quo  
 quàm certi esse possumus eum iudi-  
 cium suum finale recepisse. Id quia  
 incertum est, nec constat, sit ne ani-  
 ma suo iam condēnata iudicio, pec-  
 catum non est si pro ea ores, sed ita  
 ut è re incerta certam non facias,  
 sed dicas. Domine si ea est huius  
 animæ cõditio ut iuvari queat oro  
 propitius & misericors sis illi. Si er-  
 go ex ipso Ludderus demonstrat  
 euangelio animas iudicium suum  
 finale nondum obtinuisse, aut inc-  
 certum id nobis esse, orādum tamē



# IOAN. ECKIVS

pro iisdem, indubitato hinc purgatorium esse colligitur. Et si toties hoc idem docuit, scripsit, prædicauit etiam & disputauit Ludderus, qua nunc tandem vesania quaque inconstantia ad impurissimam tumultuantium insanientiumque prolapsus hæresim Zwinglio adsentitur ac purgatorium nosque interim Christianos calumniatur & reprehendit. Sed iam ne satis Ludderum audiuius hætenus perpetuo purgatorium esse confessum, suaque contestatam conscientia illud etiam credidisse, nec credidisse tantum sed & dixisse scire se quod sit purgatorium, ac proinde Pickardos hæreticos redarguisse quod illud negarent, iam porro animas impugnās & ipse purgatorium negat, nec in nostra tantum fide mendacem se facit, sed & eiusmodi de se specimen & exemplar præbet vnde constet quinam vir sit, ita enim ait Sapiēs.

Omnis

Omnis peccator probatur in dupli  
 ci lingua. Hic iam orare succurrit  
 omnes cuiuscunque conditionis ho-  
 mines qui se aliquando ab unitate  
 fidelium auerterunt & Ludderanis  
 adiunxerunt dogmatibus, vt vere  
 serio considerent quod mendacem se  
 sentur prophetam, eius etiam vi-  
 deant inconstantiam, semper enim  
 ex aliis ad alia deflectens se sibi ip-  
 sum contrarium declarat: vnde &  
 fieri nequit spiritum hunc verum  
 habere Dei vel veram Euangelicamque  
 fidei lucem, sed in tenebris ambulat  
 potius, nunc hæc nunc illa contres-  
 cians, semper se quod rectum est te-  
 nere putat, nec tamē est quicquam  
 ipse enim dux est cæcorū, simul er-  
 go cū iis quos ducit in foveam præ-  
 ceptis cadit vt ait Christus. Admoni-  
 tos itaque velim omnes eius sectato-  
 res, vt saltē agnoscant, in quā arene so-  
 lidificēt fundamētum, dū instabili ista  
 & pugnatissima Ludderī doctrina  
 freti

Eccl. 3.

Matt. 18.

# IOAN. ECKIVS

**Matt. 7.**

freti non prævident & cauent, ne  
quando id eis accidat, quod in Euā  
gelio Christus minatur, de eo qui  
quum in arena ædificaret descēdit  
hymber & venerunt flumina, flauē  
runt venti & impegerunt in domū  
illam, & deiecta est, & fuit ruina il  
lius magna. Nec mihi tamē hoc in  
Luddero mirum fit, quem scio sibi  
fuisse contrarium semper, & hære  
ses longo iam multoq; situ squallis  
das reuocasse, vnde & hic pro nati  
uo suo more agit. Hæresis enim est  
vetusta quæ purgatorium negans  
ex ipsis inde prorepsit Græcis, ac  
sensim deinde per Vualdēses, & Al  
bigenses, pauperes Lugdunenses,  
Vuiclephium, Catharos, Rhussios,  
& quosdam alios deriuata est, quā  
uis & Græci in cōcilio Florentino  
sub Papa Eugenio 4. post multam  
disputationem præsentē Græcorū  
imperatore Ioanne Paleologo &  
Patriarcha &c. errorem hunc reuo  
carunt

**An. do. 1438**

caru  
eccle  
qua  
rum  
clefi  
præ  
spor  
petra  
& po  
non  
neq;  
nec c  
mas  
uale  
gato  
sistun  
retic  
res &  
lumi  
re co  
eosq;  
tum  
ferat  
eccle

carunt & sese in articulis fidei cum ecclesia Romana conformarunt, quamuis ergo in hac re hæreticorum insulrus passa plurimos est ecclesia, victoriam tamen hæc istis præripuit semper pro vera Christi sponsi sui promissione, super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi, hæretici nimirum non præualebunt aduersus eam, neq; ergo Luther⁹, nec Zwinglius nec quisquam alius eorum qui animas & purgatorium impugnât præualebit, nam quibus ecclesia de purgatorio vtitur scripturæ firmæ cōsistunt aduersus omnes omniū hæreticorum latratus, mendacia furores & rixas, quamuis in suis iisce calumniis Lutherus nobis extorquere conatur scripturas & in alienos eosq; impios detorquere sensus, tantum vt à purgatorio aliorum trāfferat, id verò quum in calumniam ecclesiæ & spiritus sancti ac animarum

Mat. 16.

rum in purgatorio detentatum de  
trimentum moliatur, ego auxilian  
te gratia Dei mendacia eius dete  
gam, luciꝑ exponam, obiectiones  
ad singulos scripturæ contextus di  
luam, & ad extremum plures locos  
quos Lutherus tamē neglexit pur  
gatorium euidenter comprobātes  
adferam & adducam

## SECUNDA PARS.

8. Mach. 12.

**L** Vtherus libellum suum calum  
niatorium in sex capita digesi  
fit. In primo textum adducit de lu  
da Machabæo, vt qui nobis fit ceu  
terminus quidam & fundamenti  
fortissimum. Is autem est huiusmo  
di. Vir fortissimus Iudas facta col  
latione duodecim milia drachmas  
argenti misit Hierosolymam offer  
ri pro peccatis mortuorum sacrifi  
cium, bene & religiose de resurre  
ctione cogitans, nisi enim eos qui  
cecidérant resurrecturos speraret  
superfluum videretur & vanum ora  
re

re pro mortuis. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut à peccatis solvantur.

Fatemur sane efficaciter hic & aperte probari purgatorium, fatemur etiam bonū esse & salutare pro defunctis exorare, atq; ideo & in officio missę locus hic per vniuersum toto terrarum orbe Christianismū vsurpatur. Lutherus autem ecclesiam simul & spiritum sanctum erroris reprehendere conatur, ostendēs hoc verborū contextu purgatoriū adeò nō probari, ut etiam librum hunc Machabæorum totum non esse dicat in Canone scripturarum etiam à vetustis patribus receptum ideoq; graui in nos furore percitus insanit, dicens nos male ex tam incertis imino reiectis scripturę locis docere & articulos fidei velle asserere. Esse autem Lutherum mendacem & inique librū hūc reiicere facile conuincam, & primū quidem

ex

**In prologo** ex ipso libelli huius prologo qui sic habet. Libri Machabeorum quāvis in canone scripturarū à Iudæis non habeantur recensentur tamen inter historias sacrorum librorum, testatur id S. Augusti. de iisce libris

**Li. 18. c. 36.** sic loquens. Quos non Iudæi sed ecclesia in numero sacrarum habet scripturarum, ob insigne & admirandum quorundam martyrum supplicium, qui prius quā veniret Christus in terras fortissime pugnarunt pro lege Dei, & immensa ac horrenda passi sunt mala, hæc Augustinus etiam in lib. de doctrina Christiana.

**Li. 2. c. 8.**

**Canon. 24.**

Est & hoc idem videre in conciliis, vbi constitutus est de scripturis sacris Canon, vti in concilio Aphricano, quo libro sanctorum dogmatum recensentur, inter quos & ii. 2. Machabeo. libri numerantur. Et ita tenet vtiturq; ecclesia tota, planeq; iudaizati in hoc Ludderus, dum eodem non recipit, nam & Hieronymus

**In prologo Galeato.**

mus ait Iudæos libros hos non recipere. Ne verò aliquis pateat hic Luddero elabendi locus sua sibi ipsius opponam verba, quibus aduersum me in disputatione Lipsica usus est, octaua enim Iulij sic dixit, nam & liber Machabæorum pro fidelibus potēs est. Quod si liber hic pro fidelibus est potens, & efficacē purgatoriū facit mentionem, sequitur ipsius etiam Ludderi iudicio Ludderum fidelem nō esse, vt cui liber hic purgatorio probando non faciat satis. Eodem etiam die confessus est scire se ab ecclesia librū hūc esse receptum. Et deinde 9. Iulij, cū iā multis ego docuissem esse & eūdem in numero scripturarū, & purgatorium esse probassem. Respondit ad hæc ille. De iis duobus nulla est inter me & damnationem suā controuersia, quod si igitur controuersia inter nos nulla relinquitur, quid reliquum erat cur iste iam no



# IOAN. ECKIVS

uis calumniis ecclesiam & ecclesiasticos omnes proscinderet, purgatorium inquit eos adserere mendaciter. Non immerito etiam hic possem Luddero obicere quum toties librum hunc ab ecclesia receptum sit confessus, nam & eadem nona Inj, dixit, concilia & ecclesiam nunquam errare in iis quæ sunt fidei. Quur nunc tandem librum illum in dubio ponere nitatur & locum illum pro mendacio reputare, tantum ut per hæc ecclesiam reprehendat. Deinde hoc pro se suscipit Ludderus, ut maxime locus & hic de quo agitur liber pro recepto haberetur, eo tamen ipso purgatorium non convinci, primum quia eius hic verbum aut mentio nulla fiat, deinde quod hic contextus de resurrectione veniat intelligendus, ipse quoque adeo Iudas de fide sua commendetur, & ita purgatorio magis repugnet quam quod auxilietur. Tertiò nec seq nec quicquam

quàm concludere ait. Demortuus aliquis est in peccatis, est ergo in purgatorio, nam & sanctissima corpora adhuc terris tenentur recondita eorum qui etiã in peccatis sunt defuncti, vt ait Paulus, sed & dicitur Rom. 6. mones in peccatis quum sint, nec tamẽ in purgatorio nec inferni detinentur suppliciis. Ad extremum & hoc non sequitur. Iudas pro defunctis orare sinit, sunt ergo in purgatorio.

Responsio.

**Q**uam inique quamq; immerito nos Christianos Lutherus calumnietur sophisticas, hic luce meridiana clarius patet, quum interim ipse more sophistico apertissima pro purgatorio verba dilaceret & euertat tantum vt veritati facilius detrahat, nam & idem hoc annis octo haftenus Zwinglius & sui egere sequaces, nec tamen eorum quisquam ausus est adserere qd hæc pro purgatorio

DD 2 non

# IOAN. ECKIVS

non faciant, tantū pro libro decer-  
tarunt & hunc è reliquo sacrarum  
scripturarum ordine reiecerunt.

Tandem verò in arenam sophista  
iste suo more superbiens progredi  
tur & locum hunc pro purgatorio  
facere negat, nos itaque hominem  
audiamus, quàm impeditè contex-  
tum hunc nobis pertractet. Principio  
quum ait purgatoriū nomē hic  
non haberi, an non id dicere sophi-  
stæ est plus quàm captiosi. Hac eni  
lege & via ne tres quidem in diui-  
nis personas credemus, quum nec  
personæ nomen in scripturis hoc si-  
gnificato nusquam reperiatur. Ex  
hac sophistæ nostri sententia, nec  
Christus resurrectionem mortuo-

**Matt. 27.** rum aduersus Saducæos euidenter  
satis comprobasset quum diceret.  
Nō legistis quod vobis dictum est  
à Deo qui ait. Ego sum Deus Abra-  
ham Deus Isaac & Deus Iacob, nā  
& hic resurrectionis verbum nullū  
satis

satis erat efficaciter hinc resurrectionem colligi sicut & hic, quāvis mentio purgatorij habeatur nulla sufficit tamen ex ipsa rei materia id sequi, habemus autem in horum verborum contextu consultum vñ sum Iudæ pro defunctis offerre, pñsisdem etiam exorare, eo q̄ consyderabat iis qui cum pietate dormitionem acceperāt, optimam esse repositam gratiam, cōq̄ sanctam & salubrem esse cogitationem pro defunctis exorare vt à peccatis soluantur, id porro omne frustra illis fieret quæ in inferno detinentur & magis superuacuum in iis quæ in cōlo gaudent beatæ, oportet ergo esse medium nimirum purgatoriū in quo sacrificium & preces bene impendantur.

Dein q̄ ait hæc non ad purgatorium sed resurrectionem esse referenda, quid est aliud quàm ipsum vitare contextum, non enim pro  
DD, resur

## IOAN. ECKIVS

resurrectione oramus quæ non minus malis continget q̃ bonis, aperte vero demonstrat orationem hæc salubrem etiã peccata delere mortuorum. Verum tamen hoc est voluisse eum qui hæc scripsit ibi opinionẽ istam impiam diluere quædam animas simul cum corporib⁹ commori credidere, nam id si fieret Quir pro illis orarem⁹? fides ergo resurrectionis tantum non vetat vt iubeat etiam & cogat pro defunctis orare eos qui adhuc viuũt, nam si ea non adesset fides quæ illa futura est oratio.

Ad tertium quod obiicit dico & ipse, non sequi. In peccatis demortu⁹ est, est ergo in purgatorio, quis enim vnq̃ eiusmodi nobis præscripsit sophisticã dialecticẽ, aut quis ea vsus præter Ludderam, nam & Iudas & Herodes in peccatis demortui sunt, non tamen in purgatoriũ sed in infernũ detrusi sunt. Atqui hoc

hoc inde colligimus. In peccatis mortuus est ita ut hæc sibi remitti adhuc possint, est ergo in purgatorio, non enim peccatis onustus ascēdet in cælum, quia nihil coinquinatum intrabit in illud, nec in inferno ubi nulla est redemptio remitti ei poterunt. Sed nec ad Romanos Paulus ait, corp⁹ in peccato demortuum, quamuis peccatum mors sequitur adeo ut si peccatum non fuisset ne mors quidem successura fuisset. Scite autem & nimis quā pulchre Ludderus etiam dæmones ex inferno recludit, quum tamē Christus dicturus sit peccatoribus ad sinistram astantibus. Discedite à me maledicti in ignē æternū qui paratus est diabolo & angelis eius. Nec male articulus inter reliquas Ludderi hereticas adsertiōes obseruat⁹ cōnumerabit⁹. Ad extremū hanc hq; cōsequentia reicio. Pro illo oratur est ergo in purgatorio, nā non raro

Apo. 21.

Mat. 25.

DD 4 fiunt

fiunt pro aliquo qui in cœlis est de-  
 precationes, & rursus pro eo qui in  
 inferno detinetur, quando nobis  
 animarum status & conditio incer-  
 ta relinquitur, sed hoc bene sequi-  
 tur, Iudas pro defunctis orat, credit  
 ergo esse purgatorium, non enim  
 oraret nisi certo id crederet. Tantū  
 autem sophistica sunt quęcunq; hic  
 obgannit Lutherus, orationē hanc  
 Iudæ ad resurrectionē esse referē-  
 dā, cū ex quo boni & mali auditu-  
 ri sint vocē filiū hominis & resurgēt.  
 Apertissime autem textus arguit  
 quur tandem salubris sit quę pro  
 defunctis fit oratio, nō enim resur-  
 rectionis sed remissionis peccatorū  
 causa. Constat ergo Lutherum sua  
 ipsius mendacia in suo adhuc gesta  
 re sinu.

¶ Mendacium secundum.

† **P** Orrò iam molitur Lutherus  
 probare hoc loco ex Macha-  
 bœorum historia purgatorium nō  
 pro:

bari, primum q̄ Iudas hic Macha-  
 bæus quum Iudæus fuerit sacrifica-  
 rit in veteri testamento, quod ad  
 nos nihil nisi iudaizare rursus veli-  
 mus. Deinde quur ex vnius homi-  
 nis facto & exemplo articulum fidei  
 dei constitueremus, quando necnō  
 idem facere illic iubemur, quando  
 ita & Iudæi filios suos sacrificarint  
 vidētes in Genesi mandantē Abra-  
 hā Deum vt filium sibi proprium  
 imolaret. Simili ducebatur argu-  
 mento Thomas Muntzerus, si Da-  
 uid Gedeon & Iosue recte fecerunt,  
 quum reges occiderent impios, ius-  
 te etiam illis licere principes suos  
 occidere, quamuis incertum hic sit  
 num bene in hoc fecerit Iudas, quā-  
 do totus ille liber & incertus est &  
 ab antiquis reiectus. Præterea com-  
 missum ex Deo nullum habemus,  
 purgatorium credendi, quur ergo  
 nobis hic fidei articulus præscribi-  
 tur? Et quis scit si Iudas hac sua pie-

Gene. 22.

4

Iud. 3.

DD ; tate



**Iud. 8.** tate errarit sicut & Gedeon qui peculiarare sibi fecit Ephod & male, unde nec veri dissimile est Iudā quoque in hoc minus bene fecisse. Hec sunt quæ commentus est sophista Lutherus, nobis quoque Christianis contra veritatem intendit, nam ut ad prima respondeam non ideo statim iudicabimus si quidem vult legalia illa & cærimonialia Moyfi præcepta deserint, hoc tale nullū est, sufficit enim quod purgatoriū nobis probat in veteri Testamēto, nec est cur idem & in nouo Testamento non sit, quādo nec scriptum est ita Christum purgatorium ut limbum patrum cōfregisse. Et si ut Paulus ait ad nostram doctrinam scripta sunt omnia quæcunque scripta sunt, quid hinc nobis discēdum venit nisi ut & pro defunctis oremus, nō enim hoc est typicum ut alia pleraque sunt in lege, quibus cōsimile quid significatum est tandem in nouo Testamento

**Rom. 15.**

mēto vt inquit Paulus. Eadem etiā  
 ad alterum via respondeo, si enim  
 quicquid scriptum est ad nostrā do-  
 cētrinam scriptum est, etiam exem-  
 pla multum faciunt & probant, ita  
 enim veteris Testamenti patres in-  
 ducit Paulus ad Hebræos & alibi,  
 ita contra murmurantes Phariseos  
 q̄ discipuli Iesu spicas vellereēt in  
 sabbato, exemplo Davidis eos ille  
 expurgat, qui urgente fame panes  
 comedit propositionis. Hoc si quis  
 iam sequatur exemplum subito ne  
 Iudæus æstimabitur eo q̄ David  
 Iudæus fuerit, iuxta bellam hanc  
 qua Ludderus vtitur disputādi for-  
 mulam. Et in hoc sequaces etiā eius  
 aberrant, neq̄ enim Davidis exem-  
 plo idem & nos statim facere debe-  
 mus quātumuis & nobis liceat. An  
 nō ergo est satis q̄ hic scriptū habe-  
 tur sanctā & salubrē esse cogitatio-  
 nē pro defunctis exorare, immo sa-  
 tis hinc iubemur etiā & docemur  
 salutare.

1. Cor. 10.

2

Heb. 11.

Mat. 12.

1. Reg. 21.

salutare illud & sanctum officium  
 non negligere. Quod autem assert  
 3 Lutherus de non imitandis exem  
 plis patrum sicut Iudæi male imita  
 ti sunt emplum Abrahamæ &c. quid  
 obsecro est aliud quàm extremum  
 mendaciũ & capitalis Lutheri ma  
 litia, nam quòd Iudæi filios sacrifi  
 cauerunt suos, non ad imitationē  
 factum est Abrahamæ cui hoc ipsum  
 mendauit Deus, sed abusu & malis  
 gno quodam idololatrarum more,  
 & vt breuiter dicam primum hoc  
 fuit quo ab exemplo Abrahamæ reuel  
 lerūt, ad quē ita locutus erat Deus.  
 Gene. 22. Tolle filium tuũ vnigenitum quē  
 diligis Isaac & vade in terram visi  
 onis atq; offer eũ in holocaustũ.  
 Deut. 12. Iudæis autem Deus hoc inhiuit di  
 cens. Caue ne imiteris gentes post  
 quàm fuerint te ingrediēte subuer  
 sę, omnes enī abominationes quas  
 auersatur dominus fecerūt diis suis  
 offerentes filios & filias & combu  
 rentes

rente  
 ferre  
 viuo.  
 niis  
 Dau  
 lias f  
 studi  
 Iudæ  
 tur, si  
 patu  
 hæc p  
 ter ge  
 rum  
 & fa  
 Tria  
 cens:  
 & lib  
 nesci  
 reges  
 sang  
 runt  
 dos t  
 Baal  
 tus f

rentes igni. Deinde filium suum offerre voluit Abraham Deo vero & viuo. At Iudæi filios suos dæmoniis obtulerunt & idolis, ait enim David & immolauerunt filios & filias suas dæmoniis. Præterea nec studio imitandi Abraham id fecerunt Iudæi, sed vt gentes potius imitarentur, sicut ex verbis Deute. iam antepatuit & David iam adducto loco hæc præmittit. Commixti sunt inter gentes & didicerunt opera eorum & seruierunt sculptilibus eorum & factum est illis in scandalum.

Psal. 109.

Tria hæc coniunxit Hieremias dicens: Alienum fecerunt locum istum & libauerunt in eo diis alienis quos nescierunt ipsi & patres eorum, & reges Iuda, & repleuerunt locum istum sanguine innocentum, & edificauerunt excelsa Baalim ad eomburendos filios suos igni in holocaustum Baalim, quæ non præcepi nec loquutus sum, nec ascenderunt in cor meum.

Hier. 19.

Hæc

Hæc pluribus aliquādo profecutus  
 sum, vnde luce clarius insigne de-  
 prehendatur Lutheri mendaciū q̄  
 per se tamen quum contra apertas  
 scripturas commentus sit publica-  
 re nō veretur Iudæos exēplo Abra-  
 hæ commotos filios suos sacrificaf-  
 se. Porro quod sub Muntzeri no-  
 mine deinceps affert argumentum  
 de Iosue Dauide & Gedeone ego  
 plane Lutheranum arbitror, q̄ Lud-  
 derus rusticos suis primum dogma-  
 tibus seductos & concitatos occi-  
 di deinde iussit ac iugulari, indul-  
 gentias etiam nobilibus elargitus,  
 qui tamē antehac Papæ indulgen-  
 tiarū concessionē permittere nunq̄  
 voluit. Vtut autē Ludderi aut Mūn-  
 zeri sit argumentū hoc certe tumultu-  
 ariū est & insanū, Iosue enim, Da-  
 uid & Gedeon, iisq; consimiles alij  
 imitandi sunt sane eorumq; exem-  
 plis impn̄ & Deo resistentes plectē-  
 di. Atqui magistratus à Deo consti-  
 tutos

tutos velle delere, quod factiosa parabat rusticorū seditio, quos tamen falsi & maligni prædicatores Luderer nimirū socj & sequaces misere seduxerant, id vero non est optimorum principum ducumq; Iosue Gedeonis & Davidis exempla sectari. Paulus ait. Vtinam abscindantur qui vos conturbant. Ego si iam huius loci autoritate vellē magistratus mihi iuste præfectos tam seculares quā spirituales rescindi, iniuste sane & inique contra ordinationē Dei egero. Sin vero cupiam iusta iuris via, Ludderum, Zwinglium, Bucerū, & id genus alios totius Germaniæ, immo Romani imperij turbatores, qui damnatis suis hæresibus irrevocabile nobis detrimentum inducunt rescindi, sicut & Paulus orat non crediderim plurimum in hoc me aberraturum. An enim nō toti Reipub. commodius fuisset 20. fortē ecclesiastes q̄ centum  
 hos

Gal. 4.

# IOAN. ECKIVS.

hominum milia periisse de populo  
 tot viros bonos, tot interemptos  
 homines honestos & p̄bos, tot in-  
 de relictos pupillos & viduas, tot  
 tēpla, totq; diruta cœnobia, tot ar-  
 ces confractas, tot villas exustas, re-  
 liquum est enim adhuc Luddero  
 cum suis prædicatoribus qui horū  
 fuere tumultuum authores, duram  
 subire prouinciam & graue perfer-  
 re Dei iudicium. Quod verò de in-  
 certitudine libri Machabæorū ad-  
 fert Ludderus iam ante confutau-  
 imus, quòd addit non esse aliquid  
 super purgatorio nobis à Deo cō-  
 missum, id verò planè pernegam⁹,  
 habemus enim eius rei commissio-  
 nem apertissimis etiam scripturæ  
 locis expressam, quos quū ipse vsur-  
 pat Ludderus, tum nos ad finem li-  
 belli huius adducemus. Sed nonne  
 mandauit nobis Deus vt quos suo  
 loco reliquit in terris vicarios auc-  
 diamus, nam quisquis illos contem-  
 nit

rit, Deum cōtemnit. Deinde & hoc  
 commissum Dei est. Qui ecclesiam  
 non audierit, sit tanquam ethnicus  
 & publicanus. Iam vicariū Christi  
 & ipsa in conciliis ecclesia decre-  
 uit esse purgatorium, huic decreto  
 firmiter stādum, quod loco Dei per  
 vicarios eius collatū est nobis, nec  
 temere Luddero credendum & ad  
 opiniones achæretica scripta decli-  
 nandum. Gedeonis exemplum ni-  
 hil ad rem hanc, ille enim quod  
 Ephod & omnem ornatum sacer-  
 dotalem parauit cōtra mandatum  
 Dei fecit, vno omnibus ore & Chri-  
 stianis & Hebræis consentientibus  
 doctoribus. Iudas autē nullam sui  
 instituti habuisse ex Deo legitur p-  
 hibitionem, sed in hoc quod fecit  
 commendatur sicuti rursus Gedeō  
 reprehenditur, adeō vt non fuerit  
 hactenus in ecclesia syncerus & in-  
 teger iudicatus quisquam qui hoc  
 Iudæ factum culparit, nisi quod ses-

Luc. 10<sup>2</sup>Iosu. 24<sup>2</sup>

EE ducto



Mat. ult. ductores hæretici smoliti sunt, & inique per hoc fecisset Iudas, vtrique ecclesia quæ spiritu Dei regitur, & cū qua ad consummationem seculi vsq; mālurus est Christus, nec librū nec locum hunc recepiſſet neq; dū eo vteretur in sacrificio missæ. Deinde etiam ipsa Christi promissio minus certa esset, qua spiritum sanctum pollicitus est omnem edocturum veritatem Ex iis itaq; iam constat Ludderum mendaciorum patrem esse & authorem, vt qui non contra ecclesiam tantū, sed seipsum etiam sit mentitus, & factum illud Iudæ Machabæi ausus sit damnare calumniariq;.

Mendacium tertium.

**M** Vltis rursus scōmaribus hic agit Ludder vt ostendere conetur hoc scripturæ loco purgatorium probari non posse, quum ipse Iudas illud non crediderit sed nec credere potuerit, siquidem in vete:

ri Testamento purgatorium nullum fuerit & ne nouo quidem sub primis Apostolorum temporibus, quādo & ipsi fatemur in veteri Testamen. non fuisse, super hoc fundamento dici nō potest quā tumultuatur & nos temeritatis accuset &c.

### Responsio.

Quis hic non videat & apertissime deprehēdat Ludderū quū depuduerit semel, sirenue suū mentiendo munus prosequi. Principio namq; iniquissime Iudam ait purgatorium nō credidisse, si enim pro demortuis orari voluit vt à peccatis soluerentur, quod nec iis qui in inferno nec illis q; in patrū detinebātur lyombo impēdi poterat, sequitur utiq; pro iis eum orasse qui in purgatorio erant. Alterū in eadem re Ludderī mendaciū est, purgatoriū in veteri Test. nō fuisse, id enim suū ipsius commentum est contra manifestas scripturas, nā cur alias

EE 1 Iudai

**Gene. 10.** Iudæi hunc morem habuissent, vt  
 40. dies mortuos suos deplange-  
 rent, sicut Ioseph 7. diebus & cū eo  
 multitudo magna magno & immē-  
 so luctu patrem suum planxit. An  
 non autem hoc flagitium est ma-  
 gnum & mendacium insigne quòd  
 tam audacter Ludderus ait etiam  
 nos purgatorium in veteri Testa-  
 mento abnegare, quod sane adeò  
 nō apud doctores sanctos reperiēs,  
 vt illud esse euidentissime ex veteri  
**Iob. 10.** Testa. scripturis conuincant, quale  
 est illud. Nunquid nō paucitas dies-  
 rum meorū finietur breuē? Dimitte  
 ergo me vt plangam paululum do-  
 lorem meum antequam vadam &  
 nō reuertar ad tenebrosam & oper-  
 tam mortis caligine terram misere-  
 riæ & tenebrarum, vbi vmbra mor-  
 tis & nullus ordo, sed sempiternus  
 horror inhabitat. Hic sane Iob de  
 purgatorio loquitur, ita enim eccle-  
 sia probatissima scripturarum in-  
 terpres

terpres eo loco pro demortuis vti-  
tur, nam purgatorium nec illa mor-  
tis regio est, sed vmbra eiusdē: nec  
verisimile fuerit id voluisse sanctū  
Iob vt ad infernum descenderet q̃  
eorum quorum iam desperata est  
salus non piorum est, sed & quod  
sempiternum vocat horrorem nō  
eo pertinet quod perpetuo duratu-  
rus esset, sed solito quodam scriptu-  
rarum more æternum dici solet  
quicquid ad tempus permanet, sic  
circuncisio signum appellatur eter-  
num & tamen iam periit, sic & ipsi  
Phinices fœdus sacerdotij promit-  
tebatur æternum nec tamē hucusq̃  
restat. Huiusmodi loci complures  
ex Iob adferri possent, sed mitto.

Gen. 17.  
Num. 25.

Anna Samuelis mater. Dominus  
(inquit) occidit & viuificat, deducit  
ad inferos & reducit. Hoc mihi  
Ludderus ad infernum damnatorum  
torquere nō poterit, quum de  
inferno purgatorij sit dictum quod

1. Reg. 2.

EE 3 etiam

Cōclu. 15.  
& 19.

etiā inferni appellatione venit intelligendum ob pœnarum conformatem, sicut & ipse iam antea sapius professus est Ludderus in resolut. de indulgent. Valeat ergo cum mendaciis suis Ludder, quæ impudenter adeò cōmentus est vt agnoscāt catholici oēs aliter nos sentire q̃ iste nobis intendit imparissime.

Mendacium quartum.

**P**orro iam calumniator Ludderus vt magis textum hunc nobis euertat illud pro se assumit iniquiens. Iudam q̃ Hierosolymā hanc offerenda miserit in veteris fecisse Testamēti sacrificiis, quæ quū inter mortua iā sint & abolita adeò vt si ipse iā rediret in terras Iudas sacrificium illud factururus nō esset, ac proinde illius in imitatione nō esse rapiendum exemplum. Deinde nos quoq̃ insinuat denuo in sacrificio missæ Christū subinde crucifigere, quod ipsum etiā Iudas nō fecerit.

Re:

## Responsio.

**H**ÆC tam vesana tamq̃ inepta  
 Ludderi sunt mēdacīa vt me  
 ea etiā confutāre pigeat, satis enim  
 & ecclesie & Christianis omib⁹ est  
 hoc Machabæi factō viuorum pro  
 defunctis intercessiōnem probari,  
 quasi purgatorium non sit opus fu  
 turum nō erit. Rudis nimirum &  
 ineptus in hoc est Ludderus, quod  
 quum exēplo vtimur putat ita per  
 omnia fieri oportere vt res illa, vn  
 de exemplum trahimus demōstrat,  
 quod si sic esset non satis exemplo  
 Davidis famelicos suos discipulos  
 excusasset Christus, neque enim lī  
 panes edebant propositionis, sed  
 spicas vellebant. Sufficit ergo &  
 hic nobis prō mortuis esse oran  
 dum, quōd quum Iudas sui tempō  
 ris oblationib⁹ faceret placuit deo  
 & nos iam institute per Christum  
 sacrificio sui ipsius corporis & san  
 guinis in officio missæ facimus.

EE 4 Quod

## IOAN. ECKIVS

Quod nec Ludder<sup>9</sup> nec quotquot  
infernus habet dæmones euertere  
vnquam, quamuis temporibus An  
tichristi cessaturum sit ad tempus,  
iuxta prophetiam Danielis, sed  
hæc alias.

Conclusio capitis primis.

**E**X omnibus illis iam patet &  
constat, nec dubium relinqui  
tur apud quenquam vere Christia  
num, librum hunc nec reiectum vt  
Ludderus turpiter mentitur nec in  
certum esse, vnde fortissime adhuc  
nobis purgatorium consistit, nam  
& Iudas Machabæus pro defunctis  
non obtulisset, nisi hic piorum in  
ter Iudæos mos fuisset, indubitato  
enim cum omni populo suo purga  
torium credidit. Quâdo ne id qui  
dem verum est in veteri Testamen  
to purgatorium non fuisse & exem  
pla patrū validissima esse Christus  
nobis testatur & Paulus. Atqui hoc  
Ludderum mouet quod consortes  
sui

sui suæq; hæresis socij in igne mit-  
 tantur ad cælum sic vbi in hoc &  
 consimilibus articulis ab ecclesiæ  
 & fidei vritate deficiunt Clamam⁹  
 sane & ingeminamus ecclesia eccle-  
 sia, eo quòd eius credimus sancti-  
 tatem, quod Christus eandem reli-  
 cturus sit nunquam, quod sponsa il-  
 lius, quodq; columna & firmamen-  
 tum est veritatis, quod ouile sit vni-  
 cum Christi extra quod saluari ne-  
 mo potest. Recte etiam animicidas  
 inclamamus hæreticos animarum  
 & purgatori impugnatores, prodi-  
 tores Christi & ecclesiæ, qui arcana  
 sacrataq; sanctę fidei mysteria adeò  
 contemnunt, produnt, & quantum  
 in ipsis est omni hæresi & errore cõ-  
 taminant. Hos ergo quisquis vere  
 pius esse cupit & vult Christianus,  
 caueat, euitet & fugiat iam non no-  
 stris sed Christi verbis cõmonitus,  
 fures enim sunt, latrones lupiq; ra-  
 paces, miseras dilaniāt ouiculas sc̃e

1. Tim. 3.

Ioan. 10.

Ioan. 10.



## IOAN. ECKIVS

Phil. 3. dissimula hæresum suarū lue pestesq;  
infectas & seductas. Insuper etiā ca-  
nes sunt furiosi sanctis oblatrantes  
sacramentis sacrisq; cæremoniis &  
occultissimis ecclesiæ mysteriis, de  
quibus & Paulus. Cauete inquit ca-  
nes, cauete malos operarios, cauete  
concisionem, hæc mihi verba nota  
& hæc consigna mysteria, Ludde-  
rumq; vide, Considerans paulò di-  
ligentius an non huiusmodi sit il-  
le canis, qui & nostram, dum ringi-  
tur, meditatur ab ecclesiæ unitate  
concisionem.

### Caput II.

Psal. 65. **A**lter scripturæ pro purgato-  
rio locus, Psalmus hic Davi-  
dis est. Transiimus per ignem &  
aquā & eduxisti nos in refrigeriū.  
Loquitur hic Psaltes in psona ani-  
marum in purgatorio detentarum  
quæ variis castigatę suppliciis ad vl-  
tima sui laboris vbi peruenerint  
(temporalis enim hic & trāsitorius  
tantum

tātum est ignis) gratias simul & lau-  
des Deo liberatori suo referunt, si-  
cut ad longum S. Anthonius diduc-  
cit, nosq; breuitatis studio prateri-  
mus, ex vetustissimis enim doctori-  
bus ita hunc psalmi locum intelle-  
xit Origenes homili. 25. super Nu.  
& Ambros. super Psalm. 118. Hos  
prius nobis sophistas & asinis stu-  
pidiores oportet reddat Ludderus  
quā suis calumniis (aliud enim  
iam non scit) purgatorium expu-  
gnet, neq; enim nos sanctissimorū  
illorum pudet patrum, sed Ludde-  
rum merito suorum pudeat socio-  
rum, quos igni exustos & capite ple-  
xos scimus in seditione rustica, sed  
& ante & post eandem. At nunc eū  
audiamus quæ tādē in nos Chri-  
stianos congerat & impurissima ac  
cumulet mendacia.

Mendacium primum.

**L**ocus hic non de purgatorio  
sed passione sanctorum inteli-  
gens

# IOAN. ECKIVS

**Psal. 65.**

ligendus est in tempore isto, nam  
& illud ibidem habetur. Imposui:  
sti homines super capita nostra lā  
verò & ipsi fatentur papistæ nō ho-  
mines sed dæmones animas in pur-  
gatorio cruciare & torquere.

**Responsio.**

**Dæmones  
nō torquēt  
animas.**

**P** Robe hic mendacium vocat  
Ludderus, quod suū ipse non  
Christianorum est mendacium dæ-  
mones cruciare animas in purgato-  
rio, nam doctores id simul omnes  
plurimis & arduis de causis perne-  
gant, & primum quidem q̄ imines-  
rito quis ab eo cui præualuit tor-  
queretur, Constat enim q̄ animæ  
quæ in purgatorio sunt dæmonem  
vicerant & in charitate Dei demor-  
tæ sunt, non ergo iuris & potesta-  
tis quicquam esse decet dæmoni in-  
illas excrucianti. Deinde & hoc ip-  
sum dæmonem non latet pœnam  
purgatori animabus prædesse non  
parum, nam in tantum torquentur

vt pur:

vt purgentur & purgatæ in vitam  
 deducantur æternā, quod illis vtiq;  
 iste omnis inuidiæ pater inuider,  
 quum non commoda sed mala tan-  
 tum & incommoda hominum pro-  
 moueat. Præterea vidimus hicq;  
 Dominus latronem à carnifice iu-  
 dicari facit, at non item filium. Ita  
 damnatos torquerit finit Deus offi-  
 cio dæmonum sed non eos qui in  
 purgatorio sunt, filij enim ei⁹ sunt  
 & vt Lutherus ait beati, nam ita &  
 B. Augustinus inquit. Diabolus  
 si patientiam si patientiam Iob co-  
 gnouisset & quòd tantum boni ex  
 sua tentatione illi accederet nunq̃  
 eum perturbare cõpisset: quum er-  
 go certo sciat Dæmon animas quæ  
 in purgatorio sunt suas non esse &  
 ex pœnis quibus afficiuntur purio-  
 res tantum fieri eas nequaquã cru-  
 ciat. Et hæc sanctorum patrum sen-  
 tentia est, quos Lutherus virulenta  
 sua lingua & ore malefico Papistas  
 calumniā

A smilk

# IOAN. ECKIUS

calumniatur, Thomam nimirum,  
Richardum, Bonauenturam & reli  
quos. Sed de loco Psal. q̄ David de  
persecutione martyrum loquatur,  
scio ego id etiam August. accipere  
de iis qui contristantur & turbantur,  
scio etiam q̄ dicit Hieronymus.  
Victoriashic declarat martyrū, sed  
hoc nimis q̄ rancidum est arguē  
tum, Psalmus ille ad hoc deseruit,  
non potest ergo ad aliud etiam re  
ferri, sicuti hic & alibi in suo libel  
lo articulorum in bulla damnato  
rum temere garriēdo proponit, nā  
si id verum sit etiā ipsa Lutheri sen  
tentia improbabitur Psalmum hūc  
de martyribus intelligi, quando cō  
stat iuxta literam hic Dauidem gra  
tias agere Deo pro liberatione po  
puli Israel de manu Ægyptiorū, k̄  
mare rubrū factum est illis peruiū  
quumq̄ sicco pede trāssent Iordanem.  
Iam quādo ita vult Lutherus

Exod. 14.  
Ios. 3.

ut Psalmus hic vni tantum rei deseruiat oportet intellectus & sensus eius totus penes Iudæos permaneat maleq; extendet eū Lutherus ad S. martyres. Præterea sicut ipse Psalmi titulus arguit etiam ad Christi resurrectionem refertur attestante etiam hoc idem D. Hieronymo, Sequitur ergo ex tam festiua Lutheri Dialectica q; ne ad martyres quidem pertineat idq; contra Lutherum: Nobis porro Christianis nullus in hoc defectus est, siquidem diuitem illum & vberem profiteamur scripturæ intellectum ex optimis spiritus sancti diuitiis sicut iam commonstrauimus, ideoq; si ex Lutheri sententia Psalmus hic de iustorum sanctorumq; loquitur perturbatione & in purgatorio quicūque detinentur etiam iuxta Lutherum sancti sunt & de ipsis loquetur, nāquā per ignem & aquam perturbatione

tio intelligatur & pœna, maiorq̃  
& grauior est eorum qui in purga-  
torio sunt afflictio q̃ horum qui in  
terris degunt: si quidem D. Augusti-  
ni iudicio omnes omnium pœnas  
excedit quas vnquam in terris ho-  
mines passi sunt: impie in suis calū-  
niis facit Lutherus dū pœnas pur-  
gatori nō vult ignem esse & aquā  
& sic suis ipsius obruitur opprimi-  
turq̃ mendaciis.

Reliqua mendacia tria.

**D** Einceptus Ludderus Psalmum  
hūc proprie loqui ait de san-  
ctis veteris Testamenti, in quo &  
conscriptus est quum nōdum esset  
purgatorium, non ergo de nouo  
Testamento sentire potest & inteli-  
ligi. Præterea holocausti mentio-  
nem facit psalmus ille, quod vtique  
ad eas quæ in purgatorio detinena-  
tur animæ referri nō potest, & quod  
ad aquas attinet etiam in inferno  
aquas inuenimus apud Iob dicenti

tem. A nimio calore transibit ad Iob. 24.  
 aquas niuium, & tamen idem niuē  
 desinere ait, & in aquas calore so-  
 lis abire ac conuerti. Hisce videtur  
 sibi Ludderus, non tantum ecclesie  
 praualluisse fortiter, sed & omne  
 purgatorium extinxisse.

Responsio.

**Q**Uod hic primū Ludderus  
 dicit psalmū illum proprie  
 de sanctis veteris Testa-  
 menti intelligi sanctorū repugnat  
 patrum interpretationi, velut iam  
 ante recēsui, repugnat autem Lud-  
 dero ipse psalmi titulus, qui apertā  
 facit resurrectionis mentionē, nec  
 utique minus ad scripturas sanctas  
 pertinet quā ipse psalmus. Dein-  
 de & ipse hic sibi cōtrarius est Lud Art. 17.  
 derus, qui quum in assertionum sua-  
 rum libro ad afflictos omnes ac  
 præcipue martyres & ecclesiam san-  
 ctam Dei retulit, qua nunc fronte  
 homo mendacissimus ad solos res  
 FF                      fert



## IOAN. ECRIVS

fert veteris Testamenti patres?  
 Dein prius illud hic denuo reuocat  
 commentum, purgatorium inquis  
 ens in veteri Testamento non fuisse,  
 quod & iam ante confutauimus.  
 Est tamen hic videre plane & expedire  
 ac facile est cuius deprehendere  
 quam omni sua destitutus sit  
 careatque iam Ludderus & scientia  
 & ratione, dum ita ecclesiae prae-  
 omnem rationem repugnat. Psalmus  
 hic in veteri Testamento conscri-  
 ptus & fixus est, non ergo potest  
 purgatorium nobis probare in no-  
 uo Testamento. An quod in veteri  
 Testamento scriptum est ad nos &  
 ad nouum Testamentum nihil per-  
 tinet. Quare ergo Christus & Evan-  
 gelistae ipseque adeo Paulus toties  
 adferunt & inducunt prophetas  
 Moysen & Psalmos? sicut Christus  
 duobus simul in Emaus euntibus  
 aperuit scripturas. Quinimmo om-  
 nia totius nostrae fidei capita per  
 prophe

prophetas iam olim sunt predicta;  
 sicut ad longum recenseri possent  
 omnia, quo ore ergo Ludderus esi-  
 futire audeat psalmum hunc eo quod  
 veteris sit Testamenti ad nos nihil  
 pertinere contra suam ipsius decla-  
 rationem super 13. psalm. Neque im-  
 merito id pro capitali hæresis Lude-  
 deranz articulo adnotabitur.

Tertio quum dicit animas in pure-  
 gatorio nullum Deo holocaustum  
 offerre certum est. Nescius tamen  
 in hoc Ludderus non est si quan-  
 do vnus alicuius psalmi verius ali-  
 quo refertur, non ideo statim tor-  
 tum eo refecti psalmum oportere,  
 nam quum psalmus hic vigore ti-  
 tuli ad resurrectionem referatur,  
 eundem tamen Ludderus ad afflic-  
 ctos veteris Testamenti pertrahit,  
 sed de iis plura in confutatione  
 capitis sexti dicentur. Postremo  
 quod inique Christianos nos so-  
 phistas calūniatur more suo facit,

Hier. 13.

neq; enim vel versutiam suam lupus vel aethiops pellem temeremur tantumquam, aut ideo ne statim sophistae erimus nos, si apud Iob per ætium & aquas niuis pœnas inuenimus infernales: nam quando ita vult sophista illi erit non Hieronymus tantum, sed & ipse Christus et alii doctoribus sanctis, non enim de solo adulterio, sed omni impietate hic Iob loquitur, siquidem & deinde pœnas & damnationem ostendit impiorum, secundum concordem sanctorum patrum interpretationem, nam q; Iob æstimet aquas niuis pœnas intelligat infernales etiam certa S. Hieronymi est sententia sic inquentis. Quasi duas gehennas sanctus Iob mihi dicere videtur ignis & frigoris, per quas diabolus, hæreticus & homo impius commutetur, forte in ipsa gehenna talis sensuum cruciatus fiet illis qui in ea torquebuntur, vt nunc qua

signem ardentem sentiant nunc  
nimium algoris incendium, & pœ-  
nalis commutatio nunc frigus sen-  
tientibus nunc calor sit, vt quasi de  
loco ad locū transitus æstiment. Et  
fortassis inde dominus ait in Euā-  
gelio. Mittite eū in tenebras exteri-  
ores vbi erit fletus & stridor den-  
tium, vt hic stridor dentium de ri-  
gore frigoris oriatur. Huius autē  
rei vt euident tibi sit iudicium sub  
inde mentionem inferni facit Iob,  
Aut igitur hic Ludderus mentitur  
aut cum tota simul Hieronymus er-  
rauit ecclesia. Porro scōmata illius  
quæ ex Daniele protrahit hic mite-  
to, non missurus alias quicquid ad  
nos vel mediocriter pertinere vide-  
bitur.

### Caput tertium.

**E**X Apocalypsi locum hunc ad-  
fert Ludderus. Audiui vocem Apo. 14  
de celo dicentem mihi. Scribe, bea-  
ti mortui qui in domino moriuntur.  
FF ; tur.

# IOAN. ECKIVS

tur. A modo etiam dicit spiritus ut  
 requiescat à laboribus suis, sed ope  
 ra illorum sequuntur illos. Locum  
 iam in arenam adducit Ludderus  
 in hoc tantum, ut in qualemcumq;  
 sibi calumniandi adripiat occasio  
 nem, idq; meris præter omne fun  
 damentum mendaciis. Quum autē  
 hic Ioānis locus, ut in sacrificio  
 missæ pro defunctis celebris habe  
 tur, non tamen ita pro purgatorio  
 (quod equidem iam meminerm)  
 adduci soleat, prolixas istas Ludde  
 ri mistis tantum calumniis nœnias,  
 & plus quā anilia deliramenta mis  
 sa facio, nam non omnia illa quæ  
 in missis defunctorum peraguntur  
 pro purgatorio facere quis id Chri  
 stianus nescit, satis enim est reliqua  
 ista ad fœlicem huius vitæ exitum,  
 ad resurrectionem futuram, ad re  
 demptionem animarum à peccatis,  
 ad gratiam & beatitudinem perti  
 nere animarum. Satis etiā est nos  
 hac

## DE PURGATORIO. 318

hac epistola orare & ꝑcari de mortuis, vt sint beati, vt sint in domino mortui, vt requiescāt in laboribus suis, hæc enim omnia petit ecclesia mortuis, quorum agit memoriam, impendi & impartiri. Aut si ea iam iam gratia Dei adsecuti sunt gratiarum actio illa erit diuinæ bonitatis & gratiæ, sicut hoc ipsum de epistolis & euangelis omnibus declarari posset, quod tamen breuitatis causa obmitto. Et quia ipse hic sibi solus Ludderus canit, solus etiam saltabit.

### Caput III.

**N**OS Christiani & catholici orthodoxorum patrum exemplo loco etiam pro purgatorio vtmur ex iisce Pauli verbis. Ego iuxta gratiam Dei, quæ data est mihi, vtsapiens architectus fundamentum posui, alius autem super illud ædificat. Porro quisq; videat q̃modo superstruat, nam fundamentum

1. Cor. 3.

FF 4 aliud

# IOAN. ECKIVS

aliud nemo potest ponere præter  
 id quod positum est, quod est Chri-  
 stus Iesus: quod si quis superstruat  
 super fundamentum hoc, aurum, ar-  
 gentum, lapides preciosos, ligna, fer-  
 rum, stipulam, cuiusque opus ma-  
 nifestum fiet. Dies enim domini de-  
 clarabit, qui in igne reuelabitur, &  
 cuiusque opus quale sit ignis proba-  
 bit, si cuius opus manserit, quod su-  
 perstruxit mercedem accipiet, si cui-  
 us opus arserit detrimentum pa-  
 tietur, ipse vero saluus fiet, sed sic  
 tanquam per ignem. Docet hic Pau-  
 lus, quo nam modo ipse velut sapi-  
 ens architectus ædificij spiritualis  
 fundamentum iecerit, quod quum  
 iactum est fundamentum fidei ope-  
 ra superstruuntur, fundamentum au-  
 tem illud fidei aliud poni non po-  
 test, nisi Christus dominus, sed va-  
 ria huic superstrui opera possunt  
 bona nimirum & iis quædam melio-  
 ra aut etiam optima, quæ per argen-  
 tum,

tum, aurum, & lapides preciosos significatur, sicut contra per ligna ferreum & stipulam mala accipiuntur opera aut iis peiora. Quomodo autem quisque bonum malumve operatus fuerit, dies domini per ignem iudicii in cuiusque hominis morte declarabit, cuius enim opus in igne manebit iudicii huius, is æternæ mercedem recipiet beatitudinis, cuius verò opus in hoc igne minus recte subsistet damnum patietur aut detrimentum dilare beatitudinis, nec tamen ad extremum ea priuabitur, saluus enim fiet, sed tanquam per ignem, non inferni, in quo nulla est redemptio, sed purgatorij. Hic ille verus est ecclesiæ catholicæ intellectus, omniumque doctorum & patrum antiquorum, Hieronymi, Ambrosii, Augustini, Gregorii, Origenis, Aluini, Bernardi, & glossæ, quibus plus vtiq; fidei debetur in sanctarum interpretatione scripturarum, quā



ἀρχιλίσκος  
latronum  
princeps.

IOAN. ECRIVS

Archilistæ dicere volebam Archiepiscopo Ludderi Pomerano, quamuis hic Ludderus & sequaces eius omnes multum defudarunt, nec tamen quisquam cum altero conspirat, sed ita nimirum in sectis & hæresibus comparatum esse conuenit, vt dum sibi quisq; viam quærit, nullus inueniat. Nos verò hic Bugenhagensis, quem Ludderus Pomeranum nominat, nugasq; alias omnes inanes fabulas & scripturarum dilacerationes missas faciamus, & Ludderi tantum mendacia, hoc vnico libello comprehensa pergamus prosequi, nam & quocunq; modo Ludderus eos, quos ante seduxit, ad scelerata remittit Bugenhagen scripta, ego contra pios omnes ad quatuor meos de purgatorio editos libros relegatos volo, quibus copiosius Ludderani erroris de purgatorio confutationem inuenient, illis si contradicere Ludderus pergit, quid rei

# DE PURGATORIO. 130

stat nisi ut veritatis osor, & inimicus mendaciorum parēs, seductor, & unitatis Christianae dissipator habeatur ab omnibus. Sed nos iam ad ipsius conficta mendacia veniamus. Principio hic Ludderus suadet & hortatur textum hunc perlegendum esse diligentius, quasi verò id ante eum fecerit haecenus nemo hic murmurat & impie sanctis oblatrat doctoribus sophistas illos & tyrannos vocitans. Sed tamen Hieronymum, Augustinum, aliosque patres sanctos, nec sophistas iste nec tyrannos efficiet vnquam, qui haec Pauli verba non aliter quam ea etiam nunc intelligimus intellexere, de quorum fide & sanctimonia ultra annos mille pius hucusque nemo dubitavit. Deinde obgannit Ludderus aperte hic de praedicatoribus & doctoribus PAVLVM sentire, quibus sua commissum sit ecclesiam doctrina extruere,

# IOAN. ECKIVS

ac proinde mirari se dicit, qui tam  
dem nos verba hæc ad intercessio-  
nem pro animabus detorquere pos-  
simus. Respondeo, quum in dispu-  
tatione Lipfica Ludderus, quod ad  
se pertineat facile confessus sit Pau-  
lum hic de purgatorio loqui, quum  
id iam sophistis tribuit? deinde lo-  
cum etiam hunc intelligit de ædifi-  
catione doctrinæ & in expositione  
sua dicit loqui hic Paulum de igne  
iudicii, Acut & ad Thessalonicenses  
quoniam dies domini in igne de-  
clarabitur, & istuc etiam in disputa-  
tione Lipfica declinare videbatur,  
quãuis id ipsum alicubi fecerit Am-  
brosius, hæc ad doctores referens,  
habent enim sancti & Christiani  
doctores Saluatoris suæ doctrinæ  
fundamentum Christum, tamen  
pseudoprophetæ etiam sub Christi  
nominis prætextu traditiones suas  
proponunt, siquidem commeticios  
suos errores acceptos reddere ne-  
queunt

queunt, nisi sub Saluatoris nostri nomine, quod & Ludderum facere videmus, dum toties suum nobis Christum, suumque iactat Euangelium. Reuera tamen Ambrosius hæc de purgatorio intellexit, in quo quæ purgatæ iam sunt animæ saluantur, neque ut impij æterni ignis supplicio torquentur. Potior ergo sententia magis hic de operibus, quam doctrina Paulū loqui. Plane enim proprie ait cuiusque opus quale sit ignis probabit, opus inquit, nō doctrinæ. Quum ergo omnis homo aut bene operetur aut male ad omnem hæc hominem pertinent, nec eos tantum, quibus docendi traditum est officium, atque ideo in vniuersum cuiusque opus Paulus ait, & male planeque impie contextū Ludderus dilanians ad solā detorquet doctrinam & doctores. Præterea ipse sibi Ludderus obiectionē mouet huiusmodi, Sæcti patres & ipsa  
etiam

etiam ecclesia hæc ita intellexit, ita  
 Augustinus, Gregorius, & alij com-  
 plures sensere. Et quid tamen hic  
 tibi Ludder videtur? an nobis hoc  
 satis non sit verba hæc concorditer  
 adeò à patribus sanctis ad purgato-  
 rium referri? Quos & alij deinceps  
 sequuti sunt omnes, nec vquam  
 hic à Christianis reiectus est sen-  
 sus. Temere ergo quosdam Augu-  
 stini, Hieronymi, & Ambrosii Lud-  
 derus inducit locos, qui tale nihil  
 colligunt, quum constet patrū scri-  
 pta in omnibus æque locis ad pro-  
 bandum efficaciam non esse, quum &  
 ipsi interim contrarij sint sibi ita ut  
 aut sententiā reuocarint suam, aut  
 certe in dubio posuerint, ut vir do-  
 ctiss. Picus comes mirandulæ pul-  
 cherrime docet. At vbi vno omnes  
 sensu in scripturarū interpretatio-  
 ne patres consentiunt, idemq; ab ec-  
 clesia catholica cōsensus recipitur,  
 sicut plus mille hætenus est annis

factitatū, impugnari illum per doctores  
 simul & ecclesiam confirmatum non decet ab apostata homine  
 & monacho votirupa, nam omnis Christianus modo pius sit sancte  
 honestatis amator parere simul ac credere debet magis doctoribus  
 veteribus & recentioribus totiq; ecclesiae, quam novis hisce insanis rerum  
 omnium turbatoribus. Et eā ob rem doctores hic per Ludderū adductos  
 obmittā, quando nec ad caput negotii de purgatorio faciūt quicquid  
 alias enim statim Luddero obuias rē, diceremq; inique ipsum August.  
 tractare, vt qui super Psal. 7. in idipsum nō ipsum intelligit deū, nō aliter  
 autē verba etiā dilacerat Hiero. dicētis: virginitatē celos coniugiū  
 verò implere terrā, quę istuc protrahit ille, quasi verò ita sanctus senserit  
 doctor, vt cōiugiū saluare posse putarit neminē, quę eius nunq; fuit  
 sententia, cū istud inter Marcionis

Taciani

Taciani & similium reiiciat errores, nec tamē hic Ludderus vel adiutore sathana nobis poterit Hieronymi & Gregorij receptissimam à tota ecclesia inuertere expositionem de triplicibus fructibus. Nam quamuis coniugati viduæ & virgines iam ante sint in mundo, nec tamen vitam merentur æternam, nec fructus illos afferunt sine gratia & verbo Dei, super hæc ergo concludo patres sanctos non impræmeditate verba illa Pauli. 1. Corint. 3. de purgatorio intellexisse, sicut nec male ecclesia ita recepit. Quarto docere conatur Ludderus omnia Christi dicta factaq; imitanda nō esse. Respondeo. Ex omnibus Christi operibus nos erudiri, verum ut eadē & ipsi faciamus, fieri vel Ludderō id minime docēte, scimus nō posse, neq; enim 40. diebus iunare possumus, nec super mare ambulare, nec mortuos suscitare, sed nec

id nos

id nos ille facere iussit, quemadmo-  
 dum Beda exponit, sed tantum dis-  
 cite, inquit, à me, quia mitis sum &  
 humilis corde. Plurimum ergo in-  
 terest, opera Christi an dicta sequi  
 velis ac debeas, nec parum refert vi-  
 tam sanctorum an doctrinā & scri-  
 pturæ interpretationem eorundē  
 imitari cupias, nam Hieronymum  
 in horrida vitæ suæ austeritate imi-  
 tari, cui graue non fuerit? cuius tas-  
 men expositionem scripturarum  
 sicubi cum aliis consentiens, etiam  
 ab ecclesia recipitur, recipere Chri-  
 stiano graue esse nemini debet, sed  
 in hoc S. Clementi parendum, qui  
 inquit. Lex Dei cum legitur non se-  
 cundū propriā ingenij intelligētiā le-  
 gatur vel doceatur, sunt enim mul-  
 ta verba in scripturis diuinis, quæ  
 possunt trahi ad eum sensum, quē  
 sibi vnusquisq; sponte præsump-  
 lit. Et ideo oportet ab eo intelligentiā  
 discere scripturarum, qui eam à ma-

Matt. 11,

Clemēs epī  
 stola 4. ad  
 ecclesiam  
 Hierosol.



ioribus secundum veritatē sibi tra-  
ditam seruauit, vt ipse possit ea que  
recte suscepit competēter asserere.  
Quod nos Christiani facimus ni-  
hili interim facientes, quid vel dis-  
suat vel sarciat Ludderus, nec tamē  
omnes patrum traditiones articu-  
los fidei constituimus, tantū abest,  
vt S. doctoris Thomæ de Aquino  
placita omnia p̄ fidei articulis ha-  
beremus, sed in scripturarum expo-  
sitione si quando doctores concen-  
dant, & ita ab ecclesia recipiuntur,  
fieri non potest, vt ab illis discede-  
re compulsi ad diuerticula & glof-  
fas deflectamus Vualdensiū aut Pic-  
kardorum, sicut hic & alibi Ludde-  
rus facere solitus est. Nam si Pauli  
sequamur doctrinā & probatis om-  
nibus bona tandem sectantes tene-  
amus, vtiq; ecclesiæ, quæ hoc ipsum  
fecit credendum eiusq; stādum ex-  
positionibus. Maledictam interim  
dirisq; deuotā omnibus censemus

Pickar

Pickardicam istam & Ludderanā  
 glossam ecclesię sanctę, diuinis scri-  
 pturis, sanctisq; patribus contrariā  
 & aduersam. Ad extremū hinc Lud-  
 derus affert mirisq; modis extols-  
 lit D. Augustini verba ad Hierony.  
 sic dicentis. Nec te mi frater sens-  
 tire aliquid aliter existimo, prorsus  
 inquam non te arbitror, sic legi li-  
 bros tuos velle, tanq̃ prophetarum  
 vel Apostolorum: ego enim fateor  
 charitatitux, solis eis scripturarum  
 libris, qui iam Canonici appellan-  
 tur, didici hunc honorē deferre, vt  
 nullum eorū authorē scribendo ali-  
 quid errasse firmissime credā: alios  
 autē ita lego, vt quantalibet sancti-  
 tate doctrinaq; prepolleāt, nō idcō  
 verū putē: quia ipsi ita senserūt: sed  
 quia mihi vel per illos authores ca-  
 nonicos, vel probabili ratione, qđ  
 à vero nō abhorreat, persuadere po-  
 tuerūt. Hęc verba & si corrupte cita-  
 ta per Ludderum, per nos restituta,

# IOAN. ECKIVS

dici non potest quàm Ludderus te-  
mere nimis extollat, quasi per hæc  
libros sanctorum patrū omnes ex-  
pugnarit: quibus tamen sicubi pro  
ipso facere videntur præclare uti  
solet. Sed ad August. respōdeo ver-  
ba hæc ipsius verissima esse, sed per  
Ludderum more suo perpetuo ad  
impium detorqueri abusum, nam  
quod viri illi sancti dum viuerent  
scriptis suis tribuerint minus hu-  
militas in causa fuit, quoniam no-  
lebant libros suos apostolorū & qua-  
ri scripturis & prophetarum, & id  
nimis recte, nam & ipsi hoc idem  
facimus, illos etiā labi & errare po-  
tuisse fatemur quoq;. At vbi vnum  
quempiam vno omnes ore sensus  
nobis exhibent scripturarum, sicut  
hic iam antediximus fieri, qui ta-  
men nec ab aliquo vnquā reiectus  
est Christiano, & à ceteris sacre scri-  
pturæ locis non dissentit, & ab vni-  
uersa receptus est ecclesia, quo tan-  
dem

dem modo per August. probaturus  
 est Ludderus, iste Pickardisans sen-  
 sum hunc à sui similibus reiici posse,  
 se, quum plurimum semper Augu-  
 stui, & receptis observationib⁹ tri-  
 buat ecclesiæ, sicut in libro de cura  
 pro defunctis habenda contra Epi-  
 stolam fundamētū ad requisitiones  
 Ianuarij & aliis compluribus in lo-  
 cis: non ergo temere Christianus  
 quisq; fidem vllam Luddero adhi-  
 beat, qui tam impudenter patribus  
 omnibus toti⁹q; simul ecclesiæ intē-  
 dit mendacia, quod concordē adeo  
 super verbis Pauli 1. Cor. 3. sensum  
 exhibitū recipit, quem ipse quondā  
 Ludderus recipere veritus nō est,  
 & Pickardos super eo reprehendit  
 hæreticus, quibus improbe nunc  
 adulatur & assentitur, tantum ex li-  
 uore & odio impurissimo, quo er-  
 ga Romanam ecclesiam ducitur, q̃  
 aliquādo de Tertulliano dixit Hie-  
 ronymus.

# IOAN. ECKIVS

## Caput V.

**D** Iscedit à scripturis iam Luderus, quasi vero & nos non pluribus essem⁹ suffulti freti⁹q; scripturarum locis quàm quos hic adduxit ipse, quum sciat tamē hoc loco ecclesiæ multam magnamq; scripturarum nō deesse copiā, & vt maxime cæteros nesciret locos horū certe oblitus esse non potest, quos Lipsiæ sibi adduxi, cuiusmodi hic ex ecclesiaste est, de catenis & carcere ad regnū egreditur, nam & hoc ipse professus est se locū hunc inter alios quosdā vltro admittere, quāuis me non lateat, hæc alio etiā sensu intelligi posse. Huc etiā facit qd  
**Eccl. 4.** ait Christus, quicumq; dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei, qui autem dixerit verbum contra spiritum sanctum, nō remittetur ei neq; in hoc seculo neq; in futuro. Super hæc D. Grego. inquit, hac sententia datur intelligi quādam  
**Mat. 18.**

dam culpas in hoc seculo, quasdā  
 in futuro posse relaxari. Astipula-  
 tur B. ille & mellissius Bernardus  
 quum ait. Querant ab eo qui dixit  
 quoddam esse peccatū neq; in hoc  
 seculo neq; in futuro remittēdum,  
 quur hoc dixerit, si nulla manet in  
 futuro remissio purgatiōe peccati?  
 Eodem modo & glossa ibidem tex-  
 tum hunc diligēter ponderans ex-  
 cussit. Præterea & hæc Christi ver-  
 ba Luddero in disputatione nostra  
 proposui. Esto consentiens aduer-  
 sario tuo cito, dum es in via cū eo,  
 ne forte tradat te aduersarius iudi-  
 ci, & iudex tradat te ministro, & in  
 carcerem mittaris. Amen dico tibi,  
 non exies inde donec reddas no-  
 uissimum quadrantem. Vbi per car-  
 cerem, Diuus Ambrosius purgato-  
 rium intelligit, quo autem locus  
 hic ab eo, qui apud Lucam est dis-  
 crepet breuitatis causa missum fa-  
 cio. Non abludit hinc, qd Anna Sa-

Mat. 5.

Luc. 12.

**1. Reg. 2.** muelis mater in oratiōe sua dixit.  
 Dominus occidit & viuificat, deducit ad inferos & reducit. Iam non est, qui ex inferno damnatorum redeat itaq; hic inferni nomine purgatorium intelligendum venit. Et hoc est quod Dauid cecinit. Domine Deus meus clamaui ad te, & sanasti me domine, eduxisti ab inferno animam meam, saluasti me à descendentibus in lacum, nam hic sanne Dauid de inferno loquitur purgatoriū non damnatorum. Possem id genus locos adducere q̄ plures pro purgatorio, quos Ludderus trāsilit & dissimulat omnes, quapropter & nos hic mittimus, quum & D. Ioannis Coclei & nostri de purgatorio libri in omnium vbiq; sint ac versentur manibus. Tantum audiamus, quos quinto hoc capite nobis det moneatq; Ludderus tumultus? Principio hic Gregorium cognomento magnum calumniator incipit

incusat, primum eum pene dicens  
fuisse, qui validissime purgatorium  
simul & missas instituerit offertoria  
as. Sed quis insignem isthanc apo-  
statae demirari satis potest temeri-  
tatem, qui pium etiam sanctumq;  
& à Deo electum Gregorium calu-  
niari audet & reiicere, idq; menda-  
citer nimis & impudenter, nam ex  
prædictis luce clarius patet Grego-  
rii purgatoriū nō instituisse, cuius  
tot retro seculis vetustissimi quiq;  
meminere. David, Iob, Machabeus  
Christus, Paulus, & ex patribus Au-  
gustinus, Hieronymus, Ambrosius,  
quibus adnumerari poterunt. Ter-  
tullianus, Cyprianus, Origenes, Atha-  
nasia, & reliqui, q omnes Grego-  
rium, alij quidem centum, alij verò  
ducentis nonnulli etiam pene tres  
centis annis antecessere. Quare  
ergo inique adeò Ludderus hoc sanc-  
to viro Gregorio audet intenden-  
re, qui ipse iam ante Pickardis Au-

In reso. de  
indulgen.  
Concl. 13.



gustinum obiecerit, cum matre sua  
 Monica: non itaq; temerarius tan-  
 tum homo est & ceruicosus, sed &  
 mendaciis scatens totus, vt qui tot  
 ties secū ipse dissideat. Deinde quæ  
 in dialogorū libro Gregorius scri-  
 bit de apparitionibus animarum  
 Ludderus plane pernegat, constare  
 inquit dæmones esse, eo quod si-  
 ne scripturis & testimoniis diuinis  
 nude adeò ea referat Gregorius.  
 Ad hæc respondeo, quum fidei ve-  
 ritatisq; plurimum demus gentiliū  
 historiis, quare omnes de spiritui  
 apparitionibus historias mēdaciis  
 suis impugnare mōlitur Ludder?  
 Aut ideò ne statim vera non sunt,  
 quæ vir vere sanct⁹ Gregorius scri-  
 psit, quod ea Ludderus non cre-  
 dit? Aut subita adeò rerū metamor-  
 phosi impurus & p̄fidus monachus  
 Deus nobis effectus est, vt è creatu-  
 ris Dei quæcunque velit ipse confu-  
 dat, ex animabus dæmones confu-  
 dat.

tuat. Preclare verò Gregorium hæc  
 sine scripturis ait, & diuinis credi-  
 disse testimoniis, quasi non suus eti-  
 am experientię sit locus, aut quasi  
 non satis magnum vitę suę vir san-  
 ctus habuerit à Deo testimonium  
 in miraculis, quę per ipsum opera-  
 tus est Deus, quum & miraculose  
 redemptę sint animę, quod & bo-  
 na fide pater sanctus refert, & Lud-  
 derus præter rem ac veritatem in-  
 constantissime reiicit, sed hoc ho-  
 minem male habet apostatā, quod  
 totus in hoc Gregorium secutus  
 est mundus, & tamen hoc Ludderū  
 infringit mēdacia, quod ecclesiam  
 suam sanctam Christus labi & er-  
 rare permisit nunquam ad Ludde-  
 rum etiam & suos vsque Pickar-  
 dos, sicuti discipulis suis promise-  
 rat. Ego inquit vobiscū ero vsq̃  
 ad consummationem seculi. Aut si  
 tota simul errauit ecclesia, quomo-  
 do eam columnam & firmamentū  
 veritatis

Mat. vlt.

1 Tim. 1.

Veritatis vocavit Paulus? Temere ergo & in vanum laborat Ludderus dum pertinaciter contendit, diuitias omnes in purgatorium esse detrusas. Deinceps Gregorio respondere meditatur & pergit Ludderus dicens, virum hunc bonum ad ea compulisse neminem, neque ex iis articulum fidei confecisse illum, sed nec scripturis, aut miraculis comprobasse vnquam. Ad istos autem Ludderi latratus satis iam ante responsum est, siquidem is primus non fuit, sed ante eum dudum hoc auctoritate ecclesie sustinuit Augustinus. ea enim est, quae vnumquemque cogit Christianum sibi conformiter, sapere & credere, & cui quisquis non

Mat. 18.

paret velut ethnicus habendus est & publicanus: sed & in hoc veritate parcus vtitur Ludderus, quum ait Gregorium nullis in probando purgatorio usum esse scripturis,

Mat. 12.

nam & iam supra ex Christi verbis paruit

# DE PURGATORIO. 239

patuit contrarium. Ad hæc miracu-  
la adfert plurima, quæ circa purga-  
torium sunt facta, eaq; brevitatis  
causa transeo. Ex iis constat quàm  
mendacissimus sit Ludderus sophi-  
sta, qui sententiam suam in suis ip-  
sius constituit inuentis & turpissi-  
mis Pickardorum erroribus, cōtra  
sentētiā, cōsuetudines, & optima  
sanctæ ecclesiæ iussa, tantum vt ani-  
mas in purgatorio detentas sua præ-  
uet consolatione, auxilio, & in ma-  
ximis pœnis intercessionēs, contra  
tamen scripturas, ecclesiā sanctosq;  
patres & ipsam Christianorum mu-  
tuam charitatē. Quid ergo obstas  
quin eū archihæreticum dicas mē-  
dacissimum, animicidam, purgato-  
riūq; impugnatorē, qui (qua est im-  
pudentia) ne se ipsum quidem men-  
daciorem veretur reprehendere, si-  
quidem quàm hactenus fortiter sci-  
re se clamauit esse purgatorium tã  
nunc impudenter & temere quasi  
insæ-

Tit. i.

infaniam, furiam, ac purgatorium esse  
 negat. Itaque si quis vnquam fuit, hic  
 certe mendacis est hæreticus, suo ip-  
 sius, vt Paulus ait, condemnatus &  
 & peruersus iudicio. Quod verò  
 Ludderus, porrò patrum improbe  
 nititur scripta reprehendere & im-  
 pugnare, siquidem non statim quod ab  
 ecclesia recepta sint & approbata  
 eo etiam vera sint omnia, satis ex  
 superioribus iam patuit, quanto enim  
 & alacrius & securius nos sanctissi-  
 morum sequimur scripta doctorum,  
 quorum traditiones & libri ab ec-  
 clesia recepti sunt & approbati qui-  
 narias Ludderi, qui vnà cum do-  
 ctrina sua reiectus est iamdudum  
 & cōdemnatus. Nam quod Ludderus  
 hic ius citat Canonicum c. noli. dis-  
 tin. 9. Constat non hoc esse ius pō-  
 tificis, sed sententiam August. quam  
 decretis suis permiscuit Gratianus  
 non Papa. Sed magnus ille noster  
 Iuris theologus ignorat, quid quæ-  
 rumus

tumq; ligent aut valeant Gratiani  
 decreta. Satis autem hic nobis est  
 Gregorium constanter ex scriptu-  
 ris & patribus purgatorium asserere,  
 ac proinde tātum authoritatis  
 apud quēuis syncerum Christianū  
 obtinet, sicuti & illius apud Deum  
 meriti fuit, vt sanctimonia vitę prę  
 cæteris illustriore donaretur. Et  
 impie hoc iurē pontificio tribuit  
 Ludderus hæreticum esse quisquis  
 fidem huic habeat, q̃ tamē ipse ad  
 iunctis etiam sibi apostatis omnib⁹  
 præstabit & probabit nūquam. Ne  
 ergo ex tam vana opinione & in-  
 ductione sophistica quisquā temere  
 Luddero credat, dū sibi substituere  
 parat diabolū, vt Papista efficiatur,  
 nā præterq̃ q̃ hoc sibi in diabolū ius  
 nō est (quantū autē in Ludderū dia-  
 bolo sit iuris Deo cōmendatū relin-  
 quo) norūt etiā oēs quotq̃ Ludderū  
 scripta legerūt quā blandus quom-  
 dā papę assentator fuerit Ludderus  
 cuius

In epistola  
ad Leonē.

cuiusmodi vix vllus vnquam extitit sophista, testatur id eius ad sanctissimæ memoriæ Pontificem Leonem scripta epistola. Quare beatissime pater, prostratum me pedibus tuæ B. offero, cum omnibus que sum & habeo. Viuifica, occide, voca, reuoca, approba, reproba, vt placuerit, vocem tuam vocem Christi in te præsentis & loquentis agnoscam. Si mortem merui, mori non recusabo. Quid hic tibi pie lector videtur, aut non strenuū vides pontificis adulatorem Ludderum, sed nimirum nec vllius Ludderum piget mendacii, nec quid scribat laborat, quum satis id sibi sit, si qualem cunq; modo libellum consuerit.

Caput VI.

**T** Vrpiter hic rursus nec sine scommate Ludderus gloriari nos clamat totam scripturā, immo singulos etiam eius pro nobis apices facere, verum hoc nimirum scō

mate deuotus hic noster & humilis Theologus suo quodam more vtitur. Nobis interim Christianis satis hoc est, quosdam vt patuit ex superioribus nobis esse scripturę locos, quibus firmiter purgatorium conuincitur. Et quod Ludderus ecclesiam adoritur super psalmis viliariū pro defunctis, & de iis ait. Ego vero hoc tibi monstrabo vt si vel iota minimum in illis comperias, quod vel purgatorio vel animabus mortuorum tribui, & de iis intelligi commodē queat, ego etiā homine indignus iudicabor, addit mendacium insigne, quia in veteri Testamento quum necdum aliqua esset purgatoriū mentio cōscripti & æditi sunt, postremum hoc iā supra scriptis biblicis cōfurauius valide. Hic rursus cōtestatos appellatosq; volo omnes cuiuscunq; conditionis homines, qui sibi Ludderū pro propheta aut apostolo habere

HH vident;



# IOAN. ECRIVS

videntur, vt saltem oculos aperiant,  
nec ita impudenter seduci se sinant,  
hic enim aperte mihi iudicabunt  
omnes Ludderū suo ipsius iudicio  
vel hominis indignissimū esse vo-  
cabulo, nā qui hic ait nullū psalmū  
vel vnico apice de purgatorio &  
animabus sentire mortuorum, con-  
trarium plane scripsit super psal.  
Purgatoriū inquiens pœna (quod  
equidē puto) timor mortis & hor-  
ror est inferni ex singularis & per-  
fectæ charitatis defectu. Adeo autē  
apte adeoq; conuenienter in perso-  
na mortuorum, psalmus hic oratur  
ab ecclesia, vt commodius orari ni-  
hil posset. Nec multo post in sexto  
ostendit argui ibidem immensam  
animæ afflictionem, quæ quum om-  
ni denudatur fiducia æterno iras-  
tōque adstat iudici aliud non sen-  
tiens nisi æternam iam iam sibi im-  
minere damnationem. Et dein-  
de, Ex hoc loco desumpsi, quæ olim  
de

Psalm.

de pœna animarum in purgatorio disputavi, quū mihi videretur purgatorium desperationem ferme esse & tantum non infernum, vnde liberari animæ nisi precibus ecclesiæ non possint. Deinceps sub versiculo. Et tu domine vsquequos ait Ludderus animam non petere tantum, vt festinanter sibi feratur superpetiæ, sed quasi impatiens iam moræ conqueritur super eadem, nam in hac mortis & inferni afflictione mora grauissima est, planeq; hic verissimum est, quod aiunt vnā in purgatorio horā multis etiā huius seculi annis longiorē videri. Patet ergo Ludderū homine immo hominis indignissimū esse appellatōne, vt qui hoc de seipso testetur, & quæ olim de purgatorio exposuit iā cæcus & amēs abnegat. Porro & septimū psalmū docet Ludderus cōtra demonū orandū esse insult⁹ nō mortis tantū hora, sed in quacūq;

alia desperationis tentatione. Vere  
 enim diabolus calumniator noster  
 est, vt qui nos opprobrio habens  
 & contemptui adcusat, & conscien-  
 tias nostras turpitudini exponit in  
 iis etiã quæ bene fecimus & si quid  
 per nos factũ est male, id mire ex-  
 tollit. Eat nunc Ludderus & dicat  
 psalmum etiam hunc de animabus  
 mortuorum nō intelligi, quas atro-  
 citer adeò diabolus coram iudicio  
 Dei accusat. Adhæc ipse psalmi hu-  
 ius titulus arguit de iis cum intelli-  
 gi, qui quum sibi nullius sint pec-  
 cati conscii, tamen coram Deo ti-  
 meant ne non rei efficiantur, nam  
 & vt ait Gregorius piarum men-  
 tium est peccatum etiã timere vbi  
 nullum est, & Paulo teste non qui  
 sese commendat ille probatus est,  
 sed quem Deus commendat. Quā  
 ergo iudicium Dei super demortuo-  
 os metuat ecclesia, cur pro illis non  
 oraret? Ita ad longum de reliquis  
 omni-

2. Cor. 10.

omnibus psalmis induci posset.

Obiectiones Ludderi.

**M**ouet hic obiectiones cōtra Christianos aliquas Ludde-  
rus, quæ hoc loco diluendæ sunt, ait  
enim psalmi 40. & 41. ad Christi tã-  
tum personam proprie referūtur,  
sicut eosdem & in Ioanne & in epis-  
tola ad Hebræos adduci videmus.  
Deinde reliqui psalmi omnes de af-  
flictione & cōsolatione rursus san-  
ctorum loquuntur in terris, si ergo  
iam psalmi n̄ de Christo ad alios  
transferantur & incerti erūt ac in-  
stabiles, & fides etiam ipsa cōcideret.  
Hic etiam sceleratam calumniatur  
collectam, qua cœlum benefactori-  
bus nostris oramus. Adhæc respō-  
deo, & primū plane pernego, q̄ ait  
Ludd psal ad Christū solum refer-  
ri, sed ad Christū & simul eius mē-  
bra sanctos nimirū martyres, sicut  
ibidem pulchre testatur S. August.  
Testatur id ipsum & psalmi ei⁹ prin-

Psalm. 40.

HH 3 cipis

# IOAN. ECKIVS

eipium. Beatus qui intelligit super  
 egenum & pauperem s. Christum,  
 veluti S. Hieronymus exponit, nō  
 ergo in Christum tantum psalmus  
 hic sed & illos tendit, qui credunt  
 in Christum, nā & illos in die ma-  
 la liberabit dominus. i. in die iudi-  
 cii, quum Iudæos qui super eum in-  
 telligere renuerūt damnaturus est,  
 idem pleraq; alia sequentium duo-  
 rum versuum sentiunt, quomodo  
 ergo Ludder⁹ affirmare audet psal-  
 mum illum totum ad Christum tā-  
 tum referri? Præterea aptissime ver-  
 ba hæc animabus defunctorum ac-  
 commodantur, quū orat ecclesia ut  
 in die mala liberetur, ut dominus  
 conseruet eum & viuificet eum, ubi  
 autem hæc viuificatio est, nisi in vi-  
 ta æterna, ut ait August. Et quia  
 confidentia Ludderus psalmū hunc  
 asserit nihil ad animas mortuorū  
 pertinere. Sed nec illud mihi cum  
 Luddero cōuenit, dum arguit. Psal-

mus hic ad Christum refertur, nō  
 potest ergo adaptari animabus. Ve-  
 tus hic nec mihi male cognitus est  
 Ludderi morbus, falsumq; hoc fun-  
 damentum est, cui innixus iste ne-  
 scit, quomodo psalmus vnicus pro  
 multorum varietate versuum mule-  
 tis variisq; accōmodari queat pers-  
 onis, sicut ex Augustino, Hierony-  
 mo, & Cassiano docemur, & ego  
 iam ante in libro de purgatorio cō-  
 tra Ludderum sustinui, ita vt con-  
 tradicere nō possit, adducto in hoc  
 psalmo decimo octauo. Cuius ini- Psal. 18.  
 tium in apostolos conuenit secun-  
 dum beatum Ambrosium, quorum  
 in omnem terram verba exierunt.  
 Vritur & eodem psalmo de Christo  
 ecclesia, quia de eo sequitur. In sole  
 posuit tabernaculum suum. Exulta Psalm 9 vni-  
 uit vt gygas ad currendam viam. cus multis  
 Deinde in Mariæ etiam festiuitati: accōmodas-  
 bus hoc psalmo vti solet ecclesia, q; ri potest  
 hic tabernaculi Christi & Thalami personis.

mentio fiat, tabernaculum enim illud ipsa sanctissima Maria est, in cuius utero ad decimum mensem usque Christus conqueuit, hæc etiam thalamus ille est, ex qua Christus exiit. Sub finem psalmi quædam ad poenitentem pertinent, qui sua sibi occulta simul & aliena peccata orat remitti, & à delicto suo maximo petit emundari. Quis ergo tam plūbei est intellectus, qui non videat psalmum vnumquempiam ad multa posse referri? Simile & de psalmo 41. est iudicium, is enim quavis ad desyderium ecclesiæ in Christum pertineat, præcipue tamē ad animas etiam refertur defunctorū pro quibus oramus, ut adsit tempus quo ante faciem Dei compareant, quam ardentem adeo sitierunt, ut videant Deum sicuti est. Præterea etiam ad afflictas in purgatorio animas psalmus hic pertinet, quæ sperant tamen & confitentur Deo salutem

lutari vultus sui & Deo suo, quæ  
 & transibunt in locum tabernacu-  
 li admirabilis vsq; ad donum Dei.  
 D. Augustinus psalmum hunc de fla-  
 grâti cathecuminum desyderio  
 exponit, qui quamuis ad baptismũ  
 properât, suo tamẽ desyderio prius  
 non satiantur, quàm ad vitam per-  
 ueniant æternam. Quantumuis er-  
 go iam non psalmi tantum integri  
 ad multa referantur, sed & versus  
 vnicus multis modis exponitur, se-  
 qui tamen non potest, ideo articu-  
 los fidei nostræ incertos hinc fieri  
 quum ex aliis locis qui certi sint ar-  
 ticulus tandem comprobari debe-  
 at. Neq; vero calumnias etiam hic  
 Ludderi magnifacimus super col-  
 lecta, quisquis vere pio & Christia-  
 no ducitur animo æstimare facile  
 potest, quã peruersus sit Ludderus,  
 quod collectam hanc reprehendit,  
 qua Deum oramus vt benefactori-  
 bus nostris vitam cõferat sempiternam.

HH 5 nam,



## IOAN. ECKIVS

nam, sed quia homo impurissimus  
Ludderus pro suis non orat bene:  
factoribus, etiam alios pro suis ora  
re non sinit, ut sibi illos ingratus  
dinis vitio similes reddat.

### Alia quatuor Ludderi ob iectiones.

**P** Rincipio hic Ludderus dolet,  
verum Psalmorum de Christo  
sanctisq; suis intellectum obfusca  
ri, & ad purgatorium pertrahi, quā  
tamen ad discendā simul atq; in il  
lis exercendam fidem psalmi sint  
conscripti. Respondeo, nullam ius  
sto psalmorum intellectui caliginē  
obduci, dum ad animas iustorū in  
hac vita, aut impiorum, vel etiam  
animas eorū, q; sunt in purgatorio  
pro suo cuiusq; cōtextu & sensure  
fertur, sicut & sancti patres fecerūt,  
& tamē in illis exercetur fides, quā  
his non ad illud tantum compositi  
sunt psalmi, sed & ad orandum &

com

confitendum Deo, ita enim Paulus *Eph. 1.*  
 loquentes inquit vobis meritis per  
 psalmos, & hymnos, & cantiones  
 spirituales canentes ac psallentes in  
 corde vestro domino gratias agen-  
 tes semper de omnibus. Deinde te-  
 nere Ludderus obmurmurat psal-  
 mos dicens frustra vanaq; opinio-  
 ne decantatos, quum purgatorium  
 nihil sit, quum etiam nos id iam su-  
 præ refutauerimus contra Ludde-  
 rum certis scripturæ locis purgato-  
 rium esse obrinentes, quo minus &  
 hic iam nos mendacia & calumnie  
 mouent Ludderi. Porro contra vi-  
 giliis contumaciter agere pergit  
 Ludderus, quod psalmis hic non  
 ad fidem vtamur, sed citra cordis  
 intentionem & absque orandi stu-  
 dio perlegamus, & cum iisdem  
 non aliter ac opere quopiam agas-  
 mus. Constat autem opus sine fide  
 coram Deo idololatriam esse, quan-  
 do nec ad orationem tot opus sit  
 psalmis

psalmis lectionibus & canticis, vbi  
vel vnus sufficeret psalmus. Imo ni  
si fidem haberemus vigilias, & psal  
mos non oraremus. Et quod psalte  
rium ait citra mentē legi, ipse quo  
que fateor male facere quisquis ta  
lia facit, sed quā temere diuinum  
sibi Ludderus hic arrogat officium  
dum ecclesiasticorum omnium cor  
da iudicare, & pietatē audet, quod  
Dei solius esse etiā David testatur.  
Deus inquit, scrutatur corda & re  
nes. Aut quia forte Ludderus notē  
fuit leuitatis monachus, & ex mo  
nacho perfidus iam factus apostata  
vigiliis absq; corde & oratiōe vsus  
est alios etiā ecclesiasticos pro sua  
leuitate iudicare pergit. Quod sine  
fide opus reicit huc parā facit, tot  
enim sunt presbyteri & monachi,  
qui animo pio fidēq; Christiana p  
mortuis vigilias orant, quum tamē  
interim Ludderus fidem & ecclesiā  
Catholicā vnitatem amiserit, seq;  
omni

Psal. 7.  
2. Par. 28.

omni omnium hæresum ac dissensionū genere contaminarit. Quod de psalmodum affert multitudine deprehendere licet, & videre deuotum istum & ignauum fratrem, quē nonne illi grauant psalmi, ac pro iis vnum reciperet, quamuis nunc ne vnum quidem oret pro omnibus iis qui anniuersariam sui commemorationem in monasterio, quod iam solus inhabitat, nec tamen iis boni præstat quicquam instituire. Quid autem homo hæreticus pro se haberet aut ageret cōmodius, quā cultum Dei indices magis ac magis imminuit rursusque impium dæmonum cultū fouet ac promouet. At hoc ex Christo non didicit, quē in orationibus etiam pernoctasse legimus, & si vnus orationibus nostris sufficeret psalmus, quorsum at tinebat mandare? Oportet semper orare & non deficere. Quod & primi statim illius discipuli gnauius

corpe

Luc. 6.

Luc. 18.

corperunt perficere, de quibus legimus. Erant perseverantes vnanimitè in oratione.

Iterum hic pestiferum immiscet  
**Mat. 6.** Ludderus virus, dicens Christum multiloquiū in oratione damnassequum diceret. Orantes ne sitis multiloqui sicut Ethnici. Deinde & hoc reprehendit, quod ad altare sacerdos dicit. Deum orans ut respicere dignetur opera bona, quæ hic fiant. Valde enim hanc neglecto mediatoris Christo operum cōfessionem eludit. Ad primum dico in promptu responsionem esse, neque enim hic multa damnatur oratio, quod contra omnem scripturam temere & falso Ludderus adserit, recte ergo in numero gygantum Vuicklerphistarum habebitur, de quibus Sapientis, non exorauerunt inquit, antiqui gygātes, qui destructi sunt cōfidentes suæ virtuti, proprie enim & notanter dixit Christus. Orant

tes nolite multū loqui sicut Ethnici,  
 ci, nos quicumque in ecclesia sumus  
 etiam quum multum loquimur, nō  
 id facimus tamen sicut Ethnici, sed  
 vt Christiani. Ethnici siquidem pu-  
 tabant nisi expressis orarent verbis  
 sese non audiri, deinde etiam in or-  
 natu nimium ponebant verborum  
 apparatu, sicut Ludderi socius, & se-  
 ditiosus iste facit in sua confessio-  
 ne Oecolampadius, & hoc est quod  
 Christus inhibuit: ideoq; B. Augus-  
 tinus ait multiloquium hic verari  
 non orationis prolixitatem, siqui-  
 dem multa loqui est rem verbis mi-  
 nus necessariis tractare, alias enim  
 & CHRISTVS prolixius orauit  
 quod testatur Lucas, prolixius etiā  
 orauit Anna & multiplicauit pre-  
 ces coram Domino. Quod ad alte-  
 rum attinet inique Christianos ca-  
 lumniatur Ludderus, quod per ope-  
 ra sua CHRISTVM excludant  
 mediatorē, nam orationes omnes,  
 misse

Luc. 12.  
 1. Reg. 1.

missæ itidem opera bona vniuersa  
 hoc etiam ipsum, quod meritoria  
 sunt Deo accepta, ex merito habet  
 passionis & mortis Iesu Christi, vñ  
 que adeò autem Christum per ope  
 ra non excludunt, vt etiam dicant  
 ipsa sine Christo opera nihil esse, q  
 ad longum declarari hic posset. Va  
 leat ergo & facessat cum commen  
 titiis suis mendacijs Ludderus, si  
 biq; seruet impius opera extra fidẽ  
 posita, nam nostra hæc opera ex fi  
 dei promanant fundamento & di  
 uinæ gratiæ præsidio. Calumnijs  
 hisce alias iam accumulare pergit  
 calumnias & contra vigilias obie  
 cit, quoniam malus hic & impius  
 intellectus, labor inutilis, & opus  
 infidele vigilias comitatur, fieri nõ  
 posse, quin externi etiam hinc ses  
 quantur abusus, ita vt mera negli  
 gentia molestia etiam & ignauota  
 dio decantentur ac perlegantur, &  
 sic vel socordia ista opus perdat, ala

cresenim & volūtarios Deus vult  
 seruos habere. Atqui iam ante aper-  
 tissimis scripturæ verbis docuimus  
 contra vigiliarum turbatorem, nō  
 esse hic quicquā vel mali intellect⁹  
 vel operis impñ, vbi fideles fidelis-  
 ter & fide firma pro fidelibus orāt  
 animabus, sicut de Machabæo cons-  
 tat. Nisi forte ille sperasset eos quī  
 ceciderāt resurrecturos, tum enim  
 vanum & superfluū fuerat pro de-  
 functis orare, quum & Sapiens di-  
 cat. Mortuo non prohibeas gratiā.  
 Porro de molestia quæ garrit Lud-  
 derus, fieri sane potest, vteo quis tæ-  
 dio vigilias oret aut decātet, vt mī-  
 nus per hoc placeret Deo, non om-  
 nis tamen molestia facit opus Deo  
 ingratum, nam & Christus non ita  
 voluntarie subibat mortem quum  
 diceret, sed non sicut ego volo, sed  
 sicut tu, siquidem si voluntatem in  
 Christo videas, virtutis sensitivæ,  
 horrebat vtiq; passionem suam &

Ecd. 7

Mat. 26



mortem, & tamen voluntate rationali conformauit sese voluntati diuinæ. Ita & hic sentio, quamuis ali:

Aug. quis externa ista sensualisq; volun:  
Chryf. tate vigilias legat aut cāitet paulò

molestius, modo tamen rationali voluntate quicquid id est alacriter aggrediatur & bene placitum erit Deo: huiusmodi & in se duplicem

Rom. 7. voluntatem inuenit Paulus, sicut ad Romanos conqueritur, quum ait, inuenio legē in membris meis repugnantem legi Dei mei. Ad extremum violenter hic Ludderus & valide vigilias impugnat, si enim in illis intellectus malus, error etiā sit & impietas ac labor, deinde & molestia in opere, plane sequitur sola eas sustineri pecunia. Respondeo ne sic quidem Ludderum proficere quicquam, nam dum vigilias vasto erroris & impietatis adoritur impetu, impingit ipse & cadit præceps veluti iam supra probatum est

for

fortissime, interim verò pontifici  
 Cæsari ac regibus pro condemna-  
 to & seductore habetur hæretico,  
 quod tamen impie suis mendaciis  
 nobis intendere veritus non est.  
 Et de pecunia quæ adducit primum  
 dico plures hætenus & quondam  
 tam in cœnobiis quàm extra fuisse  
 qui vigilias propter Deum orarint  
 in consolationem fidelium animas-  
 rum, alij in sabbato, alij etiam cura-  
 sum Beatæ virginis in sabbato, aut  
 feria quarta. Deinde in multis cœ-  
 nobiis hunc morem reperiās ut si  
 non alia festa impediāt in singu-  
 las septimanas officium pro bene-  
 factorum suorum & omnium fide-  
 lium defunctorum animabus cele-  
 bre habeatur tantum ex charitate  
 mutua sine omni pecunia & remun-  
 eratione. Aut si reliqui sacerdotes  
 ex vigiliis pecunias habēt indigne  
 simul & inique Ludderus fieri pu-  
 tat, q̃ ipse tamē hæten⁹ cā diu fecit

# IOAN. ECKIVS

tantumq; cum suis monachis & sacrificis per missas & vigiliis defunctorum emeruit pecuniarum. Aut quur hæc inique parta non restitunt, nam inique quidem parta fassentur, nec tamen quisquam restituit, certo itaq; cum iis ad inferos detrudentur, si modo qualis aduersus ecclesiam latratus talis & eorū est conscientia. Quamuis hoc me nil moueat quoquo tandem perueniant, quando semel à nobis segregati sunt & exierunt. Ecclesiæ autē ministros excusatos hic volo male eos non facere si ex vigiliis alioc; Dei cultu pro suo victu ac sustentatione necessaria pecunias recipiūt, dignus enim est vt ait Christus mercenarius mercede sua. Mandauitq; Deus non alligabis os boui trituranti. Et Paulus quoq; dicit: Quis militat suis stipēdiis vnquam, si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est si nos vestra carnalia metamus?

Luc. 10.

Deut. 25.

1. Cor. 9.

gamus: sic & dominus ordinauit, vt  
 qui Euangelium annūciant, de Euā  
 gelio viuant. Et infra. Et qui altari  
 seruiunt participes altaris efficiun  
 tur. Manifestū ergo est ira vt nega  
 re nemo queat ecclesiasticos ex cul  
 tu diuino pecuniam posse aut aliā  
 recipere mercedem ad sustentatio  
 nem suam, atq; ideo vigilias postha  
 bere minus debent, vnde constitut  
 os census recipiunt ne & ipsi facia  
 ant sicut Ludderus, qui cēsus & pe  
 cunias sui Monasterij witenbergē  
 sis omnes recipit, & quum iam ante  
 in eo monachi seruierint Deo, ipse  
 nunc diabolū colit, illi vltimā  
 seruauerunt & impleuerunt fundato  
 rum voluntatem in vigiliis & mise  
 ris. Ludderus quum tale nil faciat  
 tamen pecunias recipit non attē  
 dens nec obseruans propter quod  
 institutæ sunt illæ, hiciā mihi quis  
 quis honestus ac pius est ponderet.  
 Ludderus ne magis mammonam

## IOAN. ECKIVS

colatan monachi? Persuadere tamen conatur os mendax simplices de plebe homines, sibi nihil esse cū mammona & hunc ecclesiasticistatū esse proprium. Ego verò Christianis omnibus videndum ac meditando relinquo, quidnā in causa sit, quòd in quibusdam monasteriis & templis abrogatus sit cultus Dei. Deus ipse aperiat notumq; faciat hoc iis qui eius mali rei habentur. Hinc tamen clare patet quisnā mammonæ seruiat & quis aliena bona deuoret Ludderus ne cum sacerdotibus & monachis suis apostatis, an religiosi, q̄ hucusq; in monasteriis & ecclesiis suis permanēt. Verum hoc moleste & egre Ludderus patitur, quod ipsum & sequaces suos hæreticos condemnamus & exurimus, hæc enim eius de purgatorio & vigiliis sententia iam olim in ea hæresi condemnata est quā & Vuahdēses Pickardi & pauperes Lugdunenses

ten  
cen  
cl  
stā  
ri  
nes  
nu  
tes  
us  
fas  
en  
nā  
na  
sa  
sta  
na:  
Ve  
us  
sus  
ku  
io  
ea  
ak  
us  
es